

Başlarken

Sevgili Okuyucularımız

Mahalli İdareler Mesleki Mevzuat ve Hakemli Dergimizin 2020 yılının Ocak sayısında Belediye para cezalarını, had limitler, harcırahlar, ödenekler, huzur hakları vs. konulara değinmiştik, bunları tablo şeklinde dergimizin pratik bilgiler köşesinde sizlere sunmaya devam edeceğiz.

Şubat sayımızda; İmar Mevzuatında Üst Ölçekli Plana Uygunluk Zorunluluğu ve Plan Hiyerarşisi, Kişisel Verilerin Korunması, Belediye Alacaklarının Terkini, Planda Yoğunluk, Kamuda Görevden Alınma Durumları, Kamu İhalelerinde Şikayet ve İtirazen Şikayet Süreçleri, Belediye Başkanlarının Makam Tazminatına İlişkin Düzenleme, Belediye Başkanlarının Mali ve Sosyal Hakları gibi makalelerimizi bulabilirsiniz. Dergimizin bu sayısını ve geçmiş sayılarını www.mahalliidarelerdersgisi.com.tr adresinden abone olan kurum personeli ücretsiz takip edebilir.

Ülkemizden ve Dünya'dan Bazı gelişleri Sizlerle Paylaşmak İsteriz.

Türkiye'de ikamet eden nüfus, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla bir önceki yıla göre 1 milyon 151 bin 115 kişi artarak 83 milyon 154 bin 997 kişiye ulaştı. Erkek nüfus 41 milyon 721 bin 136 kişi olurken, kadın nüfus 41 milyon 433 bin 861 kişi oldu. Diğer bir ifadeyle toplam nüfusun %50,2'sini erkekler, %49,8'ini ise kadınlar oluşturdu. Nüfus artış hızı, binde 13,9 oldu. İl ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı %92,8 oldu. İstanbul'un nüfusu 15 milyon 519 bin 267 kişi oldu Türkiye nüfusunun %18,66'sının ikamet ettiği İstanbul'u, 5 milyon 639 bin 76 kişi ile Ankara, 4 milyon 367 bin 251 kişi ile İzmir, 3 milyon 56 bin 120 kişi ile Bursa ve 2 milyon 511 bin 700 kişi ile Antalya izledi. Tunceli, 84 bin 660 kişi ile en az nüfusa sahip olan il oldu. Tunceli'yi, 84 bin 843 kişi ile Bayburt, 97 bin 319 kişi ile Ardahan, 142 bin 490 kişi ile Kilis ve 164 bin 521 kişi ile Gümüşhane takip etti. Nüfus piramitleri, nüfusun yaş ve cinsiyet yapısında meydana gelen değişimi gösteren grafikler olarak tanımlanmaktadır. Türkiye'nin 2007 ve 2019 yılı nüfus piramitleri karşılaştırıldığında, doğurganlık ve ölümlülük hızlarındaki azalmaya bağlı olarak, yaşlı nüfusun arttığı ve ortanca yaşın yükseldiği görülmektedir.

Elazığ ve Malatya'yı sarsan 6,8 büyüklüğündeki deprem hepimizi derinden yaraladı. Deprem sonrası jet hızıyla bölgeye intikal eden devlet kurum ve kuruluşları (İçişleri Bakanımız Sayın Süleyman Soylu, Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat Kurum, Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin KOCA) İl Valileri, Belediye Başkanları dört koldan çalışarak göçük altındaki vatandaşlarımızı kurtarılması ve açıkta kalan vatandaşlarımıza destek olmak üzere işe koyuldular. Deprem Elazığ merkez, Sivrice ve Maden ilçeleri ile Malatya, Battalgazi, Doğanyol, Kale, Pütürge ve Yeşilyurt'a ağır hasarlı binalar oluşturdu. Diyarbakır Çermik yanında, Bağlar, Kayapınar, Sur Çüngüş, Çermik ve Bismil'de etkili oldu. Yaşamamasını temenni ettiğimiz bu deprem dolayısıyla **yerel yönetimlerimiz zamanında ve yerinde bir refleks göstererek, hemen itfaiye ve ekipmanlar ile arama kurtarma başta olmak üzere, yaşamsal malzeme temininde de öncülük ettiler.** Belediye başkanlarımız başta olmak üzere tüm yerel yöneticilerimize teşekkür ediyoruz.

Deprem bizim ülkemizin gerçeği, ucuz ve güvenli konutların inşası, devletin inşaat sektörüne sıkı tedbirleri alınması, okullarda, kamu kurumlarında, yerel yönetimler vasıtasıyla doğal afet seminerleri ile halka deprem bilincinin geliştirilmesi ve yerel yönetimlerimizin ruhsat verirken ve denetlerken daha da dikkat etmeleri yasal zorunluluktur.

Ortadoğu barış planını Beyaz Saray'da Netanyahu ile beraber açıklayan ABD Başkanı Donald Trump, Kudüs'ü, İsrail'in "bölünmez" başkenti olarak kabul edileceğini duyurdu. Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas ise sözde barış planını reddettiklerini açıklayarak "**Kudüs satılık değildir.**" dedi. İlk tepkiyi Dışişleri Bakanlığımız verdi. ABD'nin Filistin-İsrail meselesine "çözüm bulmak" iddiasıyla hazırladığı sözde barış planının **ölü doğduğunu belirterek "İsrail'in işgal ve zulmünü meşrulaştırmaya yönelik adımlara izin vermeyeceğiz"** ifadesini kullandı. "**Bu plan, iki devletli çözümü öldürmeyi ve Filistin topraklarını gasb etmeyi hedefleyen bir ilhak planıdır. Filistin halkı ve toprakları parayla satın alınmaz**" değerlendirmesine yer verildi.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi (USOM) Açılışı yapıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, internet ve sosyal medyaya ilişkin dikkat çeken uyarılarda bulundu. Erdoğan "**İnsanlarımızın gerçek hayatla bağlarını güçlendirmemiz gerekiyor. Özellikle sosyal medya bu bakımdan tam bir çöplük haline dönüştü. İnsanların her türlü hakkının ihlal edildiği böyle bir sanal dünyaya asla teslim olmayacağız**" dedi. "**Vergi güvenliği artık petrol kadar önemli**" olduğunu ve "**Vergi güvenliğini yabancı çözümlerle sağlamaya çalışmak sınır güvenliğini yabancı askerler emanet etmekle eşdeğerdir.**" diyerek, vergi güvenliği konusunda yerli ve milli çözüm çalışmalarını hızlandırmaları gerektiğini söyledi.

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle mutlu ve huzurlu günler dileriz.

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
İmar Mevzuatında Üst Ölçekli Plana Uygunluk Zorunluluğu ve Plan Hiyerarşisi	Suat ŞİMŞEK	3
Kişisel Verilerin Korunması Kanununa Uyum Çalışmaları Kapsamında Belediyelerce Yapılması Gerekenler	Mustafa BAYSAL	11
Belediye Alacaklarının Terkini (Silinmesi)	Ahmet ARSLAN	21
Planlamada Yoğunluk ve Yoğunluk Değişikliklerinin Kente Olan Etkileri	Özgür ÇELİK & Cavit KUŞGÖZ	33
Son Yasal Düzenleme Çerçevesinde Kamudaki Görevden Alınma Durumu	Oktaç ÇAMDELEN	42
Kamu İhalelerinde Şikayet ve İtirazen Şikayet Süreçlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	Avukat Necati TORUN	50
Belediyelerin Amatör Spor Kulüplerine Nakdi Yardımı ve Bu Kulüplerin Vergi Mükellefiyetleri	Ufuk ÜNLÜ	55
Belediye Başkanlığı Yapmadan Emekli Sandığından Emekli Olup Sonradan Belediye Başkanı Seçilenlere Makam Tazminatı Alma Hakkı Getirildi	Vakkas DEMİR	62
2020 Yılında Öğle Yemeği Servisinden Faydalanan Memurlardan Alınacak Yemek Bedelleri	Erdoğan DEDEOĞLU	67
Kat Mülkiyeti Müessesesinin Doğuşu	Dr. Selman ÖZDEMİR	72
Yükleniciye Yapım İşleri Genel Şartnamesine Aykırı Olarak Süre Verilmesi Nedeniyle, Fazla Fiyat Farkı Ödenmesi Sonucu Meydana Gelen Kamu Zararından Kim Sorumludur?	Gürkan GÜVEN	76
Belediye Başkanlarının Aylık Ödenek, Mali ve Sosyal Hakları İle 2020 Ocak Katsayısının Etkisi	Akın ŞİMŞEK	83
Belediye Şirketlerinde Ödenmeyen Sigorta Prim Borçlarından Yönetim Organı Üyelerinin Sorumluluğu	Mustafa YAVUZ	101
Anayasa Mahkemesi Kararı Işığında Sayıştay Yargılamasında Vekalet Ücreti	Atilla İNAN	109
Mevzuat Fihristi		112
Yargı Kararları		120
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		135

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR	148	FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ	171
DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR	149	GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KIRA İSTİSNA TUTARI 2020 YILI	172
BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ	150	HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI	172
BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI	150	BASİT USULE TABİ OLMAMIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KIRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR	172
BELEDİYESİNİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ	151	ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ	172
İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI	151	YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI	172
İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ	151	GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET	173
ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ	152	ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER	173
2020 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ	152	İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI	173
GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE	153	MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER	174
1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	153	DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ	175
4207 SAYILI TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR (2020 YILI)	154	MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	176
2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	157	DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET	176
6331 SAYILI İSO KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARI PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER	158	KURUM İÇİNDEKİ VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	177
4857 SAYILI İŞ KANUNUNA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020	162	6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU	178
KAMU KONUTLARININ 2020 YILI AYLIK KIRA BEDELLERİ	164	1593 SAYILI UMUMİ HİFZISSİHHA KANUNU	178
2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER	165	DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR	179
ÇEŞİTLİ KANUN VE CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2020 YILI)	166	5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU	181
DEĞERLİ KAĞITLAR (2020 YILI)	167	7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU	181
AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR	167	VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR	182
BELEDİYELERCE VERİLEN FAALİYETTEN MEN EDİLME CEZALARI	168	SULAR HAKKINDA KANUN	184
H - CETVELİ		TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ	184
10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları	170	ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ	185
		KİK ESİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER	187
		TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ	188
		PARASAL SINIRLAR	189

Suat ŞİMŞEK

Daire Başkanı

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Milli Emlak Genel Müdürlüğü*

İMAR MEVZUATINDA ÜST ÖLÇEKLİ PLANA UYGUNLUK ZORUNLULUĞU VE PLAN HİYERARŞİSİ

1. GİRİŞ

İmar mevzuatımız, geçirdiği belirli bir sürecin sonucunda, farklı ölçeklerde düzenlenen farklı plan türlerini ihtiva etmektedir. Buna kalkınma planları ile bölge planları gibi sosyo-ekonomik planları da eklersek, ortada birbirinden farklı ölçek ve özelliklerde çok sayıda plan türünün mevcudiyeti göze çarpmaktadır.

İşte bu planlar arasında, bu planların birbirini yönlendirmesini ve denetlemesini öngören kademeli birliktelik ilkesi söz konusudur. Bu kademeli birliktelik ilkesi iki hususu bünyesinde barındırır. Bunlardan birincisi, farklı ölçekteki hedeflerin ve sorunların, yine farklı ölçekteki planlar ile çözümlenmeye çalışılmasıdır ki bu husus, planlama literatüründe

kademelenme ilkesini ortaya çıkarmıştır. Örneğin birden fazla ili içine alan bir bölgeyi ilgilendiren sorunların çözümü veya amaçlara kent planlamayla ulaşamaması, bölge ya da ülke bazında planlamayı gündeme getirmektedir.

Kademeli birliktelik ilkesinin ikinci yönü, planlama kademeleri arasında bir hiyerarşinin söz konusu olmasıdır. Gerek mevzuatımız ve gerekse Danıştay içtihatları sonucu gelişmiş bu ilkeye göre her plan, kendisinden daha üst ölçekli planlara uygun olmak zorundadır.

Elbette ki bu kademelenme ve hiyerarşi bir çırpıda gelişmemiştir. Hala daha tam anlamıyla olgunlaşmadığı görülen bu sürecin ortaya çıkması, belirli bir planlama deneyiminin yaşanması so-

nucu olmuştur. Üstelik yeni mevzuat ve yargı içtihatlarıyla bu süreç, gelişmeye devam etmektedir.

Bu çalışmada imar hukukunda kademelenme ve plan hiyerarşisi konularını inceleyeceğiz. İki bölümden oluşacak çalışmamızın ilk bölümünde genel olarak planlama hukukunda kademelenme konusunu, ikinci bölümünde ise plan türü bazında üst ölçekli plana uygunluk zorunluluğu irdelenecektir.

2. GENEL OLARAK PLANLAMA HUKUKUNDA KADEMELENME

Bu kademelenmenin en önemli gerekçesi planlamanın doğasıdır. Her şeyden önce planlama ana hedef ve politikaların saptanması, bu hedef ve politikalara uygun düşen seçeneklerin araştırılması ve bunlar içinden daha önceden belirlenmiş ilkelere en uyumlu olanının belirlenmesi ile bunların pratikte hayata geçirilmesi ve sonrasında da kuramsal modelin pratikle karşılaştırılarak tekrar gözden geçirilmesini öngören bir yapıya sahiptir¹. Bu yaklaşımda ana ilkelere ve hedefe bağlı kalınarak önce soyut planlama, sonrasında ise bu soyut modelin üst ölçekli mekânsal planlardan başlayarak gitgide somutlaştırılması söz konusudur.

Bu anlamda soyut çalışma gerektiren planlama faaliyetlerinin sosyo-ekonomik planlarda, buna karşılık mekânsal çalışma gerektiren planların ise mekânsal planlarda yapılması kuramsal modelin hayata geçirilmesi bakımından önem taşır. Aynı yaklaşım üst ölçekli planlar ile

alt ölçekli planlar arasında da söz konusudur. Bu anlamda, soyut çalışma gerektiren planlama faaliyetlerinin üst ölçekli mekânsal planlarda, daha somut çalışma ve pratik gerektiren planlama faaliyetlerinin alt ölçekte yapılması gayet doğaldır. Bu nedenle planın kuramsal yönünün 1/25000, 1/50000 veya 1/100000 ölçekli daha soyut ve üst ölçekli planda; pratik yönünün ise temelde 1/1000 ölçekli (kısmen de 1/5000 ölçekli) planda yapılması, planlamanın doğasına daha uygundur.

Soyut ve somut planlar arasındaki bu yönde bir ayırım, planlamanın kontrol yönüyle de uyumludur². Planlamanın kontrol faaliyeti açısından soyut planlarda belirlenen ana ilke ve hedeflerin, alt ölçekli mekânsal planlarla hayata geçirildikten sonra geri bildirim süreçleri ve kontrol faaliyetleri ile denetlenmesi, ilke ve hedeflerin ve gerektiğinde araçların gözden geçirilmesi gerekir. Bu da ancak sosyo-ekonomik planlarla mekânsal planlar; üst ölçekli mekânsal planlar ile alt ölçekli mekânsal planlar arasında bir kademelenmeyi gerekli kılar.

Kademelenmenin ikinci gerekçesi de birinci gerekçeyle yakından ilgilidir.

Planlamayla ulaşılmaya istenen amacın ve çözülmesi hedeflenen sorunun kapsadığı alan büyüdükçe planlamanın soyutlaşması ve ölçeğin büyümesi kaçınılmazdır. Hedef alan ne kadar büyük ise plan da o derecede soyut unsurlar ihtiva edecektir. Örneğin bölge planlarının çevre düzeni planlarına, çevre düzeni planlarının ise nazım imar planlarına göre daya soyut olması, planın kapsadığı alanın ölçeğe yansımalarının doğal bir sonucudur. Bu anlamda ölçek 1/5000'den 1/100000'e

1 Ersoy, Melih "İmar Planlarının Kademelenmesi ve Farklı Ölçeklerdeki Planlar Arasındaki İlişki", Mekân Planlama ve Yargı Denetimi, Derleyenler: Ersoy, M. ve Keskinok, Ç. Yargı Yayınevi, Ankara, 2000, s. 25

2 Tekeli, 1970, s. 4

doğru giderken planın ihtiva ettiği bilgilerin, koyduğu hedeflerin, analizlerin ve nihayetinde plan ana kararlarının da gitgide soyutlaşması kaçınılmazdır³.

Planlamanın bu şekilde kademelenmesinde, toplumun diğer kesimlerindeki ihtisaslaşmaya paralel olarak, planlamada ihtisaslaşmanın da payı vardır⁴. Toplumda belirli bir ihtisaslaşma var ise planlamada da buna paralel olarak gerek hesaplama ekonomileri ve gerekse kontrol etkinliği bakımından düşey bir kademelenmeye ihtiyaç vardır. Bu anlamda sosyo-ekonomik planlar ile fiziki planlar arasında bir kademelenme doğal karşılanmalıdır.

Bir diğer gerekçe daha özel bir alanın planlanmak istenmesi durumuyla yakından ilgilidir. Örneğin kalkınma planları bulunmasına rağmen, belirli bölgeler özel bir planlamaya tabi tutulmak istendiği için kalkınma planının yanı sıra bölge planları da kabul edilmiş ve hatta imar mevzuatımıza dahi girmiştir. Bu anlamda bölgesel dengesizliklerin azaltılması yönündeki istek ile bölge planlamaya yaklaşımın paralellik göstermesi de bu durumu teyit etmektedir⁵. Bu anlamda bölge planlarının gündeme gelmesinde temel etkenin, bölgeler arası dengesizliklerin giderilmesi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Son olarak mekânsal strateji planlarının ortaya çıkış nedenini açıklayalım. **Mekânsal strateji planlarının ortaya çıkış sebebi ülke ve bölge düzeyinde politikaların ve planlama kararlarının**

(yani kalkınma ve bölge planlarının) mekânsal boyutunun olmamasıdır. Ülke ve bölge düzeyindeki politika, strateji ve kararların alt kademedeki mekânsal planlara aktarılması için mekânsal strateji planlarının en üst kademe planlar olarak yer alması ihtiyacı doğmuştur⁶.

Sektörel politikaların, planların ve strateji belgelerinin mekâna dair tedbirlerinde eşgüdümün sağlanması da mekânsal strateji planlarında güdülen amaçlardan birisidir. Gerek ülke gerekse bölge düzeyinde sektörel açıdan pek çok yatırım kararı üretilmektedir. Farklı sektörlerin mekânsal sürdürülebilirlik ilkelerini gözetmeden aldıkları yatırım kararları sektörler arası uyumu azaltmakta, verimsizliğe, kaynak israfına ve yüksek çevresel maliyetlere neden olmaktadır. Bu yatırımların mekânsal boyutlarının ülke düzeyinde bütünleştirilmesi ve uyumlaştırması önemli görülmektedir⁷.

3. PLANLAMA KADEMELERİ ARASINDA HİYERARŞİ İLKELERİ

Osmanlıcada 'silsile-i meratip' veya 'mertebeler silsilesi' sözcüklerinin karşılığı olarak kullanılan⁸; hiyerarşi kelimesi sözlük anlamı ile kademelenme ya da derecelenme anlamına gelmektedir. Hiyerarşi kelimesi özellikle idare ve anayasa hukukunda üst/durumunu belirleyen ve ifade eden bir kavramdır⁹.

3 Ersoy, 2000, s. 27

4 Tekeli, 1970, s. 38

5 Kılıç, S. Ecemiş "Türkiye'de Bölgesel Planlama ve Bölgesel Örgütlenmeye İlişkin Sorunlar" Planlama Dergisi, 2014/1, s. 69

6 Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2018) "Mekânsal Strateji Planlamasına neden ihtiyaç duyuldu?" Erişim Adresi: <http://mpgm.csb.gov.tr/mekansal-strateji-planlamasına-neden-ihtiyac-duyuldu-i-4380>

7 Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2018) "Mekânsal Strateji Planlamasına neden ihtiyaç duyuldu?" Erişim Adresi: <http://mpgm.csb.gov.tr/mekansal-strateji-planlamasına-neden-ihtiyac-duyuldu-i-4380>.

8 Günday, Metin, İdare Hukuku, Beşinci Baskı, İmaj Yayınları, Ankara, 2002, s. 71

9 Özay, İlhan H. Gümüşğında Yönetim, Alfa Yayınları, İstanbul, 1996, s. 148

Gerek imar mevzuatımız ve gerekse Danıştay içtihatları sonucunda imar hukukumuzda planlama kademeleri arasında bir hiyerarşi oluşmuştur. Bu hiyerarşiyi en genel anlamıyla, her planın kendinden daha üst ölçekli plana uygun olması zorunluluğu şeklinde açıklamak mümkündür. Bu ilke gereğince farklı kademedeki planlar bir zincirin halkaları olarak düşünülebilir¹⁰; bu halkaları birbirine bağlayan ve birlikte uygulanmasını sağlayan husus ise hiyerarşi ilkesidir.

Her planın bir üst ölçekli plana uygun olması zorunluluğunu “plan hiyerarşisi” olarak tanımlamak mümkündür. Bir başka ifade ile plan hiyerarşisi, hangi ölçekte olursa olsun tüm imar planlarının her birinin, bir üst ölçekli plana uygun olarak hazırlanması gerekliliğini ifade eder. Ancak bu hiyerarşinin dikkat çeken bazı yönleri daha bulunmaktadır. Çalışmamızda üst ölçekli plana uygunluk ilkesi yanında, bu yönler de izah edilecektir.

4. HİYERARŞİ İLKESİNİN GEREKÇELERİ

Her şeyden önce plan hiyerarşisi, kademelenmenin doğal bir sonucudur. Bir alanda hem daha soyut sosyo-ekonomik planlar ile üst ölçekli mekânsal planlar, hem de alt ölçekli mekânsal planlar var ise alt ölçekli planların üst ölçekli plana uygun olması zorunluluktur. Üst ölçekli plana uygunluk zorunluluğu, planların aynı hedefler sisteminin bir parçası olarak “aynı dili konuşmaları” ve “aynı hedefe yönelmeleri” bakımından önem taşımaktadır¹¹. Böylece üst ölçekli planlarla

belirlenen hedefler, alt ölçekli planlar ve imar uygulamaları ile hayata geçirilmektedir.

Planlama kademeleri arasındaki kontrol ilkesi de alt ölçekli planların üst ölçekli planlara uygunluğunu zorunlu kılar. Bu hem üst ölçekli planlar, hem de alt ölçekli planlar için geçerlidir. Üst ölçekli planda kurulan kuramsal modelin, pratik hayatta uygulanır olup olmadığı alt ölçekli planda test edilir. Çünkü bu şekilde bir test yapılmaz ise kuramsal modelin sağlıklı bir şekilde kurgulanıp kurgulanmadığı anlaşılamayacaktır. Bu da alt ölçekli planın üst ölçekli plana uygunluğunu zorunlu kılar.

Hiyerarşi ilkesi, idare hukukundaki “idari işlemin sebebi” unsuru ile yakından ilgilidir. İdare hukukunda bir idari işlemin “sebebe” unsuru o işlemin dayanağını gösterir. Her idari işlemin bir sebebe dayanması zorunludur. Bir başka ifadeyle idari işlemler, kendilerinden önce var olan ne nesnel hukuk kurallarınca belirlenmiş olan bir sebebe dayanmak zorundadır. Bu sebep, mevzuatta açık seçik olarak gösterilmiş olabileceği gibi, genel kavramlarla belirtilmiş ya da hiç gösterilmemiş de olabilir.

Danıştay kararlarında ve doktrinde imar planları düzenleyici işlem olarak kabul edilmektedir¹². Bu yüzden de imar planları da (genel anlamda) idare hukuku kurallarına tabidir. İdare hukukunun en temel ilkelerinden birisi de, her idari işlemin, sebebini teşkil eden idari işleme uygunluğunun

10 Orta, Elif İmar Hukukunda Plan Hiyerarşisi ve Planların Çatışması, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2005, s. 99
11 Ersoy, 2006, s. 28

12 Altın, 2006, s. 23; Tekinsoy, M. Ayhan “İmar Planlarının Hukuksal Niteliği, İmar Planı İptalinin Bu Plana Dayanılarak Verilmiş Ruhsatlar Üzerindeki Etkisi, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2008, Sayı: 2, s. 48

zorunlu olmasıdır. Hiçbir idari işlem, kendi sebebine aykırı hususlar ihtiva edemez. Sosyo-ekonomik ve mekânsal planların sebebini İmar Kanunu, plan yapma yetkisi veren diğer mevzuat ve üst ölçekli planlar teşkil etmektedir¹³. Bu planlar da teknik anlamda birere idari işlem niteliğinde oldukları için her planın, hem mevzuata, hem de kendisinden üst ölçekli plana uygun olması gerekmektedir. Dolayısıyla her bir plan, hem imar mevzuatına, hem de üst ölçekli plana uygun olmak zorundadır¹⁴.

Üst ölçekli plana uygunluk zorunluluğu, idare hukukunun genel ilkelerinin planlama hukukuna doğal bir yansıması olduğu gibi 3194 sayılı Kanun'da ve bununla ilgili ikincil mevzuatta açıkça yer almaktadır. **3194 sayılı Kanun'a göre planlar; kalkınma planı, bölge planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak kademelendirilmiştir.** 3194 sayılı Kanun'un 6. maddesinde planlar kapsadıkları alan ve amaçları açısından bölge planları ve imar planları olarak iki ana kategoriye ayrılmış, imar planları da uygulamaya esas olan uygulama imar planları ve bu planın hazırlanmasındaki temel hedefleri, ilkeleri ve arazi kullanım kararlarını belirleyen nazım imar planları olarak sınıflandırılmıştır. Bu Kanun'un 8. maddesinde ise planların tanımlanmasına yer verilerek planlar bölge planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak kademelendirilmiş ve alt ölçekli planların üst ölçekli planlarda belirlenen planlama ana ilkelerine, stratejilerine ve kararlarına uyumlu olması zorunluluğu getirilmiştir.

tejilerine ve kararlarına uyumlu olması zorunluluğu getirilmiştir.

Ayrıca Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği de plan hiyerarşisi ile ilgili önemli kurallar ihtiva etmektedir. Bu Yönetmeliğin 6. maddesi, plan kademelenmesini ve hiyerarşi ilkesini genel olarak düzenlemiştir. Maddeye göre, mekânsal planlar, plan kademelenmesine uygun olarak hazırlanır. **Her plan, planlar arası kademeli birliktelik ilkesi uyarınca yürürlükteki üst kademe planların kararlarına uygun olmak, raporu ile bütün oluşturmak ve bir alt kademede planı yönlendirmek zorundadır.**

5. GENEL OLARAK ÜST ÖLÇEKLİ PLANA UYGUNLUK ZORUNLULUĞU

İmar planlarının sebebini İmar Kanunu ve plan yapma yetkisi veren diğer mevzuat teşkil etmektedir.¹⁵ **Dolayısıyla her bir plan, hem imar mevzuatına, hem de üst ölçekli plana uygun olmak zorundadır.**

Plan hiyerarşisi hükümlerine göre imar planlarının üst ölçekli planlara aykırı olamayacağı, arazi kullanım kararlarının alt ölçekli imar uygulama planlarıyla değiştirilemeyeceği kuşkusuzdur. Dolayısıyla her plan yürürlükteki üst ölçekli planların ilke ve hedeflerine uyar ve bir alt planı yönlendirir. Bu anlamda bu planlar, bir sıradüzeni oluştururlar ve her plan üst ölçekli planlara uygun olarak hazırlanır¹⁶. **Bu nedenle alt ölçekli planların, üst ölçekli planlarda belirlenen planlama ana ilkelerine, stratejilerine**

13 Sancakdar, Oğuz Belediyenin İmar Planı Yapması, Değiştirilmesi ve İptal Davası, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 1996, s. 201

14 Danıştay 6. Dairesi, 22.12.1988, E: 1987/752, K: 1988/244

15 Sancakdar, Oğuz, Belediyelerin İmar Planını Yapması-Değiştirilmesi ve İptal Davası, 1996, s. 201

16 Altın, 2006, s. 23; Ünal, 2003: 25

ve kararlarına uyumlu olması zorunludur.

Konu hakkında Danıştay 6. Dairesinin 05.06.2003 tarihli ve E: 2002/853, K: 2003/3482 sayılı kararında alt ölçekli planın üst ölçekli plana aykırı olamayacağı vurgulanmıştır. Danıştay 6. Dairesinin 05.06.2003 tarihli ve E: 2002/853, K: 2003/3482 sayılı kararında ise alt ölçekli imar planlarının, üst ölçekli imar planlarına uygun olmaları gerektiği, 1/1000 ölçekli planın 1/5000 ölçekli plana aykırı düzenlemeler getiremeyeceği hükme bağlanmıştır.

Plan hiyerarşisi gereği, her plan üst ölçekli plana aykırı olamayacağı için, alt ölçekli planda üst ölçekli plana uymayan bir değişiklik yapılması düşünüüyorsa öncelikle üst ölçekli planın değiştirilmesi, sonrasında alt ölçekli planda gerekli değişikliklerin yapılması gerekir. Eğer alt ölçekli planda değişiklik yapılması gerekiyor ise bu değişikliğin gerektirdiği üst ölçekli planlarda değişiklik yapıldıktan sonra alt ölçekli planlarda değişiklik yapılmalıdır. Danıştay 6. Dairesi 16.02.1993 tarihli ve E: 1992/3343, K: 1993/502 sayılı kararında, 1/1.000 ölçekli planın 1/5.000 ölçekli plana sonradan yansıtıldığını ve 1/5000 ölçekli plan için detaylı plan raporlarının hazırlanmadığını vurgulamış ve plan değişikliğini iptal eden yerel mahkeme kararını onamıştır.

İmar Kanununun 6. maddesi planlama kademelerini düzenlemektedir. Madde hükmüne göre; planlar, kapsadıkları alan ve amaçları açısından; “bölge planları” ve “imar planları”, imar planları ise, “nazım imar planları” ve “uygulama imar planları” olarak hazırlanır. Bunun yanı sıra, Ka-

nunda plan türleri ile ilgili olarak yapılan tanımlarda “üst ölçekli plana uygunluk” vurgulanmıştır. Örneğin, Kanununun 5. maddesinde nazım ve uygulama imar planlarının “varsa bölge veya çevre düzeni planlarına uygun olarak”, yine uygulama imar planlarının “nazım imar planı esaslarına göre” hazırlanacağı ifade edilmiştir.

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğine göre mekânsal planlar kapsadıkları alan ve amaçları açısından mekânsal strateji planları, çevre düzeni planları ve imar planları olarak hazırlanır. Buna göre planlama kademeleri, üst kademeden alt kademeye doğru sırasıyla; mekânsal strateji planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planından oluşur. Yönetmeliğin 6. maddesine göre, mekânsal planlar, plan kademelenmesine uygun olarak hazırlanır. Her plan, planlar arası kademeli birliktelik ilkesi uyarınca yürürlükteki üst kademe planların kararlarına uygun olmak, raporu ile bütün oluşturmak ve bir alt kademede planı yönlendirmek zorundadır.

Bu hükümler planlar arasında yer alan ilişkiyi göstermektedir. Bu ilişki planlama hiyerarşisi olarak ifade edilmektedir. Zaten böyle bir vurgulama olmasa bile, normlar hiyerarşisi gereği, her plan bir üst ölçekli plana uygun olmak zorundadır. ***Her planın bir üst ölçekli plana uygun olması zorunluluğunu “plan hiyerarşisi” olarak tanımlamak mümkündür. Bir başka ifade ile plan hiyerarşisi, hangi ölçekte olursa olsun tüm imar planlarının her birinin, bir üst ölçekli plana uygun olarak hazırlanması gerekliliğini ifade eder.***

Planlama hiyerarşisine göre, her ölçekteki plan bir üst ölçekli plan kararları ile uyumlu olmak zorundadır. Örneğin, nazım imar planında konut alanı olarak ayrılan taşınmazların 1/1.000 ölçekli uygulama imar planında resmi hizmet alanı olarak ayrılmaması gerekmektedir. Hangi ölçekte yapılırsa yapılsın planlar hazırlanırken plan hiyerarşisine uyulmalıdır. Üst ölçekli plana aykırı olarak alt ölçekli plan yapılamaz.

Yürürlükte olan yasalara göre planlar; kalkınma planı, bölge planı, çevre düzeni planı, il çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak kademelendirilmiş olup her plan yürürlükteki üst planların ilke ve hedeflerine uyar ve bir alt planı yönlendirir. Alt ölçekli planların, üst ölçekli planlarda belirlenen planlama ana ilkelerine, stratejilerine ve kararlarına uyumlu olması zorunludur. Konu hakkında Danıştay 6. Dairesinin 05.06.2003 tarihli ve E:2002/853, K:2003/3482 sayılı kararında alt ölçekli planın üst ölçekli plana aykırı olamayacağı vurgulanmıştır.

Alt ölçekli imar planlarının, üst ölçekli imar planlarına uygun olmaları gerektiği, 1/1000 ölçekli planın 1/5000 ölçekli plana aykırı düzenlemeler getiremeyeceği.

3194 sayılı Yasanın 5 ve 6. maddelerinde nazım ve uygulama imar planı kavramları açıklanmış ve planlar arasındaki hiyerarşik sıralama belirlenmiştir. Buna göre, alt ölçekli imar planlarının üst ölçekli imar planlarına uygun olması, 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarının 1/5000 ölçekli nazım imar planlarına aykırı düzenlemeler getirmemesi ge-

rekir. (*Danıştay 6. Dairesi, 05.06.2003, E:2002/853, K:2003/3482*)

Plan hiyerarşisinde aslanan en üst ölçekli plandır. **Eğer nazım imar planı, çevre düzeni planına aykırı, buna karşılık uygulama imar planı çevre düzeni planına uygun ise uygulama imar planının değil, nazım imar planının iptali gerekir.** Benzer bir olay hakkında Danıştay 6. Dairesi tarafından verilen 22.05.2000 tarihli ve E:1999/1663, K:2000/3194 sayılı kararda "1/1.000 ölçekli plan ile 1/5.000 ölçekli plan arasındaki mevcut uyumsuzluğun nazım imar planının üst ölçekli çevre düzeni planına uygun hale getirilmek suretiyle giderilmesi gerektiğinden, dava konusu edilmeyen 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planına uygun bulunan mevzi imar planının nazım imar planına aykırı olduğundan bahisle, iptaline karar verilmesinde isabet görülmemektedir." ifadesine yer verilmiştir.

Eğer alt ölçekli plan üst ölçekli plana aykırı ise üst ölçekli planın amacı ile alt ölçekli planın uyumlu olması aykırılığı ortadan kaldırmaz.Konu ile ilgili olarak Danıştay 6. Dairesi tarafından verilen 26.09.2007 tarihli ve E:2006/4510, K:2007/5180 sayılı kararla; "1/5000 ölçekli plan 1/50.000 ölçekli plana aykırı olduğundan; 1/50.000 ölçekli planın amacından hareket edilerek, 1/5000 ölçekli planın 1/50.000 ölçekli plana aykırı olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesinde, hukuka uyarlık bulunmadığına" karar verilmiştir.

6. PLAN SİLSİLESİNİN BÜTÜNLÜK ARZ ETMESİ

Planlama silsilesi bir bütündür ve yukarıdan aşağıda tüm kademeleri içerecek

şekilde uygulanır. Dolayısıyla plan hiyerarşisini, her planın sadece bir üst ölçekli plana uygunluğu şeklinde anlamamak gerekir. Plan hiyerarşisinde en büyük ölçekli plana bakmak gerekir. Eğer nazım imar planı, çevre düzeni planına aykırı, buna karşılık uygulama imar planı çevre düzeni planına uygun ise uygulama imar planının değil, nazım imar planının iptali gerekir. Benzer bir olay hakkında Danıştay 6. Dairesi tarafından verilen 22.05.2000 tarihli ve E: 1999/1663, K: 2000/3194 sayılı kararda “1/1.000 ölçekli plan ile 1/5.000 ölçekli plan arasındaki mevcut uyumsuzluğun nazım imar planının üst ölçekli çevre düzeni planına uygun hale getirilmek suretiyle giderilmesi gerektiğinden, dava konusu edilmeyen 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planına uygun bulunan mevzi imar planının nazım imar planına aykırı olduğundan bahisle, iptaline karar verilmesinde isabet görülmemektedir.” ifadesine yer verilmiştir.

KAYNAKÇA

Altın, Yeşim (2006)“İstanbul Metropolitan Alanında İmar Planı Değişiklikleri İle İlgili Bir Analiz”, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2018) “Mekânsal Strateji Planlamasına neden ihtiyaç duyuldu?” Erişim Adresi: <http://mpgm.csb.gov.tr/mekansal-strateji-planlamasına-neden-ihtiyac-duyuldu-i-4380>

Ersoy, Melih (2000)“İmar Planlarının Kademelenmesi ve Farklı Ölçeklerdeki Planlar Arasındaki İlişki”, Mekân Plan-

lama ve Yargı Denetimi, Derleyenler: Ersoy, M. ve Keskinok, Ç. Yargı Yayınevi, Ankara, 2000.

Ersoy, Melih (2006)“İmar Mevzuatımızda Planlama Kademeleri ve Üst Ölçek Planlama Sorunu” başlıklı sunum, 2006, Erişim Adresi: http://www.tepav.org.tr/sempozyum/2006/bildiri/bolum3/3_2_ersoypdf,

Günday, Metin (2002)İdare Hukuku, Beşinci Baskı, İmaj Yayınları, Ankara, 2002

Kılıç, S. Ecemiş (2014) “Türkiye’de Bölgesel Planlama ve Bölgesel Örgütlenmeye İlişkin Sorunlar” Planlama Dergisi, 2014/1

Özay, İlhan H. (1996) Gümüşüğında Yönetim, Alfa Yayınları, İstanbul, 1996

Orta, Elif (2005)İmar Hukukunda Plan Hiyerarşisi ve Planların Çatışması, İstanbul Üniversitesi, SBE, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2005.

Sancakdar, Oğuz (1996) Belediyenin İmar Planı Yapması, Değıştirmesi ve İptal Davası, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 1996

Tekeli, İ. (1970)“Çeşitli Planlama Kademeleri ve Tipleri Arasındaki İç Çelişkiler ve Planlama Organizasyonu Üzerine Düşünceler” Amme İdaresi Dergisi, Yıl: Mart-1970, Sayı: 3/1

Tekinsoy, M. Ayhan (2008) “İmar Planlarının Hukuksal Niteliğİ, İmar Planı İptalinin Bu Plana Dayanılarak Verilmiş Ruhsatlar Üzerindeki Etkisi, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2008, Sayı: 2

Mustafa BAYSAL

*İç Denetçi
Adana Büyükşehir Belediyesi
E. İş Müfettişi*

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNUNA UYUM ÇALIŞMALARI KAPSAMINDA BELEDİYELERCE YAPILMASI GEREKENLER

1. GİRİŞ

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 2016 yılından bu yana hayatımızda ve kişisel verilerin yasaya uyumlu hale getirilmesi için öngördüğü son süre olan 07/04/2018 tarihi de geçti.

Kanun kapsamına giren herkes ve her kuruluş için yukarıdaki tarihten itibaren birtakım yükümlülükler getirildi ve bu yükümlüler içinde kamu kurumları da var. Belediyeler de kanun kapsamında uyum çalışmaları yapmakla ve 30/06/2020 tarihine kadar VERBİS'e (Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi) kayıt yaptırmakla yükümlü durumda.

Kanun kapsamında yer alan ve yükümlülüklerini yerine getirmeyen veri

sorumluları için öngörülen idari para cezaları ise 1.000.000,00 TL'ye (birmilyon) ulaşabilmekte ve sorumlu kurum idarecileri için ayrıca disiplin soruşturması açılması da istenebilmektedir.

Bu makalede; belediyelerin 6698 sayılı Kanun kapsamında yapması gereken çalışmalar, bu çalışmaları nasıl yürütmesi gerektiği, hangi dokümanları hazırlamakla yükümlü olduğu ve kanuna uyum sağlanamaması halinde karşılaşılabilecek para cezaları, idari ve adli yaptırımlar açıklanacaktır.

2. KİŞİSEL VERİ NEDİR?

Kişisel veri; en temel tanımıyla, bir gerçek kişiye ait olan ve o kişiyi işaret eden veridir. Kişisel veri, 6698 sayılı Ka-

nunun gerekçesinde “Bireylerin kimliklerini belirli hale getirmeye elverişli her türlü bilgi” olarak tanımlanırken, kanun metninde de “Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi” olarak ifade edilmiştir.

6698 sayılı Kanun kapsamında kurulan Kişisel Bilgileri Koruma Kurumu ise kişisel bilgiyi “Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi” olarak açıklamıştır.¹ Tüm bu tanımların üç ortak özelliği vardır ki; bir veriyi kişisel veri haline getiren, bu üç özelliği de taşıması olacaktır:

- **Gerçek kişiye ilişkin olmalıdır.**
- **Kişiyi belirli ya da belirlenebilir kılmalıdır.**
- **Her türlü bilgiyle ilgili olabilir.**

O halde her veri kişisel veri olmakla birlikte; yukarıdaki şartları taşıdığı anda hangi tür olursa olsun, o veri kişisel veri kabul edilecektir. Örneğin bir mağazanın sahip olduğu, müşterisinin ayakkabı numarası bilgisi bile, diğer bilgilerle bir araya getirildiğinde ilgili kişiyi belirlenebilir kılabileceğinden, kişisel veri olarak kabul edilmelidir.

Kanun tekniği bakımından önemli bir ayrıntıyı atlamamak gerekir ki; kişisel veri kavramı kanun koyucu tarafından sadece gerçek kişiler için öngörülmüştür. Kanun tüzel kişilerin sahip oldukları verileri, örneğin adresi ya da ticaret unvanı gibi, kişisel veri kabul etmez. Kişisel veriden bahsedilmek için, her şeyden önce bu bilginin bir “gerçek” kişiye ait olması gerekmektedir.

1 <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/7d5b0a2f-e0ea-41e0-bf0b-bc9e43dfb57a.pdf>

3. KİŞİSEL VERİLERE İLİŞKİN TEMEL TANIMLAR

Yeni sayılabilecek bir mevzuat olan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kendi dilini de oluşturmuştur. Kanuna ilişkin temel kavramların öğrenilmesi, belediyelerde yapılması gerekenlerin anlaşılmasında yarar sağlayacaktır. Hayatımıza veri sorumlusu, ilgili kişi ya da VERBİS gibi yeni kavramları sokan kanunda yapılan temel tanımlardan önemli olanlar aşağıda açıklanmıştır:

- **Açık rıza:** Belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza
- **Anonim hale getirme:** Kişisel verilerin, başka verilerle eşleştirilerek dahi hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemeyecek hale getirilmesi
- **İlgili kişi:** Kişisel verisi işlenen gerçek kişi
- **Kişisel veri:** Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi
- **Kişisel verilerin işlenmesi:** Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hale getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem

- **Veri işleyen:** Veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişi
- **Veri kayıt sistemi:** Kişisel verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği kayıt sistemi
- **Veri sorumlusu:** Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi

4. HANGİ KAMU KURUMLARI KANUN KAPSAMINDA?

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, kapsamını belirlerken kamu kurumu ya da özel sektör ayrımı yapmamıştır. Bu nedenle; kanunda aksi özel olarak belirtilmedikçe, kamu kurum ve kuruluşları da özel sektörle aynı yükümlülüklerle tabi olacaktır.

Buradaki temel kriter, kişisel veri işliyor olmaktır. Kişisel veri işleme; kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hale getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem olarak tanımlanır.

Kanunda açıkça belirtilen ve kişisel veri işlense bile kapsam haricinde tutulan istisnai haller ise şunlardır:

- Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin

yükümlülüklerle uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi.

- Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hale getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi.

• Kişisel verilerin milli savunmayı, milli güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi.

• Kişisel verilerin milli savunmayı, milli güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi.

• Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi

• Ayrıca aşağıdaki hallerin varlığında ise aydınlatma yükümlülüğüne, zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç ilgili kişinin haklarına ve veri sorumluları sicilinde kayıt yükümlülüğüne ilişkin hükümler de uygulanmaz:

- Kişisel veri işlemenin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması.

- İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verilerin işlenmesi.
- Kişisel veri işlemenin kanunun verdiği yetkiye dayanılarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması.
- Kişisel veri işlemenin bütçe, vergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması.

Görüleceği üzere belediyeler bu istisnalar dahilinde yer almaz ve kanunun emrettiği uyum adımlarının belediyelerde de atılması gerekir.

5. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU NEDEN VAR?

İçinde bulunduğumuz bilgi çağında hem ticari olarak hem de özel hayat bakımından en önemli hususlardan biri de “veri” olarak kabul edilebilir. Çünkü sahip olunan veriler, kişiyi belirlenebilir kılarken, ona daha iyi hizmet ve ürün sunulması için de gereklidir.

Kişisel verilerin işlenmesiyle ilgili temel sıkıntı, bu verilere ulaşmanın çok kolay bir hale gelmesi ve hayatın neredeyse her anında isteyerek ya da istemeyerek kişisel verilerimizi paylaşıyor olmamızdır.

Cep telefonuna indirilen uygulama kullanılırken, bir işyerine girişte kamera kaydı yapılırken, ziyaretçi olarak girdiğimiz kamu kurumuna girişte kimliğimizi

bırakırken, restoranda ödeme yaparken, mağazada ayakkabı satın alırken ve daha birçok yerde kişisel verilerimiz işleniyor.

İşte 6698 sayılı Kanun, kişisel verilerin işlenmesini, muhafazasını ve paylaşılmasını belirli normlara bağlamayı ve ilgili kişinin bilgisi ve rızası olmadan bu işlemlerin yapılmasını engellemeyi amaçlıyor.

Belediyeler de halkla doğrudan yüz yüze olan kamu kurumları olarak çok sayıda veri işliyor. Şehirde yaşayan insanların kimlik bilgilerinden fatura bilgilerine, su tüketimlerinden ödeme güçlüklerine kadar yüzlerce kişisel veri belediyelerin elinde bulunuyor. Peki belediyeler bu verileri elde ederken ya da paylaşırken ilgililerin rızasını alıyor mu? Bu bilgileri paylaşıyorsa, kimlerle paylaşıyor?

Bütün bu soruları ve sorunları sistematik olarak çözmek isteyen 6698 sayılı Kanun, bu amaçla yapılması gerekenleri tek tek ve detaylı olarak belirleme yolunu tercih etmiştir.

6. BELEDİYELERİN YAPMASI GEREKENLER

6698 sayılı Kanunun belediyelere yüklediği sorumluluklar iki temel bölüme ayrılabilir. Bunlardan ilki hazırlanması gereken yazılı metinler, ikincisi ise kayıt olunması gereken veri sorumluları sicilidir. Bu bağlamda; belediyelerin yapması gerekenler şu şekilde sıralanabilir:

- **Kanunun uygulanmasıyla ilgili koordinasyonu sağlamak üzere üst düzey bir yönetici belirlemek**
- **Veri işleme envanteri hazırlamak**
- **Kişisel veri saklama ve imha politikası metni oluşturmak**

- **VERBİS kaydı yapmak**
- **Aydınlatma metni hazırlamak**
- **Açık rıza metinleri oluşturmak**

Yukarıda sayılan ve belediyelerin yapması gereken hususların bazıları, belediyenin çalışan sayısına göre değişecektir. Şöyle ki; VERBİS kaydı oluşturma zorunluluğu için ön şart, veri sorumlusunun yıllık çalışan sayısının 50'den çok olması ya da yıllık mali bilanço toplamının 25 milyon TL'den çok olmasıdır.

O halde bu şartları taşıyan belediyeler, yukarıda belirtilen tüm işlemleri yapmak zorundayken, taşımayan belediyelerin ise aşağıda belirtilenleri yapma yükümlülüğü yoktur:

- VERBİS kaydı
- Kişisel veri saklama ve imha politikası
- Kişisel veri işleme envanteri

Belediyelerce yapılması gerekenler, sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

6.1. Koordinasyon İçin Üst Düzey Yönetici Atanması

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun geçici 1inci maddesine göre; kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde, kamu kurum ve kuruluşlarında bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili koordinasyonu sağlamak üzere üst düzey bir yöneticinin belirlenmesi ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığına bildirilmesi gerekmektedir.

Kanun 07/04/2016 tarih ve 29677 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandığına göre, bu yükümlülüğün zaten en geç

08/04/2017 tarihine kadar yerine getirilmesi gerekirdi. Yine de henüz bu sorumluluğunu yerine getirmemiş belediyelerin bir an önce koordinatör olarak üst düzey bir yöneticiyi görevlendirmesi gerekir.

6.2. Kişisel Veri İşleme Envanterinin Hazırlanması

Kişisel veri işleme envanteri; belediye tarafından hazırlanması gereken en önemli belge olacaktır. Bu öyle bir belgedir ki; hem ileride yapılması gereken VERBİS kaydına hem de kişisel veri saklama ve imha politikasına temel teşkil edecek hem de diğer tüm belgelerde esas alınacaktır.

Kişisel veri envanterinde yer almayan bir verinin VERBİS'te de yer almaması gerekir. Benzer şekilde; örneğin açık rıza metinleri oluşturulurken de bu envanterdeki her bir kişisel veri dikkatlice incelenecek ve ayrıca açık rızası alınması gereken her kişisel veri tek tek belirlenecektir.

Kişisel veri envanteri o kadar önemli bir metindir ki; doğru ve tam hazırlandığında, bundan sonra yapılacak diğer tüm işler de doğru ve tam olacak; aksi durumda ise diğer iş ve işlemler de eksik ya da yanlış yapılacaktır.

6698 sayılı Kanuna göre, kişisel veri işleme envanterinin asgari olarak aşağıdaki bilgileri içermesi gerekir:

- Birimlerin tespiti
- Süreçlerin ve faaliyetlerin tespiti
- Elde edilen bilgilerin / kişisel verilerin tespiti
- Verilerin işleme amaçlarının belirlenmesi

- Verilerin işlenmesinin hukuki sebeplerinin tespiti
- Kişisel verilerin niteliğinin belirlenmesi
- Kişisel verilerin kimleri ilgilendirdiğinin tespiti
- Kişisel verilerin saklama ve imha süresinin tespiti
- Kişisel verilerin aktarılıp aktarılmadığının tespiti
- Kişisel verilerin korunması için alınan tedbirlerin tespiti

Yukarıda sayılan her bir tespit, envanterin bir bölümünü oluşturacaktır. Bu tespitlerin yapılabilmesi için bir ekip oluşturulması ve bu ekibin aşağıdaki adımları izlemesi önem arz eder:

- Organizasyondaki tüm birimleri tespit etmek
- Her birimin sorumlularıyla görüşerek tüm faaliyetlerini ortaya çıkarmak
- Birimdeki her düzeyden ve pozisyondan personelle görüşerek, faaliyetlerin yürütülmesi esnasında işlenen tüm kişisel verileri not almak
- Kişisel verilerin saklandığı fiziksel ya da dijital dosyaları kontrol etmek
- Gerekliğinde bilişim uzmanlarından yardım almak
- Sürecin her aşamasını yazılı olarak kayıt altına almak

Görüleceği üzere; envanter hazırlama işlemi tem anlamıyla bir “süreç” çalışmasıdır. Belediyedeki tüm süreçlerin tespit edilmesi sadece envanterin değil, kanuna uyum sağlanmasının da temel taşı olacaktır.

Birimler ve bunların gerçekleştirdiği faaliyetler belirlendikten sonra, her bir faaliyet irdelenmeli ve işlenen tüm kişisel veriler not edilmelidir. Bu kişisel verilerin kategorileri ve nitelikleri belirlenmeli, işleme amacı ve dayanakları ortaya konulmalı, kimlere ait oldukları belirlenmeli, bu verileri saklama süreleri tespit edilmeli, bunların kimlere aktarıldığı araştırılmalı ve muhafazaları için alınan tedbirler listelenmelidir.

Süreç tespit çalışmaları esnasında sadece kurum dışı taraflarla sınırlı kalmamalı, belediyenin kendi çalışanlarına ilişkin süreçler de incelenmelidir. Örneğin çalışmakta olan bir işçinin hangi kişisel verilerinin kurumun elinde olduğu ve bunların nasıl edildiği araştırılmalı ve işçiden gerekmediği halde alınan kişisel veriler yok edilmeli ya da silinmelidir. Aksi takdirde, sebepsiz yere işlenen kişisel verisi nedeniyle işçinin haklı fesih hakkı gündeme gelebilecektir.²

Böylece envantere esas olacak tüm bilgiler kurumun elinde olacak ve kişisel veri saklama ve imha politikası da envanter temelli olarak hazırlanacaktır.

6.3. Kişisel Veri Saklama Ve İmha Politikası Metninin Oluşturulması

Kişisel verinin elde edilmesi veya paylaşılması kadar saklanması da önemli bir

² <https://iscidunyasi.com/9-maddede-iscinin-hakli-nedenle-fesih-sebepleri/>

konudur. VERBİS'e kayıtla yüküm olan veri sorumlularının ayrıca bir de veri saklama ve imha politikası metni hazırlaması gerekir.

Bu politika metninde asgari olarak aşağıdaki bilgilerin yer alması gerekir:

- Kişisel veri saklama ve imha politikasının hazırlanma amacı
- Kişisel veri saklama ve imha politikası ile düzenlenen kayıt ortamları
- Kişisel veri saklama ve imha politikasında yer verilen hukuki ve teknik terimlerin tanımları
- Kişisel verilerin saklanması ve imhasını gerektiren hukuki, teknik ya da diğer sebeplere ilişkin açıklama
- Kişisel verilerin güvenli bir şekilde saklanması ile hukuka aykırı olarak işlenmesi ve erişilmesinin önlenmesi için alınmış teknik ve idari tedbirler
- Kişisel verilerin hukuka uygun olarak imha edilmesi için alınmış teknik ve idari tedbirler
- Kişisel verileri saklama ve imha süreçlerinde yer alanların unvanları, birimleri ve görev tanımları
- Saklama ve imha sürelerini gösteren tablo
- Periyodik imha süreleri
- Mevcut kişisel veri saklama ve imha politikasında güncelleme yapılmış ise söz konusu değişiklik

Bu politika metni hazırlanırken oluşturulması gereken saklama ve imha süreleri tablosuna esas bilgilerin, daha önce hazırlanmış olan envanterden alınması mümkündür.

6.4. Verbis Kaydının Yapılması

Veri sorumluları sicil bilgi sistemi (VERBİS), Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından oluşturulmuş bir sicildir ve veri sorumlularının sicile başvuruda ve sicile ilişkin diğer işlemlerde kullandıkları, internet üzerinden erişilebilen bir bilişim sistemidir.

Bu sicile kayıt herkes için zorunlu olmamakla beraber, aşağıdaki şartlardan en az birisini taşıyan belediyeler için zorunludur:

- Yıllık çalışan sayısının 50 ve üstü olması
- Yıllık mali bilanço toplamının 25 Milyon TL ve altı olması

VERBİS kaydının yapılması için; bu sisteme kişisel veri kategorilerinin, veri işleme amaçlarının, veri alıcılarının, saklama sürelerinin, kişi gruplarının, verilerin aktarılma durumlarının ve muhafaza için alınan tedbirlerin girilmesi gerekmektedir.

Bu sisteme girilecek bilgilerin de envanterdeki bilgilerle uyumlu olması ve hatta bizzat envanterin sicile esas alınması önem arz eder.

6.5. Aydınlatma Metninin Hazırlanması

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun, veri sorumluları için ge-

tirdiği sorumluluklardan birisi de kişisel verisini işlediği ilgili kişileri aydınlatma yükümlülüğüdür. Aydınlatma yükümlülüğü, ilgili kişinin belirli bir konuda bilgilendirilmesi anlamına gelir.

Bir aydınlatma metni aşağıdaki temel konuları içermek zorundadır:

- Veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği,
- Veri işleme amacı, işlenen verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılacağı
- Veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi
- İlgili kişinin hakları

Aydınlatma yükümlülüğü hangi yöntemlerle yerine getirilirse getirilsin, öncelikle bunun yazılı doküman şeklinde hazırlanması faydalıdır. Hazırlanacak aydınlatma metninde açık, anlaşılabilir ve sade bir dil kullanılması gerekir. Aydınlatma metninin anlaşılmasının zor olmaması ve tamamen teknik bilgi veterminolojiye boğulmaması gerekir. Ayrıca, mümkünse ilgili kişilerden alınan geri dönüşler üzerinden aydınlatma metninin tekrar değerlendirilmesi, değişen koşullar uyarınca güncellenmesi ve varsa hata ve eksiklerin giderilmesi önem arz etmektedir.³

Aydınlatma yükümlülüğü tek taraflı bir beyandır ve uygun şekilde ilan edilmesi yeterli olur. Belediye aydınlatma metnini internet sitesine koyarak ve binada görülebilecek yerlere asarak bu mükellefiyetini yerine getirebilir.

3 <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/a569a068-c079-4189-b134-f57bc727af7d.pdf>

6.6. Açık Rıza Metinlerinin Hazırlanması

Bir kişisel verinin işlenmesinin ilk ve en önemli şartı, ilgili kişinin buna açık rıza vermesidir. Kanuna göre, açık rızaya gerek olmadan da kişisel veri işlenebilecek haller olsa da bunlar sınırlı olarak sayılmıştır ve istisnai durumlardır.

Açık rıza; belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan özgür irade açıklamasıdır ve aşağıdaki üç unsuru da içermesi gerekir:

- Belirli bir konuya ilişkin olması
- Rızanın bilgilendirmeye dayanması
- Özgür iradeyle açıklanması

Açık rıza öyle bir şarttır ki; kişisel veri işlenmeden önce bu rızanın alınması gerekir. Ancak bu kapsamda alınacak bir “torba” rıza geçerli kabul edilmeyecektir.

İşlenecek her bir veri ya da veri grubu için tek tek açık rıza alınması gerekir. Bu açık rıza metninde; hangi kişisel verilerin işleneceğinin, ne amaçla işleneceğinin ve kimlerle paylaşılacağı belirtilmesi ve bu konuda açık bilgi içermesi gerekir.

Böyle bir metin, ilgili kişinin tereddüde yer vermeyecek biçimde açık olarak vereceği bir rıza ile ancak “açık rıza metni” hüviyetine bürünebilecektir.

O halde işlenen her kişisel veri tek tek tespit edilmeli ve her biri için ayrı ayrı ya da benzer kategoride yer alanlar için ortak açık rıza metni hazırlanmalı, bu

metinlerin ilgili kişilerce, henüz verileri işlenmeden onaylanması sağlanmalıdır.

7. 6698 SAYILI KANUNDA ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR

Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırılık olması durumunda, belediyenin ve sorumlu personelin karşılaşılabileceği yaptırımlar üç ana başlıkta toplanabilir.

7.1. İdari Para Cezaları

6698 sayılı Kanun kapsamında uygulanan idari para cezası miktarları şöyledir:

- Aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 5.000 Türk lirasından 100.000 Türk lirasına kadar
- Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 15.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar
- Kurul tarafından verilen kararları yerine getirmeyenler hakkında 25.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar
- Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar

7.2. Cezai Sorumluluk

Kişisel verilere ilişkin suçlar bakımından 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 135 ila 140'ncü madde hükümleri uygulanmaktadır. Kanunun 7 nci maddesi hükmüne aykırı olarak; kişisel verileri silmeyen veya anonim hale

getirmeyenler 5237 sayılı Kanunun 138 inci maddesine göre cezalandırılmaktadır.

Türk Ceza Kanununun yukarıda belirtilen ilgili maddelerine göre;

- Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir. Kişisel verinin, kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırki kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin olması durumunda verilecek ceza yarı oranında artırılır.
- Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun konusunun, Ceza Muhakemesi Kanununun 236 ncı maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları uyarınca kayda alınan beyan ve görüntüler olması durumunda verilecek ceza bir kat artırılır.
- Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların; kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle ya da belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
- Kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yü-

kümlü olanlara görevlerini yerine getirmediklerinde bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir. Suçun konusunun Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre ortadan kaldırılması veya yok edilmesi gereken veri olması halinde verilecek ceza bir kat artırırlır.

7.3. Disiplin Sorumluluğu

İdari para cezası yaptırımına neden olan eylemlerin kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde işlenmesi halinde, Kurulun yapacağı bildirim üzerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşunda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında disiplin hükümlerine göre işlem yapılır ve sonucu Kurula bildirilir.

8. SONUÇ

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında belediyelerce yapılması gereken işlemlerin ihmal edilmesinin iki muhtemel sonucu olacaktır. Bunlardan ilki; yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeyen belediyelere, Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından bir milyon TL'ye kadar idari para cezası uygulanması ve bu konuda sorumluluğu olan kamu per-

soneli hakkında disiplin soruşturması açılacak olmasıdır.

İkinci sonuç ise; kişisel verilerin sahibi olan ilgili kişilerin, verilerinin izinsiz alındığı ya da paylaşıldığı veya uygun şekilde muhafaza edilmediği yönündeki şikayetleri sonucu kamu personelinin karşı karşıya kalabileceği cezai sorumluluklardır.

Hem kişisel verilerin gizliliğine gösterilmesi gereken saygı hem de verilerin güvenliğinin sağlanması için belediyeler de azami çaba sarf etmeli ve 6698 sayılı Kanuna en kısa zamanda uyum sağlamalıdır. Özellikle VERBİS sistemine bilgi girişi yapılması için belediyelere tanınan son tamamlama tarihinin 30/06/2020 olduğu hatırlanmalıdır.

Zor gibi görünen bu uyum çalışmalarının sistemli ve detaylı bir çalışmayla yürütülmesi ve doğru yapılması halinde, sadece ilgili kişilerin hakkını korumakla kalmayıp kuruma da kendiliğinden büyük değer katacağı açıktır.

KAYNAKÇA

T.C. Yasalar (10/06/2003). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. Ankara : Resmi Gazete (29677sayılı)

Ahmet ARSLAN

Denetçi

E. Muhasebat Başkontrolörü

BELEDİYE ALACAKLARININ TERKİNİ (SİLİNMESİ)

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, belediyelerin gerek kamu hukukundan gerekse özel hukuktan kaynaklanan *çeşitli* alacakları bulunmaktadır.

Ya hatalı işlem sonucunda tahakkuk edip kayıtlara alındığından ya da karşı tarafla yaşanan uyuşmazlıklar nedeniyle söz konusu alacakların terkinin gerekebilmiştir.

Belediye alacaklarının terkinin alacağın kamu hukukundan mı yoksa özel hukuktan mı ortaya çıktığına bağlı olarak birbirinden bazı farklılıklar arz etmektedir.

Bu makalemizde belediye alacaklarının terkin prosedürleri ilgili yasal düzenlemeler ışığında irdelenecektir.

2. BELEDİYE ALACAKLARININ KAYNAKLARI

Yukarıda da belirtildiği üzere, belediye alacaklarına kamu hukukundan ya da *özel hukuktan* kaynaklanmaktadır.

Vergi, harç, harcamalara katılma payı gibi kamu hukukundan kaynaklanan alacaklara amme alacakları da denilmektedir. Bu tür durumlarda belediyenin alacağı tek taraflı bir idari işlemle (tarh, tahakkuk) ortaya çıkmaktadır. Söz konusu alacaklar 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan vergilendirme usulleri kullanılarak tarh edilmekte ve borçlu tarafından rızaen ödenmediği takdirde **6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil edilmektedir.**

6183 sayılı Kanun kapsamına, Devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait;

- Vergi, resim, harç, mahkeme masrafları, vergi cezaları, para cezaları gibi asli alacaklar,
- Gecikme zammı, gecikme faizi, faiz, zam, pişmanlık zammı gibi asli alacaklar üzerinden hesaplanan fer'i alacaklar,
- Akitten, haksız fiilden ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinden kaynaklanan alacaklar,
- Mahiyetleri ne olursa olsun, çeşitli kanunlarda 6183 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edileceği belirtilen alacaklar,
- Mahiyetleri ne olursa olsun, özel kanunlarında 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edileceği belirtilen alacaklar,
- Bu amme alacaklarının takip masraflarından kaynaklanan alacaklar,

girmektedir.

Belediyenin amme alacaklarının başlıca yasal dayanağı 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2872 sayılı Çevre Kanunudur.

Özel hukuktan kaynaklanan alacaklar ise borçlar hukuku ve ticaret hukuku gibi idarenin karşı tarafla karşılıklı ve eşit koşullar altında kurduğu hukuki ilişki

sonucunda ortaya çıkan alacaklardır. Söz konusu alacaklarda borçlu rızaen ödemede bulunmadığı takdirde alacak 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre tahsil edilir.

Kira alacakları, taşınır veya taşınmaz mal satışlarından kaynaklanan alacaklar, tüketim malı ve hizmet satışlarından kaynaklanan alacaklar, ücrete tabi işlerden kaynaklanan alacaklar ve tazminat alacakları özel hukuktan kaynaklanan alacakların başlıcalarını oluşturmaktadır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununda borcun (alacağın) kaynakları şu şekilde ifade edilmiştir:

- 1- Sözleşmeden doğan borç
- 2- Haksız fiillerden doğan borç
- 3- Sebepsiz zenginleşmeden doğan borç.

Belediyenin mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan alacakları sözleşmeden doğan alacak, ecrimisil alacakları¹ haksız fiillerden doğan alacak, bilerek veya bilmeyerek fazla ve yersiz ödemelerden kaynaklanan alacak ise sebepsiz zenginleşmeden doğan alacağı ifade eder.

3. BELEDİYE ALACAKLARININ TERKİN SÜRECİ

Vergi alacaklarının terkinin alacağın 213 sayılı Vergi Usul Kanununun kapsamına girip girmemesine bağlıdır.

213 sayılı Kanun kapsamına giren alacaklar söz konusu kanundaki usullere

¹ Ecrimisil alacakları her ne kadar kira alacakları gibi özel hukuktan doğan alacak ise de 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesine göre; Ecrimisil fuzuli şağil tarafından rızaen ödenmez ise, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Bu nedenle, amme alacağı niteliğinde olmamakla birlikte, rızaen ödenmediği takdirde 6183 sayılı Kanun kapsamına girer.

(hata düzeltme) göre, bu kanun kapsamına girmeyen alacaklar ise özel kanunlardaki hükümlere göre terlin edilebilir.

Özel kanunlardan kasıt 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2872 sayılı Çevre Kanunu gibi kanunlardır.

3.1. Vergi Usul Kanunu Kapsamında Alacakların Terkini

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "Kanunun şümülü" başlıklı 1'inci maddesinde;

"Bu kanun hükümleri ikinci maddede yazılı olanlar dışında, genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanır.

Yukarıda yazılı vergi, resim ve harçlara bağlı olan vergi, resim ve zamlar da bu kanuna tabidir.

Bu kanunun hükümleri kaldırılan vergi, resim ve harçlar hakkında da uygulanır."

denilmektedir.

Söz konusu kanun hükümlerine göre belediyelere ait vergi ve harçlar ile bağlı olan zamlar (gecikme faizleri) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında bulunmaktadır.

Öte yandan, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Usul Hükümleri" başlıklı 98'inci maddesinde, *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uy-*

gulanır." denilmektedir. Aynı şekilde, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Usul Hükümleri" başlıklı 37 nci maddesine göre de; bu kanun hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu kanuna göre alınacak vergiler hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Bu nedenle, belediye vergileri, belediye harçları ve harcamalara katılma payı ile emlak vergisi ve bunlara bağlı vergi cezaları ve gecikme faizleri Vergi Usul Kanunu kapsamında bulunmaktadır. Söz konusu kanun kapsamında bulunan alacaklar ancak bu kanundaki prosedürlere göre terkin edilebilir. Nitekim, 5393 sayılı Kanununda belediye meclisi ile belediye encümenine belediye alacaklarını tasfiyesi konusunda tanınan yetkinin vergi, resim ve harçları kapsamadığı açıkça belirtilmiştir.

213 sayılı Kanuna göre alacağın hata düzeltme mekanizmasıyla terkinin tahakkukun iptali şeklinde gerçekleştirilir. Amme alacağının tahakkukunda hata bulunmamakla birlikte tahsilinde sorun bulunması halinde ise söz konusu alacağın terkinin 6183 sayılı Kanuna göre alacağın tahsilinden vazgeçilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre tahakkukun iptali ise vergi hatasının² bulunması halinde söz konusu olabilir.

2 Her ne kadar Kanunda vergi hatasından söz edilmekte ise de hata düzeltme sadece vergilere ilişkin değil, 213 sayılı Kanun kapsamında bulunan harçları ve harcamalara katılma paylarını da kapsamaktadır. Zira, Kanunun 3'üncü maddesinde *"Bu Kanunda kullanılan "Vergi Kanunu" tabiri işbu Kanun ile bu Kanun hükümlerine tabi vergi, resim ve harç kanunlarını ifade eder."* denilmektedir.

Vergi hataları 213 sayılı Kanununun 116 ile 126 ncı maddelerinde düzenlenmiştir. Söz konusu kanun maddelerinde yer alan düzenlemeler şu şekildedir:

3.1.1. Vergi Hatası

Vergi hatası, vergiye müteallik hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınmasıdır.

3.1.2. Hesap Hataları

Hesap hataları şunlardır:

1. Matrah hataları: Vergilendirme ile ilgili beyanname, tahakkuk fişi, ihbarname, tekalif cetveli ve kararlarda matraha ait rakamların veya indirimlerin eksik veya fazla gösterilmiş veya hesaplanmış olmasıdır.

2. Vergi miktarında hatalar: Vergi nispet ve tarifelerinin yanlış uygulanması, mahsupların yapılmamış veya yanlış yapılmış olması birinci bentte yazılı vesikalarda verginin eksik veya fazla hesaplanmış veya gösterilmiş olmasıdır.

3. Verginin mükerrer olması: Aynı vergi kanununun uygulanmasında belli bir vergilendirme dönemi için aynı matrah üzerinden bir defadan fazla vergi istenmesi veya alınmasıdır.

3.1.3. Vergilendirme Hataları

Vergilendirme hataları şunlardır:

1. Mükellefin şahsında hata: Bir verginin asıl borçlusu yerine başka bir kişiden istenmesi veya alınmasıdır;

2. Mükellefiyette hata: Açık olarak vergiye tabi olmayan veya vergiden muaf bulunan kimselerden vergi istenmesi veya alınmasıdır;

3. Mevzuda hata: Açık olarak vergi mevzuuna girmeyen veya vergiden müstesna bulunan gelir, servet, madde, kıymet, evrak ve işlemler üzerinden vergi istenmesi veya alınmasıdır;

4. Vergilendirme veya muafiyet döneminde hata: Aranan verginin ilgili bulunduğu vergilendirme döneminin yanlış gösterilmiş veya süre itibarıyla eksik veya fazla hesaplanmış olmasıdır.

3.1.4. Hataların Meydana Çıkarılması

Vergi hataları şu yollarla meydana çıkarılabilir:

1. İlgili memurun hatayı bulması veya görmesi ile;
2. Üst memurların yaptıkları incelemeler neticesinde hatanın görülmesi ile;
3. Hatanın teftiş sırasında meydana çıkarılması ile;
4. Hatanın vergi incelenmesi sırasında meydana çıkarılması ile;
5. Mükellefin müracaatı ile.

3.1.5. Düzeltme Yetkisi ve Reddiyat

Vergi hatalarının düzeltilmesine, ilgili **vergi dairesi müdürü**³ karar verir.

Bu hatalar düzeltme fişine dayanılarak düzeltilir. **Hatanın mükellef aleyhine yapılmış olması halinde, fazla vergi aynı fişe dayanılarak terkin ve tahsil olunmuş ise mükellefe reddolunur.** Düzeltme fişinin bir nüshası, reddedilecek

3 2464 sayılı Kanuna (Md. 102) göre; 213 sayılı Vergi Usul kanununda belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere; Belediye Gelir Şube Müdürü, Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü, Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebeci, Vergisi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini haizdir. Aynı hüküm emlak vergisi için 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununda da yer almaktadır.

miktarla müracaat edeceği muhasebe ve müracaat süresi zikredilmek suretiyle mükellefe tebliğ edilir. Mükellef tebliğ tarihinden başlayarak 1 yıl içinde parasını geri almak üzere müracaat etmediği takdirde hakkı sâkit olur.

3.1.6. Re'sen Düzeltme

İdarece tereddüt edilmeyen açık ve mutlak vergi hataları re'sen düzeltilir. Kendi aleyhlerine düzeltme yapılan kimşelerin düzeltmeye karşı vergi mahkemesinde dava açma hakları mahfuzdur.

3.1.7. Düzeltme Talebi

Mükellefler, vergi muamelelerindeki hataların düzeltilmesini vergi dairesinden yazı ile isteyebilirler.

Bunların posta ile taahhütlü olarak gönderilmesi caizdir.

3.1.8. Düzeltme Talebinin İncelenmesi

Vergi dairesinin ilgili servisi düzeltme talebini kendi mütalaasını da ilave ederek, düzeltme merciine gönderir.

Düzeltme mercii talebi yerinde görüldüğü takdirde, düzeltmenin yapılmasını emreder; yerinde görmediği takdirde, keyfiyet düzeltmeyi isteyen yazı ile tebliğ olunur.

3.1.9. Şikayet Yolu İle Müracaat

Vergi mahkemesinde dava açma süresi geçtikten sonra yaptıkları düzeltme talepleri reddolunanlar şikâyet yolu ile Hazine ve Maliye Bakanlığına müracaat edebilirler.

Bu madde gereğince il özel idare vergileri hakkında valiliğe ve **belediye vergileri hakkında belediye başkanlığına** müracaat edilir.

3.1.10. Düzeltmenin Şümülü

Vergi mahkemesi, bölge idare mahkemesi ve Danıştay'dan geçmiş olan muamelelerde vergi hataları bulunduğu takdirde, bu hatalar, yargı kararları kesinleşmiş olsa bile, evvelki maddelerde yazılı usul dairesinde düzeltilebilir. Şu kadar ki; düzeltmenin yapılabilmesi için hatalar hakkında anılan yargı mercileri tarafından bir karar verilmemiş olması şarttır.

3.1.11. Düzeltmede Zamanaşımı

Kanununun 114 üncü maddesinde yazılı zamanaşımı süresi⁴ dolduktan sonra meydana çıkarılan vergi hataları düzeltilemez. Şu kadar ki, düzeltme zamanaşımı süresi:

a) Zamanaşımı süresinin son yılı içinde tarh ve tebliğ edilen vergilerde hatanın yapıldığı;

b) İlan yolu ile tebliğ edilip vergi mahkemesinde dava konusu yapılmaksızın tahakkuk eden vergilerde mükellefe ödeme emrinin tebliğ edildiği;

c) İhbarname ve ödeme emri ilan yoluyla tebliğ edilen vergilerde 6183 sayılı Kanuna göre hacizin yapıldığı;

Tarihten başlayarak 1 yıldan aşağı olmaz.

Yukarıda belirtilen kanun hükümlerine göre vergi hatasının bulunması halinde zamanaşımı süresi içinde olmak kaydıyla ya mükellefin başvurusu veya re'sen idarece hatanın bulunduğu vergi alacağı mali hizmetler müdürü tarafından terkin edilir.

⁴ Kanununun 114 üncü maddesine göre; vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak 5 yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler zamanaşımına uğrar.

3.2. Vergi Usul Kanunu Kapsamında Olmayan Alacakların Terkini

Yukarıda ifade ettiğimiz üzere, belediyelerin vergi, harç ve harcamalara katılma payları ile bunlara bağlı cezalar ve gecikme faizleri Vergi Usul Kanunu kapsamında, diğer alacaklar ise söz konusu kanunun kapsamı dışında bulunmaktadır. Vergi Usul Kanunu kapsamında olmayan alacaklara örnek olarak idari para cezaları, ücrete tabi işlerden doğan alacaklar, ecrimisil alacakları, kira alacakları ile her türlü mal (tüketim malzemesi, taşınır-taşınmaz mal vb.) ve hizmet satışından kaynaklanan alacaklar verilebilir.

Özel hukuktan kaynaklanan söz konusu alacakların terkinini 5018 sayılı Kanun ile 5393 sayılı Kanunda yer alan özel hükümlere göre gerçekleştirilebilir.

Öte yandan, kamu zararı alacakları ise Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre terkin edilebilir.

3.2.1. 5018 Sayılı Kanuna Göre Alacakların Terkini

5018 sayılı Kanunun “Kamu alacaklarının silinmesi” başlıklı 79 uncu maddesinde;

“Özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında izlenen kamu alacakları dışında kalan;

a) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan,

b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan,

kamu alacaklarından merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutarlara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına üst yöneticiler yetkilidir.

(a) bendine göre belirlenen tutarı aşan kamu alacaklarından silinmesi öngörülenler merkezî yönetim bütçe kanununda ayrıca gösterilir.”

denilmektedir.

Söz konusu kanun maddesinin (a) bendinde yer alan parasal sınır 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nda 20.000 TL, (b) bendinde yer alan parasal sınır ise 20 TL olarak belirlenmiştir.

Üst yöneticinin onayıyla bir alacağın (a) bendi kapsamında terkin edilebilmesi için zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmadığının somut olarak belirlenmesi gerekirken, (b) bendi kapsamında terkin edilebilmesi için takip ve tahsil imkanının olup olmadığının belirlenmesine ihtiyaç bulunmamaktadır. Kanun koyucu belirlenen parasal limitin (20 TL) altında olan alacak için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağını öngördüğünden bu tutara kadar olan alacak herhangi bir şarta bağlı olmaksızın üst yöneticinin onayıyla terkin edilebilir.

(a) bendinde belirtilen zarurî veya mücbir sebeplere örnek olarak borçlunun adresinin bulunmaması, borçluya ulaşamaması veya borçlunun hacze kabul herhangi bir malvarlığının bulunmaması gösterilebilir.

Dikkat edilirse, söz konusu kanun maddesi alacakların tahakkukuyla ilgili değil, tahsiliyle ilgili sorunlar bulunması nedeniyle alacağın terkinini kapsamaktadır.

Aynı şekilde, bir alacağın söz konusu kanun maddesi kapsamında terkin edilebilmesi için 6183 sayılı Kanun kapsamı dışında bulunması gerekmektedir. Bu durumda belediyenin vergi, harç, harcamalara katılma payı, ecrimisil alacağı ve idari para cezalarının⁵ 5018 sayılı Kanunun söz konusu maddesine göre terkinin yasal olarak mümkün değildir.

Öte yandan, Kanun maddesinde yer alan “*özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere*” ifadesi nedeniyle özel kanunlarında alacağın tahsiliyle ilgili hükümler bulunması halinde 5018 sayılı Kanunun söz konusu maddesi değil, özel kanundaki terkin hükümleri uygulanacaktır.

Belediye alacaklarının terkininle ilgili özel kanun hükümlerinin en başında 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri gelmektedir.

Söz konusu kanunda dava konusu olan alacakların terkinin konusunda belediye meclisi ile belediye encümenine de bazı yetkiler verilmiştir.

Bu nedenle, üst yönetici olarak belediye başkanı 5018 sayılı Kanunun yukarıda irdelenen kanun maddesindeki terkin yetkisini ancak dava konusu olmamış belediye alacakları için kullanabilir.

3.2.2. Belediye Kanununa Göre Alacakların Terkin Edilmesi

5393 sayılı Kanunun “Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18 inci maddesine

5 Ecrimisil alacağı ve idari para cezası alacağı borçluya ödeme emrinin gönderilmesiyle birlikte 6183 sayılı Kanun kapsamına girmektedir. Bu aşamadan önce söz konusu alacakların 5018 sayılı Kanuna göre terkinin mümkün olmakla birlikte, bu aşamadan sonra sadece 6183 sayılı Kanunun tahsil imkansızlığı nedeniyle terkin hükümlerine göre söz konusu alacakların terkinin mümkün olabilir.

göre; Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı 5.000 TL’den⁶ fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh⁷ ile tasfiyeye, kabul ve feragat karar vermek belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında bulunmaktadır.

Kanunun “Encümenin görev ve yetkileri” başlıklı 34 üncü maddesine göre; vergi, resim ve harçlar dışında kalan **dava konusu olan** belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek encümenin görev ve yetkileri arasında yer almaktadır. Söz konusu Kanun maddesini aynı Kanunun 18 inci maddesi ile birlikte değerlendirdiğimizde; vergi, resim ve harçlar dışında kalıp dava konusu olan belediye alacaklarından miktarı 5.000 TL’den fazla olup uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyesine belediye meclisi, 5.000 TL’ye kadar olan söz konusu alacakların sulh yoluyla tasfiyesine belediye encümeni yetkili bulunmaktadır.⁸

Söz konusu kanun hükümlerine göre belediye meclisi ve belediye encümeninin tutarı ne olursa olsun ve dava edilip edilmediğine bakılmaksızın vergi ve harçları sulh, kabul ve feragat yoluyla terkin etme yetkisi bulunmamaktadır. Yukarıda da irdelendiği üzere, söz konusu alacaklar Vergi Usul Kanunu’nun hata düzeltme hükümlerine göre terkin edilir.

Kanunun 18 ve 34 üncü maddesi sa-

6 5393 sayılı Kanunun 83’üncü maddesi gereğince söz konusu parasal tutarın yılları yeniden değerlendirilmesinde artırılmış hali 19.811,00 TL’dir.

7 Hukuk Muhakemeleri Kanununa (Md. 313) göre; Sulh olma, görülmekte olan bir davanın taraflarının, karşılıklı anlaşmaları ile dava konusu uyuşmazlığa kısmen veya tamamen son vermeleridir.

8 5393 sayılı Kanunun 83’üncü maddesi gereğince söz konusu parasal tutarın yılları yeniden değerlendirilmesinde artırılmış hali 19.811,00 TL’dir.

dece vergi ve harçları kapsam dışında tuttuğundan harcamalara katılma payı, ecrimisil alacakları ve idari para cezası alacaklarından dava konusu olanlarda parasal limite (5.000 TL, 2020 yılı için 19.811 TL) göre belediye meclisi ve belediye encümeninin terkin yetkisi bulunmaktadır. Harcamalara katılma payı Vergi Usul Kanunu kapsamında olduğundan dava konusu olmayan söz konusu alacaklarda terkin yetkisi ise mali hizmetler müdürüne ait bulunmaktadır.⁹ Ecrimisil alacakları ise 5393 sayılı Kanunda belediye başkanına verilen genel yetki kuralı gereğince belediye başkanının onayıyla terkin edilebilir (Borçluya henüz ödeme emri gönderilmediğinden 6183 sayılı Kanun kapsamına girmemiş olması şartıyla). Zira, 5393 sayılı Kanunun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38 inci maddesine göre; Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak belediye başkanına aittir. Aynı Kanun maddesine göre; belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etme görev ve yetkisi belediye başkanına ait bulunmaktadır.

Dava konusu olmamış ve borçluya henüz ödeme emri gönderilmemiş¹⁰ idari para cezalarının usulde paralellik¹¹ ilkesi

9 213 sayılı Kanuna göre vergi ve harçlarda hata düzeltme yoluyla terkin yetkisi vergi dairesi müdürü sıfatına sahip mali hizmetler müdürüne ait olduğundan, belediye başkanının söz konusu alacakları hata düzeltme yoluyla terkin yetkisi bulunmaktadır.

10 Borçluya ödeme emri gönderilmesi alacağın 6183 sayılı Kanun kapsamına girmesine yol açar. Bu durumda alacak söz konusu kanunun sadece tahsil imkansızlığı nedeniyle terkin hükümlerine göre terkin edilebilir.

11 Usulde paralellik bir işlemi tesis eden makamın aynı işlemi iptal etme veya değiştirme yetkisine sahip olmasını ifade eder. Belediyelerde idari para cezaları belediye encümeninin kararıyla tesis edilir.

gereğince belediye encümeni tarafından terkin edilebileceği düşünülmektedir.

Yukarıda irdelenen mevzuat hükümlerine göre;

1- Belediyelerin dava konusu olmuş alacaklarının sulh yoluyla tasfiyesine karar verme yetkisi parasal limite göre (2020 yılı için 19.811 TL) belediye encümeni ile belediye meclisine verildiğinden belediye başkanının, tutarı ne olursa olsun dava konusu olmuş belediye alacaklarını sulh yoluyla tasfiyesine karar verme yetkisi bulunmamaktadır. Söz konusu yetki tutarı 5.000 TL'ye (2020 yılı için 19.811 TL) kadar olan alacaklar için belediye encümenine, bu tutarın üzerindeki için ise belediye meclisine aittir.

2- Belediye başkanı, dava konusu olup da tutarı 5.000 TL'ye (2020 yılı için 19.811 TL) kadar olan belediye alacaklarını kabul ve feragat (davadan vazgeçme) karar verme yetkisine sahip bulunmaktadır. Dava konusu olup da bu tutarın üzerindeki alacakları kabul ve feragat (davadan vazgeçme) karar verme yetkisi ise belediye meclisine aittir.

3- Belediye başkanının, dava konusu olsun veya olmasın vergi, harç ve harcamalara katılma paylarını (tutarı ne olursa olsun) terkin yetkisi bulunmamaktadır. Söz konusu yetki hata düzeltme mekanizması yoluyla mali hizmetler müdürüne ait bulunmaktadır.

4- Ecrimisil alacakları ise 5393 sayılı Kanunda belediye başkanına verilen genel yetki kuralı gereğince belediye başkanının onayıyla terkin edilebilir (Borçluya henüz ödeme emri gönderilmediğinden 6183 sayılı Kanun kapsamına girmemiş olması şartıyla).

5- Dava konusu olmamış ve borçluya henüz ödeme emri gönderilmemiş idari para cezalarının usulde paralellik ilkesi gereğince belediye encümeni tarafından terkin edilebileceği düşünülmektedir.

Yukarıda belirtilen organların, sulh, kabul veya feragat yetkilerini kullanmaları sonucunda vazgeçilen alacak miktarı sulh, kabul veya feragat kararının mali hizmetler müdürlüğüne gönderilmesini müteakip söz konusu müdürlükçe terkin edilir.

3.2.3. Kamu Zararı Alacaklarının Terkini

Kamu zararından kaynaklanan ve muhasebe sisteminde 140-Kişilerden Alacaklar Hesabında kayıtlı bulunan alacakların terkinini ise Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre gerçekleştirilir.

Yönetmeliğin “Kamu zararından doğan alacakların silinmesi” başlıklı 21 inci maddesine göre;

- Zorunlu veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan, **dava ve icra takibine konu olmayan** kamu zararından doğan alacaklardan merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutara¹² kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına *üst yöneticiler yetkilidir*.

- Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağına anlaşılması nedeniyle, dava ve icra takibine konu olmayan kamu zararına ilişkin alacaklardan merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutara kadar

olanların kayıtlardan çıkarılmasına üst yöneticiler yetkilidir.¹³

- Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idarelerin birinci ve ikinci fıkralarda belirtilenler dışında kalan alacaklarının takip ve tahsilinden vazgeçilmesi, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre, diğer idarelerde ise özel mevzuatlarındaki hükümlere göre gerçekleştirilir.

- Takibe yetkili birimce, alacağın takibinden vazgeçildiğine dair onay muhasebe birimine gönderilerek alacağın muhasebe kayıtlarından çıkarılması sağlanır.

- Alacağın tahsili için açılan davada kamu idaresi aleyhine karar verildiği ve Yargıtay tarafından da onanmak suretiyle hüküm kesinleştiği veya kamu idaresi için bir yarar görülmediğinden temyizden yetkili merciin onayı alınarak vazgeçildiği hallerde, Yargıtay ilâmı veya temyizden vazgeçme onayı ile buna ilişkin aleyhteki mahkeme kararı, hukuk birimince takibe yetkili birime gönderilir. Bu birimlerce de söz konusu belgelerin onaylı birer örnekleri ilgili muhasebe birimine intikal ettirilerek alacağın kayıtlardan çıkarılması sağlanır.

Söz konusu yönetmelik hükümlerine göre zorunlu veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan kamu zararı alacaklarının kayıtlardan çıkarılabilmesi için bunların dava ve icra takibine konu olmamış olması gerekmektedir.

Dava ve icra takibine konu olmuş alacaklar ise 5393 sayılı Kanunun bir önceki bölümde irdelenen hükümlerine göre terkin edilebilir.

¹² Söz konusu tutar 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda 20.000 TL olarak belirlenmiştir.

¹³ Söz konusu tutar 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda 20 TL olarak belirlenmiştir.

3.3. Tahsil İmkansızlığı Sebebiyle Terkin

Tahsil imkansızlığı nedeniyle terkin; ya alacağın tutarının nispeten düşük olması nedeniyle takibe değer görülmemesi ya da yapılan takip sonucunda alacaklıya ulaşılamaması, alacağın veya alacaklının paraya çevrilebilir varlığının bulunmaması nedeniyle alacağın silinmesini ifade eder.

Tahsil imkansızlığı nedeniyle terkin alacağın 6183 sayılı Kanun kapsamına girip girmemesine bağlıdır. Söz konusu kanun kapsamında giren alacaklar Kanunun “Tahsil İmkansızlığı Sebebiyle Terkin” başlıklı 106 ncı maddesine göre, bu kanun kapsamına girmeyen alacaklar ise 5018 sayılı Kanunun yukarıda irdelenen 79 uncu maddesine göre terkin edilir.

Belediyelerin vergi, harç ve harcamalara katılma payları 213 sayılı Kanunun yanısıra 6183 sayılı Kanununun da kapsamına girmektedir.

Aynı şekilde, söz konusu alacaklar dışındaki alacaklar 6183 sayılı Kanun kapsamına girmemekle birlikte rızaen ödenmeyen ecrimisil alacakları ile idari para cezaları ödeme emrinin borçluya gönderilmesiyle birlikte 6183 sayılı Kanun kapsamına girmektedir.

Zira, 5326 sayılı Kabahatler Kanununa göre, mahalli idareler tarafından verilen idari para cezaları, ilgili kanunlarında aksine hüküm bulunmadığı takdirde, hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunur.

6183 sayılı Kanunun “Tahsil İmkansızlığı Sebebiyle Terkin” 106 ncı maddesinde;

“Yapılacak takip sonunda tahsili imkansız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası dahil), diğer amme alacaklarında 20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dahil) kadar amme alacakları, amme idarelerinde terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilir. Cumhurbaşkanı, bu tutarları topluca veya ayrı ayrı on katına kadar artırmaya yetkilidir.”

denilmektedir.

Vergi, harç ve harcamalara katılma payları 6183 sayılı Kanunun yanısıra 213 sayılı Kanun kapsamına da girdiğinden yukarıdaki kanun hükmüne göre bu alacakların tahsil imkansızlığı sebebiyle terkininde parasal sınır 10 TL, ecrimisil alacakları ile idari para cezaları ise 213 sayılı Kanun kapsamına da girmediğinden söz konusu tahsil imkansızlığı sebebiyle terkininde parasal sınır 20 TL'dir.

Dikkat edilirse, söz konusu kanun maddesi alacağın ihtilaflı yani dava konusu olup olmadığını dikkate almamaktadır.

Belediyelerde belediye meclisi ve belediye encümeninin yetkisi dava konusu olmuş alacakların sulh, kabul ve feragat yoluyla tahsilinden vazgeçilmesine ilişkin olup dava konusu olmamış (10 TL, 20 TL gibi tutarın düşüklüğünden olması da beklenmeyen) alacakları terkin yetkisi belediye başkanına ait bulunmaktadır.

Söz konusu parasal sınırları geçen alacakların tahsil imkansızlığı nedeniyle terkinini yasal olarak mümkün değildir. Amme borçlusu hakkında yapılan takip-

ten sonuç alınamaması halinde ise 6183 sayılı Kanunun aciz hali hükümleri uygulanır.

Kanunun konuya ilişkin 75 ve 76 ncı maddelerine göre;

- Yapılan takip sonunda, borçlunun haczi caiz malı olmadığı veya bulunan malların satış bedeli borcunu karşılamadığı takdirde borçlu aciz halinde sayılır.

- Yapılan takip safhalarıyla bakiye borç miktarı bir aciz fişinde gösterilerek aciz hali tespit olunur.

- Aciz halindeki borçlu hakkında teminat ve faiz aranmadan 48'inci madde (tecil) hükmü tatbik olunabilir.

- Alacaklı tahsil dairesi aciz halindeki borçlunun mali durumunu zamanaşımı süresi içinde devamlı olarak takip eder.

4. ALACAKLARI TERKİN YETKİSİNİN USULÜNE UYGUN ŞEKİLDE KULLANILMAMASININ YAPTIRIMI

Her ne kadar yukarıda irdelenen mevzuat hükümleri mali hizmetler müdürü, belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanına alacakları terkin etme konusunda belli sınırlar içinde takdir yetkisi tanımakta ise de söz konusu yetkinin usulüne uygun şekilde kullanılmaması söz konusu kişilerin mali sorumluluğunu gerektirir.

Zira, alacağın terkinini kamu kaynağında artışa engel bir durumu ifade etmektedir. Mevzuata aykırı şekilde kamu kaynağında artışa engel ise kamu zararıdır. Nitekim, 5018 sayılı Kanunun "Kamu zararı" başlıklı 71'inci maddesinin (e) bendinde idare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması kamu zararına yol açan haller arasında sayılmıştır.

Bu nedenle, terkin yetkisinin mevzuata aykırı şekilde kullanılması nedeniyle ortadan idare alacağı belediyenin söz konusu terkin yetkisini kullanan görevlileri adına kamu zararı alacağına dönüşür.

Öte yandan, zamanaşımına uğramış olan alacakların belediye başkanı, belediye meclisi veya belediye encümeninin kararıyla terkin edilmesi söz konusu alacakların zamanaşımına uğratılmasında kasıt, kusur veya ihmali bulunan görevlileri sorumluluktan kurtarmaz. Nitekim, Sayıştay 7. Dairesinin 25.02.2016 tarih ve 81 Nolu Kararında da;

"5393 sayılı Belediye Kanununun;

Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları başlıklı 15 inci maddesinin (k) fıkrasında,

"Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,"

Meclisin Görev ve Yetkileri başlıklı 18 inci maddesinin (h) fıkrasında,

"Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragat karar vermek." denilmek suretiyle, vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin TL'den fazla olan dava konusu uyuşmazlıkların Belediye Meclisi kararı ile anlaşmayla tasfiye edilmesinin mümkün bulunduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, adı geçen Dernek tarafından Belediyeye 2007 yılından beridir hiç kira ödenmemesine rağmen encümenince sürekli kira artışlarının yapılması ve ödenmeyen kiranın tahsili için bu sürede gerekli işlemlerin yapılmaması nedeniyle belediyenin gelir kaybına uğratıldığı açıktır. Bu

nedenle, Belediye görevlilerinin ihmali nedeniyle anılan Dernekten alınmayan kira borcunun 5393 sayılı Belediye Kanununun 15/k ve 18/h maddelerine göre terkin edilmesi ile sorumluların sorumluluğunun ortadan kalkması mümkün değildir.

denilmektedir.

5. SONUÇ

Yukarıda ilgili mevzuat hükümleri ışığında yaptığımız irdelemelere göre;

- Vergi, harç ve harcamalara katılma payları şeklindeki belediye alacakları (amme alacakları) ancak 213 sayılı Vergi Usul Kanununa hata düzeltme yoluyla terkin edilebilir.

- Tahsilinde sorun bulunan vergi, harç, harcamalara katılma payları, rızan ödenmeyen ecrimisil alacakları ile idari para cezaları 6183 sayılı Kanunun "Tahsil İmkansızlığı Sebebiyle Terkin" başlıklı 106 ncı maddesine göre terkin edilebilir.

- Kira alacağı, ecrimisil alacağı, mal ve hizmet satış bedeli alacağı, tazminat alacağı vb. alacaklar ise 5018 sayılı Kanun ve 5393 sayılı Kanuna göre terkin edilebilir.

- Vergi ve harç dışında olup da dava konusu olmuş alacakları sulh, kabul ve feragat yoluyla tasfiye yetkisi parasal limite (5.000 TL, 2020 yılı için 19.811 TL) göre belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanına ait bulunmaktadır.

- Tutarı ne olursa olsun ve dava edilip edilmediğine bakılmaksızın vergi ve harçları terkin etme yetkisi ancak tahakkukta bir hata bulunması halinde

hata düzeltme yoluyla mali hizmetler müdürüne aittir.

- Ecrimisil alacakları 5393 sayılı Kanunda belediye başkanına verilen genel yetki kuralı gereğince belediye başkanının onayıyla terkin edilebilir (Borçluya henüz ödeme emri gönderilmediğinden 6183 sayılı Kanun kapsamına girmemiş olması şartıyla).

- Dava konusu olmamış ve borçluya henüz ödeme emri gönderilmemiş idari para cezaları usulde paralellik ilkesi gereğince belediye encümeni tarafından terkin edilebilir.

- Kamu zararından kaynaklanan alacakların terkinini Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre gerçekleştirilir.

- Terkin yetkisinin mevzuata aykırı şekilde kullanılması halinde ise idarenin yoksun kaldığı kamu kaynağı terkin yetkisini kullanan organ ve görevliler hakkında kamu zararı olarak hükmedilir.

KAYNAKÇA

- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu
- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu
- 5326 sayılı Kabahatler Kanunu
- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu

Özgür ÇELİK

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Çevre ve Şehircilik Uzmanı*

Cavit KUŞGÖZ

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Çevre ve Şehircilik Uzmanı*

PLANLAMADA YOĞUNLUK VE YOĞUNLUK DEĞİŞİKLİKLERİNİN KENTE OLAN ETKİLERİ

1. GİRİŞ

Planlamada yoğunluk kavramı anlamak ve belirlemek için bir kentin fonksiyon alanlarının bilinmesi gerekir. Fonksiyon alanlarında ise yer seçimi kararları (ne büyüklükte, nerede ve hangi kullanıcı tipi) ve alanların hangi amaçları içinde barındıracağı hususu çok önemlidir. Planlamada yoğunluk denilince ilk akla gelen konut yoğunluğudur. Fakat yoğunluk, hem konut alanlarından hem de donatı alanlarından oluşur ve bu fark, brüt ve net yoğunluk olarak karşımıza çıkar. Konut alanları, yoğunluğun oluşumunu belirleyen en temel unsurlardan biridir. Donatı alanları ise içinde yönetim, eğitim, kültür, sağlık, eğlence, dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan alanlar olup yoğunluğu etkileyen bir diğer önemli unsurdur.

Planlama, kenti oluşturan yapıyla ilişkili fiziksel sistemlerin, çevreyle ilişkili çevresel sistemlerin ve insanla ilişkili sosyo-ekonomik sistemlerin sürekliliğinin sağlanmasından sorumludur. Bu sürekliliğin sağlanması, günlük yaşantının kesintiye uğramadan devam ettirilmesi açısından oldukça önemlidir. Dolayısıyla, kentsel yapı ve bu yapıyı biçimlendiren karar süreçlerinin mantıksal çerçevede birbirinden ayıramayacağını söylenebilir. Ancak bazı durumlarda, bu bileşenlerden birinin sürekliliği sağlanırken bir diğerinin sürekliliği tehlike altına girebilmektedir. Bu sebeple yoğunluk katsayısında yapılacak olan değişiklikler ve oran belirleme işlemi, kentsel yaşamda yapı stokunda dengenin sağlanması ve bütüncül bir yapının oluşması açısından ayrıca önem taşımaktadır.

Yoğunluk kavramı planlama ile getirilen nüfusun kontrolünü sağlamak üzere yapılan tüm yapıların alanının, bölgenin net alanına bölünmesi ile elde edilen katsayıdır. Planlama neticesinde belirlenen yoğunluğun temel amacı, arazinin üzerindeki yapılaşmayı sınırlayarak yapılaşmanın çevre üzerindeki etkisini azaltmaktır. Diğer bir amaç ise kentteki yapı yoğunluğunu ve kütlelerini kontrol edebilmektir. Yoğunluk kavramı planlama literatüründe KAKS (Kat Alanı Kat Sayısı) olarak ifade edilir. KAKS oranı, bir bölgenin nüfus yoğunluğunu, iş gücü yoğunluğunu ve trafik yoğunluğunu kontrol eden bir sınırlama verisidir. Bu oranın yapılacak olan değişiklikler ile arttırılması veya azaltılması kentin ekonomik, sosyal, kültürel ve fiziksel dinamiklerine doğrudan etki etmektedir.

Bu çalışmada planlama ve planlamada yoğunluk kavramları, yoğunluk hesaplamalarının nasıl yapıldığı, kentlerin fonksiyonel alanları ve yoğunluk oranlarının kentlerin yapılarına etkileri açıklanmaya çalışılacaktır.

2. PLANLAMA VE YOĞUNLUK KAVRAMLARI

2.1. Planlama Kavramı

Planlama, bir bütünün parçası olarak doğal ortamın, olanaklarına (arazi potansiyeline) en uygun ve toplum açısından en yararlı şekilde kullanılmasını sağlamak amacı ile hazırlanan bir düzenleme ve geliştirme programıdır. Burada ifade edilen bütün, yeryüzü olup, ortam ise yeryüzünün herhangi bir parçasıdır. Bu ortam, onlarca m²den, yüzlerce km²'ye

kadar değişen bir alan olabilir. Dolayısıyla çalışma alanı bir köy, kasaba, şehir ve yöre olabileceği gibi bir bölge bir ülke hatta ülkeler topluluğu olabilir¹.

Bir bölgede, halkının sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılamayı, sağlıklı ve güvenli bir çevre oluşturmayı, yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen ve bu amaçla beldenin ekonomik, demografik, sosyal, kültürel, tarihsel, fiziksel özelliklerine ilişkin araştırmalara ve verilere dayalı olarak hazırlanan, kentsel yerleşme ve gelişme eğilimlerini alternatif çözümler oluşturmak suretiyle belirleyen, arazi kullanımı, koruma, kısıtlama kararları, örgütlenme ve uygulama ilkelerini rapor ve notlardan meydana gelen planlar, imar planı şeklinde tanımlanabilir.

Yasal literatürde çok sayıda plan (bütünleşik kıyı alanları planı, çevre düzeni planı, mekânsal strateji planı, uzun devreli gelişme planı vd.) çeşidi olup birbirileri ile hiyerarşik bir bağ oluşturulmuştur. Fakat net ve brüt yoğunluk genelde nazım imar planı ve uygulama imar planı ile belirlenir.

Nazım imar planı: Mevcut ise çevre düzeni planının genel ilke, hedef ve kararlarına uygun olarak, arazi parçalarının genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, çeşitli kentsel ve kırsal yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, kentsel, sosyal ve teknik altyapı alanlarını, ulaşım sistemlerini göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas ol-

1 Önder Üstündağ, M. Taner Şengün, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 21, Sayı: 2, Sayfa: 1-25, ELAZIĞ-2011

mak üzere, varsa kadastral durumu işlenmiş olarak 1/5.000 ölçeğe, büyükşehir belediyelerinde 1/5000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçeğe, onaylı halihazır haritalar üzerine, plan notları ve ayrıntılı raporuyla bir bütün olarak hazırlanan planı² olarak tanımlanır.

Uygulama imar planı ise, Nazım imar planı ilke ve esaslarına uygun olarak yörenin koşulları ve planlama alanının genel özellikleri, yapının kullanım amacı ve ihtiyacı, erişilebilirlik, sürdürülebilirlik ve çevreye etkisi dikkate alınarak; yapılaşmaya ilişkin yapı adaları, kullanımları, yapı nizamı, bina yüksekliği, taban alanı katsayısı, kat alanı kat sayısı veya emsal, yapı yaklaşma mesafesi, ön cephe hattı, ifraz hattı, kademe hattı, ada ayırım çizgisi, taşıt, yaya ve bisiklet yolları, ulaşım ilişkileri, parkları, meydanları, kentsel, sosyal ve teknik altyapı alanlarını, gerektiğinde; parsel büyüklükleri, parsel cephesi ve derinliği, arka cephe hattı, yol kotu ve bu kotun altındaki kat adedi, bağımsız bölüm sayısı gibi yapılaşma ve uygulamaya ilişkin kararları, uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren ve varsa kadastral durumu işlenmiş olarak 1/1.000 ölçeğe onaylı halihazır haritalar üzerinde, plan notları ve ayrıntılı raporuyla bir bütün olarak hazırlanan planı³ olarak tanımlanır.

Planlama ilkeleri ve esasları, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinde; Doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunması,

² Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği

³ Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği

afet zararlarının azaltılmasına yönelik olarak tehlike ve risklerin analiz edilerek tanımlanması ve tedbirlerin alınması, kaynakların sürdürülebilir kullanımının sağlanması, ekonomik ve sosyal gelişme için gerekli olan altyapı, hizmet ve üretim faaliyetlerinin kentsel ve kırsal tüm alanları kapsayacak şekilde kalkınma politikalarına uygun olarak dağıtılması, kamu yararı, kaynak kullanımında etkinlik, verimlilik ve saydamlığın sağlanması, planlamayı etkileyecek ve planlamadan etkilenecek kamu kurum ve kuruluşları, kalkınma ajansları, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları ve özel sektör temsilcilerinin katılımı ile farklı uzmanlık alanlarını içeren çok disiplinli bir yapıda hazırlanması, ulusal, bölgesel, yerel ve sektörel öncelikler arasında tamamlayıcılık ve bütünsellik ilişkisinin kurulması, yenilikçi, esnek ve rekabetçi bir ekonomik yapının oluşturulması için gerekli mekânsal düzenlemelerin yapılması, değişen koşullara uyum sağlanması, mekânsal uyumun gözetilmesi, yaşam kalitesinin artırılması, kentsel ve kırsal alanlar arası mekânsal ilişkilerin güçlendirilmesi şeklinde belirtilmiştir. Yoğunluğun belirlenmesi ise bu esas ve ilkelerin uygulanması ve toplumun menfaatini oluşturması açısından ayrıca önem taşımaktadır.

2.2. Yoğunluk Kavramı

Planlamada yoğunluk kavramı, belli büyüklükte bir alana düşen kişi, aile ya da konut birimi sayısı” olarak tanımlanmaktadır. Bir bölgenin toplam inşaat alanının, bölgenin net alanına bölünmesi ile elde edilen katsayıdır. Yoğunluk ülkemiz-

de KAKS olarak ifade edilir. Konut alanlarında yoğunluk, hektar alandaki kişi sayısı veya hektardaki konut sayısı ile ifade edilir. KAKS'ın amacı arazinin üzerindeki yapılanmayı sınırlayarak yapılaşmanın çevre üzerindeki etkisini azaltmaktır. Diğer bir amaç ise yapı yoğunluğunu ve kütlesini kontrol edebilmektir.

Yoğunluğun tespiti için kullanılan çok sayıda ölçüm aracı bulunmaktadır. Bunlar; taban alanı kat sayısı, hane yoğunluğu, kişi yoğunluğu, konut yoğunluğu, net yoğunluk, brüt yoğunluk, fiziksel yoğunluk, ölçülmüş yoğunluk, algılanan yoğunluk, iç yoğunluk, mekânsal yoğunluk, sosyal yoğunluk vb. olarak sıralanabilir. Yoğunluğun uluslararası ölçekte kabul edilmiş ortak bir ölçüm aracı bulunmamaktadır. Yoğunluk ölçüm araçları ülkeden ülkeye, kültürden kültüre ve hatta bir kentten başka bir kente farklılık gösterebilmektedir. Ancak genellikle, yoğunluk ölçümleri genel kabul görmüş birkaç ölçüm aracının kullanılmasıyla gerçekleştirilir. Örneğin, bazı ülkelerde yoğunluk birim alandaki kişi sayısı ile ifade edilirken; bazı ülkelerdeyse birim alandaki hane sayısı ile ölçülmektedir.

Planlamada yoğunluk, global yoğunluk, gross yoğunluk, brüt yoğunluk ve net yoğunluk şeklinde kademelenmiştir⁴. Çalışmamızda global yoğunluk ve gross yoğunluk kavramlarının tanımlanmasıyla yetinilecek kentin dokusuna doğrudan etki eden brüt yoğunluk ve net yoğunluk

kavramları üzerinde durulacaktır.

Global Yoğunluk: Ülke-Bölge gibi büyük ölçekli planlamalarda kullanılan yoğunluk türüdür. Genellikle birim alan, km² olarak alınır. Ve yerleşmeyi oluşturan ya da yerleşmelerin yayıldığı ve kullanıldığı tüm alanları (açık alanlar, su yüzeyleri, tarım yapılan alanlar vb. alanlar da dâhil) kaba sınırlandırmalarla içine alan bir ölçümleme ile elde edilir.

Gross yoğunluk, genellikle yerleşme-kent ölçeğindeki çalışmalarda kullanılır ve birim olarak hektar (Ha.) baz alınır. Kentin alanı ve nüfusuna bağlı olarak km² cinsinden de hesaplanabilir. Gross yoğunluk hesabında, kent yerleşik alanı sınırları itibariyle ölçülendirilir. Yani kente ait konut, çalışma (hizmet, sanayi, kent içi tarım vb.), dinlenme-eğlenme, eğitim-kültür, ulaşım vb. alanların tümünü kapsayan alana, kent nüfusunun oranlanması ile elde edilir.

2.2.1. Brüt Yoğunluk:

Yerleşme, kent ya da kent parçası ölçeğindeki planlama çalışmalarında kullanılan yoğunluk kademelenmesidir. Birim alan olarak hektar kabul edilir. Brüt yoğunluğun, gross yoğunluktan farkı, kent bütünü için yapılan planlamalarda kullanıldığı gibi, kent parçaları için yapılan planlarda da kullanılabilir.

Brüt yoğunluk bölge ve semt ölçeğinde hesaplanacak alanlar;

- Konut Alanları,
- Park ve Spor Alanları,
- Eğitim Alanları,

4 <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:WgOgx-DlZUEJ:https://groups.google.com/group/okan-universitesi-kentsel-donusum-yl2012/attach/f99d57daf7c38c98/PLAN%2520yog2.ppt%3Fpart%3D0.1+%&cd=2&hl=tr&ct=clnk&gl=tr> (İlgili tanımlamalar bu çalışmadan alınmıştır.

- Sağlık Alanları,
 - Ulaşım Alanları,
- şeklinde sıralanabilir.

Bu çerçevede; “Brüt Yoğunluk = Bölgede Barındırılacak Toplam Nüfus / Bölge Toplam Alanı” şeklinde formüle edilebilir.

2.2.2. Net Yoğunluk

Net Yoğunluk:1/1000 ve 1/500 ölçekli uygulama imar planlarında kullanılan yoğunluk kademesidir. Bu tür planlarda kent bütününden konut grubuna kadar hizmet edecek olan tüm donatılar (çocuk bahçesi, yaya yolu, otopark vb.) gösterilmeli ve yoğunluk hesabından çıkarılmalıdır.

Sadece Konutların Yer Alacağı Net Parsel Alanları hesaplanır.

Buna göre; “Net Yoğunluk = Nüfus / Net Konut Alanı” şeklinde formüle edilebilir.

Örnek;Nazım imar planında 10000 kişilik bir yerleşme alanının 30 m²/kişi kabulü ile;

30 m²/kişi x 10.000 Kişi =300.000,00 m²’lik bir konut alanının oluşturulması gerekir.

300.000,00 m²’lik konut alanının oluşturulacağı kadastro parselinin 600.000,00 m² olduğu varsayıldığında yoğunluk oranı 300.000,00 m² / 600.000,00 m² = 0,50 olacaktır. Yani planlama yapılan alandaki KAKS oranı 0,50’dir. İmar uygulaması sonrası terke konu edilecek 100.000,00 m²’lik bir alan oluşması durumunda ve

aynı yerde yine 10.000 kişi barındırılması halinde KAKS oranı 0,60 (300.000,00 m² / (600.000,00 – 100.000,00)) olacaktır.

3. YOĞUNLUĞUN VE YOĞUNLUK DEĞİŞİMLERİN ETKİLEDİĞİ KONULAR

3.1. Nüfus Dağılımı

İmar planlarında, konut bölgelerindeki emsal değerini (KAKS) konut yoğunluğu olarak algılamak gerekir. Konut yoğunluğunun yer aldığı bölgedeki sosyal ve teknik altyapının yeterliliği, bölge nüfusu dikkate alınarak çözülür. Bölge nüfusu kişi başına konut alanı kabulü ile KAKS’a çevrilir. Böylece yerleşme bölgesindeki konut yoğunluğu, yapılaşma katsayısı ile belirlenir ve nazım imar planında nüfus yoğunluğu dikkate alınarak değerlendirilir.

Böylece bir bölgedeki konut yoğunluğunun getirdiği nüfusun gereksinimlerini karşılayacak eğitim, sağlık tesislerinin, yeşil alan vb. diğer hizmet birimlerinin konut ve yerleşme nüfusuna göre yeterli m² düzeyinde olmasına dikkat edilir, plan yapımında ve değerlendirilmesinde bu ölçüler kullanılır. O parselde konuşturulmuş kişi sayısı dikkate alınarak eğitim, sağlık, ulaşım, sosyal alanlar vd. dikkate alınarak belirlenmesi gerekir.

İmar planlarında ticari bir bölgedeki yapı yoğunluğunun, kentli nüfusun yaşamını etkileyecek sosyal donatı alanlarını azaltması düşünülemez. Böyle bir yorumun imar planı yapım tekniğine uygun düşmeyecektir. Kentin sakinlerinin konut bölgesinde ailelerini yetiştirdiği ve yaşamını sürdürdüğü kabul edilerek,

sosyal donatılar konut bölgeleri ile ilişkili olarak planlarda değerlendirilmeğe alınır. Hiçbir zaman bir ticari bölgeye bakarak buradaki yapı yoğunluğuna göre yeşil alan, eğitim alanı ve sağlık tesisi alanı hesabı yapılamaz.

Bu nedenle kent merkezlerinde yapı yoğunluğunun arttırılması kentin sosyal yaşamına etki edecek bir unsur değildir. Kentin sosyal yaşamına etki edecek unsur konut yerleşme alanlarındaki konut yoğunluğudur. Bu yoğunluk esas alınarak imar planlarında donatı alanları yerleştirilir.

Kadastro parseli ya da bölge için belirlenen yoğunluk oranı o bölgedeki veya parseldeki nüfus yoğunluğunun en belirleyici unsurudur. Bu sebeple mevcut yoğunluk oranına göre yapılmış yapı stokunda artırım yönünde bir değişiklikte bulunması halinde o bölgenin nüfusu doğrudan artacaktır. Nüfusun artması ile birlikte kişi başına düşen eğitim alanı, sağlık alanı, yeşil alan ve yol gibi brüt yoğunlukta hesaplanan alanlarda azalış yaşanacaktır. Bu durum o bölgede yaşayanların yaşam kalitesini doğrudan azaltacaktır. Yoğunluk oranında bir azalış ise tam tersi bölgedeki nüfusu azaltacak ve mevcut sosyal ve kamusal ihtiyaçlarda kullanım miktarları ve menfaatleri artacaktır.

2. İstihdam

Bir bölgedeki konut yoğunluğunun getirdiği nüfusun gereksinimlerini karşılayacak eğitim, sağlık tesislerinin, yeşil alan vb diğer hizmet birimlerinin konut ve yerleşme nüfusuna göre yeterli m²

düzeyinde olmasına dikkat edilir, plan yapımında ve değerlendirilmesinde bu ölçüler kullanılır. Bu ölçüler, bölgedeki yaşayan kişilerin ihtiyaçlarını karşılayacak istihdam yaratmaktadır. Bir bölgede yoğunluk artışı yaşanması durumunda o bölgede istihdam oranı artmakta yoğunluk oranında azalış yaşanması halinde istihdam oranının azalacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

3. Trafik ve Ulaşım

Bölgesel ve kentsel alanlarda nüfus artması ile insan ve çevre arasında mekânsal etkileşim yaşanmaktadır. Bir bölgenin nüfusunun artması kentlerin büyümesi ile doğru orantılıdır. Kentlerin bir bölgesinde yoğunluğun artması ile birlikte trafik ve ulaşım talepleri artmaktadır. Planlamada toplu ulaşım aksları ve çeşitli toplu ulaşım araçları ile toplumun farklı gelir düzeyine sahip grupların kent bölgelerine kolayca erişme ve ulaşma imkânı bulabilmesi gerekmektedir. Yapı yoğunluğuna ve kullanım biçimine göre belirli tiplerde otopark yapılması mevzuatın gereğidir. Bu nedenle planlamada yoğunluğun işlevine uygun olarak yol ve ulaşım ağı ile otopark hizmetlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Yoğunluk artışı gerçekleştirilen bölgede artan nüfusun ihtiyacını karşılayacak yol hizmeti sunulmaması halinde o bölgede trafik ve ulaşım sorunları yaşanması muhtemeldir. Yol ağının zayıflaması ve erişilebilirliğin azalması kentin yaşam kalitesini azaltacaktır. ***Güçlü bir kent modelinin üretilmesinde yoğunluk oranının sağlıklı bir şekilde belirlenmesi ve bu***

oranın değişiminin getireceği dezavantajları ortadan kaldıracak nitelikte olması gerekmektedir. Planlama ile belirlenen yoğunluk oranı, gelecek yıllar için kent sınırlarının nerelere ulaşacağı konut amaçlı arazi kullanımına bağlı olarak trafik yoğunluğunda meydana gelen ve gelecek değişimlerin belirlenmesi ve önceden kestirilerek buna göre hareket edilmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

4. Rant

Rant, Türk Dil Kurumu büyük Türkçe sözlüğünde, üretim faktörlerinden biri olan doğanın üretimden aldığı pay şeklinde tanımlanmaktadır⁵. Üretim faktörleri ise toprak, emek, sermaye ve girişimciliktir. **Türk Dil Kurumunu tarafından yapılan rant tanımı dar olup daha geniş bir anlamda gayrimenkulün değerinde meydana gelen ve emeğe dayanmayan artış olarak tanımlanabilir.** Ülkemizde imar planı ve değişiklikleri ile kentlerin dinamiklerinde meydana gelen olumlu ya da olumsuz etkiler ile rant kavramı beraber kullanılmaya başlanmıştır. Bu beraber kullanım kentsel rant kavramını ortaya çıkarmıştır. Kentsel rant paylaşımı, imar planlarının ana sorunsalı olup diğer birçok sorunda bu ranttan daha fazla pay alınması yönünde koyulan iradeden kaynaklanmaktadır.

Yapılan imar planları sonucunda elbette ekonomik değerlerin ortaya çıkması kaçınılmazdır. Ülkemizde var olan durum veya algı, imar planlarının kamu yararından ziyade kişisel çıkarlara daha çok hizmet etmesi ve ortaya çıkan ekono-

nomik değerın kamu ile paylaşılmayarak gerçek ve tüzel kişilere özgülenmesidir⁶.

Kentsel rantın dağıtımında eşitlik, şeffaflık, oluşan ekonomik değerın paylaşılması ve denetim en temel ilkelerdir.

Eşitlik, kısaca yoğunluğun tüm parsellere eşit dağıtılması olarak tanımlanabilir. Yan yana iki adet parselde ya da bölgede farklı yoğunluk oranlarının belirlenmesi eşitsizliği doğurur. Bu eşitsizlik ekonomik değerın ve oluşan menfaatin ya da oluşan dezavantajın eşit paylaşılmasına neden olur.

Önemli olan ortaya çıkan bu ekonomik değer artışının gerçek ve tüzel kişilere özgülenmesi toplumun geneline yayılabilmesidir. **Ancak, mevzuatımızda ortaya çıkan ekonomik değerın toplum ve kamu yararına nasıl özgüleneceğine dair herhangi bir düzenleme yoktur.** Bazen imar planı yapmaya yetkili kurumlar ekonomik, sektörel gereklilik veya toplumun hayat standardını yükseltecek, üretim ve istihdamın artırılmasına neden olacak imar planı yapma ve değiştirme konusunda ikilem yaşamaktadır. Bunun nedeni ortaya çıkan ekonomik değerın tartışma konusu olması ve/veya suiistimal edilmesidir. Toplumdaki imar ve rant kavramlarının birlikte anılması da yaşanan bu suiistimallerdir⁷.

Aşağıda 10 ada 5 ve 6 parsellerin yüzölçümü, yoğunluk oranı, yapı birim bedeli ve ekonomik değerleri sunulmuştur.

6 Dr. Tamer Utkucu, Elif Çağlan, Rant İmar İtibar, Onikilevha Yayıncılık, 2018, s.184

7 Dr. Tamer Utkucu, Elif Çağlan, a.g.e. s.185

5 Türk Dil Kurumu (www.tdk.gov.tr)

Ada/ Parsel	Yüzölçümü (m ²)	Yoğunluk Oranı (KAKS)	Yapı Birim Bedeli(m ² /TL)	Konut Sayısı (120,00 m ² 'lik)	Ekonomik Değer (TL)
10/5	24.000,00	0,50	4.000,00	100	48.000.000,00
10/6	24.000,00	0,50	4.000,00	100	48.000.000,00

Yukarıda planlamada eşit yoğunluklu ideal bir uygulama ortaya konulmuş ve yan yana iki parselin eşit yoğunluk verilerek ekonomik değerleri belirtilmiştir. Yapılacak olan plan değişikliği ile birlikte 10 ada 6 parselin yoğunluk oranınının 1,50 oranına çıkarıldığı varsayıldığında;

Ada/ Parsel	Yüzölçümü (m ²)	Yoğunluk Oranı (KAKS)	Yapı m ² /TL Birim Bedeli	Konut Sayısı (120,00 m ² 'lik)	Ekonomik Değer (TL)
10/5	24.000,00	0,50	4.000,00	100	48.000.000,00
10/6	24.000,00	1,50	4.000,00	360	144.000.000,00

İki yan yana parselin birinin değeri, diğerinin değerinden üç kat daha fazla değerli hale gelmektedir. Bu değişikliklerle birlikte 10 ada 6 parselin malikleri planlama sonrası değer artışı kazanmış fakat 10 ada 5 parsel malikleri bu değer artışından pay alamamıştır. Kentsel rantın eşit dağıtılması ilkesine uyulmamıştır. Bununla birlikte 10 ada 5 parsel malikleri, komşu parselinin nüfusunun artması ile birlikte kullandığı kamusal alanlardan elde ettiği menfaati azalmıştır. Bölgede yoğunluk artışıyla birlikte oluşan nüfus artışı, trafik ve ulaşım sorunlarını ve sosyal alanlardaki menfaat temini azalışını ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple, **planlamada eşitlik ve değer artışının paylaşılması noktasında planlama yetkisine sahip kurum ve ku-**

ruluşların bu hususları gözeterek hareket etmesi gerekmektedir.

Şeffaflık, planlamada yapılırken ve planlama değişikliğinden önce tüm bölge halkına bildirilmesi ve toplumun bilgi sahibi iken planlama anlamında adım atılması olarak tanımlanabilir. Her bölge ve parsel için 5-10-15 yıl şeklinde uzun vadeli olarak planlanan yoğunluk oranları ile değişiklikleri ve planlamaya konu edilecek alanların kamuoyuna sunulmasıdır. Şeffaf bir planlama yapılmaması yine kentsel rantın eşit dağıtılmaması sorununu ortaya çıkaracaktır.

Denetim, imar planlarında rantın önlenmesi ve kamu yararının ön planda tutulması açısından en önemli unsurlardan biride denetimin etkin ve yerinde

olmasıdır: hem imar planlaması sürecinde hem de planlama sonrası uygulama aşamalarında sürekli denetim mekanizmasını oluşturmak, olası suiistimallerin önüne geçilmesini sağlayacaktır⁸.

4. SONUÇ

Kentsel yapı ve bu yapıyı biçimlendiren karar süreçlerinin mantıksal çerçevede birbirinden ayıramayacağı kabulüne dayalı olarak, kentleri oluşturan yapıyla ilişkili fiziksel sistemlerin, çevreyle ilişkili çevresel sistemlerin ve insanla ilişkili sosyo-ekonomik sistemlerin sürekliliğinin sağlanmasından sorumlu tutulan planlama disiplinleri ile getirilen nüfus; gerek yapılaşma düzeni ve bölgedeki sosyo-ekonomik yapı gerekse sosyal beğeni ve tercihler ile kentsel çevre ve yaşam kalitesinin gerektirdiği standartlar bakımından kentsel dokunun inşasına ve rehabilitasyonuna hizmet edecek şekilde yönlendirilebilmesi ve şeffaflık, ekonomik değer ile rantın paylaşılması ve denetim bakımından sağlıklı sayılabilecek bir şekilde kontrolünü sağlamak üzere, yapılan tüm yapıların alanının bölgenin net alanına bölünmesi ile elde edilen kat-sayı şeklinde ifade edilebilecek yoğunluğun temel amacı; arazinin üzerindeki

yapılaşmayı sınırlayarak yapılaşmanın çevre üzerindeki etkisinin öngörülebilir/kontrol edilebilir seviyelerde tutulması ve bu çerçevede kentteki yapı yoğunluğu ile kütlelerini kontrol edebilmektir.

Planlama literatüründe KAKS (Kat Alanı Katsayısı) olarak ifade edilen bu oran, bu çalışmada ayrıntılandırıldığı üzere planlama ölçeğindeki bölgenin nüfus yoğunluğunu, iş gücü yoğunluğunu, trafik yoğunluğunu ve üretilen rantın miktar ve dağılım kompozisyonunu kontrol eden bir sınırlama verisidir. Bu oranın yapılacak değişiklikler ile artırılması veya azaltılması kentin ekonomik, sosyal, kültürel ve fiziksel dinamiklerine doğrudan etki etmektedir.

KAYNAKÇA

Önder Üstündağ, M. Taner Şengün, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 21, Sayı: 2, Sayfa: 1-25,

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği
Türk Dil Kurumu (www.tdk.gov.tr)

Dr. Tamer Utkucu, Elif Çağlan, Rant İmar İtibarı, Onikilevha Yayıncılık, 2018, s.184

8 Dr. Tamer Utkucu, Elif Çağlan, a.g.e. s.187

Oktay ÇAMDELEN

Müfettiş
DMO Genel Müdürlüğü

SON YASAL DÜZENLEME ÇERÇEVESİNDE KAMUDAKİ GÖREVDEN ALINMA DURUMU

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kararların Sonuçları" başlıklı 28 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, 06.03.2014 ve 11.09.2014 tarihlerinde olmak üzere iki defa önemli değişiklik gerçekleştirilmiştir. Ancak, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28/1 maddesinde yapılan son değişiklikler, Anayasa Mahkemesinin 02.10.2014 tarihli Kararı¹ ile iptal edilerek, söz konusu iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlanacağı tarihe kadar yürürlüğünün durdurulması hüküm altına alınmıştır.

Daha sonrasında, 6639 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararna-

melerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun²'un 23 üncü maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ek 18 inci madde eklenmiş olup, yapılan son yasal düzenleme neticesinde istisnalar dışında kamu kurum ve kuruluşlardaki üst düzey görevlerde bulunanların görevden alınması halinde hangi kadrolara atanacağı hususu belirlenmiştir.

Makalemizde, öncelikle İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kararların Sonuçları" başlıklı 28 inci maddesinde hem 06.03.2014 tarihindeki hem de 11.09.2014 tarihindeki değişiklikler ve son değişikliğe ilişkin Anayasa Mahkemesinin kararına değinildikten sonra, 6639 sayılı Kanun ile yürürlüğe konulan üst

1 Bkz. 09.10.2014 tarih ve 29140 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2 Bkz. 15.04.2015 tarih ve 29327 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

düzey yöneticilerin görevden alınmaları halinde hangi kadrolara atanacağına ilişkin son düzenlemeye yer verilecektir.

2. 06.03.2014 TARİHİNDE 2577 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİK

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki "Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez." hükmüne, 6526 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun³ün 18 inci maddesiyle, "Kamu görevlileri hakkında tesis edilen atama, görevden alma, göreve son verme, naklen veya vekâleten atama, yer değiştirme, görev ve unvan değişikliği işlemleriyle ilgili olarak verilen iptal ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin mahkeme kararlarının gereği; dava konusu edilen kadronun boş olması hâlinde bu kadroya, boş olmaması hâlinde ise aynı kurumda kazanılmış hak aylık derecesine uygun başka bir kadroya atanmak suretiyle yerine getirilir. Eski kadro ile atandığı yeni kadro arasında mali haklar bakımından bir fark bulunması durumunda, bu fark 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen usul ve esaslar çerçevesinde ödenir..." hükmü eklenmiştir.

3 Bkz. 06.03.2014 tarih ve 28933 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Böylelikle atama, görevden alma, göreve son verme, naklen veya vekâleten atama, yer değiştirme, görev ve unvan değişikliği işlemlerine ilişkin mahkemeler tarafından verilen iptal ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların idarece yerine getirilmesi hususunda önemli değişiklik yapılmıştır. O da, memurun eski kadrosunun boş olması halinde eski kadrosuna, eğer eski kadrosunun dolu olması halinde ise, kazanılmış hak aylık derecesine uygun başka bir kadroya atanacağı ve eski kadro ile yeni kadro arasında mali açıdan farkın bulunması durumunda söz konusu farkın memura ödeneceği hususudur.

3. 11.09.2014 TARİHİNDE 2577 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİK

06.03.2014 tarihinde yapılan değişiklikten sonra, 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun⁴ün 97 nci maddesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümleleri değiştirilmiş ve değişikliklerden sonra söz konusu maddenin birinci fıkrası, "Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez.

4 Bkz. 11.09.2014 tarih ve 29116 mükerrer sayılı Resmi Gazete.

Ancak, 23/4/1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanuna ekli (1) ve (2) sayılı cetvellerde gösterilen unvanları taşıyan görevler ile farklı atama usullerine tabi olsalar dâhi daire başkanı ve üstü görevlere, sivil memurlar hariç kolluk teşkilatlarının kadrolarına; açıktan, naklen veya vekâleten yapılan atama ve bu görevlerden alınma, bu görevlerle ilgili yer değiştirme, görev ve unvan değişikliği işlemleri hakkında verilen mahkeme kararlarının gereği, ilgilinin kazanılmış hak aylık derecesine uygun başka bir kadroya atanması suretiyle iki yıl içinde yerine getirilir. Bu görevliler hakkındaki mezkur işlemlerin uygulanması, telafisi güç veya imkânsız zararları doğuran hâllerden sayılmaz.

Bu fıkranın üçüncü cümlesinde belirtilen işlemlerle ilgili mahkeme kararlarının yerine getirilmemesi ceza soruşturması ve kovuşturmasına konu edilemez; ancak disiplin hükümleri saklıdır.” halini almıştır.

Böylece, madde metninde belirtilen görevler ve kadrolara; açıktan, naklen veya vekâleten atama, görevden alma, yer değiştirme ve görev ve unvan değişikliği işlemleri hakkında verilen mahkeme kararlarının, iki yıl içerisinde memurun kazanılmış hak aylık derecesine uygun başka bir kadroya atanmak suretiyle yerine getirileceği hükmü getirilmiştir.

4.KONUyla İLGİLİ YARGI KARARI

Konuyla ilgili olarak, Anayasa Mahkemesinin 02.10.2014 tarihli Kararında⁵, “... Yürürlüklerinin durdurulması istemi-

⁵ Bkz. 09.10.2014 tarih ve 29140 sayılı Resmi Gazete.

ni de içeren iptali istenilen kuralların yer aldığı dava dilekçesi ve ekleri, bu konudaki Raportör ...tarafından hazırlanan yürürlüğü durdurma ve esas inceleme raporu, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun'un;

A- 97. maddesiyle, 6.1.1982 günlü, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28. maddesinin;

1- a- (1) numaralı fıkrasının değiştirilen üçüncü cümlesinin “...23/4/1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanuna ekli (1) ve (2) sayılı cetvellerde gösterilen unvanları taşıyan görevler ile farklı atama usullerine tabi olsalar dâhi daire başkanı ve üstü görevlere, sivil memurlar hariç kolluk teşkilatlarının kadrolarına; açıktan, naklen veya vekâleten yapılan atama ve bu görevlerden alınma, bu görevlerle ilgili yer değiştirme, görev ve unvan değişikliği işlemleri hakkında verilen mahkeme kararlarının gereği, ilgilinin kazanılmış hak aylık derecesine uygun başka bir kadroya atanması suretiyle iki yıl içinde yerine getirilir.” bölümü,

b- (1) numaralı fıkrasının değiştirilen dördüncü cümlesi,

c- (1) numaralı fıkrasına eklenen cümlelerin “Bu fıkranın üçüncü cümlesinde

belirtilen işlemlerle ilgili mahkeme kararlarının yerine getirilmemesi ceza soruşturması ve kovuşturmasına konu edilemez;" bölümü,

... sayılı kararlar iptal edildiğinden, bu bölümlerin ve cümlelerin, uygulanmalarından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı güne kadar yürürlüklerinin durdurulmasına..." karar verilmiş olup, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen üçüncü ve dördüncü cümle ile maddeye eklenen son cümlelerin ("ancak disiplin halleri saklıdır" ifadesi hariç) iptal edildiğive bu iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlanacağı tarihe kadar söz konusu hükmün yürürlüğünün durdurulduğu ifade edilmiştir.

Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin Kararı sonrasında, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki, "Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez. Ancak disiplin hükümleri saklıdır." hükmü uyarınca, mahkemelerin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların gereği, kararın idareye tebliğinden itibaren 30 gün içinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

5. 6639 SAYILI KANUNLA GETİRİLEN YENİ DÜZENLEME

6639 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun⁶'un 23'üncü maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ek madde eklenmiş ve madde metninde "22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu ile 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhli Kuvvetleri Personel Kanunu hariç olmak üzere, tabi oldukları personel kanununa bakılmaksızın Başbakanlık, bakanlıklar, bağlı ve ilgili kuruluşlar ile başkan ve üyeleri hariç olmak üzere 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (III) sayılı Cetvelde sayılan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda;

a) Görevden alınan veya görev süreleri sona eren müsteşarlar ile ek göstergesi 7600 ve daha yüksek tespit edilen yönetici kadrolarında bulunanlar Başbakanlık merkez müşaviri kadrolarına, ek göstergesi 7000 olan yönetici kadrolarında bulunanlar Başbakanlık müşaviri kadrolarına,

b) (a) bendinde belirtilenler hariç olmak üzere ek göstergesi 6400 ve daha yüksek tespit edilen yönetici kadrolarında veya pozisyonlarında bulunanlardan Başbakanlık Merkez Teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında olanlar görevden alındıklarında veya görev süreleri sona erdiğinde Başbakanlık müşaviri, bakanlık merkez teşkilatları ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında olanlar bakanlığın müşavir kadrolarına, düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda olan-

6 Bkz. 15.04.2015 tarih ve 29327 sayılı Resmi Gazete.

lar kurumlarının müşavir veya danışman kadro veya pozisyonlarına,

c) Ek göstergeleri 3600 (dâhil) ila 6400 (hariç) olarak tespit edilen yönetici kadro veya pozisyonlarında bulunanlar görevden alındıklarında veya görev süreleri sona erdiğinde;

1) Daha önce 657 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan merkez teşkilatına ait kadrolar ile mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri ve yeterlilikleri aynı veya benzer nitelik arz eden merkez teşkilatına ait kadro veya pozisyonlarda bulunanlar daha önceki bu kadro veya pozisyonlarına,

2) Daha önce (1) numaralı alt bentte belirtilen kadrolarda bulunmayanlardan ek göstergesi 3600 (dâhil) ila 6400 (hariç) olarak tespit edilen yönetici kadro veya pozisyonlarında toplam en az üç yıl görev yapmış olanlar ilgili kuruma ait (1) numaralı alt bentte yer alan kadro veya pozisyonlardan kurumlarınca tespit edilmiş olan kadro veya pozisyonlarına,

3) (2) numaralı alt bentte belirtilenlerden üç yıldan az görev yapmış olanlar, bu maddeye göre ihdas edilmiş sayılan merkez veya taşra teşkilatına ait araştırmacı kadro veya pozisyonlarına,

ç) Ek göstergesi 3600'den daha düşük tespit edilen yönetici kadro veya pozisyonlarında bulunanlar görevden alındıklarında veya görev süreleri sona erdiğinde;

1) Daha önce 657 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan kadrolar ile mesleğe alınma-

ları, yetiştirilmeleri ve yeterlilikleri aynı veya benzer nitelik arz eden kadro veya pozisyonlarda bulunanlar daha önceki bu kadro veya pozisyonlarına,

2) Diğerleri, bu maddeye göre ihdas edilmiş sayılan merkez veya taşra teşkilatına ait araştırmacı kadro veya pozisyonlarına,

atanırlar. Bu şekilde atananlardan bir ay içinde talepte bulunanlar, atamaya yetkili amirler tarafından bu fıkra kapsamında yer alan yönetici kadro veya pozisyonları dışındaki daha önce buldukları veya öğrenim durumları itibarıyla ihraz etmiş oldukları unvanlara ilişkin kadro veya pozisyonlara bir ay içinde atanırlar.

Birinci fıkra kapsamında atananlar ile anılan fıkranın son cümlesi uyarınca talep üzerine yapılacak atamalar için uygun boş kadro veya pozisyon bulunmaması hâlinde, bunlar için başka bir işleme gerek kalmaksızın, söz konusu kadro veya pozisyonlar ihdas edilmiş ve kurumların kadro veya pozisyon cetvellerinin ilgili bölümlerine eklenmiş sayılır. Bu şekilde ihdas edilmiş sayılan kadro ve pozisyonlar boşalması hâlinde, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Anılan kadro ve pozisyonlara atananlar, atamaya yetkili amirleri tarafından belirlenen birimlerde istihdam edilir.

Birinci fıkra hükmü kapsamında atananlardan birinci fıkra kapsamında yer alan yönetici kadro veya pozisyonlarında kesintisiz olarak en az iki yıl fiilen görev yapmış olanların mali hakları, atandıkları söz konusu kadro veya pozisyonlarda bulunmaları kaydıyla, atandıkları tarihi takip eden ay başından itibaren ikinci yılın

sonuna kadar fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç, önceki görevine ait ödeme unsurları esas alınarak verilmeye devam edilir.

Bu madde hükümleri hâkim ve savcılar, Dışişleri meslek memurları, mülki idare amirliği hizmetleri sınıfı, millî istihbarat hizmetleri sınıfı ve emniyet hizmetleri sınıfı kapsamına giren ve yönetici kadrolarında bulunanlar, 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunun 21/A maddesi kapsamında bulunanlar, atanma şartlarını kaybetme, ceza kovuşturması veya disiplin soruşturması sonucunda görevden alınanlar ile mevzuatı uyarınca görevde yükselme sınavıyla atanılabilecek kadro veya pozisyonlardan ek göstergesi 3000 (dâhil) ve daha düşük tespit edilenlerde bulunanlar hakkında uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanması bakımından özel mevzuatına göre emeklilik bakımından yararlananlar da dâhil olmak üzere ek göstergeleri farklı tespit edilenler hakkında 657 sayılı Kanuna ekli cetvellerde yer alan aynı veya benzer kadro unvanları için uygulanan ek gösterge rakamları dikkate alınır.

Diğer kanunların bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasında mali konularda ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Maliye Bakanlığı, diğer konularda ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Devlet Personel Başkanlığı yetkilidir.” denilmek suretiyle bazı kamu kurum ve kuruluşlar dışındaki tüm kamu kurumlarındaki üst düzey yöneticilerin görevden alınmaları veya görev süresinin bitmesi durumunda hangi kadrolara atanması gerektiği hususu yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur.

Bundan böyle, 6639 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 23 üncü maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ek madde eklenerek, bazı istisnalar haricinde kamu kurum ve kuruluşlardaki üst düzey yöneticilerin görevden alınması veya görev süresinin sona ermesi halinde, bunlardan;

- **müsteşar ve ek göstergesi 7600 ve daha üstü kadrolarda bulunanlar**, Başbakanlık merkez müşaviri kadrosuna,

- **ek göstergesi 7000 olan kadrolarda bulunanlar**, Başbakanlık müşaviri kadrosuna,

- **ek göstergesi 6400 ve daha üstü kadrolarda olup**, Başbakanlık merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarda bulunanlar, Başbakanlık müşaviri kadrosuna,

- **ek göstergesi 6400 ve daha üstü kadrolarda olup**, bakanlık merkez teşkilat ile bağlı ve ilgili kuruluşlarda bulunanlar, Bakanlık müşaviri kadrosuna,

- **ek göstergesi 6400 ve daha üstü kadrolarda olup**, düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda bulunanlar, kurumlarının müşavir veya danışman kadrosuna,

- **ek göstergesi 3600 (dahil) ve 6400 (hariç) arasındaki kadrolarda olup**, daha öncesinde müfettiş, uzman, denetçi vb. kadrolarda bulunanlar, (daha önceki kadroları olan) müfettiş, uzman, denetçi vb. kadrosuna,

- **ek göstergesi 3600 (dahil) ve 6400 (hariç) arasındaki kadrolarda olup**,

daha öncesinde müfettiş, uzman, denetçi vb. kadrolarda bulunmamakla beraber yönetici kadrolarında en az üç yıl görev yapmış olanlar, kurumlarınca tespit edilen müfettiş, uzman, denetçi vb. kadrosuna,

- **ek göstergesi 3600 (dahil) ve 6400 (hariç) arasındaki kadrolarda olup**, daha öncesinde müfettiş, uzman, denetçi vb. kadrolarda bulunmamış ve yönetici kadrolarında en az üç yıl görev yapmamış olanlar, merkez ve taşra teşkilatına ait araştırmacı vb. kadrosuna,

- **ek göstergesi 3600'den daha düşük kadrolarda olup**, daha öncesinde müfettiş, uzman, denetçi vb. kadrolarda bulunanlar, (daha önceki kadroları olan) müfettiş, uzman, denetçi vb. kadrosuna,

- **ek göstergesi 3600'den daha düşük kadrolarda olup**, daha öncesinde müfettiş, uzman, denetçi vb. kadrolarda bulunmayanlar ise, kurumlarının merkez ve taşra teşkilatına ait araştırmacı kadrosuna

atanmaları gerekmekte olup, söz konusu kadrolarda kesintisiz en az iki yıl fiilen görev yapmış olanların mali hakları ise, atandıkları söz konusu kadro veya pozisyonlarda bulunmaları kaydıyla, atandıkları tarihi takip eden ay başından itibaren ikinci yılın sonuna kadar fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç, önceki görevine ait ödeme unsurları esas alınarak verilmeye devam edileceği hükmüne bağlanmıştır.

Artık, görevden alınan veya görevi sona eren kamu kurum ve kuruluşlardaki üst düzey yöneticilerin hangi kadroya

atanacağı tek tek belirlenmiş ve bu kadrolara atanmaları yasal bir zorunluluk haline getirilmiştir.

Ancak,

-4857 sayılı İş Kanunu ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu kapsamında bulunanlar,

-hâkim ve savcılar, Dışişleri meslek memurları, mülki idare amirliği hizmetleri sınıfı, millî istihbarat hizmetleri sınıfı ve emniyet hizmetleri sınıfı kapsamına giren ve yönetici kadrolarında bulunanlar,

-3046 sayılı Kanununun 21/A maddesi kapsamında bulunanlar,

-atanma şartlarını kaybetme, ceza kovuşturması veya disiplin soruşturması sonucunda görevden alınanlar,

-mevzuatı uyarınca görevde yükselme sınavıyla atanılabilecek kadro veya pozisyonlardan ek göstergesi 3000 (dâhil) ve daha düşük tespit edilenlerde bulunanlar,

-düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun başkan ve üyeleri,

hakkında söz konusu madde hükmünün uygulanmayacağı da ayrıca belirtilmiş bulunmaktadır.

6. SONUÇ

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kararların Sonuçları" başlıklı 28 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, 2014 yılında iki defa değişiklik yapılmış ve en son 11.09.2014 tarihinde yapılan değişiklik ile adı geçen Kanun'un 28/1 maddesine, "Ancak, 23/4/1981 tarih-

li ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanuna ekli (1) ve (2) sayılı cetvellerde gösterilen unvanları taşıyan görevler ile farklı atama usullerine tabi olsalar dâhi daire başkanı ve üstü görevlere, sivil memurlar hariç kolluk teşkilatlarının kadrolarına; açıktan, naklen veya vekâleten yapılan atama ve bu görevlerden alınma, bu görevlerle ilgili yer değiştirme, görev ve unvan değişikliği işlemleri hakkında verilen mahkeme kararlarının gereği, ilgilinin kazanılmış hak aylık derecesine uygun başka bir kadroya atanması suretiyle iki yıl içinde yerine getirilir. Bu görevliler hakkındaki mezkur işlemlerin uygulanması, telafisi güç veya imkânsız zararları doğuran hâllerden sayılmaz.

Bu fıkranın üçüncü cümlesinde belirtilen işlemlerle ilgili mahkeme kararlarının yerine getirilmemesi ceza soruşturması ve kovuşturmasına konu edilemez; ancak disiplin hükümleri saklıdır.” cümleleri eklenmiş olup, söz konusu cümleler (ancak disiplin hükümleri saklıdır ifadesi hariç) Anayasa Mahkemesinin 02.10.2014 tarihli Kararıyla iptal edilmiş ve bu iptal Kararının Resmi Gazete’de yayımlanacağı tarihe kadar söz konusu hükümlerin yürürlüğünün durdurulmasına hükmolun-

muştur. Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin Kararı sonrasında, İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 28 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca, mahkemelerin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların gereği kararın idareye tebliğinden itibaren 30 gün içinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, 6639 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 23 üncü maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ek madde eklenmiş olup, bundan böyle bazı istisnalar haricinde kamu kurum ve kuruluşlardaki üst düzey yöneticilerin görevden alınması veya görev süresinin sona ermesi halinde, ek göstergesine, daha öncesinde müfettiş, uzman, denetçi vb. kadrolarında çalışıp çalışmadığına, yönetici kadrosunda en az üç yıl görev yapıp yapmadığına göre, Başbakanlık merkez müşaviri, Başbakanlık müşaviri, Bakanlık müşaviri, kurumların merkez ve taşra teşkilatına ait araştırmacı, danışman ve 657 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan kadrolara atanmaları yasal bir zorunluluk haline getirilmiştir.

Avukat Necati TORUN

KAMU İHALELERİNDE ŞİKAYET VE İTİRAZEN ŞİKAYET SÜREÇLERİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

1. GİRİŞ

Kamu İhale Kurumu'nun 2019 yılı istatistiklerine göre geçtiğimiz yıl içerisinde 220 milyar TL'lik kamu alımı gerçekleşmiştir. Ekonomimiz açısından önemli büyüklüğe ulaşan kamu alımları piyasanın düzenlendiği mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'dur. Rakamsal olarak büyüklüğü net olarak ortaya konulmasa da kamuya gelir sağlayan kiralama ve satış ihalelerinin usul ve esaslarının düzenlendiği mevzuatta 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'dur.

Söz konusu ihalelere katılım ve rekabet bir hayli yoğun olduğundan ötürü de sıklıkla hak mağduriyetine uğranıldığı iddiası ile ihale süreçlerindeki iş ve işlem-

ler aleyhine başvurularda bulunulmaktadır. Ancak, gerek mevzuatın karışıklığı gerekse de başvuru usullerinin tam olarak bilinmemesi nedeniyle hakkını aramak isteyenler önemli zorluklar yaşayabilmektedirler.

Bu makalemizde, kamu ihalelerinde hak kaybına uğramamak için dikkat edilmesi gereken hususlar ile ilgili olarak gerekli açıklamalara yer verilecektir.

2. KAMUYA GELİR GETİREN İHALELERDE BAŞVURU SÜREÇLERİ

Kamu idarelerine gelir getiren ihalelere ilişkin olarak usul ve esaslar 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda düzenlenmektedir.

Kamu idareleri taşınır ve taşınmaz mallarının kiraya verilmesi, satım, ecrimisil, gayriyaini hak tesisi, trampa işlemlerini bu Kanun hükümlerine göre yürütmek zorundadırlar.

Bazen zaman zaman idareciler tarafından olmasa da ihaleye katılmak isteyen istekliler bu Kanun hükümlerinin ortadan kalktığı gibi bir bilgi eksikliğine sahiptirler.

Oysaki 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu halen yürürlüktedir. Bahsetmiş olduğumuz üzere kamu idarelerinin kendilerine gelir getiren işlemlerine ilişkin olarak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu halen yürürlüktedir.

2.1. 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu Kapsamındaki İhalelerde Kamu İhale Kurumu'nun Görev ve Yetkisi Bulunmakta Mıdır?

Kamu İhale Kurumu, yeni ihale Kanunu'muz olan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında Avrupa Birliği sürecinde kurulmuş bulunan bağımsız idari otoritedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesinde Kamu İhale Kurumu *"Bu Kanunla verilen görevleri yapmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve malî özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu kurulmuştur. Kamu İhale Kurumu, bu Kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda görevli ve yetkilidir."* olarak tanımlanmıştır.

Dolayısıyla Kamu İhale Kurumu sadece 4734 sayılı Kanun kapsamındaki kamu alımlarına ilişkin ihale işlemlerinin

de görev ve yetkilidir. Gelir getirici iş ve işlemler ile ilgili olarak Kamu İhale Kurumu kendisine gelen başvuruları reddedecektir.

Nitekim, Kamu İhale Kurumu'nun 2019/UH.IV-1058 sayılı ve 05.09.2019 tarihli kararında

"Kamu İhale Kurumunun görevi, "4734 sayılı Kanuna göre yapılacak ihaleler" ile ilgili olarak ihalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içerisinde idarece yapılan işlemlerde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olmadığına ilişkin şikâyetleri inceleyerek sonuçlandırmaktır. Dolayısıyla Kurumun 4734 sayılı Kanuna göre yapılmayan ihaleler ile ilgili şikâyetleri inceleyerek sonuçlandırma görevi bulunmamaktadır.

İhale ilanının incelenmesi neticesinde, başvuruya konu ihalenin Kamu İhale Kanunu'na göre yapılmadığı, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde yapıldığı dolayısıyla başvurunun Kamu İhale Kurumu'nun görev alanına girmediği, bu ihaleye ilişkin olarak yapılan başvuruyu Kurumun inceleme ve sonuçlandırma görevinin bulunmadığı, bu ihalede idarenin kararına karşı yetkili idare mahkemesine başvurulması gerektiği anlaşılmıştır."

denilerek ilgili başvuruyu görev yönünden reddetmiştir. Bu nedenle kamu idarelerinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde kendilerine yapılan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre şikâyet başvurularını reddetmeleri gerekmektedir.

2.2. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu Kapsamındaki İhalelerde Başvuru Yeri Neresidir?

İhale işlemlerinin hepsi yani sözleşme imzalanan süreye kadar ki ihale ilanı, ihale kararı vb hususların hepsi idari işlemlerdir. Anayasa'mızın 125'nci maddede hükmü doğrultusunda "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." Sonuç olarak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde gerçekleştirilen iş ve işlemler için hak ihlali iddiasında bulunacakların başvurucuları merci idare mahkemeleridir.

3. KAMUNUN BÜTÇESİNDEN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ GİDERİN VAROLDUĞU İHALELERDE BAŞVURU SÜREÇLERİ

Kamu idarelerinin bütçelerinden gider gerçekleştirerek yani kamu kaynakları ile gerçekleştirilen yapım, hizmet ve mal alımlarına yönelik usul ve esaslarda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yer almaktadır.

3.1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Çerçevesinde Başvuru Süreçleri Nelerdir?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun idari yargıya gidilmeden önce iki adet başvuru aşaması öngörmektedir.

İhaleyi gerçekleştiren idareye gerçekleştirilen başvuru, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 55'nci maddesinde "şikayet" olarak tanımlanmakta.

İhaleyi gerçekleştiren idarenin şikayet başvurusu sonucunda hak kaybına uğradığı iddia edilenlerin Kamu İhale Kuru-

mu'na gerçekleştirdiği başvuru da 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 56'ncı maddesinde "itirazen şikayet" olarak adlandırılmaktadır.

3.2. İdareye Şikayet Başvurusunda Bulunulmadan İtirazen Şikayet Başvurusunda Bulunabilir Mi?

İdareye şikayet başvurusu yapılmadan Kamu İhale Kurumu'na itirazen şikayet başvurusu yapılamamaktadır.

Kamu İhale Kurumu'nun 26.02.2007 tarihli ve 2007/UH.Z-776 sayılı Kararında da bu husus

"Başvuru sahibinin Kuruma şikayet başvurusunda bulunduğu şikayet konuları ile ilgili idareye başvurmadan geldiği, bu nedenle usulüne uygun olarak yapılmamış bir başvuru olduğu tespit edilmiştir. Kuruma geline şikayet konuları ile ilgili idareye şikayet başvurusu yapılmadan gelindiği anlaşıldığından, başvuruda yer alan şikayet konularının itirazen şikayet yolu ile incelenmesi mümkün değildir." olarak belirtilmiştir.

3.3. Başvuru Süresi Ne Kadardır?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 55'nci maddesinde şikayet süreleri ihale sürecindeki işlem veya eylemlerin hukuka aykırılığı iddiasıyla bu işlem veya eylemlerin farkına varıldığı veya farkına varılmış olması gereken tarihi izleyen günden itibaren 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün içinde ve sözleşmenin imzalanmasından önce gerçekleştirilmelidir. Başvuru süresinin kaçırılması durumunda Kamu İhale Kurulu ve idare mahkemeleri inceleme yapmadan başvuruyu reddetmektedirler.

3.4. KİK'e Yapılacak Şikayet Başvurusunda Ödenecek Ücret Ne Kadardır?

Kamu İhale Kurumu'na itirazın şikayet başvurusu ücretlidir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesinde itirazın şikayet başvurusunda bulunanların Kurum hesabına yatırmaları gereken ücretler belirlenmiş olup her yıl güncellenmektedir. 2020 yılına ilişkin limitler 29 Ocak 2020 tarih ve 31023 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

İtirazın Şikayet Başvuru bedelleri ihalenin yaklaşık maliyetine göre değişmekte olup itirazın şikayet başvurularında 2020 yılında en düşük 6.139 TL, en yüksek ise 24.571 TL ödenecektir. Bu ücretin ödenmemesi durumunda Kamu İhale Kurumu ilgili itirazın şikayet başvurusunu reddetmektedir.

3.5. Kanunun İstisna ve Doğrudan Temin İle İlgili Alımlarında KİK'e Başvuru Yapılacak Mıdır?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinde bu Kanun'un ceza ve yasaklılık dışındaki her hangi bir maddesine tabi olmayan ve sayısı 20'ye ulaşan kamu alımları düzenlenmiştir.

Yine aynı Kanun'un 22'nci maddesinde de özel bir alım usulü olan doğrudan temin alım usulü düzenlenmiştir. Bunlar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 18'nci maddesinde belirtilen ihale usulleri arasında sayılan alımlar değildir.

Kamu İhale Kurulu'nun 11.09.2019 tarihli ve 2019/UH.IV-1102 sayılı Kararında

"Kamu İhale Kurumunun görevleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesinde düzenlenmiş olup, bu görevlerin arasında anılan Kanun'a göre yapılan "ihalelere" ilişkin olarak sözleşmenin imzalanması aşamasına kadar olan itirazın şikâyet başvurularını inceleyerek sonuçlandırmak görevi bulunmaktadır. Anılan Kanun'un 54'üncü maddesinin onbirinci fıkrasının (c) bendinde, Kurumun görev alanında bulunmayan başvurulara ilişkin olarak başvurunun reddine karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Başvuruya konu işin, 4734 sayılı Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesi kapsamında gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, Kanun'un 18'inci maddesi kapsamında sayılmaması nedeniyle, bir ihale usulü olmayan doğrudan temin ile ilgili olarak Kurumun inceleme görev ve yetkisi bulunmamaktadır."

Denilerek ihale usulleri arasında sayılmayan Doğrudan Temin ve İstisnalar kapsamındaki alımlar konusunda KİK'in inceleme yetkisi bulunmadığı vurgulanmıştır.

3.6. Kamu İhale Kurumu'nun Kararları Kesin Kararlar Mıdır?

4734 sayılı Kamu İhale Kurulu'nun "Yargısal inceleme" başlıklı 57'nci maddesindeki düzenlemede "*Madde 57- Şikâyetler ile ilgili Kurum tarafından verilen nihai kararlar Türkiye Cumhuriyeti Mahkemelerinde dava konusu edilebilir ve bu davalar öncelikle görülür.*" **hükmü yer almakta olup madde metninde de görüleceği üzere KİK'in kararları nihai kararlar değildir.**

KİK'in kararlarına karşı görevli yargı yeri Ankara İdare Mahkemeleridir.

3.7. Kamu İhale Kurumu'na İtirazen Şikayet Başvurusu Yapmadan İdare Mahkemesi'ne Gidilebilir Mi?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhalelere yönelik başvurular" başlıklı 54'üncü maddesinde

"Şikayet ve itirazın şikayet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır."

hükmü yer almaktadır.

Kanun hükmü uyarınca ihalelerle ilgili olarak bir başvuru silsile süreci bulunmaktadır. İdareye şikayet ve sonrası Kamu İhale Kurumu'na itirazın şikayet başvuru süreçlerine başvurmadan idare mahkemelerinde dava açılması durumunda İdare Mahkemesi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-b bendi uyarınca idari merci tecavüzü nedeniyle dava dilekçesi ve eki belgeleri Kamu İhale Kurumu'na gönderecektir.

Kamu İhale Kurulu'nun 17.01.2018 tarihli ve 2018/UH.IV-172 sayılı Kararında da Yozgat İdare Mahkemesinin Esas No:2017/1253 sayılı Kararı ile idari merci tecavüzü nedeniyle ilgili dilekçe-

nin Kamu İhale Kurumu'na tevdi edildiği belirtilmektedir.

4. SONUÇ

Kamu ihaleleri şüphesiz ekonomimiz açısından önemli bir itici güçtür. 230 milyar TL'ye ulaşan kamu alımları piyasası 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda; kamunun gelir getirici nitelikteki taşınır ve taşınmaz satımı, kira, ecrimisil ihaleleri ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Makalemizde ayrıntıları ile belirtmiş olduğumuz üzere her iki Kanun çerçevesinde gerçekleştirilen iş ve işlemler için farklı idari ve yargısal başvuru süreçleri bulunmaktadır.

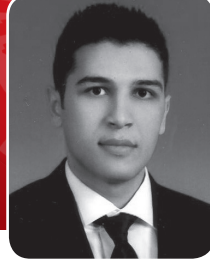
Bu başvuru süreçlerine uyulmaması da bazen maddi zararlara bazen de başvuru süresinin kaçırılması kaynaklı hak mahrumiyetlerine sebebiyet verebilmektedir.

KAYNAKÇA

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar,

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar,

Kamu Alımları İstatistik Raporu, www.kik.gov.tr/istatistik

Ufuk ÜNLÜ

Cumhurbaşkanlığı Denetçisi

BELEDİYELERİN AMATÖR SPOR KULÜPLERİNE NAKDİ YARDIMI VE BU KULÜPLERİN VERGİ MÜKELLEFİYETLERİ

1. GİRİŞ

Belediyelerin görev ve sorumlulukları, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinde düzenlenmiş ve söz konusu madde de, belediyelerin sporu desteklemelerine ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Öte yandan, amatör spor kulüpleri 5253 sayılı Dernekler Kanunu kapsamında ve dernek statüsünde kurulurlar. Bu statüde kurulan spor kulüplerinin profesyonel branşlarını devretmeleri yahut bu branşları direk şirket halinde kurmaları da mümkündür. Bu istisnalar dışında dernek statüsünde kurulan spor kulüplerinin, amatör spor faaliyetlerine yönelik işlemleri, harcamaları yahut belge düzenlerinin mükellefiyete veya istisna uygulamalarına tabi işlemleri hakkında

yazımız kapsamında gerekli açıklamalar yapılacaktır.

2. BELEDİYELERİN AMATÖR SPOR KULÜPLERİNE NAKDİ YARDIMI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde aşağıdaki gibidir;

"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sa-

nat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanununun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012- 6360/17 md.) (...) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendiren kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.(1)(4)

b) (...) (2) Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. (Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine aynı ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör

spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birincifıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdî yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.

(İptal fıkra: Anayasa Mahkemesinin 24/1/2007 tarihli ve E. 2005/95, K. 2007/5 sayılı Kararı ile)

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanır.(1) Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümleri saklıdır.

(Ek fıkra: 1/7/2006-5538/29 md.) Sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.”

Görüldüğü üzere, 6360 sayılı Kanunla eklenen fıkra kapsamında belediyelerin gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi vereceği, amatör spor kulüplerine aynı ve nakdî yardım yapacağı, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenleyeceği, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebileceği belirtilmiştir. Ayrıca 6495 sayılı Kanunla belediyelerin sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardımın, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

3. AMATÖR SPOR KULÜPLERİ

Dernekler, gerçek veya tüzel en az yedi kişinin kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır. Amatör spor kulübü ise spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurularak Genel Müdürlüğe kayıt ve tescilini yaptıran dernekler olarak tanımlanır.

Spor kulüplerinin organları genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu- dur. Kulüpler zorunlu organlar dışında başka organlar da oluşturabilir.Genel kurul, kulübün en yetkili karar organıdır. Yönetim kurulu; beş asil ve beş yedek üyeden az olmamak üzere kulüp tüzüğünde belirtilen sayıda oluşur.Denetim

kurulu ise üç asil ve üç yedek üyeden az olmamak üzere kulüp tüzüğünde belirtilen sayıda oluşur.

Ayrıca dernekler, tüzüklerinde belirtilen amaçlar doğrultusunda gençlik kulübü, spor kulübü, gençlik ve spor kulübü adlarından birini alırlar.Dernekler mevzuatına göre gençlik, spor, gençlik ve spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurulan derneklerin kulüp olarak tescil işlemleri gençlik ve spor il müdürlüğünce yapılır.

4. AMATÖR SPOR KULÜPLERİNİN MÜKELLEFİYETLERİ VE BELGE DÜZENİ

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasında, Türkiye’de yapılan ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesindeki teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 1/3-g bendinde “Genel ve Katma Bütçeli İdarelere, İl özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri katma değer vergisine tabidir.” hükmü yer almaktadır.

Aynı zamanda konuyla ilgili olarak yayımlanan 55 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği’nde gerekli açıklamalar yapılmış olup, Tebliğ’in “A-Spor Kulüpleri” başlıklı bölümünde;

“...Bu maddelerde hükme bağlandığı üzere dernekler ile kamu idare ve müesseselerinin faaliyetleri doğrudan katma değer vergisinin konusuna alınmamış, bu kuruluşlara ait veya tabi olan müesseselerin yukarıda belirtilen nitelikteki teslim ve hizmetlerinin vergiye tabi olduğu belirlenmiştir. Bu belirleme gereği yukarıda belirtilen idman ve spor müesseselerine sahip dernekler ile kamu idare ve müesseselere ait veya tabi olan iktisadi işletmeleri nedeni ile mükelleftirler. Anonim şirket statüsünde sportif faaliyetlerde bulunan kuruluşların bütün teslim ve hizmetlerinin Katma Değer Vergisi Kanununun 1/1’inci maddesi gereğince vergiye tabi olduğu ise açıktır.

Spor kulübü dernekleri amatör ve profesyonel spor faaliyetleri yanında çeşitli alanlarda faaliyet gösteren müesseselere sahiptirler. Bir iktisadi işletme niteliğinde olan profesyonel futbol şubeleri ile, sosyal tesis, lokal, otopark, spor okulları ve kursları, spor sahaları, sağlık merkezleri, plaj tesisleri ve benzeri iktisadi işletmelerin teslim ve hizmetleri, yapılan açıklamalar çerçevesinde katma değer vergisinin konusuna girmektedir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1/3-g maddesine göre, profesyonel futbol şubelerinin katma değer vergisi kapsamına giren teslim ve hizmetleri aşağıda sayılmıştır.

- Maç hasılatları,
- Spor toto-loto ve lotogol isim hakkı gelirleri,
- Spor malzemesi ve hediyelik eşya satışı,

- Yayın hakkı gelirleri,
- Reklam gelirleri,
- Diğer gelirler...

Profesyonel futbol şubelerinin yukarıda sayılan spor malzemesi ve hediyelik eşya satışı, spor toto-loto, lotogol **isim hakkı, reklam ve benzeri gelirleri ile spor kulüplerinin spor okul ve kurs, lokal, sosyal tesis, otopark, spor sahaları, sağlık, plaj tesisleri işletmek gibi faaliyetlerine ticari faaliyet kapsamında katma değer vergisi uygulanacaktır.**” açıklamalarına yer verilmiştir.

Aynı Tebliğin, “Defter Tutma ve Belge Düzenleme” başlıklı bölümünde ise Tebliğde sayılan kuruluşlardan vergiye tabi mal teslimi ve hizmet ifalarında bulunanların katma değer vergisi mükellefiyetlerini tesis ettirmeleri ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre defter tutmak ve belge düzenlemek zorunda oldukları belirtilmiştir.

Yine aynı Tebliğ’in “E- İndirim” başlıklı bölümünde de;

“3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 29/1 inci maddesinde, mükelleflerin yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu kanunda aksine hüküm olmadıkça faaliyetlerine ilişkin vergilerin indirim konusu yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, spor kulüplerinin iktisadi işletmelerinin, Türkiye Futbol Federasyonu ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı spor müdürlüklerinin vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan kat-

ma değer vergisinden, sadece vergiye tabi işlemler için yüklenilen katma değer vergilerinin indirilmesi mümkündür. Dolayısıyla adı geçen kurum ve kuruluşların vergiye tabi olmayan işlemleri nedeniyle ödenen katma değer vergilerinin indirim konusu yapılması söz konusu olmayıp, bu vergilerin gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Ancak, vergiye tabi olan veya olmayan işlemler için birlikte yapılan ve ayrılması mümkün olmayan ortak harcamalara ilişkin katma değer vergisi indirim konusu yapılabilecektir. Bu açıklamalar çerçevesinde spor kulüpleri, tamamen amatör spor faaliyetlerine ilişkin olarak yaptıkları harcamalar için ödedikleri katma değer vergilerini indirim konusu yapamayacaklardır. ..." açıklamaları yer almaktadır.

Öte yandan, Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş spor kulüplerinin idman ve spor faaliyetlerinde bulunan iktisadî işletmeleri ile sadece idman ve spor faaliyetlerinde bulunan anonim şirketlerin kurumlar vergisinden muaf olduğu hüküm altına alınmıştır.

Konuyla ilgili yayınlanan 1 Seri No. lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "4.12. Spor kulüplerinin idman ve spor faaliyetlerinde bulunan iktisadî işletmeleri ile sadece idman ve spor faaliyetinde bulunan anonim şirketler" başlıklı bölümünde, "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş spor kulüplerinin idman ve spor

faaliyetlerinde bulunan iktisadî işletmelerinin muafiyet hükmünden yararlanabilmesi için iktisadî işletmenin;

- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve/veya özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş olan spor kulüplerine ait olması,
- Faaliyetlerinin sadece idman ve spor faaliyetlerinden ibaret olması

Gerekmemektedir.

İdman ve spor faaliyetlerinde bulunan anonim şirketler ise sadece idman ve spor faaliyetinde bulunmaları kaydıyla kurumlar vergisinden muaf olacaktır.

Öte yandan, transfer ve bonservis gelirleri, saha reklam gelirleri, maç bileti satışları, sporcuların formalarına aldıkları reklamlar, maç yayın hakkının satılması faaliyetleri de idman ve spor faaliyeti kapsamında değerlendirilecektir.

Örneğin; Türkiye Futbol Federasyonuna tescil edilmiş bir spor kulübünün, idman ve spor faaliyetlerine bağlı olarak maç bileti satışları, sporcuların formalarına aldıkları reklamlar, maç yayın hakkının satılması gibi faaliyetleri muafiyet kapsamında değerlendirilecektir. Ancak, kulübün söz konusu idman ve spor faaliyetlerinin yanı sıra forma, ayakkabı ve diğer malzeme satışı, otopark, benzin istasyonu, restoran, otel, büfe ve plaj işletmeciliği yapması durumunda, idman ve spor faaliyetleri dışındaki faaliyetler ayrı bir iktisadî işletme olarak kurumlar vergisine tabi tutulacaktır.» açıklamasına yer verilmiştir.

Diğer yandan, 5253 sayılı Dernekler Kanununun 11 inci maddesinde; “Dernek gelirleri alındı belgesi ile toplanır ve giderler harcama belgesi ile yapılır. Dernek gelirlerinin bankalar aracılığı ile toplanması halinde banka tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgeler alındı belgesi yerine geçer. Alındı belgeleri ve harcama belgelerinin saklama süresi beş yıldır.

Dernek gelirlerinin toplanmasında kullanılacak alındı belgeleri yönetim kurulu kararı ile bastırılır. Alındı belgelerinin şekli, bastırılması, onaylanması ve kullanılması ile dernek gelirlerinin toplanmasında kullanılacak yetki belgesine ilişkin hususlar yönetmelikte düzenlenir. ...” hükmüne yer verilmiş, 14 üncü maddesinde “Gençlik ve Spor Kulüpleri”ne ilişkin düzenlenme yer almıştır.

Ayrıca, 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 14 üncü maddesi ile 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 20 nci maddesine dayanılarak hazırlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde; gençlik ve spor kulüplerinin dernek statüsünde kurulması öngörülmüş, 39 uncu maddesinde ise bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ile 31/03/2005 tarihli ve 25772 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Dernekler Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Dernekler Yönetmeliğinde ve bu Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan Tebliğlerde de dernekler tarafından düzenlenmesi gereken gelir ve gider belgelerine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinde “Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.” hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde ise fatura ve fatura yerine geçen belgeler düzenlenmiş, “Fatura kullanma mecburiyeti” başlıklı 232 nci maddesinde ise “Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;
4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa;

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin 50.000.000 (900 TL) lirayı geçmesi veya bedeli 50.000.000 (900 TL) liradan az olsa dahi istemleri

halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir.” hükmü yer almıştır.

4. SONUÇ

Yukarıda yer verilen düzenlemelere göre, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin görev ve sorumlulukları” başlıklı 14’üncü maddesinde belediyelerin sporu desteklemelerine ilişkin hükümlere yer verilmiş ve ayrıca 5253 sayılı Dernekler Kanununun 14 üncü maddesine tabi olarak kurulan amatör spor kulüplerinin vergi uygulamaları bakımından statüsü itibarıyla dernek olarak kabul edildiğinden kurumlar vergisinden muaf tutulacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca fatura kullanma mecburiyetinde bulunanlar 213 sayılı Kanunda tadadi

olarak sayılmış olup, gelir veya kurumlar vergisi ya da katma değer vergisi yönünden vergi mükellefiyeti bulunmayan derneklerin fatura kullanma mecburiyetleri de bulunmamaktadır. Ancak amatör spor kulüplerinin ayrı bir iktisadi işletmesi bulunması halinde, söz konusu iktisadi işletmenin Vergi Usul Kanununun 229 ve müteakip maddeleri uyarınca belge düzenlemesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu

5253 sayılı Dernekler Kanunu

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu

213 sayılı Vergi Usul Kanunu

Vakkas DEMİR

SGK Başmüfettişi

BELEDİYE BAŞKANLIĞI YAPMADAN EMEKLİ SANDIĞINDAN EMEKLİ OLUP SONRADAN BELEDİYE BAŞKANI SEÇİLENLERE MAKAM TAZMİNATI ALMA HAKKI GETİRİLDİ

1. GİRİŞ

Sosyal Güvenlik Kurumu Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 02.10.2019 tarihinde “Belediye Başkanlarının Makam Tazminatından Yararlandırılmaları” konulu genel bir yazı yayımlandı.

Bu genel yazıdan önce, 4/1-c (Emekli Sandığı) kapsamında emekli olup ta belediye başkanı olarak en az iki yıl Emekli Sandığı kapsamında iştirakçi/sigortalı olmayan kişilere SGK tarafından makam tazminatı ödenmiyordu. Bahse konu genel yazı ile birlikte, 4/1-c emeklisi kişilerden emeklilikten sonra belediye başkanı

seçilenlerin belediye başkanlığında geçirdikleri süre 2 yıl olmasa bile SGK tarafından makam tazminatı ödenme imkânı getirildi.

Bu yazımızda, 4/1-c emeklisi olup ta sonradan belediye başkanı seçilenlerden belediye başkanı olarak en az iki yıl görev yapma şartını doldurmayanlara getirilen makam tazminatı ödenme imkânıyla ilgili açıklamalarda bulunmaya çalışacağız. 4/1-a veya 4/1-b'den emekli olup ta sonradan belediye başkanı seçilenlere makam tazminatı ödenme şartları farklı olduğundan, yazımızda bu hususa değinilmeyecektir.

2. KONUYLA İLGİLİ YASAL MEVZUAT

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 24.12.2004 tarihli ve 25680 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 07.12.2004 tarihli ve 5272 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi ile değiştirilen ve anılan Kanunun Anayasa Mahkemesince iptali üzerine, bu defa 5393 sayılı Kanununun 85 inci maddesi ile yeniden değişikliğe uğrayan mülga ek 68 inci maddesinde; *“Makam tazminatı ile yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde toplam iki yıl bulduktan sonra emekliye ayrılanlara makam veya yüksek hakimlik ve temsil veya görev tazminatları buldukları en üst görevleri esas alınarak ödenir.* ...

Sandıkça emekli aylığı bağlanan büyükşehir belediye başkanlarına 7000, il belediye başkanlarına 6000, ilçe ve ilk kademe belediye başkanlarına 3000, diğer belediye başkanlarına 1500 gösterge rakamı üzerinden, bu maddede belirtilen usul ve esaslar dahilinde makam tazminatı, buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenir. Bu tazminatlar ilgililere ödendikçe iki ay içinde faturası karşılığında Hazineден tahsil olunur. Birinci fıkrada öngörülen iki yıllık sürenin hesabında iştirakçi olup olmadıklarına bakılmaksızın belediye başkanı olarak geçen sürelerin tamamı dikkate alınır.” hükümleri bulunmaktadır.

Üstte verilen hükümlere göre, 5434 sayılı Kanuna göre emekli aylığı bağlanan büyükşehir belediye başkanlarının 7000, il belediye başkanlarının 6000, ilçe ve ilk kademe belediye başkanlarının

3000, diğer belediye başkanlarının ise 1500 gösterge tutarı üzerinden makam tazminatından yararlandırılacakları öngörülmüştür.

Ayrıca, makam tazminatına hak kazanmak için aranılan **iki yıllık sürenin hesabında, iştirakçi/sigortalı olunmayan belediye başkanlığı sürelerinin de dikkate alınacağı** hükme bağlanmıştır.

Bu düzenlemeler kapsamında, belediye başkanlığı görevinden dolayı 5434 sayılı Kanunla ilgilendirilen ve aynı Kanun kapsamında aylık bağlanan belediye başkanları makam ve temsil/görev tazminatlarından yararlandırılmış, ancak söz konusu düzenlemenin yürürlüğünden önce 5434 kapsamında kendilerine aylık bağlandıktan sonra bilahare belediye başkanı olarak görev yapan ve bu görevlerinden dolayı ilgilendirilmeyen ve 5272 ile 5393 sayılı Kanunların yürürlüğe girdiği tarihte de belediye başkanı olarak görev yapmayanlar makam ve temsil/görev tazminatlarından yararlandırılmamışlardır.

3. BELEDİYE BAŞKANLIĞI YAPMADAN 4/1-c KAPSAMINDA EMEKLİ OLUP SONRADAN BELEDİYE BAŞKANI SEÇİLENLERE MAKAM TAZMİNATI ALMA HAKKI

5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında haklarında 5434 sayılı Kanunun mülga hükümleri uygulanarak 4/1-(c) kapsamında emekli aylığı almak suretiyle belediye başkanı olarak görev yapan ve bu görevlerinden dolayı 5510 sayılı Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında sigortalı olmayan belediye başkanlarının da belediye başkanları için öngörülen makam ve temsil veya görev

tazminatlarından yararlandırılmalarına ilişkin SGK başkanlık Makamı tarafından Haziran/2019 tarihli “olur” ile karar verilmiştir.

Söz konusu “olur” da özetle; “... *Yalnızca, belediye başkanlığı görevi nedeniyle sigortalı olanların makam, temsil ve görev tazminatlarından yararlandırılmalarına ilişkin Kurumumuzun mevcut uygulamalarının aksine, yargı organlarınca özellikle emekli iken belediye başkanlığına seçilen ve görevi sırasında da yeniden sigortalı olma talebi bulunmayan veya sigortalı olmayanların da söz konusu tazminatlarından yararlandırılması gerektiğine karar verilmektedir. Bu itibarla, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında emekli aylığı almak suretiyle belediye başkanı olarak görev yapan ve bu görevlerinden dolayı 5510 sayılı Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında sigortalı olmayan belediye başkanlarının da, 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, belediye başkanları için öngörülen makam ve temsil/görev tazminatlarından yararlandırılmalarına*” karar verilmiştir.

Şimdi, üstte yaptığımız açıklamalara göre, 4/1-(c) kapsamında emekli olup ta sonradan belediye başkanı seçilenlerden, mahkemeye başvurmadan SGK tarafından kimlere nasıl makam, temsil ve görev tazminatı verileceğini maddeler halinde açıklamaya çalışalım.

1.) 5510 sayılı Kanunun 4/1-(c) kapsamında emekli aylığı almakta iken belediye başkanı seçilen ve seçilmiş olduğu bu görevden dolayı aynı Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında sigortalı olma talebin-

de bulunup bulunmadıklarına bakılmaksızın ve yaş sınırı aranmaksızın (65 yaş üstü de dahil) belediye başkanlığı veya makam tazminatına müstahak görevlerde en az 2 yıl süre ile bulunmuş olma şartının yerine getirilmiş olması halinde 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesi hükümleri esas alınarak makam ve temsil/görev tazminatlarından yararlanabileceklerdir.

Örnek olarak; Bay A, 4/1-(c) kapsamında öğretmenlik görevi nedeniyle 15.08.2015 tarihinden itibaren emekli aylığı almakta iken 31.03.2019 tarihinde ilçe belediye başkanı seçilmiştir. Bay A, 02.07.2021 tarihli dilekçesi ile SGK'dan makam tazminatı ödenmesi talebinde bulunmuştur. Bu durumda Bay A'ya belediye başkanlığı görevinde 2 yılını dolduracağı (31.03.2019 + 2 yıl =31.03.2021) 01.04.2021'den itibaren 3000 gösterge rakamı esas alınarak makam tazminatından yararlandırılacaktır.

Bay A'nın belediye başkanlığı görevinin devam ediyor olması nedeniyle görev tazminatından yararlandırılmayacak, ancak görev süresinin sona ermesi ve kamu kesiminde görev yapmaması halinde ilgili gösterge rakamı esas alınarak görev tazminatından yararlandırılacaktır.

2.) 5510 sayılı Kanunun 4/1-(c) kapsamında emekli aylığı almakta iken belediye başkanı seçilen ve emeklilik öncesi makam veya yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde bulunan ancak en az 2 yıl süre ile bu görevlerde bulunmadıkları için makam tazminatından yararlandırılmayan belediye başkanları, yeniden 4/1-(c) kapsamında

sigortalı olma talebinde bulunup bulunmadıklarına bakılmaksızın ve yaş sınırı aranmaksızın (65 yaş üstü de dahil) belediye başkanlığı ve daha önce bulunmuş oldukları makam tazminatına müstahak görev süreleri dikkate alınarak 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesi hükümleri esas alınarak makam ve temsil/görev tazminatlarından yararlanabileceklerdir.

Örnek olarak; Bay B, 4/1-(c) kapsamında bulunmuş olduğu genel müdürlük ve genel müdür yardımcılığı görevi nedeniyle 15.08.2015'ten itibaren emekli aylığı almaktadır. Yaş haddi nedeniyle emekliye sevki üzerine en az iki yıl süreyle makam tazminatına müstahak görevde bulunma şartını taşımadığı için (toplamda 18 ay genel müdür yardımcılığı ve genel müdürlük görevinde bulunduğu) makam tazminatından yararlandırılmamıştır. Bay B, 31.03.2019 tarihinde il belediye başkanı seçilmiş ve 23.10.2019 tarihinde SGK'ya makam tazminatı ödenmesi talebinde bulunmuştur. Bay B, belediye başkanlığı göreviyle birlikte 2 yıllık süreyi doldürmüş olması (18 ay + 31.03.2019-30.09.2019 tarihleri arası 6 ay belediye başkanlığı) nedeniyle 01.10.2019 tarihinden itibaren makam

tazminatı yüksek olan genel müdürler için belirlenen 7000 gösterge rakamı esas alınarak makam tazminatından yararlandırılacaktır.

Bay B'nin belediye başkanlığı görevinin devam ediyor olması nedeniyle görev tazminatından yararlandırılmayacak, ancak görev süresinin sona ermesi ve kamu kesiminde görev yapmaması halinde il-

gili gösterge rakamı esas alınarak görev tazminatından yararlandırılacaktır.

3.) 5510 sayılı Kanunun 4/1-(c) kapsamında emekli aylığı almakta iken belediye başkanı seçilen ve seçilmiş olduğu bu görevden dolayı aynı Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında sigortalı olma talebinde bulunup bulunmadıklarına bakılmaksızın ve yaş sınırı aranmaksızın (65 yaş üstü de dahil) belediye başkanlığı veya makam tazminatına müstahak görevlerde en az 2 yıl süre ile bulunmuş olma şartının yerine getirilmiş olması halinde, **zamanaşımı hükümleri uygulanarak, makam tazminatı talebine ilişkin başvuru tarihinden 5 yıl geriye gidilerek** makam ve temsil/görev tazminatlarından yararlanabileceklerdir.

Örnek olarak; Bay C, 5510 sayılı Kanunun 4/1-(c) kapsamında bulunmuş olduğu öğretmenlik görevi nedeniyle 15.08.2011 tarihinden itibaren emekli aylığı almakta iken, 31.03.2014 tarihinde ilçe belediye başkanı olarak seçilmiştir. SGK'dan 02.04.2020 tarihli dilekçesi ile makam tazminatı ödenmesi talebinde bulunmuştur. Bu durumda, (31.03.2014+2 yıl=31.03.2016) 31.03.2016'dan itibaren makam tazminatı hakkı kazanmaktadır. Başvuru tarihinden (02.04.2020) geriye 5 yıl gidildiğinde ise, makam tazminatına hak kazanma tarihini geçemeyeceğinden 01.04.2016'dan itibaren makam tazminatından yararlanabilecektir. Görev süresinin sona ermesi ve kamu kesiminde görev yapmaması halinde görev tazminatından yararlanabilecektir.

4.) 5510 sayılı Kanunun 4/1-(c) kapsamında emekli aylığı almakta iken be-

diye başkanı seçilen ve emeklilik öncesi makam veya yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde en az iki yıl süre ile bulunduktan sonra bu görevlerinden dolayı makam tazminatından yararlandırılan belediye başkanları, yeniden 4/1-(c) bendi kapsamında sigortalı olma talebinde bulunup bulunmadıklarına bakılmaksızın ve yaş sınırı aranmaksızın (65 yaş üstü de dahil) 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesi hükümleri esas alınarak, **makam veya yüksek hakimlik ve temsil/görev tazminatlarından yüksek olanı ödenecektir.**

5.) SGK'dan 5510 sayılı Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında emekli aylığı almakta iken belediye başkanı seçilen ve bu görevinde 2 yıl süreyi tamamlamadan **belediye başkanlığı görevi sırasında vefat edenlerin** dul ve yetimleri tarafından makam ve temsil/görev tazminatı ödenmesi talebinde bulunmaları halinde, **belediye başkanlığı görevinde en az iki yıl süreyle bulunma şartı aranmaksızın**, başvuru tarihinden 5 yıl geriye gidilerek makam, temsil veya görev tazminatlarından faydalanabileceklerdir.

Örnek olarak, Bay D, öğretmenlik görevi nedeniyle 15.08.2011'den itibaren 4/1-(c) kapsamında emekli aylığı almakta iken 31.03.2019 tarihinde ilçe belediye başkanı seçilmiş ve görevde iken 01.08.2019'da vefat etmiştir. Bay D'nin hak sahipleri (dul ve yetimleri) 22.10.2019 tarihli dilekçesiyle aylık talebinde bulunmuştur. Bu durumda, Bay D'nin belediye başkanlığı görevinde en az 2 yıl süreyle bulunma şartı aranmak-

sızın dul ve yetim aylıklarının bağlandığı 15.08.2019'dan itibaren makam tazminatından faydalandırılacaktır. Dul ve yetimleri kamu kesiminde görev yapmaması halinde 9000 gösterge rakamı esas alınarak görev tazminatından yararlandırılacaktır.

4. SONUÇ

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun makalemize konu olan 02.10.2019 tarihli genel yazısından önceki uygulamasına göre, en az iki yıl aktif olarak yalnızca belediye başkanlığı görevinde bulunanlar, 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesinde hüküm altına alınan ve belediye başkanları için öngörülen makam tazminatından faydalanabiliyorlardı. 5510 sayılı Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında emekli olduktan sonra belediye başkanı seçilenlere ise, emekliyken belediye başkanlığında geçirdikleri süre 2 yıldan fazla olsa bile, makam, temsil ve görev tazminatı ödemesi yapmıyordu.

SGK, belediye başkanlarına makam tazminatı verilmesiyle ilgili bu uygulamasını 02.10.2019 tarihli genel yazı ile değiştirmiştir. Yeni uygulamaya göre; emekli belediye başkanları en az iki yıl belediye başkanlığı yapmaları halinde veya emekli belediye başkanlığı süreleri ile birlikte emeklilikten önce makam tazminatını gerektiren görev sürelerinin toplamda 2 yılı tamamlaması halinde, 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesindeki belediye başkanları için öngörülen makam tazminatından faydalanabileceklerdir.

Erdoğan DEDEOĞLU

*Sayıştay Uzman Denetçisi
Kamu Yönetimi Uzmanı*

2020 YILINDA ÖĞLE YEMEĞİ SERVİSİNDEN FAYDALANAN MEMURLARDAN ALINACAK YEMEK BEDELLERİ

1. GİRİŞ

Kamu görevlileri Anayasamızın 128. maddesinde; Kamu kuruluşlarında asli ve sürekli görevleri yürüten, durumları yönetim hukukunca belirlenmiş olan görevliler olarak tanımlanmıştır. Maddede yer alan kamu görevlilerinin önemli bir kısmını Devlet memurları oluşturmaktadır.

Devlet memurları ile ilgili temel yasal düzenlemeler 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yer almaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinde memur; mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler olarak tanımlanmıştır. Maddede tanımlananlar dışında, kurumlarda genel politika tespiti,

araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılacaklardır.

Devlet memurlarına 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bir takım sosyal haklar ve yardımlar sağlanmıştır. Devlet memurlarına sağlanan bu sosyal haklar ve yardımlardan bazıları; emeklilik hakkı, izin hakkı, aile yardımı, doğum ve ölüm yardımı, tedavi yardımı, giyecek ve yiyecek yardımı gibi hak ve yardımlardır. Görüleceği üzere Devlet memurlarına sağlanan sosyal yardımlardan biri de yiyecek yardımudur.

Bu makalemizde kısaca memurlara yapılacak yemek yardımından ve 2020 yılında öğle yemeği servisinden faydalanan memurlardan alınacak yemek bedellerinden söz edilecektir.

2. DEVLET MEMURLARINA YAPILACAK YİYECEK YARDIMI

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Yiyecek Yardımı” başlıklı 212 inci maddesinde “Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tesbit olunur.” denilmektedir.

Devlet Memurları Kanununun 212 inci maddesi uyarınca hazırlanan bu Yönetmelik “Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği”dir.¹

Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin amacı, Devlet Memurlarının yiyecek yardımından hangi hallerde, ne şekilde faydalanacaklarını ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esasları belirlemektir.

Söz konusu Yönetmeliğe göre bu Yönetmelik, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar hakkında uygulanır. 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayın Bedeli Verilmesi Hakkında Kanuna göre tayın bedeli verilen personel bu yardımdan faydalanamaz. Ancak, Emniyet Genel Müdürlüğü özel hareket birimi personeli ile çevik kuvvet birimlerinde çalışan personel ve bunlarla birlikte görev ve harekatta katılan diğer personele yiyecek yardımı yapılacaktır.

Yönetmeliğe göre yiyecek yardımı sadece yemek verme şeklinde yapılır. Bu yardım, nakden veya kupon, kart, fiş, bilet ya da bu mahiyette bir ödeme aracı

verilmek suretiyle yapılamaz. Bu yardım karşılığında personele nakdi bir ödemede bulunulmaz. Yiyecek yardımı haftalık çalışma süresi 40 saati aşmayan yerlerde öğle yemeği olarak verilir. Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan memurlara, görevlerinin diğer yemek saatlerinde de devam etmesi şartıyla üç öğüne kadar yemek verilebilir.

Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere, bu Yönetmelik kapsamına dahil memur kadrosu adedine göre kurum bütçelerine konulacak ödeneklerle karşılanır. Ödenek dağıtımını yemek servisi kurulacak kurumdaki memur sayısı dikkate alınmak suretiyle yapılacaktır.

Yemek bedelinin bütçeden karşılanmayan kısmı yemek yiyenlerden alınacaktır. 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayın Bedeli Verilmesi Hakkında Kanun’a göre tayın bedeli verilen personel ile sözleşmeli olarak çalıştırılanların, bu Yönetmeliğe göre yiyecek yardımı yapılan yemek servislerinde yemek yemeleri halinde, yemek bedelinin tamamının kendilerinden alınması gerekmektedir.

Kurum bütçelerine yiyecek yardımı karşılığı olarak konulan ödenek, memurlara yemek vermek üzere kurulan yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluşa ödenir.

Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler sadece yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluş tarafından yapılır.

Yemek servisi, yiyecek yardımından faydalanabilecek personel sayısının asgari

1 Söz konusu Yönetmelik 11.12.1986 tarih ve 19308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

50 olması ve yemekhane için elverişli yer bulunması şartıyla atamaya yetkili amirin onayı ile kurulabilir.

Yiyecek yardımı bu şekilde kurulan yemek servislerinde yapılır. Yemek servisi için gerekli bina, tesis ve demirbaş eşya kurumlarca sağlanır. Bunlara karşılık memurlardan ücret alınmaz.

Hastane, pansiyonlu okul ve işçi ile birlikte çalışan iş yerlerindeki memurlar, birim büyüklüğü ve personel sayısına bakılmaksızın hasta, öğrenci ve işçiler için mevcut yemek servislerinden faydalanırlar.

Yemek servisinin yönetiminden kurumun idari ve mali işlerle görevli birimi sorumludur. Servis hizmetleri biri müdür, biri satın alma veya ambar memuru ve biri de muhasebe memuru olmak üzere en az üç kişilik bir komisyonca yürütülür. Ayrıca hizmetin gerektirdiği diğer personel kurum içinden sağlanabilir. Servisin işlem ve hesapları kurumun teftişe yetkili amir ve elemanları tarafından yılda bir defadan az olmamak kaydıyla denetlenir.

Bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin uygulanmasında, kurum kadrolarında olup, yemek servisinde görevlendirilen personel giderleri kira, amortisman, su, elektrik ve havagazı giderleri yemek maliyetine dahil edilmeyecektir.

3. 2020 YILINDA ÖĞLE YEMEĞİ SERVİSİNDEN FAYDALANACAK MEMURLARDAN ALINACAK YEMEK BEDELLERİNE İLİŞKİN HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI TEBLİĞİ

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 212 nci maddesine dayanılarak ha-

zırlanan ve 19/11/1986 tarih ve 86/11220 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesinde, yiyecek yardımının gerektirdiği giderlerin, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere, bu Yönetmelik kapsamına dahil memur kadrosu adedine göre kurum bütçelerine konulacak ödeneklerle karşılanacağı, ödenek dağıtımının yemek servisi kurulacak kurumdaki memur sayısı dikkate alınmak suretiyle yapılacağı ve yemek bedelinin bütçeden karşılanmayan kısmının yemek yiyenlerden alınacağı hükme bağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı bu konuda yeni bir tebliğ hazırlayarak 2020 yılında öğle yemeği servisinden faydalanacak Devlet Memurlarından alınacak yemek bedellerini yeniden belirlemiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yemek bedellerinin yeniden belirlenmesine ilişkin hazırlanan (1) Sıra Nolu "Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği" Resmi Gazetede yayımlanarak 15.01.2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.²

15.01.2020 tarih ve 31009 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 15.01.2020 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe giren (1) Sıra Nolu "Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği"

"....."

Alınacak bedeller

² 2020 yılına ilişkin (1) Sıra Nolu "Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği" 15.01.2020 tarih ve 31009 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

MADDE 4 - (1) Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere kurum bütçelerine konulan ödeneklerle karşılanır. Yemek bedelinin bütçeden karşılanamayan kısmı yemek yiyenlerden alınır.

(2) 2020 yılında öğle yemeği servisinden faydalanacak olanlardan en az Ek-1'de

belirlenen tutarlar üzerinden günlük yemek bedeli alınır.

(3) Kuruluşlar, personelin kadro veya pozisyon unvanını, hizmetlerinin özelliğini, yemek maliyetlerini ve yemek servisinin farklı mahallerde daha iyi şartlarda sunulması gibi hususları dikkate alarak Ek-1'de belirtilen miktarların üzerinde yemek bedeli tespit edebilir.”

Ek-1 Alınacak Bedeller

Memurlardan;		15/1/2020 tarihinden 14/1/2021 tarihine kadar
1)	Ek göstergesiz görevlerde bulunanlardan	1,48 TL
2)	1100'e kadar (1100 dahil) ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	2,50 TL
3)	2200'e kadar (2200 dahil) ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	3,09 TL
4)	3600'e kadar (3600 dahil) ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	3,99 TL
5)	4800'e kadar (4800 dahil) ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	5,30 TL
6)	4800'den daha yüksek ek göstergeli görevlerde bulunanlardan	5,92 TL
Sözleşmeli personelden;		15/1/2020 tarihinden 14/1/2021 tarihine kadar
1)	Aylık brüt sözleşme ücretleri 4.040 TL kadar (4.040 TL dahil) olanlardan	1,79 TL
2)	Aylık brüt sözleşme ücretleri 6.815 TL kadar (6.815 TL dahil) olanlardan	3,09 TL
3)	Aylık brüt sözleşme ücretleri 9.415 TL kadar (9.415 TL dahil) olanlardan	5,59 TL
4)	Aylık brüt sözleşme ücretleri 9.415 TL üzerinde olanlardan	7,10 TL

Tebliğe göre 15.01.2020–14.01.2021 tarihleri arasında öğle yemeği servisinden faydalanacak memurlardan alınacak yemek bedelleri memurlar ve sözleşmeli personel için ayrı ayrı belirlenmiştir.

Memurlar için belirlenen tarifede, memurun almakta olduğu ek gösterge puanı esas alınarak 6 farklı yemek ücreti belirlenmiştir. Tarifeye göre; en düşük yemek bedeli ek göstergesiz bir görevde bulunan memurlardan alınacak 1,48 TL,

en yüksek yemek bedeli ise ek göstergesi 4800 den daha yüksek ek göstergeli görevlerde bulunan memurlardan alınacak 5,92 TL olarak belirlenmiştir.

Sözleşmeli personel için belirlenen tarifede ise aylık brüt sözleşme ücretlerine bağlı olarak 4 farklı yemek ücreti belirlenmiştir. Sözleşmeli personel için belirlenen tarifeye göre; en düşük yemek bedeli aylık brüt sözleşme ücreti 4.040 TL ye kadar (4.040 dahil) olanlardan

alınacak 1,79 TL, en yüksek yemek bedeli ise aylık brüt sözleşme ücreti 9.415 TL nin üzerinde olan personelden alınacak 7,10 TL olarak belirlenmiştir.

Tebliğ ile belirlenen yemek ücretleri asgari tutarlar olup kuruluşlar, personelin kadro veya pozisyon unvanını, hizmetlerinin özelliğini, yemek maliyetlerini ve yemek servisinin farklı mahallerde daha iyi şartlarda sunulması gibi hususları dikkate alarak belirtilen miktarların üzerinde yemek bedeli tespit edebileceklerdir.

Bu tebliğ hükümleri, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar ve diğer kamu idarelerindeki memurlar ile sözleşmeli personel hakkında uygulanacaktır.

4. SONUÇ

Sonuç olarak, 2020 yılında öğle yemeği servisinden faydalanacak memurlardan alınacak yemek bedelleri (1) Sıra Nolu “Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği” ile yeniden belirlenmiş ve 15.01.2020 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Bu belirleme sırasında yine önceki yıllarda olduğu gibi memurlar ve sözleşmeli personel için iki farklı fiyat tarifesi düzenlenmiş olup, 15/1/2020 - 14/1/2021 tarihleri arasında yeni belirlenen bu fiyatlar geçerli olacaktır.

2020 yılı için belirlenen yemek bedelleri 2019 yılına göre yaklaşık olarak % 8,03 ila % 8,62 arasında değişen oranlarda artırılmıştır. Memurlara yapılan ye-

mek yardımı sosyal bir yardım niteliğinde olduğu için yapılan artışın da sosyal yardım amacı göz önünde bulundurularak yapılması gerekmektedir.

Söz konusu Tebliğde, memurlar için, memurun bulunduğu görevinde almakta olduğu ek gösterge puanına göre, sözleşmeli personel için de, sözleşmeli personele ödenen aylık brüt sözleşme ücretine göre artış gösteren bir tarife belirlenmiştir.

Yine Tebliğde göre belirlenen bu miktarlar asgari miktarlar olup, kuruluşlar, personelin kadro veya pozisyon unvanı, hizmetlerinin özelliği, yemek maliyetleri ve yemek servisinin farklı mahallerde daha iyi şartlarda sunulması gibi hususları dikkate alarak belirtilen miktarların üzerinde yemek bedeli tespit edebileceklerdir.

KAYNAKLAR

1982 Anayasası

23.07.1965 tarih ve 12056 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 14.07.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

11.12.1986 tarih ve 19308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği

15.01.2019 tarih ve 30656 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2019 yılına ilişkin (1) Sıra Nolu Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği

15.01.2020 tarih ve 31009 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2020 yılına ilişkin (1) Sıra Nolu Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği

Dr. Selman ÖZDEMİR

Hâkim/Bölge İdare Mahkemesi Üyesi

KAT MÜLKİYETİ MÜESSESESİNİN DOĞUŞU

1. GİRİŞ

Günümüzde özellikle şehirleşmenin de etkisi ile apartman tipi yapılarda yahut site olarak adlandırılan içerisinde birden fazla binanın ve bağımsız bölümün yer aldığı geniş adalar içerisinde konumlandırılmış toplu yapı alanlarında ikâmet edilmektedir. Kezâ günümüzde çalışma alanları da benzer şekilde, iş merkezleri olarak adlandırılan büyük yapılar içerisinde yer alan, birbirinden bağımsız, birden fazla işyerinin faaliyet gösterdiği mekânlar haline gelmiştir.

Söz konusu yapıların, kat mülkiyeti adı verilen özel mülkiyet biçimine ve Kat Mülkiyeti Kanunu'na tabi olması, bu yapıların ortak özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla günlük hayatta herhangi bir kişi tarafından kat mülkiyetine tabi olan bir yapı ile gerek iş sebebiyle gerekse ikâmet sebebiyle mutlak surette bir şekilde irtibat kurulmaktadır.

Öte yandan; “kurulan kat mülkiyetlerinin tapu memurunca derhal ana-gayrimenkulün kayıtlı bulunduğu yerin belediyesine bildirilmesi” zorunluluğu, “Belediyesi olmayan yerlerde” ise “Kat Mülkiyeti Kanunu'nun belediyelere yüklediği görevlerin, o yerin bağlı bulunduğu ilçe veya il merkezleri belediyelerince yerine getirilmesi gerektiği” şeklindeki kanun hükümleri, kat mülkiyeti bakımından belediyelere bir takım yükümlülükler yüklemektedir.

Ayrıca İmar Kanunu'nun 18 inci maddesi gereğince belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediyeler, belediye encümeni kararı ile; bu sınırlar dışında ise il özel idareleri, il encümeni kararı ile; binalı ve binasız arsa ve arazileri, maliklerinin veya diğer hak sahiplerinin muvafakati aranmaksızın; birbirleriyle, yol fazlalıklarıyla, kamu kurumlarına ait yerlerle veya belediyelere ait yerlerle, birleştirme-

ye, bunları yeniden imar plânına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya “*kat mülkiyeti esaslarına göre*” hak sahiplerine dağıtmaya ve resen tescil ettirmeye yetkilidirler.

Buna göre 18 uygulaması adı verilen arazi ve arsa düzenlemesinde de, kat mülkiyeti kurulu bulunan parsellerde özellikli işlemlerin yapılması gerektiği bilinmektedir.

Dolayısıyla kat mülkiyeti adı verilen müessese, mahallî idareler tarafından sıklıkla kullanılan bir müessesedir. Bu çalışmada, şahıs olarak günlük hayatımızda her an iç içe olduğumuz, mahallî idarelerin ise numarataj, arazi ve arsa düzenlemesi gibi pek çok uygulamasına konu olan bu müessesenin nasıl doğduğu konusu incelenmeye çalışılacaktır.

2. KAT MÜLKİYETİ MÜESSESESİ ÖNCESİ DURUM

17.02.1926 tarihli ve 743 sayılı (mülga) Türk Medenî Kanunu’nun yürürlüğe girdiği tarihlerde, bir binadaki birden fazla kat/daire (bağımsız bölüm) üzerinde ayrı ayrı mülkiyetlerin varlığı kabul edilmemiştir.

Dolayısıyla o tarihteki mevzuata göre, farklı katları (daireleri) mevcut olsa dahi, binanın bütünü üzerinde mülkiyet kurulabilmekte, bütün binaya tapu senedi tanzim edilmekte; ancak dairelerin/katların her biri için ayrı ayrı tapu senedi tanzim olunamamakta, ayrı ayrı daire (bağımsız bölüm) mülkiyeti söz konusu olamamakta idi.

Başlangıçta bir arsaya müstakil ev yapılması şeklinde konut ihtiyacı giderilmekte idi. Ancak 1940’lı yıllardan itiba-

ren Ülkemiz’de başlayan şehirlere yönelik hızlı göç, şehirlerdeki arsa fiyatlarında olağanüstü artışlara sebep olmuştur. Ülkemizin gelişmişliği geriden takip etmesi ve buna bağlı olarak oluşan kendine has sosyal ve ekonomik sorunları nedeniyle, Ülkemiz insanında sermaye birikimi mevcut olamamıştır. Bu durum dolayısıyla şehre gelen kişilerin arsa alabilecek ve alınan bu arsaya ev yapabilecek ekonomik güçlerinin bulunmaması ve şehirlerdeki arsa fiyatlarında olağanüstü artışlar sonucunda, büyükşehirlerde müstakil ev yapılması devri zamanla kendiliğinden sona ermiştir.

3. KAT MÜLKİYETİ MÜESSESESİNİN DOĞUŞU

Şehre gelen kişilerin arsa alabilecek ve alınan bu arsaya müstakil ev yapabilecek ekonomik güçlerinin bulunmaması ile şehirlerdeki arsa fiyatlarında olağanüstü artışlar sonucunda, büyükşehirlerde müstakil ev yapılması devrinin zamanla kendiliğinden sona ermesi, Kat Mülkiyeti Kanunu’nun genel gerekçesinde, “*Şehirlerin merkezî bölgelerinde, gerek iş yeri gerek mesken olarak kullanılacak yapı yapılmasına elverişli arsa fiyatları alabildiğine artmış, buna karşılık her arsaya istenildiği yükseklikte bina yaptırılması mümkün olmadığından, bir tek kişinin pahalı arsa tedarik ederek bunun üzerine apartman yaptırması, mali bakımdan, çok güç hattâ imkânsız hale gelmiştir*” şeklinde açıklanmıştır¹.

Bu bakımdan kat mülkiyeti müessesesi, diğer pek çok müessesede olduğu gibi,

1 TBMM, “26.07.1963 tarih ve 71 - 2064/3685 Sayılı Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi Yazısı Eki Kat Mülkiyeti Kanun Tasarısı Gerekçesi”, https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MM_/d01/c036/mm_01036062ss0524.pdf, 05.06.2019., s.3,

Ülkemizde “doğaçlama” şekilde ilerleyen, bir nevi “kervan yolda düzülür” mantığı ile fiilî bir durumun sonucunda ortaya çıkan ihtiyacı karşılamaya yönelik olarak ihdas edilmiştir.

Nitekim, kat mülkiyeti şeklindeki kullanımın fiilen oluştuğu hususu da Kat Mülkiyeti Kanunu’nun genel gerekçesinde, “büyük şehirlerde kontrolsüz ve sistemsiz bir şekilde gecekondü siteleri kurulduğu”, “halkın elbirliği ile bina/gecekondü yaptığı (...)”, “Gazetelerimizde son yıllarda devamlı surette görülen “kat satışı”, “daire satışı”, “hanlarda oda satışı” şeklindeki ilânların, halk arasındaki tatbikatta kat mülkiyetinin fiilî temellerinin çoktan beri hazırlanmış olduğunu gösterdiği” şeklinde açıklanmıştır³.

Fiilen oluşan bu apartman tipi mesken inşası durumu sonrasında, büyük yapıda birden fazla sayıda kişi/aile yaşamaya başlamış; bu ailelerin/kişilerin gerek ortak alanları kullanımları sırasında, gerek daireyi kullanımları sırasında, gerekse dairelerin satışı ve devri esnasında sorunlarla karşılaşmaya başlanmıştır.

“Tek başına bir mesken edinemiyen ve şehirlerdeki arsaların yüksek fiyatları karşısında elbirliğiyle büyük yapılar meydana getirip “başını sokacak bir daireye malik olma imkânlarından da mahrum bulunan bu fakir halk” (...)” ifadesi⁴ ile kanun koyucunun, bu tür bir yaşayışın aslında zorunluluktan kaynaklandığının farkında olduğu anlaşılmaktadır.

Bütün bu durumlar gözönüne alınarak, 1959 yılında Türkiye Büyük Millet

Meclisine bir Kat Mülkiyeti Kanunu Layihası hazırlanarak sunulmuştur. Tasarı, Meclisin Adalet Komisyonunda uzun boylu incelenerek kabul edilmiş, fakat Meclis Genel Kuruluna arz edilmeden önce, 27 Mayıs askerî müdahalesi sonucu Meclisin feshedilmesi üzerine tasarı kanunlaşmamıştır⁵.

1961 Anayasası’nı müteakiben başlayan Plânlı Dönem’le birlikte⁶, (günümüzde ilga edilmiş bir teşkilât olan) Devlet Plânlama Teşkilâtı (DPT) tarafından (yine günümüzde ilga edilmiş bir kurum olan) Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü’nden (TODAİE) “memleketin genel idarî sorunları ile memleketin genel idarî sorunlarına çözümler öneren bir rapor hazırlanması” istenmiştir⁷.

DPT tarafından TODAİE’den talep edilen rapor, 1962 yılı içerisinde hazırlanmaya başlanmış, tamamlanmasını müteakiben rapor Merkezî Hükümet Teşkilâtı Araştırma Projesi (MEHTAP) Raporu ismi ile merkezî hükümete sunulmuştur.

Söz konusu Raporun “Mesken İşleri İçin Teşkilât ve Temel Esaslar” başlıklı kısmında⁸, “Mülk meskenlerin ve kiralık meskenlerin doğuracağı idarî meseleler belediyeler ve bunlar tarafından kurulacak birlikler meşgul olmalı, Medenî Kanuna kat mülkiyetiyle ilgili düzenleyici hükümler konmalıdır” cümlesine yer verilerek⁹, Ülkemizde ilk kez kat mülkiyeti

5 TBMM, “Kat Mülkiyeti Kanun Tasarısı Gerekçesi”, s.3.

6 Turgut Tan, Plânlamanın Hukukî Düzeni, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1976, s.5

7 Hüseyin Sevinç, “Değişim ve Kurumsal Yapılandırma Süreci: Merkezî Hükümet Teşkilâtı Araştırma Projesi (MEHTAP)”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 35, 2014, s.737.

8 TODAİE, Merkezî Hükümet Teşkilâtı Araştırma Projesi Raporu, 2’nci Baskı, TODAİE Yayınları, Ankara, 1966, s.291.

9 TODAİE, s.292.

2 TBMM, “Kat Mülkiyeti Kanun Tasarısı Gerekçesi”, s.2.

3 TBMM, “Kat Mülkiyeti Kanun Tasarısı Gerekçesi”, s.3.

4 TBMM, “Kat Mülkiyeti Kanun Tasarısı Gerekçesi”, s.2.

ile ilgili bir düzenleme yapılması gerektiği konusu bu raporda işlenmiş, kat mülkiyeti konusunda yasal düzenleme yapılması gerektiği hususu merkezî hükümete önerilmiştir.

MEHTAP Raporu'nda konuya ilişkin olarak Medenî Kanun'da düzenlemeler yapılması önerilmekte iken; kanun koyucu sorunun büyüklüğünü ve gün geçtikte sorunun içinden çıkılmaz bir hâl alması durumunu da gözeterik, salt Medenî Kanun'da yapılacak eklerle ve değişikliklerle kat mülkiyeti konusunun yeterince düzenlenemeyeceğini değerlendirmiştir.

Bu duruma istinaden kanun koyucu kat mülkiyeti konusunun özel olarak ele alınıp esaslı bir düzenlemeye tabi kılması yolunu tercih etmiş; bu işi Medeni Kanun çatısı altında yapmamıştır¹⁰. Bunun neticesinde 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu 23.06.1965 tarihinde kabul edilmiş; 02.01.1966 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4. SONUÇ

Kat Mülkiyeti Kanunu, kat mülkiyeti hukuku adında bir hukuk alanının doğmasına vesile olmuştur. Kat mülkiyeti hukuku ise hem kendi içerisindeki özel hükümler, hem de diğer mevzuat hükümlerinin bir araya gelmesinden oluşan bir hukuk alanıdır.

Nitekim Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 9 uncu maddesinde, *"Kat mülkiyetine veya kat irtifakına ait kütük kaydında veya kat malikleri arasındaki sözleşmede veya yönetim planında veya bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde, kat mülkiyetinden*

¹⁰ Tuğçe Tuzcuoğlu, "Kat Mülkiyeti Kanununa Eklenen Toplu Yapılara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, Cilt 8, Özel Sayı, s.2675.

doğan anlaşmazlıklar, Medenî Kanun ve ilgili diğer kanunlar hükümlerine göre karara bağlanır" hükmüne yer verilmiştir. Bu hükme göre, kat mülkiyeti hukuku Kat Mülkiyeti Kanunu'nun hükümlerinin yanında, ceza hukuku, idare hukuku, imar hukuku ve usûl hukuku alanlarını ilgilendirmektedir.

Bu çalışmada, son günlerde kamuoyunda imar barışı adı verilen müessese ile gündeme gelmekle birlikte, pek çok konuda mahallî idareler tarafından uygulanan kat mülkiyeti müessesesinin ortaya çıkış süreci incelenmeye çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

Sevinç, Hüseyin, "Değişim ve Kurumsal Yapılandırma Süreci: Merkezî Hükümet Teşkilâtı Araştırma Projesi (MEHTAP)", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 35, 2014.

Tan, Turgut, Plânlamanın Hukukî Düzeni, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1976.

TBMM, "26.07.1963 tarih ve 71 - 2064/3685 Sayılı Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi Yazısı Eki Kat Mülkiyeti Kanun Tasarısı Gerektirisi", https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MM_/d01/c036/mm__01036062ss0524.pdf, 05.06.2019.

TODAİE, Merkezî Hükümet Teşkilâtı Araştırma Projesi Raporu, 2'nci Baskı, TODAİE Yayınları, Ankara, 1966.

Tuzcuoğlu, Tuğçe, "Kat Mülkiyeti Kanununa Eklenen Toplu Yapılara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, Cilt 8, Özel Sayı.

Gürkan GÜVEN

Mühendis

YÜKLENİCİYE YAPIM İŞLERİ GENEL ŞARTNAMESİNE AYKIRI OLARAK SÜRE VERİLMESİ NEDENİYLE, FAZLA FİYAT FARKI ÖDENMESİ SONUCU MEYDANA GELEN KAMU ZARARINDAN KİM SORUMLUDUR?

1. GİRİŞ

Yapım işi ülkemiz ekonomisinin en önemli itici güçlerinden hatta genel deyişle lokomotifidir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun da yapım işleri "Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her

türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerin" olarak tanımlanmaktadır.

Yapım işi ihalelerinde özellikle gerçekleştirilen işlerin Sayıştay tarafından denetim sürecinde fazla ödeme veya hut 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'ndaki 71 inci maddesindeki ifadesiyle kamu zararından kimin sorumlu olduğu konusunda sıklıkla

soru işaretleri oluşmaktadır. Yükleniciye yapım işleri genel şartnamesine aykırı olarak süre verilmesi ve revize iş programının hazırlanıp kontrol edilip onaylanması nedeniyle, fazla fiyat farkı ödenmesi sonucu meydana gelen kamu zararından kimin sorumlu olacağı hususu makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. YAPIM İŞLERİ GENEL ŞARTNAMESİNİN KONUSU İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİ

Yapım işi ihaleleri çerçevesinde gerçekleştirilen ihalelerde kontrol teşkilatı, yüklenici ve idare arasındaki ilişkileri düzenleyen temel mevzuat hükümleri Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer almaktadır. Yapım İşleri Genel Şartnamesi adeta yapım işi ihaleleri açısından adeta bir kullanım kılavuzudur.

Makalemizin konusunu teşkil eden süre uzatımı ile ilgili olarak temel hükümler Yapım İşleri Genel Şartnamesinin “İşin süresi ve sürenin uzatılması” başlıklı 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir;

1. İşin, sözleşmesinde belirlenen zamanda tamamlanıp geçici kabule hazır hale getirilmemesi durumunda, gecikilen her gün için sözleşmesinde öngörülen günlük gecikme cezasının uygulanacağı belirtildikten sonra,

2. fıkrasında, mücbir sebepler nedeniyle süre uzatımı verilebilecek haller Kanundaki gibi sayma usulüyle belirlenmiş,

3. fıkrasında, ikinci fıkrada belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilmesi ve Yükleniciye süre uzatımı verilebilmesi için, mücbir sebep olarak kabul edilecek durumun;

a) Yüklenicinin kusurundan kaynaklanmaması,

b) Taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması,

c) Yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemesi,

ç) Mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde Yüklenicinin İdareye yazılı olarak bildirimde bulunması,

d) Yetkili merciler tarafından belgelenilmesinin zorunlu olduğu,

4. fıkrasında, idarenin, sözleşmenin ifasına ilişkin yükümlülüklerini yüklenicinin kusuru olmaksızın yerine getirmemesi (yer teslimi, projelerin onaylanması, iş programının onaylanması, ödenek yetersizliği gibi) ve bu sebeple sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi, bu durumun taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması ve yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş olması halinde, işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre, işin bir kısmına veya tamamına ait sürenin en az gecikilen süre kadar uzatılacağı,

6. fıkrasında, mücbir sebepler ve/veya idarenin sebep olduğu hallerden dolayı, işte sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi halinde, durum idarece incelenerek işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre işin bir kısmına veya tamamına ait sürenin uzatılacağı,

7. fıkrasında, yüklenicinin, sürenin uzatılmasını gerektiren hallerin meydana

na geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde, idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından usulüne göre düzenlenmiş belgelerle mücbir sebebin meydana geldiğini tevsik etmesinin zorunlu olduğu,

8. fıkrasında, zamanında yapılmayan yazılı bildirimlerin dikkate alınmayacağı ve yüklenicinin müracaat süresini geçirdikten sonra süre uzatımı talebinde bulunamayacağı, düzenlenmiştir.

Yukarıdaki düzenlemelere göre; 4735 sayılı Kanun ve YİĞŞ' de sayılan durumların mücbir sebep olarak kabul edilmesi ve bu nedenlere dayalı olarak Yükleniciye bu işte bir süre uzatımı verilebilmesi için;

a) Bu durumların yüklenicinin kusuraundan kaynaklanmamış olması,

b) Yüklenici tarafından taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması,

c) Yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş olması,

d) Mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması,

e) Yetkili merciler tarafından bu durumun belgelendirilmesi gerekmektedir.

3. UYUŞMAZLIK KONUSU OLAY

Sayıştay tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda incelenen bir yapım işi ihalesinde yersiz süre uzatımı nedeniyle gecikme cezası kesilmemesi ve beraberinde aynı gerekçe ile süre uzatımı kaynaklı revize iş programı gerekçe gös-

terilerek bir fiyat farkı ödemesi gerçekleştirilmiştir.

3.1. Uyuşmazlık Konusu Olay

59-239 sayılı ek ilam ile; asıl ilamın 4. maddesi ile verilen, 10.06.2014 tarihli, 15609 sayılı ve 16.09.2014 tarihli, 25358 sayılı ödeme emri belgeleri ile ödenen

Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğüne ihale edilen, 00 Kişilik Öğrenci Yurdu İnşaatı Yapım İşinde;

A) Süre Uzatım ve Ödenek Aktarma Komisyonu tarafından, "Yapım İşleri Genel Şartnamesi"nin 29 uncu maddesinde belirtilen şartlar gerçekleşmeksizin yersiz olarak 137 günlük süre uzatımı verilmesi sonucu, yükleniciden kesilmesi gereken gecikme cezası tutarlarının kesilmemesi nedeniyle meydana gelen kamu zararının Süre Uzatım Komisyonu üyeleri ile İnşaatın diğer Yapı Denetim Görevlilerinden,

B) Süre Uzatım ve Ödenek Aktarma Komisyonu tarafından yükleniciye Yapım İşleri Genel Şartnamesine aykırı olarak 137 günlük ek süre verilmesi sonrasında, revize iş programının gerçek duruma aykırı olarak hazırlanıp/kontrol edilip/onaylanması nedeniyle, fazla fiyat farkı ödenmesi sonucu meydana gelen kamu zararının Süre Uzatım Komisyonu üyeleri ile İnşaatın diğer Yapı Denetim Görevlileri Ortaklaşa ve zincirleme ödettirilmesine hükümlenmiştir;

Bu hükme yapılan temyiz başvurusu gerçekleştirilmiştir.

Görüleceği üzere Sayıştay Dairesi incelemiş olduğu yapım işinde 137 günlük süre uzatımı verilmesi sonucu, yüklenici-

den kesilmesi gereken gecikme sebebiyle meydana gelen kamu zararının; ayrıca revize iş programının gerçek duruma aykırı olarak hazırlanıp/kontrol edilip/onaylanması nedeniyle, fazla fiyat farkı ödenmesi kaynaklı kamu zararından süre uzatım komisyonu üyeleri ile inşaatın diğer Yapı Denetim Görevlileri sorumluları sorumlu tutulmuşlardır.

3.2. İdarecilerin Savunması

Sayıştay Dairesi tarafından verilen kamu zararı ile ilgili olarak hakkı ihlal edildiği iddia edilenler Temyiz Kurulu'na başvurmuştur. İddialarındaki savunmalar özetle şu şekildedir;

“... .. 500 Kişilik Öğrenci Yurdu inşaatı içinde şartnamede yapım işi için, havanın fen noktasında çalışılmayan sürelerde göz önüne alınarak toplamda 400 gün süre verildiğini, bu sürenin verilmesinde 15 Mayıs - 15 Ekim tarihleri arasında Turizm bölgelerinde uygulanan inşaat yasaklarının dikkate alınmadığını, öyle ki daha işin başında işyeri teslimi yapıldığı halde işe başlamanın turizmden kaynaklı inşaat yasağı nedeniyle 35 gün geç başlatıldığını, ayrıca inşaatın başlamasından sonra yapılan iş programı yeniden revize edilerek yasak nedeniyle 35 günlük süre iş programına konularak iş bitim tarihinin yeniden hesaplandığını,

Yapı Denetim Kontrollüğünü yaptığı söz konusu işe ait süre uzatımına gerekçe olarak kullanılan Kültür ve Turizm Bakanlığının 14 Mayıs 2012 tarih ve 105629 sayılı ve 13.05.2013 tarih ve 92699 sayılı genelgeler (Ek-1) ile getirilen turizm mevsiminde inşaat yasağına İlişkin tedbirler ile ... Belediyesinin 15.05.2013 tarihli (15

Mayıs-15 Ekim tarihleri arasında) ilçenin belirli bölgelerinde inşaat faaliyetlerini tamamen durduran, yakınında turistik tesis veya konut yerleşimi bulunan yerlerde yapımı devam eden inşaatlara getirmiş olduğu çalışma sınırlarını konu edinen “Turizm sezonu nedeniyle inşaat yasaklan” ile ilgili yazılarının (Ek-2), ... Valiliği ... İl müdürlüğü ÇED Şube Müdürlüğü'nün tutmuş olduğu 21.08.2013 tarihli tutanak(Ek-3) mücbir sebep yönü ile birlikte incelenip değerlendirildiğinde;

Öncelikle, işin başlangıcında bu işin kontrollüğünün ... Valiliği ... İl Müdürlüğü tarafından yapıldığını, bu idare tarafından düzenlenen yer teslim tutanağında işin yer tesliminin sözleşmeye göre 10.09.2012 tarihinde yapıldığını, ancak Kültür ve Turizm Bakanlığının genelgesi nedeniyle işe fiilen 16.10.2012 tarihinde (35 gün geç) başlandığını, Sayıştay ilamında inşaat yasağı olan bu iki tarih (10.09.2012 - 16.10.2012) arasındaki turizm yasağı nedeniyle verilen süre uzatımı ile ilgili olumsuz bir değerlendirme yapılmadığını,

Yine yüklenicinin ... Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğüne verdiği 27.05.2013 tarihli dilekçesinde inşaatın turistik yerde bulunması sebebiyle 1 Haziran tarihinde inşaat yasağına gireceğinin bu nedenle gürültülü çalışma sayılan (Binaların bulunduğu yerin yamaç ve volkanik kayalardan oluşması ve mutlaka Ekskavatörle kazı yapılmasının gerektiği, yapımı devam eden işlerde ise ahşap kalıp yapılması ve beton dökme işlemlerinin gürültülü çalışma sınıfına girdiğinden çalışmanın neredeyse imkânsız hale gelmesi nedeniyle) bu yasağın kalkmasına kadar geçecek sürenin

kendisine süre uzatımı olarak verilmesini talep ettiğini,

Yapı Denetim Heyeti olarak bu talebi idareye iletmelerine rağmen idarece yükleniciye süre uzatımı konusunda bir cevap vermediğini, Yapı Denetim Heyeti olarak yükleniciye bu konuda bir cevap verilmemesi üzerine iş programı gereğince işin yapımını, belediyece sürekli olarak konut alanında oturanların şikayetleri neticesinde uygulanan yasaklarla birlikte devam ettirmek zorunda kaldıklarını,

500 Kişilik Yurt İnşaatı işinde süre uzatımı nedeniyle oluşan kamu zararının oluşumunun hiçbir evresinde karar verici durumda olmayıp kamu zararına sebep olan Süre uzatım teklif varakası ve Genel Müdürlük Makamı oluru ile süre uzatım komisyon kararında hiçbir şekilde imzasının bulunmadığını,”

Konuyu özetlersek, yöneticiler savunmalarında Bakanlık ve Belediye tarafından işin yapıldığı ilçeyi de kapsam içine alan turizm mevsimindeki inşaat yasağı nedeniyle bir süre uzatımı verildiği açıklanmaktadır. İnşaat yasağının da 4735 sayılı Kanun’un 10 ve Genel Şartnamenin 29.Maddesinde sayılan “gerektiğinde kurum tarafından mücbir sebep olarak belirlenecek benzeri diğer hallerden” olduğunu, bu durumun yükleniciden kaynaklanmadığı gibi yüklenicinin taahhüdünü yerine getirmesine de engel olduğunun kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Ayrıca savunmalarda belirttikleri bir başka hususta süre uzatımı nedeniyle oluşan kamu zararının oluşumunun hiçbir evresinde karar verici durumda

olmayıp kamu zararına sebep olan Süre uzatım teklif varakası ve Genel Müdürlük Makamı oluru ile süre uzatım komisyon kararında hiçbir şekilde imzasının bulunmadığını **sonuç olarak, amirleri tarafından verilen görevleri yerine getirdiğini, kamu zararına sebebiyet veren süre uzatım komisyon kararı yazılı olarak tebliğ edildikten sonra bu kararı uygulamak zorunda kaldığını belirterek hakkında verilen tazmin kararının kaldırılmasını talep etmiştir.**

3.3. Sayıştay Temyiz Kurulu’nun Kararı

06.03.2019 tarihli ve 41796 Tutanak No’lu Sayıştay Temyiz Kurulu aşağıdaki şekilde karar vermiştir;

Söz konusu işe ait sözleşmenin, Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları başlıklı 18. Maddesinde; Süre uzatımı ile ilgili hususlarda, Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümleri uygulanır” denilmektedir.

Şartnamede yapım işinin süresinin havanın fen noktasından çalışılmayacak süreleri de dikkate alınarak toplamda 400 gün olarak belirlendiği, sürenin hesabında işin yapılacağı mahaldeki 15 Mayıs - 15 Ekim tarihleri arasında turizm bölgelerinde uygulanan inşaat yasağının dikkate alınmadığı, öyle ki işin daha başında işyeri teslimi yapıldığı halde işe başlamanın inşaat yasağı uygulaması nedeniyle 35 gün geç başlatıldığı, Ek Rapor üzerine yapılan yazışmalardan işin yürütüldüğü ... Belediyesi sınırları içinde inşaat yasağının mevcut olduğu, ancak yüklenicinin bu yasağı bir şekilde aşmaya çalışarak kısmi imalat yaptığı ve buna rağmen iş programında öngörülen imalatların tamamını yapı-

madığı, İdarenin ise yüklenicinin talebi ve daha önce süreye dahil edilmeyen turizm sezonu yasağını dikkate alarak süre uzatımı ve buna bağlı olarak iş programı revizesine gittiği anlaşılmaktadır.

Tüm bu durumlar göz önünde bulundurulduğunda, Bakanlık ve Belediye tarafından işin yapıldığı İlçeyi de kapsamına alan turizm mevsimindeki inşaat yasağının, işin sözleşmesinin atf yaptığı, 4735 sayılı Kanun'un 10 ve Genel Şartnamenin 29. Maddesinde sayılan, "Gerektiğinde Kurum tarafından mücbir sebep olarak belirlenecek benzeri diğer hallerden olduğu, bu durumun yükleniciden kaynaklanmadığı ve yüklenicinin taahhüdünü yerine getirmesine engel olduğunun kabul edilmesi gerekir.

Bu nedenle, şartnamede ve sözleşmesinde dikkate alınmayan turizm sezonundaki inşaat yasağına bağlı olarak süre uzatımı verilmesinde mevzuata aykırılık bulunmamaktadır. Bununla birlikte, süre uzatımı verilen dönemde de yüklenicinin işi tamamen durdurmadığı ve kısmi imalat yaptığı da hakediş belgelerinden anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla süre uzatımının yersiz olduğu gerekçesiyle gecikme cezasına bağlı kamu zararı hesabı yerinde olmamakla birlikte, ödenek ve iş programı revizesinde inşaat yasağı süresince Haziran-Eylül 2013 döneminde iş tamamen durmuş kabul edilerek kısmi imalat tutarlarına ilişkin fiyat farkı hesabında Ekim 2013-Nisan 2014 dönemlerine ait fiyat farkı endeksleri kullanılmak suretiyle yapılan ödemeler nedeniyle de kamu zararı sözkonusudur.

Diğer taraftan İlamda, yükleniciye Yapım İşleri Genel Şartnamesine aykırı olarak süre verilmesi ve revize iş programının hazırlanıp/kontrol edilip/onaylanması nedeniyle, fazla fiyat farkı ödenmesi sonucu meydana gelen kamu zararından Süre Uzatım Komisyonu üyeleri ile birlikte İnşaatın diğer Yapı Denetim Görevlilerinin de sorumlu tutulduğu görülmektedir. Yapı Denetim Görevlileri ... ile ...'in, süre uzatım kararı ve bu karara istinaden düzenlenen revize iş programında imzalarının bulunmaması, bu nedenle de meydana gelen kamu zararı ile bir illiyet bağı kurulamaması nedeniyle sorumlu tutulmaları da mümkün değildir.

Sonuç olarak, sorumluların karar düzeltilmesine ilişkin talebinin kabulü ile 21.03.2018 tarih ve 44231 sayılı Temyiz Kurulu Kararının düzeltilerek, yukarıda yapılan açıklamalara göre yeniden hüküm tesisi için 59-239 sayılı Ek ilam ile;TL'nin tazminine dair hükmün BOZULARAK Dairesine gönderilmesine, karar verilmiştir.

Kararı inceleyecek olursak;

Temyiz Kurulu ilk olarak süre uzatımının hukukiliğine yönelik değerlendirmelerde bulunmuştur. Kurul, şartnamede ve sözleşmesinde dikkate alınmayan turizm sezonundaki inşaat yasağına bağlı olarak süre uzatımı verilmesinde mevzuata aykırılık bulunmamıştır.

İkinci olarak ise süre uzatımı iş programı revizesi ve fiyat farkı ödemesi konusunu değerlendirmeye almıştır. Süre uzatımı verilen dönemde yüklenicinin işi tamamen durdurmadığı ve kısmi imalat yaptığı da hakediş belgelerinden tespit

edilmiştir. Dolayısıyla, süre uzatımının yersiz olduğu gerekçesiyle gecikme cezasına bağlı kamu zararı hesabı yerinde olmamakla birlikte, ödenek ve iş programı revizesinde inşaat yasağı süresince Haziran-Eylül 2013 döneminde iş tamamen durmuş kabul edilerek kısmi imalat tutarlarına ilişkin fiyat farkı hesabında Ekim 2013-Nisan 2014 dönemlerine ait fiyat farkı endeksleri kullanılmak suretiyle yapılan ödemeler nedeniyle de kamu zararına hükmedilmiştir.

Son olarak Sayıştay Temyiz Kurulu kamu zararından kimin sorumlu olduğu hususunu değerlendirmiştir. İlamda, yükleniciye Yapım İşleri Genel Şartnamesine aykırı olarak süre verilmesi ve revize iş programının hazırlanıp/kontrol edilip/onaylanması nedeniyle, fazla fiyat farkı ödenmesi sonucu meydana gelen kamu zararından Süre Uzatım Komisyonu üyeleri ile birlikte İnşaatın diğer Yapı Denetim Görevlilerinin de sorumlu tutulduğu görülmektedir. Yapı Denetim Görevlileri süre uzatım kararı ve bu karara istinaden düzenlenen revize iş programında imzalarının bulunmaması, bu nedenle de meydana gelen kamu zararı ile bir illiyet bağı kurulamaması nedeniyle sorumlu tutulmaları da mümkün olmadığı doğrultusunda karar vermiştir.

4. SONUÇ

Yapım işi gerek özel gerekse kamu sektörü açısından önem arz etmektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında gerçekleştirilen yapım işi ihalelerinde sözleşme aşamasında uyulacak kurallar özellikle Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümleri çerçevesinde belirtilmiştir.

Zaman zaman sözleşme aşamasında oluşan kamu zararından kimin sorumlu olacağı hususu değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Makalemizde incelemiş olduğumuz Sayıştay Temyiz Kurulu Kararında;

a) Şartnamede ve sözleşmesinde dikkate alınmayan turizm sezonundaki inşaat yasağına bağlı olarak süre uzatımı verilmesinde mevzuata aykırılık bulunmamıştır.

b) Süre uzatımı verilen dönemde yüklenicinin işi tamamen durdurmadığı ve kısmi imalat yaptığı ödenek ve iş programı revizesinde inşaat yasağı süresince Haziran-Eylül 2013 döneminde iş tamamen durmuş kabul edilerek kısmi imalat tutarlarına ilişkin fiyat farkı hesabında Ekim 2013-Nisan 2014 dönemlerine ait fiyat farkı endeksleri kullanılmak suretiyle yapılan ödemeler nedeniyle de kamu zararına hükmedilmiştir.

c) Yapı Denetim Görevlileri süre uzatım kararı ve bu karara istinaden düzenlenen revize iş programında imzalarının bulunmaması, bu nedenle de meydana gelen kamu zararı ile bir illiyet bağı kurulamaması nedeniyle sorumlu tutulmaları da mümkün olmadığı doğrultusunda karar verilmiştir.

KAYNAKÇA

Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr

Yapım İşleri Genel Şartnamesi, www.kik.gov.tr/mevzuat

Sayıştay Kararları, www.sayistay.gov.tr/kararlar

Akın ŞİMŞEK

*Kamu Yönetimi Uzmanı
Rekabet Kurumu
İdari Koordinatör*

BELEDİYE BAŞKANLARININ AYLIK ÖDENEK, MALİ VE SOSYAL HAKLARI İLE 2020 OCAK KATSAYISININ ETKİSİ

1. GİRİŞ

Belediye başkanlarının aylık ödenekleri 5393 sayılı Kanununun 39 uncu maddesi ile belirlenen göstergeler üzerinden hesaplanarak ödenmekte iken yılı Bütçe Kanunları ile de aylık ödenek göstergelerine ilaveler yapılabilmektedir. Belediye başkanlarına aylık ödenekleri haricinde memurlar gibi diğer mali haklar ile sosyal haklar kapsamında bazı özel şartlar çerçevesinde ödeme yapılabilmektedir. Mali olmasa da memurların yararlandığı bazı sosyal haklardan da aynen yararlanabilmektedirler. Belediye başkanlarına verilen aylık ödenekler ile mali ve sosyal

haklarının bir kısmı döneminde geçerli memur maaş katsayısı esas alınarak hesaplanmaktadır.

Bu makalede 5393 sayılı Belediye Kanunu ve diğer ilgili mevzuatı ve Kamu Görevlilerinin 2020-2021 Yıllarını Kapsayan 28.08.2019 tarih ve 2019/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararı çerçevesinde belediye başkanlarının ücret, mali ve sosyal haklarından bahsedilecektir.

2. BELEDİYE BAŞKANI ÖDENEĞİ

5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde belediye başkanlarına

belde nüfusları esas alınmak suretiyle nüfusu dikkate alınarak Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenmesi hükme bağlanmıştır.

Ancak 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu² ekli (K) Cetvelinde “IV. Diğer Ödemeler” bölümünün 12 nci maddesinde yer alan “5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan göstergeler, 1/1/2020-31/12/2020 tarihleri arasındaki dönemde “2.280” rakamının eklenmesi suretiyle uygulanır.” hükmü gereğince belediye başkanı ödenek göstergeleri 2.280 rakamının eklenmesi suretiyle artırılarak hesap yapılacaktır.

Brüt olarak belirlenen bu ödeneklerden vergi, sigorta primi/emeklilik keseneği gibi yasal kesintiler kesilerek ödeme yapılmaktadır.

Belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmemektedir. Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tâbi bir kadroya atanmaları hâlinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılmaktadır.657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanmaktadır.

Belediye Başkanı Ödenekleri (01.01.2020-30.06.2020)

Beldenin Nüfusu	Gösterge	Memur Aylık Katsayısı	Aylık Brüt Ödenek (TL)
2.000.001'den fazla	232.280	0,146061	33.927,05
1.000.001'den 2.000.000'a kadar	192.280	0,146061	28.084,61
500.001'den 1.000.000'a kadar	157.280	0,146061	22.972,47
250.001'den 500.000'e kadar	137.280	0,146061	20.051,25
100.001'den 250.000'e kadar	117.280	0,146061	17.130,03
50.001'den 100.000'e kadar*	102.280	0,146061	14.939,12
10.001'den 50.000'e kadar	82.280	0,146061	12.017,90
10.000'e kadar	72.280	0,146061	10.557,29

* Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında bu gösterge rakamı esas alınmaktadır.

2 31.12.2019 tarihli ve 30995 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3. HUZUR HAKKI

5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesi gereğince belediye meclisi başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenmektedir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı,

- Meclis toplantısı,
- İhtisas komisyonları,
- Denetim komisyonu

toplantı günü sayısından fazla olamamaktadır ve meclis üyelerine aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenememektedir.

Belediye Meclisi Huzur Hakkı Ödenekleri (01.01.2020-30.06.2020)

Beldenin Nüfusu	Toplantı Başına Brüt Ödenek (TL)
2.000.001'den fazla	376,97
1.000.001'den 2.000.000'a kadar	312,05
500.001'den 1.000.000'a kadar	255,25
250.001'den 500.000'e kadar	222,79
100.001'den 250.000'e kadar	190,33
50.001'den 100.000'e kadar*	165,99
10.001'den 50.000'e kadar	133,53
10.000'e kadar	117,30

* Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında bu gösterge rakamı esas alınmaktadır.

Yine 5393 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi uyarınca da belediye encümeni başkan ve üyelerine,

- Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde (3.500),
- Nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde (4.500),
- Nüfusu 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde (6.000),
- Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının Devlet memurları

için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilmektedir. Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenmektedir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 16 ncı maddesinde de büyükşehir belediye encümeninin başkanı ve seçilmiş üyelerine, (12.000) gösterge rakamının Devlet memur aylıkları için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilmektedir. Encümenin memur üyelerine bu miktarın yarısı ödenmektedir.

Belediye Encümeni Huzur Hakkı Ödenekleri (01.01.2020-30.06.2020)

Beldenin Nüfusu	Gösterge	Memur Aylık Katsayısı	Seçilmiş Üye Toplantı Başına Brüt Ödenek (TL)	Memur Üye Toplantı Başına Brüt Ödenek (TL)
Büyükşehir Belediyesi Encümeni	12.000	0,146061	1.752,73	876,37
200.001'den fazla	7.500	0,146061	1.095,46	547,73
50.001'den 200.000'e kadar	6.000	0,146061	876,37	438,18
10.001'den 50.000'e kadar	4.500	0,146061	657,27	328,64
10.000'e kadar	3.500	0,146061	511,21	255,61

4. BELEDİYE BAŞKANLARINA MEMUR MAAŞ KATSAYISI DEĞİŞİKLİKLERİNDE MEMURLAR GİBİ 14 GÜNLÜK MAAŞ FARKI ÖDENİR Mİ?

Belediye başkanlarına 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 39 ncu maddesine göre brüt olarak aylık ödenek tespit edilmiş olup bu ödenek 657 sayılı Kanuna tabi memurlara ödenen maaş niteliği taşımayan bir ödeme niteliğindedir. Memur maaş katsayısı artış dönemlerinde katsayı değişen ay için ödenek verildikten sonra tekrar katsayı farkı adı altında bir ödemede bulunulması mükerrer ödemeye yol açacaktır. Bu durumda memur maaş katsayısının artırıldığı aya ait 1-14 günleri arasında katsayı farkı adı altında ödeme yapılması mümkün değildir.

Nitekim örnek bir olay nedeniyle konunun Sayıştay'a intikal etmesi üzerine Sayıştay Temyiz Kurulunun 05.03.2013 tarih ve 36677 tutanak numaralı kararında "605 sayılı ilamın 2. maddesi ile Belediye Başkanı'a Temmuz ayı katsayı farkı adı altında maaş farkı ödenmesi nedeniyle 156,96 TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

.....

*Dilekçi her ne kadar 15 Temmuz'da katsayının ilamda iddia edildiği gibi 0,051448 olarak uygulanmadığını, 0,049486 olarak uygulandığını, yani Temmuz ayı maaşında eski memur katsayısı uygulandığını, yeni katsayının 15 Ağustos maaşında uygulandığını, bu durumda 1-14 Temmuz için katsayı farkı ödenmesinin tamamen mevzuata uygun olduğunu iddia etmekte ise de; rapor dosyası ekleri arasında yer alan ve "bilgi için" rapora alınan 16.07.2008 tarih ve 3825 numaralı ödeme emri ekinde yer alan Belediye Başkanına ait maaş bordrosu incelendiğinde; 15 Temmuz'da ödenen Temmuz ayı maaşında maaş katsayısının dilekçede iddia edildiği gibi 0,049486 olarak değil 0,051448 olarak uygulandığı ve Temmuz ayında belediye başkanına (0,051448 * 80.000 =) 4.115,84 TL brüt aylık ödendiği görülmektedir.*

Bu itibarla dilekçi iddialarının reddedilerek 605 sayılı İlam'ın 2. maddesi ile verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE" denilmek suretiyle aynı yönde karar verilmiştir.

5. BELEDİYE BAŞKANLARININ YILLIK İZİNLERİ

Belediye başkanlarının yıllık izin süreleri uygulamada en tartışmalı konulardan birisidir. 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinin son fıkrasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımların aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları kişiler için de uygulanacağı hükme bağlanmıştır. 657 sayılı Kanunun 102 nci maddesi ile ise devlet memurlarının yıllık izin süresi, hizmeti bir yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için yirmi gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için otuz gün olarak belirlenmiştir. Aynı maddede zorunlu hallerde bu süreler gidiş ve dönüş için en çok ikişer gün eklenebileceği de belirtilmiştir. Yıllık izin sürelerinin hesabında, hangi statüde olursa olsun kamu kurum ve kuruluşlarında geçen hizmet süreleri ile kamu kurum ve kuruluşlarında geçmese dahi askerlik gibi memurların kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilen hizmet süreleri de dikkate alınmaktadır. Bu kapsamda öncelikle belirtmek gerekir ki belediye başkanlarının yıllık izin hakkı bulunmaktadır.

Belediye Kanununda açık bir düzenleme yer almadığından belediye başkanlığına seçilmeden önce varsa askerlik süresi ve kamu kurumlarında işçi ve memur olarak geçen süreler toplamı 10 yıldan fazla olanların 30 gün, bu süreleri bir yıldan fazla 10 yıldan az ise 20 gün yıllık izin hakkı olduğu değerlendirilmektedir.

Nitekim İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünden görüş sorulması üzerine bir kamu kurumuna verilen 11.02.2009 tarihli ve 3845-53402 sayılı görüş yazısında “Belediye başkanının bir yıl-

da kaç gün izin kullanabileceği hususunda görüş isteğinizle ilgili ilgi yazınız ve ekleri incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun “ Belediye başkanının özlük hakları ” başlıklı 39 uncu maddesinin beşinci fıkrasında; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır. Hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununda memurlar için öngörülen izin hakkının belediye başkanları için de uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.” denilmek suretiyle konuya açıklık getirilmiştir.

Durum böyle olmakla birlikte uygulamada belediye başkanının görevlerini, özellikle meclis görevlerini aksatmayacak şekilde izin kullanmasında bir sakınca olmadığına dair, bir yılda toplamda 30 gün yıllık izin hakkı olduğuna dair görüşler de bulunmaktadır.

Belediye başkanlarının yıllık izinlerini kimden alacağı ile ilgili mevzuatta açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Uygulamada ise belediye başkanları izne ayrılacakları zaman belediye meclisine yazılı olarak vekâleti kime bırakacaklarını da içeren bir yazı ile bilgi vermektedirler ve izne ayrılmaktadırlar. İzne ayrılan belediye başkanı ayrıca bulunduğu yer mülki idare amirine de bilgi vermek zorundadır.

6. BELEDİYE BAŞKANLARININ HASTALIK İZNI

Belediye başkanlarının hastalık durumları doktor veya sağlık kurulu raporuyla belgelenmek şartıyla hastalık izni kullanması mümkündür. Hastalık raporlarının düzenlenmesi ise Sağlık Bakanlı-

ğı ve Sosyal Güvenlik Kurumu mevzuatı uyarınca belirlenen usul ve esaslara göre yürütülmektedir.

7. BELEDİYE BAŞKANLARININ İL DIŞINA ÇIKARKEN GÖREVLENDİRME

Gerek Belediye Kanunu'nda gerekse diğer ilgili mevzuatta belediye başkanlarının il dışına görevli olarak gittiğinde izin almasına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle il dışına görevli olarak gidecek belediye başkanının belediye meclis üyelerinden birisini vekil olarak görevlendirmesi ve görevlendirmeyi ilgiliye tebliğ ederek ilçe mülki amiri olarak kaymakamlığa da bilgi vererek görevinden ayrılması ile görevlendirme gerçekleştirilmiş olmaktadır. Bu kapsamda da belediye başkanlarının il dışına görevli olarak giderken ayrı bir görevlendirme onayı alınmasına gerek bulunmamaktadır. Nitekim örnek bir olaya nedeniyle konunun intikal etmesi üzerine de Sayıştay Temyiz Kurulu'nun 16.03.2012 tarih ve 34505 sayılı kararı ile de aynı doğrultuda karar verilmiştir.

8. BELEDİYE BAŞKANLARININ AİLE YARDIMI ÖDENEĞİ

5393 sayılı Belediye Kanununun 39 ncu maddesinin son fıkrasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımların aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları kişiler için de uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda belediye başkanları memurların yararlandıkları aile yardımı ödeneğinden yararlanabilmektedir. Memurlara ise her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kurulu-

şundan aylık almayan eşleri için "2.273" gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aile yardımı ödenmektedir. Memurlara 2020 yılının ilk altı ayında da (2. 273x 0,146061) 331,99 lira aile yardımı verilecektir. Dolayısıyla 2020 yılının ilk altı ayında belediye başkanlarına aile yardımına müstahak durumundaki eşleri için 331,99 lira aile yardımı ödenecektir. Aile yardımı ödeneği hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmamaktadır. Bu dönemde çocuklar için ödenecek aile yardımı ödeneği miktarı,

- 0-6 yaş grubu (72 nci ay dahil) çocuklar için 73,04 TL.
- 6 yaşından büyük çocuklar için 36,52 TL'dir.

Çocuklar için ödenecek aile yardımı ödeneği iki çocuk ile sınırlı iken bu sınır kaldırılmıştır. Kamu Görevlilerinin 2020-2021 Yıllarını Kapsayan 28.08.2019 tarih ve 2019/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının 39 uncu maddesi ile ilgili mevzuat ve bu Toplu Sözleşme hükümleri uyarınca çocuklar için verilmekte olan aile yardımı ödeneği, Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre en az %40 engelli olan veya Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmeliğe ekli 3 sayılı tabloya göre bu oran ve üzerine denk özel gereksinim durumu olan çocuklar için %50 artırımlı olarak ödenmesi öngörülmüştür.

İçişleri Bakanlığı, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce yayımlanan 07.04.2005 tarih ve 80970 sayılı Genelge ile de aynı doğrultuda açıklamalar yapılmış ve görüş sorulması üzerine de aynı genel müdürlük tarafından 25.04.2005 tarih ve 35.72.57779 sayılı yazı ile "İlgi yazınız ile Emekli Sandığı iştirakçisi olarak gö-

rev yapmakta olan belediye başkanlarına, Belediye Kanununun 39. maddesine göre aile ve çocuk yardımı verilip verilemeyeceği konusunda görüş talep edilmektedir.

657 sayılı Kanunda belirtilen sosyal hak ve yardımlar kapsamında bulunan aile ve çocuk yardımı belediye başkanlarına da uygulanacaktır.” denilmek suretiyle uygulamaya açıklık getirilmiştir.

8.1. Aile Yardımının Kapsamı

Aile yardımı, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi ve çocukları için ödenmektedir. Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmemektedir.

a) Evlenen çocuklar,

b) 25 yaşını dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışmayacak derecede malullükleri resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam edilmektedir.),

c) Kendileri adına ve hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),

d) Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar.

Memurlara aile ve çocuk yardımı ödenmesi için bu durumların bulunması yeterli olmayıp memura aile ve çocuk yardımı ödeneğinin ödenebilmesi için mutlaka Aile Yardımı Bildiriminin kurumlarına verilmesi gerekmektedir.

Eşlerden birine çocukları için aile yardımı ödeneği veriliyor ise ve bu ödenek 657 sayılı Kanun ile belirlenen aile yardımı

ödeneğinden düşük ise yalnız aradaki fark ödenmektedir. Yüksek olması durumunda ise aile yardımı ödeneği olarak ödeme yapılmamaktadır. Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenmektedir. Boşanma veya ayrılık durumunda mahkeme bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini de kararında belirtmektedir. Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için de ödenek verilmektedir.

Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği çocuk için ödenen yardıma da çocuğunun doğduğu tarihi takip eden ay başından itibaren hak kazanmaktadır. Diğer durumlarda ise hak kazanmaya ilişkin durumun ortaya çıktığı tarihi takip eden aybaşından itibaren aile yardımına hak kazanılmaktadır. Aybaşından önce aile yardımı ödenmesi durumunun ortaya çıkması halinde aybaşına kadar kalan günler için kısmi ödeme yapılmamaktadır.

Bu kapsamda da aile yardımı bildiriminin ödenmeye esas durumun ortaya çıktığı tarihi takip eden aybaşına kadar kurumlara verilmesi esas olmakla birlikte geç beyan nedeniyle de kişilerin kayıplarının kısmen de olsa engellenmesi amaçlanarak Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmede bu konuda düzenleme yapılmış ve aynı uygulama Kamu Görevlilerinin 2020-2021 Yıllarını Kapsayan 28.08.2019 tarih ve 2019/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının 35 inci maddesi ile de devam ettirilmiştir.

8.1.1. Geç Beyan Nedeniyle Geçmişe Yönelik Aile Yardımı Ödenmesi

Aile yardımı bildirimini geç verilmesi halinde bildirim verildiği tarihi takip eden aybaşımda ödeme başlamakta ve geçmişe yönelik bir ödeme yapılmamakta iken Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmenin 39 ncu maddesi ile aile yardımı ödeneğinden geriye dönük yararlanma hakkı getirilmiştir. Aynı uygulama Kamu Görevlilerinin 2020-2021 Yıllarını Kapsayan 28.08.2019 tarih ve 2019/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının 35 inci maddesi ile de devam ettirilmiştir.

Bu düzenleme gereğince aile yardımından yararlanılabilecek eş ve çocuk durumunda meydana gelen değişiklikleri daha sonraki tarihlerde bildiren kamu görevlilerine ilgili mevzuatı uyarınca aile yardımı ödeneği verilmesi koşullarının mevcut olması ve 15 Ocak 2018 tarihinden öncesine taşınması kaydıyla, anılan bildirimde dayanılarak aile yardımı ödeneğinden yararlanılabileceği tarihten önceki üç aya kadar olan dönem için de aile yardımı ödenekleri verilecektir.

8.1.2. Aile Yardımı Ödeneğinin Kesilmesi

Memurların eş için ödenen aile yardımı ödeneği;

- Eşin menfaat karşılığı çalışmaya başlaması,
- Eşin emekli olması,
- Eşinden boşanması,
- Eşin vefatı,

gibi nedenlerin ortaya çıkması halinde kesilmektedir. Çocuk için ödenen aile yardımı da çocukların da aile yardımı öden-

mesine ilişkin şartlarını kayb ettikleri zaman kesilmektedir. Aile yardımı ödeneği durumun ortaya çıkmasını takip eden ay başından itibaren kesilmekte olup kişilere takip eden ay başına kadar kalan süre için borç çıkartılmamaktadır.

8.1.3. İşsizlik Ödeneği Alan Eş İçin Aile Yardımı Ödenmesi

Memura aile yardımı ödemesi yapılabilmesi için eşinin menfaat karşılığı çalışmaması ve herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almaması gerekmektedir. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda işsizlik ödeneği; sigortalı işsizlere İşsizlik Sigortası Kanununda belirtilen süre ve miktarda yapılan parasal ödemeler olarak tanımlanmıştır. İşsizlik ödeneği 657 sayılı Kanun'da yer alan "herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık" ifadesi kapsamında alınan bir aylık olmayıp sürekli bir ödemedir.

Bu nedenle, memur eşinin işsizlik ödeneği alması aile yardımı ödeneğine engel değildir. Menfaat karşılığı çalışmayan, işsiz olan ve 4447 sayılı Kanun hükümleri uyarınca işsizlik ödeneği alan kişilerin bir sosyal güvenlik kurumundan aylık almamasından söz edilemeyeceğinden bu durumdaki memur eşlerine aile yardımı ödeneğinin ödenmesi gerekmektedir.

8.1.4. İsteğe Bağlı Sigortalı Olan Eş İçin Aile Yardımı Ödenmesi

Memur, eşinin herhangi bir menfaat karşılığı çalışmadan isteğe bağlı sigortalı olması durumunda aile yardımı ödeneğinden faydalanabilecektir. Ancak, evlerde kullanılan dikiş, nakış, mutfak robotu, ütü ve benzeri makine ve aletler hariç olmak üzere, muharrik kuvvet kullanmamak ve dışarıdan işçi almamak şartıyla; oturdukları evlerde imal ettikleri havlu, örtü, çarşaf, çorap, halı, kilim, dokuma mamülleri,

kırpıntı deriden üretilen mamüller, örgü, dantel, her nevi nakış işleri ve turistik eşya, hasır, sepet, süpürge, paspas, fırça, yapma çiçek, pul, payet, boncuk işleme, tiğ örgü işleri, ip ve urganları, tarhana, erişte, mantı gibi ürünleri işyeri açmaksızın satan ve bu işleri hizmet akdiyle herhangi bir işverene tabi olmaksızın sürekli ve kazanç getirici nitelikte yapan isteğe bağlı sigortalı kadınların memur eşlerinin aile yardımı ödeneğinden yararlanabilmeleri mümkün değildir.

8.1.5. Yetim Aylığı Alan Çocuk İçin Aile Yardımı Ödenmesi

Gerek çocuklar için ödenecek aile yardımının düzenlendiği 657 sayılı Kanununun 202 nci maddesinde gerekse çocuklar için ödenen aile yardımı ödeneğinin hangi durumlarda yapılamayacağına belirlendiği 657 sayılı Kanununun 206 ncı maddesinde yetim aylığı almaya hak kazanan çocuklar için aile yardımı ödeneğinin kesileceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle yetim aylığı alan çocuklar için de aile yardımı ödeneği ödenmesi gerekmektedir.

8.1.6. Burs Alan Çocuklar İçin Aile Yardımı Ödenmesi

657 sayılı Kanununun 206 ncı maddesi ile burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar için aile yardımı ödenmemesi hükme bağlanmıştır. Ancak, Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2016 ve 2017 Yıllarını kapsayan 3. Dönem Toplu Sözleşmesi ile burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar için aile yardımı ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Bu uygulamanın Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu

Sözleşmenin 11 nci maddesi ile de devam ettirilmesi öngörülmüştür.

Bu nedenle 2018 ve 2019 yılları için burs alan ve devletçe okutulan çocuklar için 2016 ve 2017 yıllarında olduğu gibi aile yardımı ödemesi yapılmalıdır.

8.1.7. Aile Yardımı Bildiriminin Verilmesi

657 sayılı Kanununun 204 üncü maddesinde aile yardımı ödeneğine hak kazanma için evlendiği tarihi veya çocukların doğduğu tarihi takip eden aybaşı ifadesi yer alsa da ödeneğin yapılabilmesi için memurun idareye bildirimde bulunması gerekmektedir. Bu nedenle aile yardımı ödeneği ancak aile yardımına hak kazanan memurun idareye bildirimde bulunması ile yapılabilecektir.

Memurun aile yardımı ödeneğinden faydalanabilmesi için idareye bildirimde bulunması şarttır. Aile yardımı ödeneği de bildirimini takip eden aybaşından itibaren ödenmeye başlanmakta ancak geç bildirimde de 15 Ocak 2018 tarihinden geriye gitmemek üzere en fazla üç aylık geçmişe yönelik aile yardımı verilmektedir.

Aile yardımı ödeneğine hak kazanan memurların hak kayıpları yaşamamak için bu ödeneği ancak bildirim yapmaları durumunda alabileceklerini göz önünde bulundurarak gerekli durumlarda bildirimlerini gecikmeden vermeleri ya da yenilemeleri gerekmektedir.

9. BELEDİYE BAŞKANLARININ ÖLÜM YARDIMI ÖDENEĞİ

Belediye başkanları da devlet memurları gibi sosyal haklardan yararlandığından belediye başkanlarından memur olmayan eşi ile aile yardımı ödeneğine müstahak çocuğu vefat edenlere en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) tutarında, belediye başkanının ve-

fatı halinde ise sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) iki katı tutarında, ölüm yardımını ödeneği verilmektedir. Ölüm yardımını ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmamaktadır.

Ölüm Yardımı Tutarları (2020 Yılı)

Eş ve Çocuğun Ölümü Halinde (8.000 + 1.500) x 0,146061	1.387,58
Memurun Ölümü Halinde [(8.000 + 1.500) x 0,146061] x 2	2.775,16

10. EMEKLİ AYLIĞI ALMAKTA İKEN BELEDİYE BAŞKANLIĞI YAPANLARIN SOSYAL YARDIMLARI

Emekli aylığı almakta iken belediye başkanlığına seçilenler ile belediye başkanını iken emekliye ayrılan ve belediye başkanlığı görevine devam edenlere belediye başkanı olarak görev yaptıkları sürede kapsamda olan varsa eş ve çocukları için aile ve çocuk yardımı alabilirler. Emekli aylığı almakta iken belediye başkanlığı yapmaya devam edenlere memurlara ödenen diğer sosyal yardımlar da ödenir.

11. BELEDİYE BAŞKANLARININ DOĞUM, ÖLÜM, EVLENME GİBİ MAZERET İZİNİ HAKLARI

Belediye başkanları memurların mazeretleri ile sınırlı olmaksızın çeşitli mazeretleri nedeniyle belediye meclisine bilgi vermek suretiyle mazeret izni kullanabilirler. Ayrıca mazeret izni kullanan belediye başkanının durumunun belediyenin bulunduğu yer mülki idare amirine de bildirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda belediye başkanlarının da memurlar gibi 657 sayılı Kanunun 104 üncü maddesi uyarınca eşinin doğum

yapması halinde, isteği üzerine on gün babalık izni, kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine yedi gün mazeret izin hakkı bulunmaktadır.

12. BELEDİYE BAŞKANLARININ HARCIRAHI

Belediye başkanlarının 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamında görevlendirme sayılacak durumlarda görevlerinden ayrı kalmalarında devlet memurlarına ödenen usul ve esaslar çerçevesinde gündelik, ulaşım, konaklama gideri gibi harcırah giderleri ödenmektedir.

Belediye Başkanlarının yurtiçi geçici görevlendirilmelerinde uygulanacak harcırahları kapsamında verilecek gündeliklerinin tutarı ile ilgili farklı uygulamalar ve farklı görüşler bulunmaktadır. Bu durum da uygulamada karmaşa ve tereddütlere yol açmaktadır. Ancak genel kabul görmüş uygulama 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 3 ve 7 nci maddeleri ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 39 ncu maddesi hükümleri çerçevesinde yapılmaktadır. 6245 sayılı Kanun'un 3 ncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde "Hizmetli" tanımını içinde kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlar da yer almaktadır. Aynı Kanunun 7 nci maddesinde de hizmetlilerin harcırahının, aldıkları aylık ücret veya ödeneklerine, gündelik ile çalışanların harcırahı da gündeliklerinin 30 katına en yakın memur aylık tutarı üzerinden hesaplanacağı ve Belediye Başkanları gibi ödenek mukabili çalışanlar hariç olmak üzere bunların harcırahları hiçbir suretle dördüncü derecedeki memurlara verilen miktarı geçemeyeceği belirtilmiştir.

Bu kapsamda genel olarak belediyelerce de belediye başkanlarına her yıl yayım-

lanan Bütçe Kanunları eki (H) cetvelinde memurlara uygulanacak gündelik tutarlarından ödeneklerine en yakın aylık tutarları esas alınarak gündelik ödenmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu uyarınca “Belediye başkanının özlük hakları” başlıklı 39 ncu maddesinde de Belediye Başkanlarına nüfusu 10.000 rakamından başlamak üzere beldelerinin nüfus sayısı esas alınmak suretiyle sekiz gruba bölünerek 72.280-232.280 arasında belirlenen gösterge rakamları üzerinden memurlar için belirlenen aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenmesi öngörülmüştür. Bu gruplandırma neticesinde de Belediye Başkanlarına 01.01.2020-30.06.2020 döneminde brüt 10.557,29-33.927,05 TL arasında ödenek verilmektedir.

Bütçe Kanunlarında da ödeneklerine göre aylıkları emsal alınarak ek gösterge rakamlarına göre belirlenen tutarlara göre hesaplanan en yakın aylık tutarına karşılık gelen gündelik tutarının verilmesi gerekmektedir. 2020 yılının ilk altı aylık döneminde en yüksek devlet memurunun 8000 ek göstergesi ile birinci derecenin dördüncü kademesinin 1500 göstergesi toplamı olan 9500 göstergenin bu dönemde geçerli katsayı (0,146061) ile çarpımı ((8000+1500)9500x 0,146061=1.387,58)) sonucunda da bulunan 1.387,58 TL rakamı en düşük belediye başkanı ödeneğinin de altında kalmaktadır.

Bu değerlendirmeler neticesinde de Belediye Başkanlarına Bütçe Kanunu eki (H) Cetvelinde ek göstergesi 8000 ve daha yüksek kadrolarda bulunanlar için öngörülen gündelik tutarlarının ödenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ancak konuyla ilgili olarak Sayıştay Temyiz Kurulu'nun 24.09.2013 tarih ve

37656 sayılı Kararını da göz ardı etmemek gerekmektedir. Bahsedilen Kararda da 2008 yılındaki bir ödemeye ilişkin olarak yapılan bir değerlendirmede “... Belediye Başkanına her gün için, yevmiyesi (21,50-TL) kadar ödeme yapılabilecek olup, Belediye Başkanının toplam 9 günlük görev süresince alabileceği konaklama ücreti (21,50x9 gün) 193,50-TL'yi geçemeyecektir.” denilmek suretiyle 2008 yılında 1-4 dereceli kadrolarda görev yapanlara ödenen 21,50 TL rakamı üzerinden Belediye Başkanlarına gündelik verilmesi gerektiği görüşü belirtilmiştir.

Belediye Başkanlarına bu kapsamda 1-4 derecede bulunan memurlar için öngörülen rakamlar üzerinden gündelik ödeyen belediyeler de bulunmaktadır.

Sayıştay 5. Dairesi 29.1.2019 tarih ve 353 Karar No'lu Kararında “...

C- Belediye Başkanı yur-tiçi geçici görev gündelik tutarının hatalı hesaplanması suretiyle TL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak, 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun “Harcırah verilecek kişiler” başlıklı 4 üncü maddesinin ilk fıkrasında, bu Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan memur ve hizmetliler ile aile fertlerine ve aynı kurumlarda fahri olarak çalışanlara harcırah verileceği hüküm altına alınmıştır.

“Tarifler” başlıklı 3 üncü maddesinde hizmetli;

“... ”

d. Hizmetli: Personel kanunlarına göre yardımcı hizmetler sınıfına dahil personeli, kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlarla kurumlarda çalıştırılan tarım ve orman işçilerini ve iş kanunlarına göre işçi sayılan kimseleri; ...” şeklinde tanımlanmıştır.

“Harcırah hesabında esas tutulacak aylıklar” başlıklı 7 nci maddesinde;

“Harcırahın verilmesinde memurun fiilen almakta olduğu aylık (Kurumların 1 - 4 ncü derecelerdeki kadrolarında bulunanlardan kazanılmış hak aylık dereceleri daha düşük olanların işgal etmekte oldukları kadro) derecesi esas alınır.

Hizmetlilerin harcırahı, aldıkları aylık ücret veya ödeneklerine; gündelik ile çalışanların harcırahı da gündeliklerinin 30 katına en yakın memur aylık tutarı üzerinden hesaplanır. Şu kadar ki (Ödenek mukabili çalışanlar hariç) bunların harcırahları hiçbir suretle 4 üncü derecedeki memurlara verilen miktarı geçemez.

Terfi suretiyle atananların harcırahı, terfi ettikleri aylık derecesi üzerinden ödenir.”

denilmektedir.

Kanunu'nun 33 üncü maddesinde “Bu Kanun gereğince verilecek yurtiçi gündeliklerinin miktarı her yıl bütçe kanunları ile tespit olunur.” denerek yılı bütçe kanununa atıf yapılmıştır. Ayrıca, Belediye Başkanı, 33 üncü maddenin (b) bendinde sayılan unvanların arasında yer almadığından dolayı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda yazan tutarlar üzerinden bir artırım oranı uygulanmadan gündeliğini alması gerekmektedir.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (H) cetvelin I. maddesinde gündelik miktarları;

“... ”

B- Memur ve Hizmetlilerden; Gündelik Miktarı

a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1) 48,25

b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar 45,00

c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar 42,25

d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar 37,25

e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar 36,25”

şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca belediye başkanına verilecek gündelik miktarının aldığı ödeneğe en yakın memur aylık tutarı üzerinden hesap edilmesi gerekmekte olup, alması gereken gündelik tutarının TL olduğu anlaşılmıştır. Ancak belediye başkanının gündelik miktarının **“Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar”** için öngörülen TL üzerinden **hesaplandığı** görülmüştür.

Bu itibarla, belediye başkanının yurtiçi gündelik tutarının hatalı alınması sonucu oluşan TL kamu zararının, Harcama Yetkilisi ile Gerçekleştirme Görevlisi'e,

Müştereken ve müteselsilen 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53 üncü maddesi gereğince işleyecek faizleri ile birlikte ödettirilmesine,” şeklindedir.

13. BELEDİYE BAŞKANINA LOJMAN TAHSİSİ

Kamu Konutları Kanunu uyarınca çıkarılan 23 Eylül 1984 tarihinde yayımlanan Kamu Konutları Yönetmeliğine ekli (2) sayılı cetvelin II. Grubunun 8. sırasının (A) bendinde görev tahsisli konut tahsis edilecekler arasında belediye başkanına da yer verilmiştir. Ayrıca Eşyalı görev tahsisli konut tahsis edilecekler arasında da 9 uncu sırada büyükşehir belediye başkanları sayılmıştır.

8 – Mahalli İdareler:

A - Belediyeler:

Belediye Başkanı, Genel Sekreter, Belediye Başkan Yardımcısı, Bağlı Kuruluş ve İşletmelerde Genel Müdür-Başkan-Müdür ve Yardımcıları, Daire Başkanı, Daire Başkan Yardımcısı, Müessesse Müdürü, Savunma Sekreteri, Özel Kalem Müdürü, Baştabip, Belediye Müfettişi, Şube Müdürü, Kadrolu Avukat.

Eşyalı görev tahsisli konut tahsis edilecek makam ve rütbe sahipleri aşağıda gösterilmiştir.

A – Makam Sahipleri

.....

9 – Büyük şehir belediye başkanları.

EŞYALI GÖREV TAHSİSLİ KONUT HAKKI	Büyükşehir belediye başkanları
GÖREV TAHSİSLİ KONUT HAKKI	Diğer belediye başkanları

Belediye başkanlarına görev tahsisli olarak konut tahsis edilmektedir. Ancak Kamu Konutları Yönetmeliğinin 25'inci maddesinde, aylık kira bedeli alınmayacak konutlar içinde de belediye başkanlarına sıra tahsisli olarak tahsis edilen konutlara yer verilmemiştir. Bu nedenlerle tarafına kamu konutu lojman olarak tahsis edilen belediye başkanlarının da her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen esaslara göre aylık lojman kirası ödemesi gerekmektedir.

Kamu Konutları Kanunu uyarınca, eşyalı olarak tahsis edilecek görev tahsisli konutların ısınma, demirbaş eşya ve mefruşat giderleri ile aydınlatma, elektrik, su, gaz ve benzeri giderlerin, konutun 120 metrekaresine isabet eden kısmından fazlası ilgili kurum ve kuruluşça karşılanmaktadır.

Bu kapsamda eşyalı görev tahsisli lojman tahsis edilen belediye başkanları haricinde görev tahsisli olarak tahsis edilen konutun elektrik, su, ısınma gibi giderleri belediye bütçesinden karşılanmaktadır. Nitekim Sayıştay 7. Dairesinin 30.3.2000 tarih ve 8577 sayılı kararında da "Belediye Başkanına tahsisli lojmanın yakıt giderlerinin belediye meclis kararı alınarak belediye bütçesinden karşı-

lanmasının, 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu'nun 2'nci maddesine istinaden çıkarılan Kamu Konutları Yönetmeliği uyarınca mümkün olmadığına" denilmek suretiyle karar verilmiştir.

14. BELEDİYEDE İŞÇİ OLARAK ÇALIŞIRKEN BELEDİYE BAŞKANI SEÇİLENLERİN KIDEM TAZMİNATI

Çalışanların kıdem tazminatına hak kazanmalarına ilişkin usul ve esaslara 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14 ncü maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre genel olarak İş Kanununa tabi çalışan işçilerin kıdem tazminatları, hizmet sözleşmelerinin;

- İşverenleri tarafından ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler dışında,
- Kendileri tarafından haklı bir nedenle derhal,
- Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,
- Bağlı buldukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla,

- Yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli yaşı beklemek üzere kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle,

Sonlanması veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona ermesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması halinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet sözleşmesinin devamı süresince her geçen tam yılı için işverenince işçiye otuz günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenmektedir.

İşçi iken belediye başkanı seçilmek suretiyle kendi isteği ile hizmet akdini feshe den kişiye, işçilikte geçen sürelerle ilişkin kıdem tazminatı ödenmesi mümkün değildir. Ancak belediye başkanlığına aday olmadan önce kıdem tazminatı ödenmesine müstahak şekilde iş sözleşmesini feshetmiş olanların hakları saklıdır.

15. BELEDİYE BAŞKANLARININ PASAPORT HAKLARI

Ülkemizde yaşayan bütün vatandaşlar gibi belediye başkanlarının da pasaport kullanma hakları 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nda belirlenen usul ve esaslara göre tespit ediliyor. Bu kanun uyarınca da verilecek pasaportlar;

- Diplomatik pasaportlar (Kırmızı pasaport),
- Hususi damgalı pasaportlar (Yeşil pasaport),
- Hizmet damgalı pasaportlar (lacivert pasaport),
- Umuma mahsus pasaportlar (Münferit veya müşterek olur),
- Yabancılara mahsus pasaportlar,

olmak üzere sınıflandırılmıştır. Belediye başkanlarının bu Kanuna göre kullanabilecekleri pasaport hakları da belediye başkanı olarak görev yaptıkları şehrin büyükşehir, il, ilçe ve belde statüsünde olmasına veya birinci dereceden emekliliğe hak kazanmasına göre değişmektedir.

15.1. Büyükşehir Belediye Başkanları ile Eş ve Çocuklarının Pasaport Hakkı

Büyükşehir belediye başkanlarının 2012 yılına kadar hususi damgalı pasaport hakkı bulunmaktaydı. Ancak 2012 yılında 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nda 6360 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle Büyükşehir belediye başkanları diplomatik pasaport hakkı kapsamına alındılar. Bu nedenle de muvakkat görev veya seyahat için yurtdışına giden Büyükşehir belediye başkanlarına görevlerinin veya seyahatlerinin mahiyetine göre, bir seyahate mahsus olmak üzere veya azami iki sene için diplomatik pasaport verilir.

Büyükşehir belediye başkanlarının diplomatik pasaport hakkı bulunmakta ve 5682 sayılı Pasaport Kanunu'na göre de diplomatik pasaport alabilecek durumda bulunan veya alan kimselerin sıfat veya vazifeleri devam ettiği müddetçe, eşlerine dahi diplomatik pasaport verilmesi veya bunların eşlerinin pasaportlarının refakat hanesine kayıt edilmesi mümkündür.

Diplomatik pasaport alan kimselerin sıfat ve vazifeleri devam ettiği müddetçe, ergin olmayan veya ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar, yine ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan aynı zamanda bedensel, zihinsel veya ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi

sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına da hak sahibi kişinin pasaportu ile aynı süre geçerli diplomatik pasaport verilir.

15.2. İl ve İlçe Belediye Başkanları İle Eş ve Çocuklarının Pasaport Hakkı

5682 sayılı Hususi Damgalı Pasaport Kanunu'nun 14/A maddesine göre, il ve ilçe belediye başkanlarına, görevleri süresince hususi damgalı pasaport verilmektedir. Bunlardan emeklilik veya çekilme sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanlara da bu nevi pasaport verilmektedir. Hususi damgalı pasaport alabilecek durumda bulunanların eşlerine de aynı nevi pasaport verilmektedir. Hususi damgalı pasaport almaya hakkı bulunduğu sırada vefat edenlerin dul eşlerine başkası ile evlenmemiş ise ayrı neviden pasaport verilmesi mümkündür.

Hususi damgalı pasaport alabilecek durumda bulunanların ergin olmayan veya ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar, yine ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan, aynı zamanda bedensel, zihinsel veya ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına da hususi damgalı pasaport verilir.

15.3. Belde Belediye Başkanlarının Pasaport Hakkı

Belde belediye başkanlarının hususi damgalı pasaport hakları bulunmamakta iken 10.09.2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanununun 86 ncı maddesiyle birinci derece kadro ile emekliliğe hak kazanmış olan belediye başkanlarına hususi damgalı pasaport hakkı verilmiştir. Bunlardan emeklilik veya çekilme sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanlara da bu nevi pasaport verilmektedir. Bu nedenlerle sadece birinci derece kadro ile emekliliğe hak kazanmış olan belde belediye başkanları ile hak sahibi eş ve çocuklarına hususi pasaport hakkı verilmiştir.

Ancak 5682 sayılı Kanun gereğince kendilerine hususi damgalı pasaport verilmesi mümkün olmayan kimselere, Hükümetçe, hususi idarelerce veya belediyelerce resmi vazife ile dış memleketlere gönderildiklerinde veya dış memleketlerde vazifeye alındıklarında hizmet damgalı pasaport verilmektedir.

Hizmet damgalı pasaport alanların eşlerine, ergin olmayan veya ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar, yine ergin olsalar dahi yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan aynı zamanda bedensel, zihinsel veya ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına da hak sahibi kişinin pasaportu ile aynı süre geçerli hizmet damgalı pasaport verilir.

DİPLOMATİK PASAPORT (KIRMIZI)	Büyükşehir belediye başkanları
HUSUSİ DAMGALI PASAPORT (YEŞİL)	İl ve ilçe belediye başkanları ile birinci derece kadro ile emekliliğe hak kazanmış olan belde belediye başkanları
HİZMET DAMGALI PASAPORT	Tüm belediye başkanları

16. BELEDİYE BAŞKANLARININ SİLAH TAŞIMA HAKLARI

Silah taşıma ve bulundurma usul ve esaslarını belirleyen 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun ve bu Kanun gereğince yayımlanan Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik bulunmaktadır.

Bahsedilen yönetmeliğin Silah Taşımalarına İzin Verilen Kamu Görevlileri başlıklı 8'inci maddesinin 9-numaralı bendinde belediye başkanları da kapsamda belirtilmiştir. Ayrıca aynı yönetmeliğin Taşıma Ruhsatı Verilebilecek Diğer Meslek Mensupları başlıklı 9-ü maddesinde kesinleşmiş yargı kararı üzerine görevine son verilenler hariç, en az bir dönem belediye başkanlığı yapmış olanlara da silah taşıma ruhsatı verilebileceği hükme bağlanmıştır.

17. DOĞUM YARDIMI ÖDENEĞİ

Doğum yardımı ödemesi 6637 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun³ ile evlenme ve konut yardımı uygulaması ile birlikte uygulanmaya başlanmıştır. Doğum yardımı daha önce çalışanlara memur veya işçi olup olmadıkları gibi kriterlere göre farklı tutarlarda yapılmaktaydı. Yeni düzenlemeyle doğum yardımı çok geniş bir kitleye hitap ederek düzenlenmiştir. Doğum yardımı ödenmesine usul ve esasların belirlenmesi amacıyla da 05.05.2015 tarih ve

3 07.04.2015 tarih ve 29319 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

2015/7695 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ekinde, Doğum Yardımı Yönetmeliği⁴ yayımlanmıştır.

Doğum yardımı hakkından ancak başvuru yerlerine usulüne uygun başvuru yapılması şartı ile yararlanılmaktadır. Doğum yardımına ilişkin iş ve işlemler Doğum Yardımı Sistemi⁵ (DYS) üzerinden yürütülmektedir. Doğum yardımı ödemesinde Kimlik Paylaşım Sisteminde (KPS) bulunan bilgiler ile vatandaş beyanından elde edilen veriler esas alınmaktadır.

17.1. Doğum Yardımı İçin Başvuru Yerleri

Doğum yardımı için başvurular Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine, Sosyal Hizmet Merkezlerine ve yurtdışında yaşayanlar için Büyükelçilikler ve Konsolosluklara yapılacaktır. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar ise doğum yardımı için çalıştıkları kurumlarına başvuracaklardır. İlgili yerlere başvurular şahsen, iadeli ve taahhütlü posta veya kargo yoluyla yapılabilecektir.

17.2. Doğum Yardımına Esas Çocuk Sırasının Tespiti

Doğum yardımı yapılacak ödeme miktarına esas çocuk sırasının tespiti;

a) Başvuran kişinin veya adına başvuru yapılan kişinin Kimlik Paylaşım Sistemindeki nüfus kayıt örneğinde yer alan

4 23.05.2015 tarih ve 29364 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

5 Doğum Yardımı Sistemi (DYS): Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından oluşturulan ve doğum yardımı işlemleri için kullanılacak elektronik sistem.

çocuklarının doğum tarihlerine göre yapılan sıralaması,

b) Beyan esnasında, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaralarının veya mavi kart kütüğüne kayıtlı kimlik numaralarının bildirilmesi halinde başvuran kişinin veya adına başvuru yapılan kişinin nüfus kayıt örneğinde yer almayan çocuklarının Kimlik Paylaşım Sisteminden gerekli kontroller yapılarak sıralamaya dâhil edilmesi,

c) Çocukların doğum tarihlerinin aynı olduğu durumlarda aile kütüklerine kayıt sıralarının esas alınması,

suretiyle Doğum Yardımı Sistemi üzerinden yapılmaktadır. Doğum yardımı, 15.05.2015 tarihinde ve sonrasında gerçekleşen canlı doğumlar için verilmekle birlikte ödeme miktarına esas çocuk sırasının tespitinde, 15.05.2015 tarihinden önce doğmuş olan çocuklar da dikkate alınmaktadır. Evlat edinilen çocuklar için doğum yardımı verilmemekte ancak bu çocuklar ödeme miktarına esas çocuk sırasının tespitinde dikkate alınmaktadır.

17.3. Doğum Yardımının Tutarı ve Kime Ödeneceği

Öncelikle doğum yardımı, 15.05.2015 tarihinde ve sonrasında gerçekleşen canlı doğumlar için verilmektedir. Bu kapsamda canlı doğan birinci çocuk için 300,00 TL, ikinci çocuk için 400,00 TL, üçüncü ve sonraki çocuklar için ise 600,00 TL doğum yardımı yapılmaktadır. Bu yardım Türk vatandaşı olan veya doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve üçüncü dereceye kadar olan altoyları olan anne veya babaya, her ikisi de Türk

vatandaşı veya çıkma izni ile vatandaşlığını kaybetmiş ise anneye yapılacaktır. Doğum yardımı, anne ve babanın her ikisinin sağ ve Türk vatandaşı olması halinde anneye yapılmaktadır. Doğum yardımı;

- a) Annenin Türk vatandaşı olmaması,
- b) Annenin vefat etmiş olması,

hallerinden birinin gerçekleşmesi durumunda veya Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca belirlenecek zorunlu hallerde Türk vatandaşı babanın nüfus kayıt örneği esas alınarak babaya yapılmaktadır. Doğum yardımı, hak sahiplerinin kendilerine veya durumlarına göre tevsik edici

belge sunmaları şartıyla kanuni temsilcilerine de yapılmaktadır.

17.4. Evlat Edinilen Çocukların Durumu

Evlat edinilen çocuklar için ayrıca ödeme yapılmamaktadır. Ancak bu çocuklar ödeme miktarına esas çocuk sırasının tespitinde dikkate alınmaktadır.

17.5. Kamuda Çalışan İşçilere Doğum Yardımı Ödenmesi

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen işçilerin öncelikle doğum yardımı ödenmesi için çalıştıkları kamu kurumuna başvurmaları gerekmektedir. İşçilerden, kapsamında buldukları bireysel iş sözleşmesi veya toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre işçinin kendisi veya eşinin doğum yapması nedeniyle işçiye bir ödeme yapılması kararlaştırılmış olanlara, kararlaştırılan tutarın bu kap-

samda yapılacak ödeme tutarından daha az olması hâlinde sadece aradaki fark ödenecektir. Kararlaştırılan tutarın yapılacak doğum yardımı tutarından daha fazla olması hâlinde ise bu kapsamda ayrıca doğum yardımı ödenmeyecektir.

Örnek: Bir kamu kurumunda işçi olarak istihdam edilen bir bayanın kapsamında olduğu toplu iş sözleşmesi gereğince 350,00 TL doğum yardımı alacak olması halinde üçüncü çocuğunu doğurduğu zaman 350,00 TL doğum yardımı toplu sözleşme kapsamında kurumunca ödenecek kalan 250,00 TL ise doğum yardımı kapsamında ayrıca ödenecektir.

Örnek: Bir kamu kurumunda işçi olarak istihdam edilen bir bayanın kapsamında olduğu toplu iş sözleşmesi gereğince 450,00 TL doğum yardımı alacak olması halinde ikinci çocuğunu doğurduğu zaman 450,00 TL doğum yardımı toplu sözleşme kapsamında kurumunca ödenecek bu kişiye ayrıca bu kapsamda doğum yardımı ödenmeyecektir.

17.6. Memurlara Doğum Yardımı Ödenmesi

Doğum yardımından yararlanacak memurların da öncelikle doğum yardımı ödenmesi için çalıştıkları kamu kurumuna başvurmaları gerekmektedir. 6637 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 207 nci maddesi 15.05.2015 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır. Kamu kurum ve kuruluşlarında istih-

dam edilen personele, doğum yardımı ödeneği veya başka bir ad altında aynı amaçla ilgili mevzuatta hüküm bulunsa dahi öngörülen ödemeler yapılmayacaktır. Dolayısıyla 15 Mayıs 2015 tarihinden geçerli olmak üzere canlı doğum yapan memurlara da canlı doğan birinci çocuk için 300,00 TL, ikinci çocuk için 400,00 TL, üçüncü ve sonraki çocuklar için ise 600,00 TL doğum yardımı yapılacaktır.

18. SONUÇ

Belediye başkanlarının özellikle aylık ödenekleri haricinde nakdi olarak verilen mali ve sosyal haklarının ödenmesinde mevzuata uygun olarak işlem yapılması ve öngörülen bütün haklardan yararlandırılmaları gerekmektedir. Özellikle belediye başkanlarının emeklilik haklarında büyük farklılıklar ortaya çıkaran sigortalılık tescilleri ve belediye başkanlığı yaptıkları dönemden kaynaklanan emekli aylığı kayıplarının giderilmesini de doğrudan aylık ödeneklerinin prime esas kazançta tabi tutulması ve bu tutar üzerinden prim alınarak emeklilik aylığı bağlanması sorunu çözmeye katkıda bulunacaktır.

Belediye başkanlarının aylık ödenekleri ile diğer nakdi mali ve sosyal haklarının hesaplanması ve ödenmesinde sadece 5390 sayılı Kanun ve 657 sayılı Kanun kapsamında işlem yapılmamakta olup gerek yılı bütçe kanunları gerekse dönemi memur toplu görüşme sonuçları çerçevesinde de ilave ödemeleri ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle ilgili mevzuatın titizlikle takip edilmesi gerekmektedir.

Mustafa YAVUZ
Gümrük ve Ticaret Uzmanı

BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE ÖDENMEYEN SİGORTA PRİM BORÇLARINDAN YÖNETİM ORGANI ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU

1. GİRİŞ

696 sayılı KHK ile belediyeler ve bunların şirketlerinde çalışanlar belediye şirketlerinde işçi statüsünde istihdam edilmeye başlanmıştır. Ayrıca, anılan KHK ile 375 sayılı KHK'ya eklenen ek 20. madde uyarınca belediyeler, personel çalıştırmaya dayalı hizmetlerini ilgili mevzuattaki limit ve şartlar ile sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle ortağı olduğu şirketlere gördürebilmektedir.

Belediyelerin personel çalıştırmaya dayalı hizmetlerinin gördürülmesine ilişkin usul ve esaslar ise 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenmiştir.

1 Bakanlar Kurulununun 2018/11608 sayılı Kararıyla belirlenen il

Anılan Karar bağlamında tespit olunan asgari işçilik maliyeti içerisinde sigorta primi² ödemeleri de yer almaktadır. Bu çerçevede, söz konusu hizmetlerin gördürülmesi karşılığında belediyeler, şirketlerine ödeme yapması, şirketlerin de işveren sıfatıyla sigorta primlerini Sosyal Güvenlik Kurumuna yatırması gerekmektedir. Ancak, özellikle son zamanlarda belediye şirketleri, sunulan hizmetin

Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar, 28.04.2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2 Sosyal güvenlik sisteminin başlıca gelir kaynağını, işçi ve işveren tarafından alınan ve "prim" adı verilen sigorta ücreti oluşturmaktadır. Prim, sigorta yardımlarının ve Sosyal Güvenlik Kurumunun giderlerinin karşılığı olarak sigortalılardan kazançlarının belli bir oranında alınan ya da sigortalının alt üst kazançları arasında belirlendiği bir miktar üzerinden hesap edilen sigorta ücretini ifade etmektedir.

karşılığı olan tahsilatı belediyelerden tam olarak ve/veya zamanında yapamamaktadır. Başka bir deyişle, belediyeler sadece net işçi ücretlerini şirkete ödemekte, Devlete yatırılması gereken vergi ve SGK primi gibi ödemeleri ise yapmamaktadır. Buna bağlı olarak da belediye şirketleri, sigorta primlerini adı geçen Kuruma süresi içinde ödeyememektedir. Bu durumda ise, süresinde ödenmeyen sigorta primleri ve diğer alacaklar bakımından belediye şirketinin ve söz konusu şirketlerin yönetim organı üyelerinin sorumluluğu gündeme gelmektedir.

İşte bu çalışmada, belediye şirketlerinde ödenmeyen sigorta prim borçlarından yönetim organı üyelerinin sorumluluğu tüm yönleriyle ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

2. BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE YÖNETİM ORGANI ÜYELERİNİN NİTELİĞİ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa³ (TTK) göre anonim şirketlerde, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur. Bu şirketler, yönetim kurulunca yönetilir ve temsil olunur. ***Dolayısıyla, anonim şirketlerin kanuni temsilcisi yönetim kuruludur.***

Limited şirketlerin yönetimi ve temsili ise şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirket sözleşmesi ile yönetim ve temsil, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. Ancak, en azından bir ortağın, şirketin yönetim hakkının

ve temsil yetkisinin bulunması gerekmektedir (TTK md. 623/1). Öte yandan, limited şirketler, müdür/müdürler kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. ***Müdürler şirketin yürütme ve temsil organıdır. Bu bağlamda, limited şirketlerin kural olarak kanuni temsilcileri müdürlerdir.***

Temsil, yönetim organının yaptığı işlemlerle şirketi hak sahibi yapabilme ve borç altına sokabilme yetkisini ifade eder ve şirketin üçüncü kişilerle olan ilişkilerini kapsar. Temsile yetkili olanlar, şirketin amaç ve konusuna dâhil olan özellikle dış ilişkilerde her tür işleri ve hukuki işlemleri şirket adına yapabilme ve bunun için şirket unvanını kullanabilme hakkını haizdir.⁴ Bu çerçevede, temsil yetkisi verilen kişilerin kanuni temsilci olarak kabul edilmesi, şirketin amacı ve konusuna dâhil olan tüm iş ve işlemlerde tam yetkili olmalarına bağlıdır.

3. 6183 SAYILI KANUNA GÖRE KANUNİ TEMSİLCİLERİN ŞİRKETİN ÖDENMEYEN AMME ALACAKLARINDAN SORUMLULUĞU

Tüzel kişilerin ödenmeyen amme (kamu) alacağından sorumluluğu 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun⁵ mükerrer 35 inci maddesinde düzenlenmiştir. Anılan maddenin birinci fıkrasında, ***“Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları,***

4 Orhan Nuri Çevik, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Yetkin Yayınları, Ankara 2003, s.438.

5 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 28.07.1953 tarihli ve 8469 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

3 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14/2/2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

kanuni temsilcilerin ve tüzel kişiliği olmayan teşekkül idare edenlerin şahsi mal varlıklarından bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.” hükmünü amirdir. Söz konusu madde ile tüzel kişilerden tahsil edilemeyen amme alacağının bu tüzel kişilerin kanuni temsilcilerinden tahsil edilebilmesine imkan sağlanmıştır. Hükümde geçen “tüzel kişiler” teriminin kapsamına öncelikle ticaret şirketleri girmektedir. Anonim veya limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketleri, özel hukuk hükümlerine tabi ticaret şirketi olduğundan bu şirketler, anılan maddenin kapsamındadır.

Bu çerçevede, belediye şirketleri açısından amme alacağının esas sorumlusu şirket tüzel kişiliğidir ve bu alacak şirket adına tahakkuk eder. Amme alacağının tahsili için ilk önce belediye şirketi hakkında takibat başlatılır. 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesine göre kanuni temsilcilere müracaat edilebilmesi için yapılan takip sonucunda amme alacağının belediye şirketinin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekir. **Amme alacağı, borcun asıl yükümlüsü olan şirketten istenmedikçe, yönetim organı üyelerine başvurulamaz. Bu halde yönetim organı üyelerinin amme alacağından sorumluluğu kural olarak ferî⁶ nitelikte olup, ikinci derece sorumluluktur.**

4. ÖDENMEYEN SOSYAL GÜVENLİK PRİM BORÇLARINDAN SORUMLULUK

4.1. Genel Olarak

Kanuni temsilcilerin amme alacak-

6 Sorumluluğun ferîliği ilkesi, borç için asıl yükümlü takip edilmeden sorumluya başvurulmamasını ifade eder.

larından sorumluluğu kural olarak 6183 sayılı Kanunda düzenlenmekle birlikte, vergisel alacaklar için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 10. maddesinde, sosyal güvenlik primi alacakları için de 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun⁷ 88 inci maddesinde özel hükümlere yer verilmiştir. Ancak, 5510 sayılı Kanun, 6183 sayılı Kanuna göre daha özel bir Kanun niteliğindedir. Öğretide ve yargı kararları uygulamasında, öncelik özel Kanun hükümlerine tanındığından, belediye şirketlerinin ödenmeyen SGK prim borçlarından dolayı yönetim organı üyelerinin sorumluluğu hakkında da özel kanun niteliğindeki 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin tatbik olunması gerekmektedir. Dolayısıyla, 5510 sayılı Kanunda yer alan bu düzenleme uyarınca, ödenmeyen sigorta primlerinden dolayı şirket yöneticilerinin sorumluluğu hususu 6183 sayılı Kanun hükümlerinden farklı usule tabidir.

Konuya ilişkin olarak 5510 sayılı Kanunun 88/20. maddesinde, **“Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dâhil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.”** hükmü yer almaktadır.⁸Anılan

7 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 16.06.2006 tarihli ve 26200 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

8 506 sayılı mülga Sosyal Sigortalar Kanununun 80/12. maddesinde de benzer bir hüküm bulunmakta ve anılan hükümde **“Sigorta primlerini haklı sebepleri olmaksızın birinci fıkrasında belirtilen süre içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen kamu kurum**

hükmün getiriliş amacı, SGK alacaklarının tahsilinin güvence altına alınması, prim ödemesinin özendirilmesi, söz konusu alacağının tahsil imkanının artırılması ve primlerin tahakkuku ve ödemesi konusunda yetkisi bulunan kişilerin bu görevlerini yerine getirmemelerinden dolayı sorumlu tutulmasıdır.⁹

Bahsi geçen düzenleme gereğince, süresinde ödenmeyen sigorta primi,¹⁰ idari para cezası, işsizlik sigortası primi, genel sağlık sigortası primi ve katılım payı alacaklarından dolayı şirketin mal varlığı ile birlikte, tüzel kişi işverenlerin ve dolayısıyla belediye şirketlerinin üst düzey yöneticileri, yetkilileri, kanuni temsilcileri (anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde yönetim kurulu üyeleri, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde müdür, birden fazla müdür varsa müdürler kurulu üyeleri ve diğer temsile yetkili kişiler) görev yaptıkları dönemlere ait borçlardan şahsi mal varlıklarıyla müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaktadır.

4.2. Yöneticilerin Sorumluluğuna Gidilebilmesi İçin Sigorta Primi Borcunun Şirketten Tahsil Edilememesinin Şart Olmaması

ve kuruluşlarının tahakkuk ve tediyi ile görevli kamu görevlileri mesul muhasip, sayman ve tüzel kişiliğe haiz diğer işverenlerin üst düzeyindeki yönetici veya yetkilileri kuruma karşı, işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.” denilmektedir.

9 A. Can Tuncay, Ömer Ekmeççi, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, Beta Yayınları, İstanbul 2015, s.220.

10 Belediye şirketleri, bünyesinde çalışan işçiler için 5510 sayılı Kanunun 87 nci maddesi gereğince prim ödemekle yükümlüdür. Bu çerçevede, zikredilen Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalıları çalıştıran işverenlerin ve dolayısıyla belediye şirketlerinin, bir ay içinde çalıştırdıkları sigortalıların prime esas kazançları üzerinden hesaplanacak sigortalı hissesi prim tutarlarını sigortalıların ücretlerinden keserek ve kendi hissesine isabet eden prim tutarlarını da bu tutarlara ekleyerek en geç takip eden ay/dönemin sonuna kadar Sosyal Güvenlik Kurumuna ödemeleri gerekir.

6183 sayılı Kanunun aksine 5510 sayılı Kanunda, yönetim organı üyelerinin ve kanuni temsilcilerin mali sorumluluğuna gidilebilmesi için prim alacağının öncelikle şirketten tahsili cihetine gidilmesi öngörülmemiştir. Bu halde, şirketten tahsil edilememe koşulu aranmadan sigorta primi borçları yönünden kanuni temsilcilerinin şahsi sorumluluğuna gidilmesi mümkündür. Dolayısıyla, bu borçlardan dolayı kanuni temsilciler, tüzel kişilerle birlikte birinci dereceden müteselsilen sorumlu olmaktadır.

O halde, 5510 sayılı Kanuna tabi borçlar için yönetim organı üyelerinin fer'i sorumluluğundan söz edilemez. Prim borçlarından dolayı yönetim organı üyeleri doğrudan şirketle birlikte takip edilebilir. Hatta sosyal güvenlik primi alacaklısı idare dilerse önce yöneticilere başvurabilir.¹¹

4.3. Sorumluluğun Müştereken ve Müteselsilen Olması

6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesine göre kanuni temsilcilerin sorumluluğuna gidilebilmesi için öncelikle amme alacağının tahsili için şirkete başvurulması ve bu alacağın şirketin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir iken, 5510 sayılı Kanuna göre ödenmeyen sigorta primleri ve diğer alacaklardan kanuni temsilciler, şirketle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Bu durumda, ödenmeyen sigorta primi ve diğer alacakların takip ve tahsil

11 Mert Silahşör, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Kamu Alacağı Sorumluluğu, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2016, C.2, S.1, s.70.

işlemleri, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin yirminci fıkrası hükümlerine göre, şirket tüzel kişiliği aynı anda şirketin üst düzey yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri hakkında da yürütülür.

4.4. Yetki Devrinde Bulunulmasının Sorumluluğu Ortadan Kaldırmaması

506 sayılı mülga Kanunda tüzel kişiliğe haiz işverenlerin yönetim kurulu üyelerinin prim borcundan sorumlu olması için üst düzey yöneticinin şirketi temsil ve ilzam yetkisinin bulunması gerekirken, 5510 sayılı Kanunun ilgili hükmünde “şirket yönetim kurulu üyeleri de dâhil olmak üzere” ibaresine yer verilmesi suretiyle prim borçlarından sorumlu tutulmak için yönetim organı üyesi olmak yeterli görülmüştür. Peki, yönetim organı üyesi, temsil yetkisini devrettiği takdirde şirketin ödenmeyen prim borçlarından sorumlu olmaya devam eder mi?

Belediye şirketlerinde şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemiş veya yönetim organı tek kişiden oluşmuyorsa temsil yetkisi çift imza ile kullanılmak üzere yönetim organına aittir. Buna mukabil TTK, anonim ve limited şirketlerde ve dolayısıyla temsil yetkisinin devredilebilmesine imkan sağlamıştır. Zira mezkûr Kanunun 370 ve 629/1 inci maddeleri kapsamında şirket sözleşmesinde hüküm bulunması kaydıyla, anonim ve limited şirketlerde yönetim organı üyelerinin temsil yetkisi, yönetim organı üyelerinden bir veya birkaçına ya da dışarıdan üçüncü bir kişiye devredilebilir. Ancak, anonim şirketlerde en az bir yönetim kurulu üyesinin, limited şirketlerde de en az bir ortağın temsil yetkisine sahip olması şarttır. Bu doğrultuda, sermaye şirketle-

rinde temsil yetkisinin devredilmesi halinde 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacaklarından dolayı sorumluluk tüm organ üyelerine değil, sadece temsil yetkisinin devredildiği kişilere ait olmaktadır.

Hal böyle iken, 5510 sayılı Kanunun 88/20 nci maddesinde sigorta primleri ve diğer alacakların **haklı bir sebep olmaksızın** süresinde ödenmemesi halinde tüzel kişiliği haiz işverenlerin şirket yönetim **kurulu üyeleri de dâhil olmak üzere** üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcilerinin SGK’ya karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu hükme bağlanmıştır. 5510 sayılı Kanunun 88/20 nci maddesi, 506 sayılı mülga Kanunun 80/12 nci maddesinden farklı olarak, tüzel kişiliği haiz işverenlerin üst düzeydeki yönetici ve yetkilileri yanında, şirket yönetim kurulu üyelerini de sorumlu tutmaktadır.

Bu kapsamda, SGK’nın uygulamaları ve Yargıtay kararları¹² bağlamında, 506 sayılı mülga Kanunun yürürlükte olduğu dönemde tahakkuk eden prim borçları bakımından, işveren ile birlikte müteselsilen sorumluluk koşullarının oluşması için, şirketlerin üst düzeyindeki yönetici veya yetkililerinin şirket yetkilisi ve kanuni temsilci sıfatıyla işveren şirketi temsil ve ilzama yetkili bulunması gerekliydi. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 88. maddesinin yürürlüğe girdiği 01.07.2008 tarihten sonra tahakkuk eden prim borçları

12 Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 25.01.2017 tarihli ve E.2014/21-2323, K.2017/152 sayılı; Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 05.12.2017 tarihli ve E.2015/19372, K.2017/8648 sayılı; Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 09.04.2019 tarihli ve E.2018/1308, K.2019/3178 sayılı; 11.12.2017 tarihli ve E.2017/4479, K.2017/10390 sayılı kararları.

yönünden, işveren ile birlikte müteselsilen sorumluluk koşullarının oluşması için tüzel kişiliği haiz işyerlerinde yönetim kurulu üyesi olması yeterlidir. Ayrıca yönetim organı üyelerinin, yetkili üst düzey yönetici, yönetim kurulu başkanı veya başkan yardımcısı gibi bir unvanı taşıması veya temsil ve ilzam yetkisine sahip olması gerekli değildir. Dolayısıyla, temsil yetkisine sahip olmasa dahi belediye şirketlerinin yönetim organı üyeleri, belediye şirketinin SGK'ya olan prim borçlarından şirketle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

4.5. Anayasa Mahkemesinin Yönetim Organı Üyelerinin Tamamının Sorumluluğuna Dair Yaklaşımı

Temsil yetkisini haiz olmamasına rağmen yönetim kurulu üyesi olduğu şirketin sigorta primi borçlarından dolayı sorumlu tutulması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunulmuştur. Yüksek Mahkeme başvuruya ilişkin verdiği 30.05.2019 tarihli ve 2015/11192 başvuru numaralı kararında;¹³

- Başvurucunun şirket genel kurulunun kararı ile yönetim kurulu üyeliğine seçildiği ve bu kararın ticaret siciline tescil ve ilan edildiği,

- SGK İl Müdürlüğü tarafından şirketin sosyal güvenlik prim ve gecikme zammı borçları için yönetim kurulu üyesi sıfatıyla başvurucuya ödeme emri gönderdiği, aynı ödeme emrinin şirket yönetim kurulu başkanı ve başkan yardımcısı ile diğer yönetim kurulu üyesine de gönderildiği,

¹³ Anayasa Mahkemesinin 30.05.2019 tarihli ve 2015/11192 başvuru numaralı kararı, 19.07.2019 tarihli ve 30836 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

- Başvurucunun, ödeme emrine konu sosyal güvenlik prim borçlarından dolayı sorumlu olmadığı iddiasıyla dava açtığı, mahkemenin davayı reddettiği, başvurucunun temyiz ettiği kararın da Yargıtay tarafından onandığı, akabinde başvurucunun bireysel başvuruda bulunduğu,

- Başvurucunun, şirket yönetim kurulunun 24.09.2009 tarihli kararı ile şirketin üç yıl süreyle, başvurucu dışında yönetim kurulu başkanı tarafından her hususta münferiden temsil ve ilzam edilmesine karar verildiğini, bu itibarla kendisinin herhangi bir temsil yetkisi bulunmadığını ifade ederek ödeme emrine konu sigorta prim ve gecikme zammı borçlarından sorumlu tutulamayacağını belirttiği, ayrıca prim borcu sebebiyle evine, emekli maaşına ve aracına haciz konulduğunu, emekli maaşından kesintiler yapıldığını belirterek Anayasada düzenlenen mülkiyet ve adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürdüğü,

- Gerek 506 sayılı mülga Kanununun 80. maddesinin gerekse 01.07.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanununun 88. maddesinin primlerin zamanında ve düzenli olarak tahsilini sağlamaya yönelik olduğu, Türk sosyal sigortalar sisteminin ağırlıklı olarak primli rejime dayandığı, bu kapsamda prim alacaklarının etkin bir şekilde eksiksiz ve zamanında tahsilinin güvence altına alınabilmesi için tüm yönetim kurulu üyelerinin, imza ve ilzam yetkisi olmasa dahi zamanında ve usulünce tahsil olmayan prim alacakları nedeniyle müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmalarının elverişli ve gerekli olduğu,

- Başvurucunun yönetim kurulu üyesi sıfatıyla şirketin kanuni temsilcisi bulunduğu dönemde şirkete ait sosyal sigor-

ta prim borçları ile gecikme zamlarının ödenmemiş olması nedeniyle doğan kamu alacağından sorumlu tutulmasının başvuruca şahsi olarak aşırı ve olağan dışı bir külfet yüklediği ve bu suretle mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kamu yararları ile malikin mülkiyet hakkı arasında gözetilmesi gereken adil dengeyi başvurucu aleyhine bozmadığına,

hükmetmiştir.

Anayasa Mahkemesinin yukarıda yer verilen kararı da, temsil yetkisini haiz olmasalar dahi belediye şirketinin tüm yönetim organı üyelerinin, haklı bir sebep olmaksızın süresi içinde ödenmeyen şirkete ait sigorta primleri ve diğer alacaklardan SGK'ya karşı şirket ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğunu ayrıca ortaya koymaktadır. Son olarak belirtelim ki, şirkete ait prim alacaklarının yönetim organı üyeleri tarafından şahsen ödenmesi halinde bu üyeler ödedikleri borç için asıl amme borçlusu olan şirkete rücu edebilirler.

4.6. Şirketin Sigorta Primi Borçlarının Haklı Sebeye Dayanılarak Ödenmemiş Olması

Belediye şirketlerinde yönetim organı üyelerinin prim alacaklarından sorumlu tutulabilmesi için borcun "*haklı bir sebep olmaksızın*" süresi içinde ödenmemiş olması yeterlidir¹⁴ (5510 sayılı Kanun md. 88/20). Dolayısıyla, prim borçlarının

14 SGK'nın prim ve diğer alacakları süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmı sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her bir ay için %2 oranında gecikme cezası uygulanarak artırılır. Ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine ve Maliye Bakanlığınca açıklanacak bir önceki aya ait Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanır (5510 sayılı Kanun md. 89/2).

ödenmeme halinin haklı bir sebebe dayanması halinde yönetim organı üyeleri, bu borçtan sorumlu olmazlar. O halde, kanun koyucu, kanuni temsilcinin sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için kusur sorumluluğu öngörmüştür. Keza zamanında ödeme yapmayan yönetim organı üyelerinin haklı bir sebebinin bulunması onların kusurlu olduğu anlamına gelmektedir.

Haklı sebeplerin neler olduğu konusunda 5510 sayılı Kanunda bir açıklık yoktur. Bu durumda, hangi hallerin haklı sebep teşkil ettiğinin, her bir davadaki özel koşullar ile hukuki ve maddi olayların özelliklerine göre mahkemece belirlenmesi gerekir. Bu belirleme yapılırken; diğer kanunlardaki düzenlemelerden yararlanılması ve bilhassa sosyal güvenlik ilkelerinin göz önünde tutulması gerekir. Kanuna, ahlaka veya iyi niyet kurallarına aykırılık gibi borçlarını ifa etmeme noktasında kişiyi haklı gösteren her durum haklı sebep olarak dikkate alınabilir. Yangın, sel, deprem gibi afetler veya mücbir sebepler de haklı neden olarak kabul edilebilir.¹⁵

5. SONUÇ

Sermaye şirketlerinin ve dolayısıyla belediye şirketlerinin ödenmeyen sigorta primleri ve gecikme zammı gibi diğer alacakları için şirketlerin ve bunların kanuni temsilcilerinin sorumluluğuna dair 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda özel hükümler sevk edilmiştir. Buna göre, Sosyal Güvenlik Kurumunun söz konusu alacaklarının haklı bir sebep olmaksızın süresi içinde ödenmemesi halinde işveren sifa-

15 Gülsüm Tatar, Sosyal Güvenlik Hukukunda Müteselsil Sorumluluk, Çalışma ve Toplum, 2017/4, s.2140.

tını haiz olan belediye şirketlerinin yönetim organı üyeleri de dâhil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri, SGK'ya karşı şirket ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Bu kapsamda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa uygun bir şekilde temsil yetkisi devredilmiş olsa dahi yönetim organı üyelerinin tamamı, belediye şirketinin ödenmeyen sigorta primi borçlarından dolayı sorumlu olmaktadır. Ayrıca, bahsi geçen sorumluluk, yönetim organı üyeleri açısından birinci dereceden (şirketle birlikte ve aynı seviyede) sorumluluktur. Dolayısıyla, bu üyelerin sorumluluğuna gidilebilmesi için sigorta primi alacaklarının öncelikle asıl borçlu olan şirketten tahsil edilmesi gerektiği gibi, tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması da şart değildir. Bu halde, belediye şirketinin belli bir aya ait sigorta primlerinin en geç takip eden ay/dönemin sonuna kadar ödenmemesi halinde Sosyal Güvenlik Kurumu, hem şirkete hem de şirketin kanuni temsilcileri olan yönetim organı üyelerine aynı zamanda ve birlikte 6183 sayılı Kanuna göre takibat başlatabilir.

Belediye şirketlerinin yönetim organı üyelerinin sonradan hukuki ve mali bir sorumlulukla karşı karşıya kalmaması bakımından, sigorta primleri ve bunlara bağlı diğer alacakların mevzuatta öngörülen süreler için ödenmesi hususunda gereken hassasiyetin gösterilmesi, hem şirketin hem de şirket yönetim organı üyelerinin menfaatine olacaktır.

KAYNAKÇA

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (28.07.1953 tarihli ve 8469 sayılı R.G.).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (16.06.2006 tarihli ve 26200 sayılı R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14/2/2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

Anayasa Mahkemesinin 30.05.2019 tarihli ve 2015/11192 başvuru numaralı kararı (19.07.2019 tarihli ve 30836 sayılı R.G.).

Çevik, Orhan Nuri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Yetkin Yayınları, Ankara 2003.

Deniz, Muzaffer, Kanuni Temsilcilerin Kamu Alacaklarından Doğan Sorumlulukları, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.

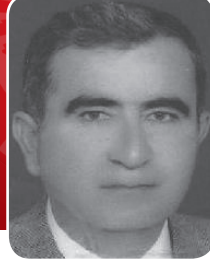
İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (28.04.2018 tarihli ve 30405 sayılı R.G.).

Silahşör, Mert, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Kamu Alacağı Sorumluluğu, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2016, C.2, S.1.

Tatar, Gülsüm, Sosyal Güvenlik Hukukunda Müteselsil Sorumluluk, Çalışma ve Toplum, 2017, S.4.

Tuncay, A. Can, Ekmekçi, Ömer, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, Beta Yayınları, İstanbul 2015.

Yargıtay Hukuk Dairelerinin muhtelif tarihli ve sayılı kararları.

Atilla İNAN

*E. Sayıştay Uzman Denetçisi
E. İhale Hukuku Öğretim Görevlisi*

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI IŞIĞINDA SAYIŞTAY YARGILAMASINDA VEKALET ÜCRETİ

A - KONUNUN ÖNEMİ

Sayıştay yargılama konuları genellikle Sayıştay'da yargılananlarca bilinen konular olması ve memur imkanlarıyla Avukatla hak aramanın daha pahalı olması nedeniyle, avukatlar aracılığıyla hak arama yöntemi pek fazla tercih edilmemektedir. Bunun sonucunda daha çok mali konularda teknisyen olan sorumluların yaptığı savunmaların ufku, hukukun genel ilkelerini gündeme getirmeye imkan vermemektedir.

Bu koşullar altında, yani sorumluların kendi bilgileriyle yetinerek yaptığı savunmalar, avukatların Sayıştay yargılamasına

katkısını sınırlamakta ve Avukatların yargılamaya katılmasına çok sık rastlanılmamaktadır.

Uygulamada Sayıştay'da avukatların vekaletinin çok sınırlı olduğu bir gerçektir¹. Bununla beraber, Sayıştay'ın bidayet bir mahkeme olmadığı ileri sürülerek, Sayıştay yargılamasında avukata ihtiyaç olmadığını savunan az değildir.

Sayıştay Yasası'nda, inceleme ve karar yolları için yargı organlarında kullanılan "yargılama", "hüküm", "temyiz", "içtihadı birleştirme" ve "ilam" gibi terimlerin kullanılmış olması Sayıştay'ın

¹ Atilla İNAN, Sayıştay'da Savunma Hakkı

işlevinin yargısal nitelikte olduğunu göstermez. Bu isimler altında ve çeşitli aşamalar durumunda yapılan çalışmalar, denetim işlevi olup hakimler tarafından yargı gücü kullanılarak yapılan bir uyumsuzluğun çözümü niteliğindeki işlerden değildir².

Sayıştay'da mahkeme masrafları söz konusu olmayacağı gibi bu bağlamda vekalet ücretinin de söz konusu olmayacağını savunanlar vardır.

Oysa, Sayıştay'da savunma olanaklarının kısıtlı olması, savunacak avukatların katılımını azaltmakta, bunun sonucunda da, bir yandan

a) ilgililerin kendi savunmalarını bizzat yapmaları,

b) sorumluların savunma yapmak yerine ahizlerden tahsilat yoluna gitmesi, avukat ihtiyacının en aza indirilmekle savunma hakkının kullanılması açısından sorunlar yaratmaktadır.

Bu durum neredeyse avukatsız, hatta savunmasız bir yargılamayı yanında getirmektedir. Sayıştay'da savunma hakkı olanlar Sayıştay'a karşı sorumlu tutulan memur kategorisi olduğundan, savunma yapmak yerine, sorumlu tutulan ahizlerden tahsilat yoluna gitmeyi tercih etmektedirler.

Görüldüğü üzere, Sayıştay'da gerçek anlamda yargılama yapılabilmesi savunma hakkının eksikliklerinin giderilmesine bağlıdır.

² Erdal SANLI, Sayıştay Uygulamasında Yargılama Giderleri

B - ANAYASA MAHKEMESİNİN BAŞVURU

Bu amaçla gerekli başvurular yapıldıktan sonra tarafımızca "...Sayıştay Temyiz Kurulu tarafından yapılan yargılamada müvekkilin beraat etmesine rağmen, kendi lehine vekalet ücreti ödenmesine karar verilmemesi nedeniyle kendisinin Anayasada yer alan savunma hakkı ile angarya yasağının ihlal edildiği..." ileri sürülerek sorun anayasa Mahkemesine taşınmıştır. Konu, Anayasa Mahkemesince 2012/615 başvuru numarası ile gündeme alınmıştır.

Konu; "...Yıldız Teknik Üniversitesi Bütçe Dairesinin 2003 yılı hesabının yargılanması sırasında Sayıştay 5. Dairesince 25/12/2007 tarihinde yapılan yargılamada 1021 sayılı ilamla başvuruçunun müvekkili O. S. hakkında sebep olunan kamu zararının kendisine ödettirilmesi (tazmin edilmesi) kararı verilmiştir. Bu karar, yapılan temyiz başvurusu sonrasında Sayıştay Temyiz Kurulunun 4/5/2009 tarih ve 30775 sayılı kararıyla tasdik edilmiştir.

Başvuruçunun müvekkili adına yaptığı karar düzeltme başvurusu kabul edilmiş ve Sayıştay Temyiz Kurulunun 7/2/2012 tarih ve 34348 sayılı kararıyla başvuruçunun müvekkili hakkında daha önce verilen karar bozulmuş ve yeniden hüküm tesis edilmesi için dosya ilgili daireye gönderilmiştir. Bahsedilen kararda vekâlet ücretine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir..." şeklinde, Sayıştay'da hüküm fıkrasında vekalet ücreti düzenlenmeyen bir Sayıştay kararı ile ilgili olup, Anayasa mahkemesince;

“...A. Başvurunun;

1. Savunma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetler yönünden, "kişi yönünden yetkisizlik",

2. Zorla çalıştırma yasağının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetler yönünden ise "açıkça dayanaktan yoksun olması"

nedenleriyle KABUL EDİLEMEZ OL-
DUĞUNA..." şeklinde karar verilmiştir³.

SONUÇ

Vekalet ücretinin ve bunun Sayıştay Yargılamasındaki önemi dolayısı ile Anayasa Mahkemesinin önceki kararını değiştirmesi gerektiğini düşünüyoruz. Kanımızca, anayasa Mahkemesine başvurunun Sayıştay İlamının hüküm fıkrası ile ilgi kurularak değil de, doğrudan vekalet ücretinin reddine ilişkin karar esas alınırsa yüce mahkemede görüşme olanağının bulunacağını sanıyoruz.

³ 21.11.2013 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı

MEVZUAT FİHRİSTİ

11/01/2020-14/02/2020 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : **Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.01.2020 – 31008
- Konusu** : 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 24 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır¹.

1 **Madde 24** — Avcı eğitim kurslarında; slayt makinesi veya projeksiyon cihazı, yazı tahtası, VCD veya DVD oynatıcı, televizyon, pusula ve harita ile ihtiyaç duyulacak diğer araç ve gereçler hazır bulundurulur. Eğitim ortamı merkezler tarafından sağlanır. Merkezlerde bulunmayan araç ve gereçler il müdürlükleri ile diğer kurum ve kuruluşlardan temin edilir. Kurslarda ihtiyaç duyulacak avcılıkla ilgili kitap, broşür ve benzeri eğitim materyali ise il müdürlüğünce sağlanır.

- Yönetmeliğin Adı** : **Avukatlara Hususi Damgalı Pasaport Düzenlenmesine Dair yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.01.2020 – 31011
- Konusu** : Avukatlara hususi damgalı pasaport verilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. **Talep formu:** Şekli ve içeriği Genel Müdürlükçe belirlenen ve avukatların kayıtlı oldukları Baro tarafından düzenlenen formu veya Türkiye Barolar Birliği tarafından düzenlenen elektronik formu,

- Yönetmeliğin Adı** : **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 25.01.2020 – 31019
- Konusu** : 14/7/2005 tarihli ve 2005/2907 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İşleri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğinin 5. maddesine “**internet salonu**” ibaresi eklenmiş ve bununla ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : Genel Aydınlatma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 06.02.2019 – 31031
- Konusu** : 27/7/2013 tarihli ve 28720 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Genel Aydınlatma Yönetmeliğinin 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aktif-reaktif (kombi)” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve Aynı Yönetmeliğin geçici 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2020” olarak, “1/1/2020” ibaresi ise “1/1/2021” olarak değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.02.2019 – 31039
- Konusu** : Belli bir sigorta ilişkisine girmek isteyen kişilerin, gerek sözleşmenin kurulmasından önce gerekse kurulması sırasında sözleşmenin konusu, teminatları ve diğer özellikleri hakkında oluşabilecek bilgi eksikliklerinin giderilmesi ile sözleşmenin devamı sırasında ortaya çıkabilecek ve sözleşmenin işleyişi ile ilgili olarak sigorta ettireni, sigortalı veya lehdarı etkileyebilecek nitelikteki değişiklik ve gelişmelerden ilgililerin haberdar edilebilmesini teminen sigortacı tarafından yerine getirilmesi gereken görev ve yükümlülükler dair usul ve esaslar düzenlenmiştir.

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği (Sıra No: 1)
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 15.01.2020 – 31009
- Konusu** : 2020 yılında öğle yemeği servisinden faydalanacak olan memurlardan ve sözleşmeli personelden alınacak asgâri yemek bedellerine ilişkin esaslar belirlenmiştir. Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere kurum bütçelerine konulan ödeneklerle karşılanır. Yemek bedelinin bütçeden karşılanamayan kısmı yemek yiyenlerden alınır. (2) 2020

yılında öğle yemeği servisinden faydalanacak olanlardan en az Ek-1'de belirlenen tutarlar üzerinden günlük yemek bedeli alınır. (3) Kuruluşlar, personelin kadro veya pozisyon unvanını, hizmetlerinin özelliğini, yemek maliyetlerini ve yemek servisinin farklı mahallerde daha iyi şartlarda sunulması gibi hususları dikkate alarak Ek-1'de belirtilen miktarların üzerinde yemek bedeli tespit edebilir.

Tebliğın Adı : **Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafı Ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin 2020 Yılı Tarifesi**

R.G. Tarih ve Sayısı : 16.01.2020 – 31010

Konusu : 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının talebi üzerine görevlendirilen müdafı veya vekillere ödenecek meblağlar belirlenmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince yapılan hukuki yardımlara yönelik işlemlerde;

- a) Soruşturma evresinde takip edilen işler için 416 TL,
- b) Sulh ceza hâkimliklerinde takip edilen işler için 648 TL,
- c) Asliye ceza mahkemeleri:
 - 1) Takip edilen davalar için 713 TL,
 - 2) Seri yargılama usulü uyarınca takip edilen işler için 298 TL,
- ç) Ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 1.280 TL,
- d) Çocuk mahkemeleri:
 - 1) Çocuk mahkemelerinde takip edilen davalar için 713 TL,
 - 2) Çocuk ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 1.280 TL,
- e) İcra Ceza ve Fikrî ve Sinaî Haklar ceza mahkemesi gibi mahkemeler ile İnfaz Hâkimliklerinde takip edilen davalar için 713 TL,
- f) Kanun yolları mahkemeleri:
 - 1) Bölge adliye mahkemelerinde görülen duruşmalı davalar için 1.280 TL,
 - 2) Yargıtayda görülen duruşmalı davalar için 1.441 TL,

- Tebliğin Adı** : 5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 10 Uncu Maddesine Göre 2020 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (Sıra Numarası: 2020/1)
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.01.2020 – 31010
- Konusu** : 18/4/2007 tarihli ve 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenmiş olan idari para cezaları,

5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 10 uncu Maddesinin birinci fıkrasının	Kanunda Öngörülen Para Cezaları (TL)	2019 Yılında Uygulanan Para Cezaları (TL)	2020 Yılında Uygulanacak Para Cezaları (TL)
(a) Bendinin (2) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarları	10.000 50.000	27.901 139.542	34.201 171.050
(a) Bendinin (3) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarı	500	1.387	1.700
(a) Bendinin (7) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarı	5.000	13.948	17.097
(a) Bendinin (8) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarı	20.000	55.808	68.409
(a) Bendinin (9) Numaralı Alt Bendindeki Ceza Miktarı	20.000	55.808	68.409

- Tebliğin Adı** : Ticaret Sicili Müdürlükleri Hakkında Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.01.2020 – 31011
- Konusu** : Ticaret sicili müdürlükleri ile bu müdürlüklere bağlı şubeler ve temsilciliklerin kuruluşu, bunların teşkilat yapısı ve yönetimi ile müdürlük personelinin göreve alınmalarına ve ticaret sicili işlemlerinde odalar arasındaki işbirliğinin sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

- Tebliğin Adı** : Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2020-1)
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.01.2020 – 31012
- Konusu** : Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri, kamu bankaları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal ve destek amaçlı tesislerden dinlenme amacıyla veya diğer amaçlarla yararlanacaklardan alınacak yemek, konaklama ve diğer hizmet bedellerinin tespitinde ve elde edilen gelirlerin kullanımında uyulacak usul ve esaslar belirlenmiştir.

- Tebliğin Adı** : Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 516)
R.G. Tarih ve Sayısı : 24.01.2020 – 31018
Konusu : Borsada rayici olmayan yabancı paraların, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu gereğince 2019 yılı için yapılacak değerlemelerine esas oluşturacak kurlar tespit edilmiştir.
- Tebliğin Adı** : Akredite Edilmiş Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının Hizmet Verdiği Üçüncü Tarafların Uygun Olmayan İş Ve İşlemleri Hakkında Tebliğ
R.G. Tarih ve Sayısı : 25.01.2020 – 31019
Konusu : Helal Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş helal uygunluk değerlendirme kuruluşlarının hizmet verdiği üçüncü tarafların uygun olmayan iş ve işlemlerinin tespit edilmesi ile uygun olmayan iş ve işlemler kapsamında yapılacak faaliyetler konusunda ilgili taraflar arasında iletişimin sağlanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektedir.
- Tebliğin Adı** : Kamu İhale Tebliği (Tebliğ No: 2020/1)
R.G. Tarih ve Sayısı : 29.01.2020 – 31023
Konusu : 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda belirtilen eşik değerlerin ve parasal limitlerin, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan 2019 yılı Aralık ayı Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) yıllık değişim oranında (%7,36) arttırılarak güncellenmiştir. Limitleri Dergimizin pratik bilgiler köşesinde bulabilirsiniz.
- Tebliğin Adı** : Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği Kapsamındaki Parasal Limitlerin Güncellenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/1)
R.G. Tarih ve Sayısı : 29.01.2020 – 31023
Konusu : 25/7/2013 tarihli ve 28718 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliğininin 26 ncı maddesi uyarınca söz konusu Yönetmelikte yer alan parasal limitlerin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan 2019 yılının Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) oranları esas alınarak güncellenmiştir.

- Tebliğın Adı** : **2020 Yılı Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Bireylere Verilecek Eğitim Desteği Tutarlarına İlişkin Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 05.02.2020 – 31030
- Konusu** : 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin 43 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca, engelliler için sağlık kurulu raporu düzenlemeye yetkili sağlık kurum veya kuruluşlarınca verilen Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporuyla asgari %20 oranında engelli olduğu, 18 yaşı altı çocukların Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu ile özel gereksinimi olduğu tespit edilen ve özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından da eğitsel değerlendirme ve tanılamaları yapılarak 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitimini almaları uygun görülen görme, işitme, zihinsel, bedensel yetersizliği olan bireyler ile dil ve konuşma, özel öğrenme güçlüğu, otizm spektrum bozukluğu olan bireylerden ilgili destek eğitim programında belirtilen yaşlardaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bireylerin eğitim giderlerinin her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarının, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanması amaçlanmıştır.
- Engelli bireylerin destek eğitim giderlerinin bütçeden karşılanacak kısmına ilişkin olarak aşığıdaki hususlara uyulur.
- a) 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı; katma değer vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 790 TL, grup eğitimi için aylık 221 TL olarak belirlenmiştir.
- b) Belirlenen tutarlar, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten, bu tutarları aşan kısmı ise ilgililer tarafından karşılanır.

- Tebliğin Adı** : **Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 65) (Parasal Sınırlar Ve Oranlar)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 06.02.2020 – 31031
- Konusu** : 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğer mevzuat kapsamında uygulanacak olan parasal sınırları, faiz oranlarını ve alındı birim fiyatları belirlenmiştir. (Tabloyu Dergimizin pratik bilgiler köşesinde bulabilirsiniz)
- Tebliğin Adı** : **2020 Yılı Uzlaştırmacı Asgari Ücret Tarifesi**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 09.02.2020 – 31034
- Konusu** : 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının talebi üzerine görevlendirilen uzlaştırmacılara ödenecek meblağ ile ödenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Tarifeye göre verilecek uzlaştırmacı ücretleri aşağıda gösterilmiştir:
- Uzlaştırma sürecinin teklif aşamasında olumsuz sonuçlanması hâlinde; 145-218 TL,
 - Uzlaştırma sürecinin olumlu sonuçlanması halinde;
 - 2-3 kişinin uzlaştırılması durumunda 436-582 TL,
 - 4-6 kişinin uzlaştırılması durumunda 582-727 TL,
 - 7-9 kişinin uzlaştırılması durumunda 727-872 TL,
 - 10 ve daha fazla kişinin uzlaştırılması durumunda 872-1018 TL,
 - Uzlaştırma sürecinin olumsuz sonuçlanması hâlinde;
 - 2-3 kişinin taraf olması durumunda 218-290 TL,
 - 4-6 kişinin taraf olması durumunda 290-363 TL,
 - 7-9 kişinin taraf olması durumunda 363-436 TL,
 - 10 ve daha fazla kişinin taraf olması durumunda 436-508 TL,arasında ücret ödenir.
- Tebliğin Adı** : **Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 30)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.02.2020 – 31039
- Konusu** : 26/4/2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinin (I/C-2.1.3.2.13.) bölümünden sonra gelmek üzere aşağıdaki bölüm eklenmiştir. “**2.1.3.2.14. Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Yaptırılan Sağlık Tesislerine İlişkin İşletme**

Döneminde Sunulan Hizmetlerde Tevkifat Uygulaması

Kamu Özel İş Birliği Modeli ile yaptırılan sağlık tesislerine ilişkin olarak 21/2/2013 tarihli ve 6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Tesis Yapıtırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında, Sağlık Bakanlığınca işletme döneminde birtakım hizmetler alınmaktadır.

3065 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin verdiği yetkiye istinaden, 6428 sayılı Kanun kapsamında yaptırılan sağlık tesislerine yönelik işletme döneminde alınan hizmetlere uygulanacak tevkifat oranları ile tevkifat uygulamasından doğan iade taleplerinde, bu hizmetlere aşağıdaki tabloda karşılık gelen işlem türlerinin dikkate alınması uygun görülmüştür.

Diğer taraftan, sağlık tesislerine yönelik sunulan hizmetleri bilfiil ifa etmeyen alt yükleniciler tarafından düzenlenecek faturalarda (yapım işleri hariç) tevkifat uygulanmayacaktır. Ancak, yüklenici firma tarafından alt yükleniciler aracılığıyla temin edilen ve Sağlık Bakanlığınca sunulan hizmetlere ilişkin Sağlık Bakanlığı tarafından Tebliğin (I/C-2.1.3.2.13.) bölümü kapsamında (5/10) oranında [yapım işlerinde (3/10) oranında] KDV tevkifatı yapılması gerekmektedir.

Söz konusu hizmetlerin, alt yüklenicilerden temin edilmeksizin doğrudan yüklenici firma tarafından Sağlık Bakanlığınca sunulması halinde, aşağıdaki tabloda bu hizmetlere karşılık gelen işlem türleri dikkate alınarak (işlem türü sütununda işlem türü belirlenmeyenler için Tebliğin (I/C-2.1.3.2.13.) bölümü kapsamında 5/10 oranında) tevkifat uygulanacaktır:

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

BELEDİYE KANUNA GÖRE SULH¹

5393 sayılı Belediye Kanununun 18. Maddesi uyarınca miktarı beşbin² YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının sulh, kabul veya feragat yetkisi belediye meclisinde olup dosya içerisinde buna ilişkin bir karar bulunmadığından mahkemece taşınmazın tapuda tescil edildiği tarih değerlendirme tarihi olarak esas alınıp o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle taşınmaz değerinin tespit ile tespit edilen bedele Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi tablosu esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenmesi gerektiği gözetilmelidir. (5393 S. Belediye K. m. 18/h), (2942 s. Kamulaştırma K. geçici m.12)

Dava, imar uygulaması sırasında bedele dönüştürülen davacı payına takdir edilen karşılığın artırılması istemine ilişkindir.

Sulh, HMK'nun 3113. vd. maddelerinde düzenlenmiştir. Sulh görülmekte olan bir davada tarafların uyuşmazlığı kısmen veya tamamen sona erdirmek amacıyla mahkeme huzurunda yapmış oldukları bir sözleşme olup, hüküm kesinleşinceye kadar her zaman yapılabilir. Karar kesinleşinceye kadar yapılan her türlü sulh anlaşması mahkeme huzurunda yapılmış sulh olarak kabul edilir. Sulh ilgili bulunduğu davayı sona erdirir ve kesin hüküm gibi sonuç doğurur. Ancak;

5393 sayılı Belediye Kanununun 18. Maddesinin "h" bendi uyarınca; vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının sulh ile tasfiye kabul ve feragat karar verme yetkisinin Belediye Meclisinde olduğu, dosya içerisinde taraflar arasındaki uyuşmazlığa ilişkin olarak Belediye Meclisinden alınmış bir sulh ve kabul kararı bulunmadığı anlaşılmıştır.

20.08.2016 tarihinde kabul edilerek 07.09.2016 gün 29824 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6745 sayılı Kanunun 35. Maddesi ile 2942 sayılı Yasaya eklenen geçici 12. Maddesi ile;

¹ T.C. Yargıtay Beşinci Hukuk Dairesi E:2019/801, K:2019/11643, T:18.06.2019

² Not: 5393 sayılı Kanunun 83'üncü maddesi gereğince söz konusu parasal tutarın yılları yeniden değerlendirme oranında artırılmış hali 19.811,00 TL'dir.

“24.02.1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre yapılan imar uygulamalarından doğan idarelerin taraf olduğu her türlü alacak ve bedel artırım davalarında taşınmazın değeri; uygulamanın tapuda tescil edildiği tarih değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi tablosu esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan gerçek bedel hak sahibine ödenir.” Hükmü getirilmiştir.

Bu durumda Mahkemece için esasına girilerek yukarıda açıklanan hususta ek rapor alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı bir şekilde karar verilmesi,

Doğru görülmemiştir.

GÜRÜLTÜ İLE KİŞİLERİN HUZUR VE SÜKUNUNU BOZMA³

Gürültüye neden olma suçunda gürültünün belli olmayan bir kimseye karşı yapılması bu suçu kişilerin huzur ve sükununu bozma suçundan ayırmakta olup, kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunda suçun faili belli bir kimseyi hedef almakta iken, gürültüye neden olma suçunda suçun faili belli bir kimseyi hedef almamakta olup bu suçun somut tehlike suçu olduğu, suçun oluşması için gürültüye maruz kalan kişinin sağlığının bozulmasının gerekmediği, gürültünün insan sağlığını tehlikeye düşürmeye elverişli olmasının yeterli olduğu gözetilerek somut olayda, bilirkişi raporunda, gürültü ölçümü yapılan noktalarda tutulan tutanakta hangi mesafeden ölçüm yapıldığı ve kaç adet haporlör kullanıldığı belirtilmediğinin tespit edilmesi karşısında, tutanak tanıkları dinlenerek hangi mesafeden ölçüm yapıldığı tespit edilip lüzumu halinde yeniden değerlendirme için ek bilirkişi raporu alındıktan sonra sanığın hukuki durumunun değerlendirilmesi gerektiği gözetilmelidir.

(5237 s. TCK m. 123, 183)

(...)

Ancak;

Gürültüye neden olma suçunun belli bir mağduru yoktur. Toplumda yaşayan herkes bu suçun mağdur olabilir. Gürültünün belli olmayan bir kimseye karşı yapılması bu suç TCK'nın 123. Maddesindeki kişilerin huzur ve sükununu bozma suçundan ayırmaktadır. TCK'nın 123. Maddesindeki suçun faili belli bir kimseyi hedef almakta iken, TCK'nın 183. Maddesindeki suçun faili belli bir kimseyi hedef almamaktadır.

3 T.C. Yargıtay Onsekizinci Ceza Dairesi E:2017/6863, K:2019/3251, T:18/02/2019

Bu suçun oluşması için sanığın ilgili Kanunlarda belirlenen yükümlülöklere aykırı olarak başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültüye neden olması yeterlidir.

TCK'nın 183. Maddesindeki suç somut tehlike suçudur. Suçun oluşması için gürültüye maruz kalan kişinin sağlığının bozulması gerekmez. Gürültünün insan sağlığını tehlikeye düşürmeye elverişli olması yeterlidir.

Yukarıdaki açıklamalar göre somut olayda, 18.07.2016 bilirkişi raporunda, gürültü ölçümü yapılan noktalarda tutulan tutanakta hangi mesafeden ölçüm yapıldığı ve kaç adet hoparlör kullanıldığı belirtilmediğinin tespit edilmesi karşısında, 09.07.2012 tarihli tutanak tanıkları dinlenerek hangi mesafeden ölçüm yapıldığı tespit edilip gerekirse yeniden değerlendirme için ek bilirkişi raporu alındıktan sonra sanığın hukuki durumunun değerlendirilmesi gerektiğinin gözetilmemesi,

Kanuna aykırı ve O yer Cumhuriyet Savcısının temyiz nedenleri yerinde görüldüğünden tebliğnameye uygun olarak, HÜKMÜN BOZULMASINA,

YAPI RUHSATI⁴

Arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi imzalandığı tarihte, imar elverişsizliği nedeniyle, geçersiz ise de, imar çalışmaları devam etmekte ise, süreçten başından itibaren bilgisi olan tarafların sözleşmenin geçerli hale gelmesini beklemeleri gerekmele, yapı ruhsatı alınmadan inşaata başlanması istisnalar dışında mümkün olmayıp, imar planı kesinleştikten sonra yüklenicinin makul süre içerisinde ruhsat olarak çalışmaya başlaması gerekmele, sözleşmede yapı ruhsatının alınması için herhangi bir süre öngörölmemiş ise, davalı arsa sahibinin imar planı kesinleştikten sonra yapı ruhsatı alınması için yükleniciyi temerrüde düşürmesi mümkün olabilecektir. (6098 s. TBK m. 848), (3194 s. İmar K. m. 21)

YILLIK ÜCRETLİ İZİN ALACAĐI⁵

İşçiye yıllık izinlerin kullandırıldığı ispat yükü işverene ait olup, işveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamakla yükümlü olup, hakim uyuşmazlığın aydınlatılmasının zorunlu kıldığı durumlarda, maddi veya hukuki açıdan belirsiz veya çelişkili bulunduğu hususlar hakkında, taraflara açıklama yaptırabileceği, soru sorabileceği ve delil gösterilmesini isteyebileceğinin bilinmesi gerektiği gibi hâkimin, tarafların talep sonuçlarıyla bağlı olduğu da bilinmelidir. (4857 s. İş K. m. 59), (6100 s. HMK m. 26,31)

4 T.C. Yargıtay Yirmiüçüncü Hukuk Dairesi E:2016/5538, K:2019/4091, T:08/10/2019

5 T.C. Yargıtay Yirmiikinci Hukuk Dairesi E:2017/23675, K:2019/16098, T:12/09/2019

DANIŞTAY KARARLARI

DİSİPLİN SUÇU¹

Davacının kendisine isnat edilen disiplin suçunu işlemediğini ispat yükümlülüğü bulunmadığı, davacıya isnat edilen suçun davalı idare tarafından ispatı gerektiği hakkında.

(...)

Yapılan denetim teçhizat kemerinin kirli ve siyahlaşmış olduğu, pantolonun ütüsüz ve ayakkabılarının boyasız oldu tespitlerini içeren tutanak tanzim edilmesi, üzerine, davacı hakkında disiplin soruşturması başlatılmıştır.

Davacının soruşturma kapsamında alınan savunmasında teçhizat kemerinin resmi istihkak olduğu ve orijinal renginin griye yakın olup kirli olmasının söz konusu olmadığı ... saatleri arasında yol çalışma alanında görevli olduğu, görevli olduğu bölgedeki fiziki şartlardan dolayı ayakkabılarının tozlu olduğu ve tutanak tutulduğu saatte görev yerinden yeni dönmüş olduğu, bu nedenle silmeye vakit bulamadığı, pantolonun ise temiz ve ütülü olduğu yönünde beyanda bulunmuştur.

Davacı hakkında düzenlenen disiplin soruşturma raporunda, davacı tarafından pantolonunun ütülü olduğuna dair somut delil ibraz edemediği ve tutanak içeriğinin doğru olmadığına ilişkin tanık beyanı veya görüntü kaydı bulunmadığı, bu nedenle pantolonunun ütüsüz olduğu kanaatine ulaşıldı belirtilerek Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü'nün 3. Maddesi uyarınca uyarma cezası ile cezalandırılması önerilmiştir.

06.11.2011 tahi ve 2011/87 sayılı ... Valiliği İl Polis Disiplin Kurulu kararı ile davacı uyarma cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Bunun üzerine temyizden incelenen dava açılmıştır.

İlgili Mevzuat:

Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü'nün 3. Maddesinde, silahını, araç e gerecini, giysi ve kumaşını pis tutmak, çalıştığı yerin temizliğine özet göstermemek, uyarma cezasını gerektiren fiiller içerisinde sayılmıştır.

Hukuki Değerlendirme

Kamu görevlilerinin disiplin cezasıyla cezalandırılabilmeleri için, disipline aykırı eylem veya işlemlerin sübut bulunup bulunmadığının usulüne uygun olarak yapılacak soruşturma aşamasında kamu görevlisinin lehinde ve aleyhinde olan her türlü bilgi ve belgenin toplanması, bilahere disipline aykırı davranış olarak tespit edilen

¹ T.C. Danıştay Beşinci Daire Esas no:2016/15914, Karar No:2019/2792

eylemin hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde ispatlanarak eylemine uygun olan disiplin cezası maddesinin tayini ve uygulanması gerekmektedir.

Davacı hakkında düzenlenen disiplin soruşturma raporunda, pantolonunun ütülü olduğuna dair somut delil ibraz edemediği ve tutanak içeriğinin doğru olmadığına ilişkin tanık beyanı veya görüntü kaydı bulunmadığı, bu nedenle pantolonun ütüsüz olduğu kanaatine ulaşıldığı belirtilmiş, bu kanaat doğrultusunda Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü'nün 3. Maddesi uyarınca uyarma cezası ile cezalandırılmış da, yukarıda belirtildiği üzere, tutanak içeriğinin doğruluğunun tanık beyanı ve kamera kayıtlarıyla ortaya konulmadığı, ayrıca davacının pantolonunun ütülü olduğu, hususunda ispat yükümlülüğü bulunmayıp, davacıya isnat edilen fiilin davalı idare tarafından ispatının gerektiği, davalı idarece bu yükümlülüğün yerine getirilmediği, ayrıca davacının ayakkabısının tozlu olmasını haklı bir nedene dayandırdığı sonucuna ulaşıldığından dava konusu işlemde hukuka uygunluk görülmemiştir.

GEÇİCİ RUHSAT²

Yapılaşmaların geçici ruhsatla sürdürülmesinin İmar Kanununa aykırı olduğu, belediyelerin imar planlarının kabul edilmesinden sonra beş yıllık imar programlarını hazırlayarak imar programlarını hayata geçirmelerinin gerektiği, ancak belediyelerin görevlerini yerine getirmemeleri nedeniyle mülkiyet hakkının sınırlandırılmayacağı, imar planının tatbik olunmaması durumunda 10 yıllık geçici ruhsat süresi sonunda yeniden geçici ruhsat verilebileceği hk.

(...)

TÜRK MİLLETİ ADINA

(...) ada ... parsel sayılı taşınmaz ... Belediye Encümeninin 13.03.1971 tarih ve 18/782 sayılı kararıyla muvakkat inşaat izni verilmiştir. Taşınmazdaki 1956 yılında yapılan ana iki katlı binanın önüne 09.06.1973 ve 10.01.1978 tarihli ek inşaat ruhsatları ile 23 m2 lik bir bölüm eklenmiş ve kadim ana zemin kat olan 73 m2 ile birleştirilerek 96 m2 zeminli eczaneye dönüştürülmüştür. Yapıya 10.01.1978 tarihli yapı kullanma izni verilmiştir.

Taşınmaz, 1/1000 ölçekli uygulama imar planında yol ve yeşil alanda kalmaktadır. Davacı tarafından taşınmaza ilişkin geçici yapı ruhsatının süresinin uzatılması istemiyle yapılan 15/05/2013 tarihli başvurunun zımnen reddi ve dava konusu 17.07.2013 tarihli ve 1075 sayılı işlemle muvakkat inşaat izninin 10 yıllık süre için verilebileceğine ilişkin yargı kararı gerekçe gösterilerek reddi üzerine anılan işlemlerin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

² T.C. Danıştay Altıncı Daire Esas no:2015/4131, Karar No:2019/370

İlgili Mezvuat: Anayasa'nın 35. Maddesinde; "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz." kuralına yer verilmiştir. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasını düzenleyen 13. maddesinde ise, temel hak ve hürriyetlerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülük ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Ek 1 Nolu Protokolünün "Mülkiyetin korunması" başlıklı 1. maddesinde: "Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslar arası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir. Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para ezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka helal getirmez." hükmüne yer verilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından çeşitli kararlarda Sözleşme Eki 1 Nolu Protokolün 1. Maddesi değerlendirilmiştir. N.A ve Diğerleri Türkiye Davasında (Başvuru No:374451/97): "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Hakları Mahkemesi, içtihadına göre özü itibarıyla mülkiyet hakanı güvence altına alan Ek 1 Nolu Protokolün 1. Maddesinin üç farklı kural içerdiğini hatırlatmaktadır. (Bkz. Özellikle 21 Şubat 1986 tarihli James ve diğerleri Birleşik Krallıklar Kararı, A serisi no:98-B, s. 29-30, 37) Birinci paragrafın birinci bendinde açıklanan ve genel bir niteliği olan birinci kural, mülkiyet hakkına riayet edilmesi ilkesini belirtmektedir. Aynı bendin ikinci cümlesinde yer alan ikinci kural mülkiyet hakkının kısıtlanmasını düzenlemeyi amaçlamakta ve bu kısıtlamayı da bazı koşullara bağlamaktadır. İkinci bentte yer alan üçüncüsü ise, Sözleşmeci Devletlere diğerlerinin yanı sıra genel menfaate uygun olarak malların kullanımını düzenleme yetkisini tanımaktadır. Mülkiyet hakkına ihlallerin özel örneklerini oluşturan ikinci ve üçüncü kurallar, birincisi tarafından yer verilen ilke ışığında değerlendirilmelidir. (Bkz. Bruncrona-Finlandiya, No:41673/98, 65-69,16 Kasım 2004 ve Broniowski-Polonya, No:31443/96,134, 22 Haziran 2004).

Anılan Mahkeme bu kapsamda, kamu yararın gerektirdikleri ile kişisel hakların korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil bir dengeyi bozacak nitelikte olmaması gerektiğini belirtmekte (Karaman Türkiye Davası Başvuru No:6489/03, mülkiyetten mahrum edilme durumunda, ihtilaflı müdahalenin istenilen doğru dengeyi sağlayıp sağlamadığı ve özellikle başvuran üzerine orantısız bir yük oluşturup oluşturmadığı yönlerinden yaklaşım göstermektedir. (Temel Conta San. Ve Tic. A.Ş. Türkiye Davası Başvuru No:46651/04).

3194 sayılı İmar Kanununun umumi hizmetlere ayrılan yerlerde muvakkat yapılar başlıklı 33. Maddesinde; “İmar planlarında bulunup da müracaat gününde beş yıllık imar programına dahil olmayan yerlerde; plana göre kapanması gereken yol ve çıkmaz sokak üzerinde bulunan veya 18 inci madde hükümleri tatbik olunmadan normal şartlarla yapı izni verilmeyen veya 13 üncü maddede belirtilen hizmetlere ayrılmış olan ve haklarında bu madde hükmünün tatbiki istenen parsellerde üzerinde yönetmelik esaslarına uygun yapı yapılması mümkün olanlarında sahiplerinin istekleri üzerine belediye encümeni veya il idare kurulu kararıyla imar planı tatbikatına kadar muvakkat inşaat ve tesisata müsaade edilir ve buna dayanılarak usulüne göre yapı izni verilir.

Bu gibi hallerde verilecek müddetin on yıl olması, yapı izni verilmezden önce belediye encümeni veya il idari kurulu kararının gün ve sayısının on yıllık müddet için muvakkat inşaat veya tesisat olduğunun, lüzumlu ölçü ve şartlarla birlikte tapu kaydına şerh edilmesi gereklidir. Muvakkatlık müddeti tapu kaydına şerh verildiği günden başlar.

Birinci fıkrada sözü geçen bir parselde, esasen kullanılabilen bir bina varsa bu parselde yeniden inşaat ve ilaveler yapılmasına izin verilemeyeceği gibi, birden fazla muvakkat yapıya izin verilen yerlerde dahi bu yapıların ölçüleri toplamı yönetmelikte gösterilen miktarları geçemez. Bu maddenin tatbikinde Kadastral parsel de bir imar parseli gibi kabul olunur.

Plan tatbik olunurken, muvakkat inşaat veya tesisler yıktırılırlar. On yıllık muvakkatlık müddeti dolduktan sonra veya on yıl dolmadan yıktırılması veya kamulaştırılması halinde muvakkat bina ve tesislerin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre takdir olunacak bedeli sahibine ödenir.” hükmüne yer verilmiştir.

İzmir İmar Yönetmeliğinin geçici inşaatlar başlıklı 31.maddesinde; “İmar planlarında gelişen alanı olarak belirlenmiş yerlerde muvakkat inşaat izni verilmez. Ancak meskun alanlarda, İmar Kanununun 33. maddesinde tanımlanan yerlerdeki arsalar imar uygulaması yapılmaya kadar sahipleri tarafından olduğu gibi kullanılmaya devam olunur.” Kuralı, aynı maddenin devamında ise “Geçici inşaat izni bir defaya mahsus verilir. 10 yıllık süre sonunda sahibi tarafından kaldırılmayan yapıların kaldırılması için duyuru yapılarak 10 günden az, 30 günden fazla olmamak üzere süre verilir. Süre sonunda kaldırılmayan yapılar ilgili belediyesince kaldırılır ve yıkım masrafları %20 fazlasıyla yapı sahibinden tahsil edilir.” Kuralı yer almıştır.

Dava konusu işlem tarihinde yürürlükte bulunan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin 21. maddesinde; “İmar planlarında, iskan hudutları içinde bulunup da, umumi hizmetlere ayrılan yerlere rastlayan arsaların, bu hizmetler için gereken kısmı ayrıldıktan sonra geriye kalan parçaları imar planı ve bu Yönetmelik esaslarına göre müsait ise parsellere ayrılabilir. Keza, imar planı ve yönetmelik esaslarına göre müsait

olduğu takdirde, bunlar üzerinde yapı izni verilebilir. Tamamı umumi hizmetlere ayrılan yerlere rastlayan veya kalan parçası plan ve yönetmelik hükümlerine göre yapı yapılması müsait olmayan arsalar, kamulaştırılincaya kadar sahipleri tarafından olduğu gibi kullanılmaya devam olunur.

Bu gibi yerlerden 5 yıllık programa dahil bulunmayanlarda; yükseklikleri tabii zeminden itibaren iki katı ve asma katlı binalarda (9.30) m. yi, asma katsız binalarda (8.30)m. yi, yapı inşaat alanı (250) m2. yi geçmemek, mümkün mertebe sökülerek başka bir yere nakli kabil malzemededen ve buna müsait bir sistemde inşa edilmek şartı ile ve yine imkân nispetinde mevzuat ve müstakbel yol güzergahlarına tesadüf ettirilmemek suretiyle imar planı tatbikatına kadar, sahiplerinin isteği üzerine ilgili idare Encümenince muvakkat yapı yapılmasına izin verilir. Bu yapının, imar planına göre bulunduğu bölgenin özellikleri ve Belediye Başkanlığının teklifi de göz önüne alınarak hangi maksat için yapıлып kullanılabileceği ilgili idare Encümenince tayin ve tespit olunur. Mülk sahibi bu maksadın dışına çıkamaz.

Muvakkat ruhsat süresi 10 yıldır. Yapı izni verilmezden önce ilgili inşaat olduğunun ve diğer lüzumlu ölçü ve şartların, tapu kaydına şerh edilmesi gereklidir. Muvakkatlık süresi tapu kaydına şerh verildiği günden başlar. On yıllık müddet içinde planın tatbik olunmaması halinde bu süre plan tatbik oluncaya kadar herhangi bir işlem tesis edilmeksizin kendiliğinden uzar.

Plan tatbik olunurken, muvakkat inşaat ve tesisler yıktırılır. 10 yıllık muvakkatlık müddeti dolduktan sonra veya 10 yıl dolmadan yıktırılması veya kamulaştırılması halinde muvakkat bina ve tesislerin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre takdir edilecek bedeli sahiplerine ödenir.” kuralı yer almıştır.

2017 tarihinde yürürlüğe giren Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin muvakkat yapı başlıklı 61. Maddesinde; “(1) Uygulama imar planlarına göre tamamı veya bir kısmı umumi hizmetlere rastlayan yerler ile Kanununun 18 inci madde hükümleri tatbik olunmadan normal şartlarla yapı izni verilmeyen umumi hizmetlere ayrılan ve müracaat gününde 5 yıllık imar programına dâhil olmayan taşınmazlara, taşınmazın kamu eline geçici sağlanıncaya kadar muvakkat yapı izni verilebilir.

(2) İmar planlarında bulunup da, plana göre kapanması gereken yol ve çıkmaz sokak üzerinde bulunan gayrimenkullere, müracaat gününde 5 yıllık imar programına dâhil olmayan yerlerde muvakkat yapı izni verilebilir.

(3) İmar yoluna mahreci bulunmayan ve komşu parsellerin yapılaşmış olması nedeniyle tevhit imkânı kalmayan parsellerde irtifakla imar yoluna geçiş hakkı bulunması şartıyla; muvakkat yapı yapılabilir. Ancak, bitişiğinde bu parsel ile tevhit mümkün olan yapılaşmamış parseller bulunuyor ise bu parsel diğer parsellerden herhangi biri ile tevhit edilerek yola cephe kazandırılmadıkça diğer parsellere de izin verilmez.

(4) Muvakkat yapı izni, ilgili idare encümeni kararıyla verilir.

(5) Yapı tamamlandığında geçici yapı kullanma izin belgesi alınarak kullanılır.

(6) Muvakkat yapı izinleri en fazla 10 yıllık süre için verilir. Uygulama imar planının tatbik olunmaması durumunda bu süre, plan tatbik oluncaya kadar kendiliğinden uzar.

(7) Muvakkat yapıların, imar planına ve bulunduğu bölgenin özelliklerine göre hangi maksatla kullanılabilceği ilgili idare encümenince tayin ve tespit olunur.

(8) Yapı izni verilmeden önce; ilgili idare encümeni kararının tarih ve sayısı, muvakkatlık süresi, kullanım amacı ve gerekli yapılaşma bilgileri ile birlikte, tapu kaydına şerh edilmesi gereklidir. Muvakkatlık süresi, tapu kaydına şerh verildiği günden itibaren başlar.” düzenlemesine yer verilmiştir.

Hukuki Değerlendirme: Özel mülkiyet hakkının korunması gereken temel insan hakları arasında öngörüldüğü, anaya ve uluslar arası sözleşmelerde mülkiyet hakkını korumaya yönelik düzenlemeler yer verildiği, bu düzenlemelerde mülkiyet hakkına müdahalelerin olabileceğinin öngörüldüğü, ancak bu müdahalelerde kamu yararı gerekçesi, kanuni düzenleme gereği ve ölçülülük ya da orantılılık gibi uluslararası hukukun genel ilkelerinin varlığının dikkate alınması gerektiği, aksi durumda müdahalenin mülkiyet hakkı ihlaline neden olacağı kabul edilmiştir. Nitekim Anayasa Mahkemesi kararları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarıyla da bu hususların açık bir şekilde ortaya konulduğu görülmektedir.

Yukarıda anılan yasa ve yönetmelik kurallarının birlikte değerlendirilmesinden; belli durumlarda yapılaşma yasağı bulunan ya da yapılaşma koşulları bakımından süreci tamamlanmamış veya 3194 sayılı Yasanın 13. maddesine konu toplumun yararlanmasına ayrılan yerlerde bulunan taşınmazlar üzerinde geçici süre yapılaşma olanağı tanınmasının amaçlandığı, yasa koyucu tarafından bu geçici yapılaşma izni süresi 10 yıla sınırlandırılmakla beraber geçici ruhsatın bir defaya mahsus verileceği ya da ruhsat süresi dolduktan sonra tekrar ruhsat verilmeyeceği yönünde bir düzenleme getirilmediği, dolayısıyla parsel üzerinde mevcut yapı nedeniyle tasarrufun sürdüğü durumlarda yeni yapılara geçici ruhsat verilmesi olanağı tanınmamakla birlikte geçici ruhsata konu yapının ruhsat süresi konusunda yeniden geçici ruhsata konu edilmesinin de engellenmediği açıktır.

Nitekim 3914 sayılı Yasanın 33. maddesinde yer alan “plan tatbik olunurken” ifadesinden de kanun koyucunun geçici ruhsatın bir defaya mahsus olmak üzere 10 yıllık süre için verilebileceği anlamında kural koymayı amaçlamadığı anlaşılmaktadır. Diğer taraftan yukarıda anılan işlem tarihinde yürürlükte olan 2017 tarihinde yürürlüğe giren yönetmeliklerde de muvakkat yapı izinlerinin en fazla 10 yıllık süre için verileceği, uygulama imar planının tatbik olunmaması durumunda bu sürenin plan

tatbik oluncaya kadar kendiliğinden uzayacağı kuralı yer aldığından yukarıdaki sonucu ulaşılmıştır.

Bununla birlikte, yapılaşmaların geçici ruhsatla sürdürülmesinin İmar Kanununa aykırı olduğu, belediyelerin imar planlarının kabul edilmesinden sonra beş yıllık imar programlarını hazırlayarak imar programlarını hayata geçirmeleri gerektiği, ancak belediyelerin görevlerini yerine getirmemeleri nedeniyle mülkiyet hakkının sınırlandırılmayacağı açıktır.

Öte yandan, İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliğinin 31. maddesinde yer alan geçici inşaat izninin bir defaya mahsus verileceğine ve mevcut ve gelecekteki yol güzergahları üzerinde olan yerlere muvakkat yapı ruhsatı verilmeyeceği yönündeki düzenleme uyarınca davacıların vukkat inşaat ruhsatının yenilenmesi talepleri reddedilmiş ise de; 3914 sayılı İmar Kanununun muvakkat inşaat ruhsatı düzenleyen 33. maddesinde geçici inşaat izninin bir defaya mahsus verileceğine, ayrıca mevcut ve gelecekteki yol güzergahları üzerinde olan yerlere muvakkat yapı ruhsatı verilmeyeceğine ilişkin kısıtlayıcı bir düzenlemeye yer verilmediğinden, İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliğinin anılan Yasa hükümlerine ve genel yönetmelik kurallarına aykırı olan 31. maddesindeki kısıtlayıcı hükümlerin dava konusu işlemde uygulanmasına imkan bulunmamaktadır.

Bu durumda, muvakkat inşaat ruhsatına konu yürürlükteki 1/1.000 ölçekli uygulama imar planında yol ve yeşil alanda kalan taşınmazın henüz kamulaştırma programına alınmadığı hususu da dikkate alındığında, davacının başvurusu hakkında mülkiyet hakkının korunması amacıyla uygun olarak 3194 sayılı İmar Kanununun 33. maddesi çerçevesinde değerlendirilmek suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, anılan madde ile çelişen İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliğinin 31. maddesinde yer alan geçici inşaat izninin bir defaya mahsus verileceği ve mevcut ve gelecekteki yol güzergahları üzerinde olan yerlere muvakkat yapı ruhsatı verilmeyeceği yönündeki hükümler uygulanmak suretiyle davanın reddi karar verilmesinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Diğer taraftan parsel üzerinde mevcut geçici yapı ruhsatına konu yapı dışında ruhsatsız eklentilerin yapıldığı, kadim yapının tamamına yakınının yıkılıp yerine yeni bir yapı yapıldığının idarece hazırlanan yapı tatil tutanaklarından ve İzmir 4. İdare Mahkemesinin sayılı yıkım dosyasından anlaşılmıştır. Yapının yıkımına karar verilmiş olmasının ise, davacının başvurusuna konu mevcut yapının yeniden geçici yapı ruhsatına konu edilmemesinin yeterli ve geçerli nedeni olamayacağı açıktır. Bu nedenle, davacının mevcut ve süresi dolmuş geçici yapı ruhsatına konu iki katlı yapısı için başvurusunun idarece 3194 sayılı Yasanın 33. maddesi uyarınca değerlendirilmesi gerekirken, bu yönde değerlendirme yapılmaksızın muvakkat inşaat ruhsatının yenilenmesi talebinin reddi yönünde tesis edilen dava konusu işlemlerde hukuka uyarılık bulunmamaktadır.

SAYIŞTAY KARARLARI

BELEDİYE İŞÇİLERİNİN ŞİRKET KADROSUNA GEÇİRİLMESİ¹

Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı işi kapsamında çalışan işçilerin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 24'üncü maddesine aykırı olarak Belediye Şirketi kadrosuna geçirilmesi ve bu işçilere toplu iş sözleşmesi hükümlerinin uygulanması suretiyle yapılan ödemeler sonucu kamu zararına neden olduğu iddia edilmişse de;

Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında çalıştırılmakta olan işçilerin sürekli işçi kadrolarına veya mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 83'üncü maddesinin 2'nci fıkrası: “2) Bu bendin uygulanmasında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı; bu Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca ihale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı, yaklaşık maliyetinin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa aynı yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu ve niteliği gereği süreklilik arz eden işlere ilişkin hizmet alımlarını ifade eder. Mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı park ve bahçe bakım ve onarımı ile çöp toplama, cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilir. Hizmet alım sözleşmesi kapsamında niteliği birbirinden farklı hizmet türlerinin bulunması halinde personel çalıştırılmasına dayalı olup olmama yönünden yapılacak değerlendirme her hizmet türü için ayrı ayrı yapılır. Danışmanlık hizmetleri, hastane bilgi yönetim sistemi hizmetleri ve çağrı merkezi hizmetlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilmez.” şeklindedir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına Veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 23 ve Geçici 24 üncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar”ın “Hizmet alım sözleşmesi açısından kapsamın belirlenmesi” başlıklı 29'uncu maddesinin 2 ve 3'üncü fıkrasında,

“(2) Mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı;

¹ Sayıştay 6. Daire Tutanak Tarihi 31.10.2019, Karar No:694

a) Park ve bahçe bakım ve onarımı işlerine,

b) Çöp toplama işlerine,

c) Cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerine,

ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilir.

(3) Hizmet alım sözleşmesi kapsamında niteliği birbirinden farklı hizmet türlerinin bulunması halinde, personel çalıştırılmasına dayalı olup olmama yönünden her bir hizmet türü için ayrı ayrı değerlendirme yapılır. Örneğin, bir hizmet alımında malzemeli yemek ve temizlik işinin birlikte ihale edilmesi durumunda, malzemeli yemek ve temizlik işleri birinci fıkradaki kriterler bakımından ayrı ayrı değerlendirilir.”

denilmektedir.

Kamu İhale Tebliğinin “Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında teklif fiyata dahil olacak giderler” başlıklı 78’inci maddesinde ise,

“78.1. Bu Tebliğde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları için öngörülen düzenlemeler, 4734 sayılı Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi gereğince ihale edilebilecek personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerine uygulanır.

78.1.1. Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı; ihale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı, yaklaşık maliyetinin en az %70’lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa aynı yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu ve niteliği gereği süreklilik arz eden hizmet alımlarını ifade eder.

78.1.2. Danışmanlık hizmetleri, hastane bilgi yönetim sistemi hizmetleri ve çağrı merkezi hizmetleri, 78.1.1 inci maddede yer alan koşullara bakılmaksızın personel çalıştırılmasına dayalı hizmet olarak kabul edilmez.

78.1.3. Mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı park ve bahçe bakım ve onarımı ile çöp toplama, cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işleri, 78.1.1 inci maddede yer alan diğer koşullara bakılmaksızın personel çalıştırılmasına dayalı hizmet olarak kabul edilir.”

hükümlerine yer verilmiştir.

Bu işçiler sıradan işçi değil, Kepçe Operatörü, Greyder Operatörü, Finişer Operatörü, Ekskavatör Operatörü, Dist. Operatörü, Vinç Operatörü, Silindir Operatörü, İş Makineleri Şoförleri, teknikerler ve tecrübeli bu işlerin ciddi anlamda uzmanı işçilerden oluşmaktadır.

Bilindiği üzere belediyelerde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihaleleri kapsamında çalıştırılan işçiler, 02.04.2018 tarihinde belediyelerde mevcut veya kuraçkları şirketlerine işçi ve geçici işçi statüsünde geçirilmiştir.

696 sayılı KHK'nın 83'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında hizmet alım sözleşmesi kapsamında niteliği birbirinden farklı hizmet türlerinin bulunması halinde personel çalıştırılmasına dayalı olup olmama yönünden yapılacak değerlendirmenin her hizmet türü için ayrı ayrı yapılacağı, aynı maddenin 3 üncü fıkrasında ise Kamu İhale Kurumunun, hizmet alımının personel çalıştırılmasına dayalı olup olmadığı ya da niteliği itibarıyla bu sonucu doğurup doğurmadığı hususunda (2) numaralı alt bentte sayılan kriterleri ayrı ayrı ya da birlikte dikkate almak suretiyle usul ve esaslar belirlemeye yetkili kılınmıştır. Bu yetki çerçevesinde, Kamu İhale Kurumu bu konudaki usul ve esasları hazırlayarak 07.06.2014 tarih ve 29023 sayılı Resmi Gazete'de yayımlayarak uygulamaya koymuştur.

Personel çalıştırılmasına dayalı olan ve olmayan ayrımının net bir şekilde ayrımının yapılamaması nedeniyle anılan Usul ve Esaslar'ın "Hizmet alım sözleşmesi açısından kapsamın belirlenmesi" başlıklı 29'uncu maddesinin 2'inci fıkrasında yaklaşık maliyetin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyetini içermesi şartına "(2) Mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı; a) Park ve bahçe bakım ve onarımı işlerine, b) Çöp toplama işlerine, c) Cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerine, ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilir." denilmek suretiyle mahalli idareler yönünden bir istisna getirmiştir. Yani bu hizmet türleri işçilik giderleri yaklaşık maliyetin yüzde 70'inden az bile olsa, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sayılmıştır. Ancak, buradaki ayırmada dikkat edilmesi gereken husus, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanılması şartlarının gerçekleşmesi kaydının söz konusu hizmet alım türlerine personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı niteliği kazandırmasıdır.

Beton elemanları üretimi, yol bakım onarımı ihalesinin bir arada ihale edildiği, bu gibi ihalelerde, hem kullanılacak araç, malzeme ya da cihaz temin ediliyor hem de işçi çalıştırıyor. Bu sebeple, araç, malzeme ya da çalıştırılacak işçilerin asgari işçilik maliyeti gibi farklı maliyet kalemleri ortaya çıkıyor. Bu sebeple de, bu tür ihalelerde işçilik maliyeti dışında ağırlıklı olarak araçların kullanımı ve yakıt maliyetleri yüklü bir tutar içerdiğinden, asgari işçilik maliyetinin yaklaşık maliyetin %70'ik kısmını ihtiva etmesi mümkün olamamaktadır.

Söz konusu Usul ve Esasların 29'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, niteliği birbirinden farklı hizmet türlerinin bulunması halinde personel çalıştırılmasına dayalı olup olmama yönünden her bir hizmet türü için ayrı ayrı değerlendirme yapılacağı hükmü getirilmiştir. Söz konusu hizmet alımında da yakıt ve malzeme maliyetini çıkardığımızda kalifiye işçiler ile yılın 12 ayı hizmet verildiği görülmektedir. Dolayısıyla, söz konusu işçiler araç şoförü ve operatörü olarak asfalt şantiyesinde asfalt ve beton dökümünde yıllardır çalışan işçilerden oluşmaktadır.

Sonuç olarak, her ne kadar Kamu İhale Genel Tebliğinin yukarıda belirtilen bendine, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları için yaptığı tanımda, yaklaşık maliyetin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyetini içermesi gerektiği belirtilmişse de; *yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden de görüleceği üzere, hizmet alımının personel çalıştırılmasına dayalı olup olmadığı yönündeki belirlemenin esasını, niteliği gereği süreklilik arz eden, yıl boyunca çalıştırmayı gerektiren ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı hizmet satın alımlarının teşkil ettiği, zira Kamu İhale Tebliğinde niteliği gereği süreklilik arz etme koşulu dışındaki diğer koşulları taşıyan ve ihale edilmesi mümkün olan hizmet alımlarının personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak değerlendirilmediği, niteliği gereği süreklilik arz etmeyen ve yıl boyu çalıştırmayı gerektirmeyen personel çalıştırılmasının ise normal hizmet alımı olarak kabul edildiği görülmektedir.*

Yapılan savunmalar ve savunma ekinde sunulan belgelerde, söz konusu ihalenin de niteliği gereği süreklilik arz eden, işçilerin mesailerinin tamamının idare için kullanıldığı ve yıl boyunca çalıştırmayı gerektiren hizmet alımı olduğu anlaşıldığından, Beton Elemanları Üretimi, Yol Bakım Onarımı Hizmet Alımı İşinde çalışan işçilerin belediye şirket kadrosuna geçirilmesi ilgili olarak oluşan bir kamu zararı bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

GELİR VERGİSİ TEVKİFATI²

... A.Ş'ye ödenen hakedişlerden gelir vergisi tevkifatının yapılmadığı görülmüştür.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işleri" başlıklı 42'nci maddesinde; "Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat (dekapaj işleri de inşaat işi sayılır) ve onarma işlerinde kar veya zarar işin bittiği yıl kati olarak tespit edilir ve tamamı o yılın geliri sayılarak, mezkur yıl beyannamesinde gösterilir.

Mükellefler bu madde kapsamına giren hallerde her inşaat ve onarma işinin hasılat ve giderlerini ayrı bir defterde veya tutmakta oldukları defterlerin ayrı sayfalarında göstermeye ve düzenleyecekleri beyannameleri işlerin ikmal edildiği takvim yılını takip eden yılın Mart ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar vermeye mecburdurlar.”,

“Vergi tevkifatı” başlıklı 94'üncü maddesinin 3'üncü bendinde ise; “42 nci madde kapsamına giren işler dolayısıyla bu işleri yapanlara (kurumlar dahil) ödenen istihkak bedellerinden, ... %25 vergi tevkifatı yapılır.”

hükümleri yer almaktadır.

² Sayıştay 6. Daire Karar Tarihi 21.11.2019, Karar No:703

193 sayılı Kanun'da %25 olarak belirlenen tevkifat oranı Bakanlar Kurulunun 12.01.2009 tarihli ve 14592 no.lu Kararı ile %3 olarak yeniden belirlenmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün 18 sıra no.lu "Hakedişlerden Yapılacak Kesintiler" konulu Genel Tebliği'nin "Yıllara Sari İnşaat ve Onarım İşlerinde Hakedişlerden Yapılacak Vergi Kesintileri" başlıklı bendinde: "193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun değişik 42 nci maddesinde birden fazla takvim yılına taşan inşaat ve onarım işlerinde kar veya zararın işin bittiği yıl kat'ı olarak tespit edileceği ve tamamının o yılın geliri sayılarak mezkûr yıl beyannamesinde gösterileceği; 44 üncü maddesinde ise inşaat ve onarım işlerinde geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın düzenlendiği tarihin, diğer hallerde ise işin fiilen tamamlandığı veya fiilen bırakıldığı tarihin, bitim tarihi olarak kabul edileceği hükmüne bağlanmıştır.

Diğer taraftan, aynı Kanunun 94 üncü maddesinde, 42 nci madde kapsamına giren işler dolayısıyla bu işleri yapanlara (Kurumlar dahil) ödenen istihkak bedellerinden vergi tevkifatı yapılacağı belirtilmiştir. Buna göre;

1- 193 sayılı Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren işler dolayısıyla bu işleri yapanlara (Kurumlar dahil) ödenen istihkak bedellerinden, 94 üncü madde uyarınca belirlenen oranda gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır.

2- Sözleşmesine göre yılı içerisinde bitirilmesi gereken inşaat ve onarım işinin, her ne sebeple olursa olsun yılı içerisinde bitirilemeyerek, idarece ek süre verilmesi ve bu sürenin ertesi yıla taşması halinde;

a) Ek süre ile ilgili kararın verildiği tarihten,

b) Ek süre verilmemiş olmakla birlikte işin bitiminin ertesi yıla taşması halinde ise ertesi takvim yılı başından itibaren,

ödenen istihkak bedelleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir."

denilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; bir işin 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 42'nci maddesi kapsamına girmesi için faaliyet konusu işin inşaat ve onarım işi olması, işin bir taahhüde bağlı olarak yapılması ve birden fazla takvim yılına sirayet etmesi gerekmekte olup, bu kapsamdaki işler nedeniyle ödenen istihkak bedelleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılması zorunludur.

Yapılan incelemede, işe başlama tarihi iş bitim tarihi ise olan söz konusu yapım işi niteliği itibarıyla yıllara sari bir iş olmasına rağmen, 2018 yılında yapılan hakediş ödemelerinden %3 oranında gelir vergisi tevkifatının yapılmaması sonucu TL kamu zararına neden olduğu görülmüştür.

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 51592363-206.01.02-E.1717804

Tarih: 29/01/2020

Konu : Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile bazı işlemlere esas tutarlar

GENELGE

2020/2

4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine istinaden Asgari Ücret Tespit Komisyonunca 2020 yılı için uygulanacak olan asgari ücret, 1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arası için tespit edilerek, 27/12/2019 tarihli ve **30991 sayılı Resmi Gazete'de** yayımlanmıştır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonunca alınan karara istinaden, 1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arası için bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücret 98,10 (doksan sekiz lira on kuruş) Türk Lirası olarak tespit edilmiştir.

Buna göre, 1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında uygulanmak üzere sigortalılar için sigorta primine esas günlük ve aylık kazançların alt ve üst sınırlarında, yurt dışında geçen süreler ile hizmet borçlanmalarında, isteğe bağlı sigortalılar ve genel sağlık sigortalılarının ödeyecekleri primlerde dikkate alınacak tutarlar ile idari para cezalarında, geçici iş göremezlik, cenaze ve emzirme ödeneklerinde dikkate alınacak tutarlar aşağıda gösterilmiştir.

1- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalıların sigorta primi ve işsizlik sigortası primlerine esas günlük ve aylık kazançlarının alt ve üst sınırları

1.1- Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalılar için;

a) Özel sektörde:

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında sigorta primine esas;

Günlük kazanç alt sınırı : 98,10 TL

Aylık kazanç alt sınırı : 2.943,00 TL

Günlük kazanç üst sınırı : 735,75 TL

Aylık kazanç üst sınırı : 22.072,50 TL

b) Kamu sektöründe:

15/12/2019 – 14/1/2020 döneminde sigorta primine esas kazanç alt sınırı;

2019 yılı Aralık ayının ikinci yarısı için: 85,28 TL x 16 gün = 1.364,48 TL

2020 yılı Ocak ayının ilk yarısı için : 98,10 TL x 14 gün = 1.373,40 TL 15/12/2019-14/1/2020 devresi için : 1.364,48 TL + 1.373,40 TL = 2.737,88 TL

15/12/2019 – 14/1/2020 döneminde sigorta primine esas kazanç üst sınırı;

2019 yılı Aralık ayının ikinci yarısı için: 639,60 TL x 16 gün = 10.233,60 TL

2020 yılı Ocak ayının ilk yarısı için : 735,75 TL x 14 gün = 10.300,50 TL 15/12/2019-14/1/2020 devresi için : 10.233,60 TL + 10.300,50 TL = 20.534,10 TL 15/1/2020 ila 14/12/2020 tarihleri arasında sigorta primine esas;

Aylık kazanç alt sınırı : 2.943,00 TL Aylık kazanç üst sınırı : 22.072,50 TL

1.2- Çırak ve öğrenciler için;

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; aday çırak, çıraklar, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında okumakta iken staja, tamamlayıcı eğitime veya alan eğitimine tabi tutulan öğrencilerin sigorta primleri, asgari ücretin yüzde ellisi üzerinden hesaplanmaktadır.

Buna göre, bu kapsamda yer alan çırak ve öğrencilerin prime esas kazançları;

a) Aylık prim ve hizmet belgelerini ayın 1'i ile 30'u arasında düzenleyenler için; 1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında;

Günlük kazanç tutarı : 49,05 TL

Aylık kazanç tutarı : 1.471,50 TL

b) Aylık prim ve hizmet belgelerini ayın 15'i ile takip eden ayın 14'ü arasında düzenleyenler için;

15/12/2019 – 14/1/2020 dönemi için;

2019 yılı Aralık ayı günlük kazanç tutarı: 85,28 TL x %50 = 42,64 TL

2020 yılı Ocak ayı günlük kazanç tutarı: 98,10 TL x %50 = 49,05 TL

2019 yılı Aralık ayının ikinci yarısı için: 42,64 TL x 16 gün = 682,24 TL

2020 yılı Ocak ayının ilk yarısı için : 49,05 TL x 14 gün = 686,70 TL 15/12/2019-14/1/2020 devresi için : 682,24 TL + 686,70 TL = 1.368,94 TL 15/1/2020 ila 14/12/2020 tarihleri arasında sigorta primine esas;

Günlük kazanç tutarı : 49,05 TL

Aylık kazanç tutarı : 1.471,50 TL

1.3- Yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler, kısmi zamanlı çalıştırılan öğrenciler ile bursiyer ve kursiyerler için;

Yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler, kamu kurum ve kuru-

luşları tarafından desteklenen projelerde görevli bursiyerler ve 2547 sayılı Kanunun 46 ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerden aylık prime esas kazanç tutarı 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen günlük prime esas kazanç alt sınırının otuz katından fazla olmayanlar ile Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerlerin sigorta primleri, prime esas günlük kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanmaktadır.

Buna göre, bu kapsamda yer alan öğrenci, bursiyer ve kursiyerlerin prime esas kazançları;

a) Aylık prim ve hizmet belgelerini ayın 1'i ile 30'u arasında düzenleyenler için;

1/1/2020 ile 31/12/2020 tarihleri arasında;

Günlük kazanç tutarı : 98,10 TL

Aylık kazanç tutarı : 2.943,00 TL

b) Aylık prim ve hizmet belgelerini ayın 15'i ile takip eden ayın 14'ü arasında düzenleyenler için;

15/12/2019 – 14/1/2020 döneminde sigorta primine esas kazanç alt sınırı;

2019 yılı Aralık ayının ikinci yarısı için: 85,28 TL x 16 gün = 1.364,48 TL

2020 yılı Ocak ayının ilk yarısı için : 98,10 TL x 14 gün = 1.373,40 TL 15/12/2019-14/1/2020 devresi için : 1.364,48 TL + 1.373,40 TL = 2.737,88 TL 15/1/2020 ile 14/12/2020 tarihleri arasında sigorta primine esas;

Günlük kazanç tutarı : 98,10 TL

Aylık kazanç tutarı : 2.943,00 TL

1.4- Prime esas kazançlardan istisna tutulacak yemek parası, çocuk zammı ve aile zammı (yardımı) tutarları;

5510 Sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalıların;

– Yemek parası:

1/1/2020 ile 31/12/2020 tarihleri arasında; 98,10 TL x % 6 = 5,89 TL (*) (Günlük)

– Çocuk zammı:

1/1/2020 ile 31/12/2020 tarihleri arasında; 2.943,00 TL x % 2 = 58,86 TL (Aylık)

– Aile zammı (yardımı):

1/1/2020 ile 31/12/2020 tarihleri arasında; 2.943,00 TL x %10 = 294,30 TL (Aylık) tutarındaki kazançları, prime esas kazançta dahil edilmeyecektir.

1.5- Sosyal Güvenlik Sözleşmesi Olmayan Ülkelerde İş Üstlenen İşverenlerce Yurt Dışındaki İşyerlerinde Çalıştırılmak Üzere Götürülen Sigortalılar için;

5510 sayılı Kanununun 82 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince sigorta primine esas kazanç üst sınırı sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçiler için 3 katı olup söz konusu hüküm gereğince sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde

iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen sigortalıların;

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında;

Günlük kazanç alt sınırı : 98,10 TL

Aylık kazanç alt sınırı : 2.943,00 TL Günlük kazanç üst sınırı : 294,30 TL Aylık kazanç üst sınırı : 8.829,00 TL

1.6- 5510 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi kapsamında ev hizmetlerinde ayda 10 gün ve üzerinde sigortalı çalıştıran işverenlerin ödeyecekleri aylık kazançların alt ve üst sınırları ile 10 günden az sigortalı çalıştıranların ödeyeceği iş kazası ve meslek hastalığı primleri ve sigortalılarca yapılacak ödemeler

a) 10 gün ve üzerinde sigortalı çalıştıran işverenler

a.1- Ev hizmetlerinde sigortalı çalıştıran işverenin sigortalı ve işveren hissesi ile işsizlik sigortası primi dahil (5510 sayılı Kanununun (Ş.Abacı) 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi ile ikinci fıkrası, 4447 sayılı Kanununun 50 nci ve geçici 10 uncu maddeleri teşviklerinden yararlananlar için yapılan indirimler hesaplamaya dahil edilmemiştir.),

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında günlük kazanç alt sınırına göre ödeyecekleri tutar

Ayda 10 gün sigortalı çalıştıran için $98,10 \times 10 \times \% 37,5 = 367,88 (*)$ TL Ayda 30 gün sigortalı çalıştıran için $98,10 \times 30 \times \% 37,5 = 1,103,63 (*)$ TL

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında günlük kazanç üst sınırına göre ödeyecekleri tutar

Ayda 10 gün sigortalı çalıştıran için $735,75 \times 10 \times \% 37,5 = 2.759,06$ TL Ayda 30 gün sigortalı çalıştıran için $735,75 \times 30 \times \% 37,5 = 8.277,19 (*)$ TL

a.2- Ev hizmetlerinde sosyal güvenlik destek primine tabi sigortalı çalıştıran işverenin sigortalı ve işveren hissesi dahil

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında günlük kazanç alt sınırına göre ödeyecekleri tutar

Ayda 10 gün sigortalı çalıştıran için $98,10 \times 10 \times \% 32 = 313,92$ TL Ayda 30 gün sigortalı çalıştıran için $98,10 \times 30 \times \% 32 = 941,76$ TL

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında günlük kazanç üst sınırına göre ödeyecekleri tutar

Ayda 10 gün sigortalı çalıştıran için $735,75 \times 10 \times \% 32 = 2.354,40$ TL Ayda 30 gün sigortalı çalıştıran için $735,75 \times 30 \times \% 32 = 7.063, 20$ TL

b) 10 günden az sigortalı çalıştıranlar ile sigortalılar yönünden yapılacak ödemeler

b.1- Ev hizmetlerinde ayda 10 günden az sigortalı çalıştıranların ödeyecekleri iş kazası ve meslek hastalığı primi,

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında günlük kazanç alt sınırına göre ödeye-

cekleri tutar

Ayda 1 gün sigortalı çalıştıranlar için $98,10 \times \% 2 = 1,96$ TL (*)

Ayda 9 gün sigortalı çalıştıranlar için $1,96 \times 9 = 17,64$ TL

b.2- Ev hizmetlerinde aynı işveren yanında ayda 10 günden az sigortalı çalışanın ödeyecekleri malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası ile genel sağlık sigortası primi,

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında günlük kazanç alt sınırına göre ödeyecekleri tutar

$98,10 \times 30 \times \% 32,5 = 956,48$ (*) TL

2- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında primlerini kendileri ödeyen sigortalıların prime esas aylık kazançlarının alt ve üst sınırları ile ödenecek prim tutarları

2.1- 5510 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesine tabi sigortalılar;

5510 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesine tabi olarak tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle süreksiz olarak çalışanlar,

1/1/2020-31/12/2020 tarihleri arasında;

Günlük kazanç alt sınırına göre : $98,10$ TL x 27 x $\% 34,5 = 913,80$ TL,

Günlük kazanç üst sınırına göre : $735,75$ TL x 27 x $\% 34,5 = 6.853,51$ TL, ödeyeceklerdir.

2.2- 5510 sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesine tabi sigortalılar;

5510 sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesine tabi olarak ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma araçlarında çalışanlar ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılanlar,

1/1/2020-31/12/2020 tarihleri arasında işsizlik sigortası primi ödemek istemeyenler;

Günlük kazanç alt sınırına göre : $98,10$ TL x 27 x $\% 32,5 = 860,83$ TL (*),

Günlük kazanç üst sınırına göre : $735,75$ TL x 27 x $\% 32,5 = 6.456,21$ (*) TL,

1/1/2020-31/12/2020 tarihleri arasında işsizlik sigortası primi dahil ödemek isteyenler;

Günlük kazanç alt sınırına göre : $98,10$ TL x 27 x $\% 35,5 = 940,29$ (*) TL,

Günlük kazanç üst sınırına göre : $735,75$ TL x 27 x $\% 35,5 = 7.052,16$ TL ödeyeceklerdir.

2.3- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında isteğe bağlı sigortalılar;

a) 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre sadece malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödeyenler;

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında ödenebilecek isteğe bağlı sigorta primi

aylık

alt sınırı, $98,10 \text{ TL} \times 30 \times \% 20 = 588,60 \text{ TL}$,

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında ödenebilecek isteğe bağlı sigorta primi aylık üst sınırı, $735,75 \text{ TL} \times 30 \times \% 20 = 4.414,50 \text{ TL}$,

b) Ay içinde 30 günden az çalışan veya tam gün çalışmayanlardan kalan sürelerinde isteğe bağlı sigortaya prim ödeyenler;

İşsizlik sigortası primi ödemek istemeyenler;

1/1/2020-31/12/2020 tarihleri arasında,

Aylık kazanç alt sınırına göre: $98,10 \text{ TL} \times 30 \times \% 32 = 941,76 \text{ TL} (/30 \times \text{gün sayısı})$,
Aylık kazanç üst sınırına göre: $735,75 \text{ TL} \times 30 \times \% 32 = 7.063,20 \text{ TL} (/30 \times \text{gün sayısı})$,

İşsizlik sigortası primi dahil ödeyecekler;

1/1/2020-31/12/2020 tarihleri arasında,

Aylık kazanç alt sınırına göre: $98,10 \text{ TL} \times 30 \times \% 35 = 1.030,05 \text{ TL} (/30 \times \text{gün sayısı})$,

Aylık kazanç üst sınırına göre: $735,75 \text{ TL} \times 30 \times \% 35 = 7.725,38 \text{ TL} (*) (/30 \times \text{gün sayısı})$,

ödeyeceklerdir.

2.4- 2925 sayılı Kanuna tabi sigortalıların prime esas kazanç ve ödeyecekleri prim tutarı;

2925 sayılı Kanuna tabi sigortalıların prime esas günlük kazançları, 5510 sayılı Kanununun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas kazancın günlük alt sınırı, prim ödeme gün sayısı ise her ay için 15 gündür. Prim oranı %32,5 olup %12,5'i genel sağlık sigortası primi, % 20'si malullük yaşlılık ve ölüm sigortası primidir.

Buna göre, 2925 sayılı Kanuna tabi sigortalıların, prime esas kazanç tutarı ve ödeyecekleri prim tutarı:

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında;

$98,10 \text{ TL} \times 15 \times \% 32,5 = 478,24 \text{ TL} (*)$ olacaktır.

3- 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalıların prime esas günlük kazançlarının alt ve üst sınırlarına göre ödeyecekleri aylık prim tutarları

3.1- 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin;

– (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerine tabi sigortalıların,

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında;

Günlük kazanç alt sınırına göre : $98,10 \text{ TL} \times 30 \times \% 34,5 = 1.015,34 \text{ TL} (*)$,

Günlük kazanç üst sınırına göre : $735,75 \text{ TL} \times 30 \times \% 34,5 = 7.615,01 \text{ TL}$,

– (4) numaralı alt bendi kapsamındaki sigortalılar,

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında;

Günlük kazanç alt sınırına göre : $98,10 \text{ TL} \times 27 \times \% 34,5 = 913,80 \text{ TL}$,

Günlük kazanç üst sınırına göre : $735,75 \text{ TL} \times 27 \times \% 34,5 = 6.853,51 \text{ TL}$, prim ödeyeceklerdir.

3.2- 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında isteğe bağlı sigortalılardan;

a) Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası ile genel sağlık sigortası primi ödeyenler; 1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında ödenebilecek isteğe bağlı sigorta primi aylık alt sınırı, $98,10 \text{ TL} \times 30 \times \% 32 = 941,76 \text{ TL}$,

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında ödenebilecek isteğe bağlı sigorta primi aylık üst sınırı, $735,75 \text{ TL} \times 30 \times \% 32 = 7.063,20 \text{ TL}$,

b) Kanunun geçici 16 ncı maddesine göre sigortalı olan isteğe bağlı kadın sigortalılar;

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında; $98,10 \text{ TL} \times 27 \times \% 32 = 847,58 \text{ TL}$ prim ödeyeceklerdir.

4- 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı ve Ek 13 üncü maddesi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının ödeyecekleri prim tutarları;

4.1- 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi ve Ek 13 üncü maddesi kapsamında olanların ödeyecekleri genel sağlık sigortası primi;

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında ödeyecekleri genel sağlık sigortası aylık prim tutarı;

$2.943.00 \times \% 3 = 88,29 \text{ TL}$, olacaktır.

4.2- 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında olanların ödeyecekleri genel sağlık sigortası primi;

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında ödeyecekleri genel sağlık sigortası aylık prim tutarı;

$2.943.00 \text{ TL} \times 2 = 5.886,00 \text{ TL} \times \% 12 = 706,32 \text{ TL}$, olacaktır.

4.3- 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesinin yedinci fıkrası kapsamındaki yabancı uyruklu öğrencilerin ödeyecekleri genel sağlık sigortası primi;

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında ödeyecekleri genel sağlık sigortası aylık prim tutarı;

$2.943,00 \text{ TL} / 3 = 981,00 \text{ TL} \times \% 12 = 117,72 \text{ TL}$, olacaktır.

4.4- 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca avukatlık stajı yapmakta olup bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar için Türkiye Barolar Birliği tarafından ödenecek genel sağlık sigortası primi;

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında ödeyecekleri genel sağlık sigortası aylık

prim tutarı;

$2.943,00 \text{ TL} \times \% 6 = 176,58 \text{ TL}$, olacaktır.

5- 5510 sayılı Kanunun 41 inci maddesine göre yapılacak hizmet borçlandırılması ile 3201 sayılı Kanuna göre yurt dışında geçen sürelerin borçlandırılmasına esas tutar

5510 sayılı Kanunun 41 inci maddesine göre yapılacak hizmet borçlanmalarında borçlanılacak günlük tutar başvuru tarihindeki 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın % 32 'sidir.

3201 sayılı Kanuna göre yapılacak yurt dışı borçlanmalarında borçlanılacak günlük tutar ise başvuru tarihindeki 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere, başvuru sahiplerince belirlenecek günlük kazancın % 45 'idir.

Buna göre, 2020 yılı için belirlenen asgari ücret tutarları karşısında 41 inci maddede belirtilen hallere ilişkin sürelerin borçlanılmasında;

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında,

– Borçlanılacak her bir gün için tahakkuk ettirilecek borç tutarının;

Alt sınırı : $98,10 \text{ TL} \times \% 32 = 31,39 \text{ TL}$

Üst sınırı : $735,75 \text{ TL} \times \% 32 = 235,44 \text{ TL}$ esas alınacaktır.

5510 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kısmi süreli çalıştıkları aylara ait eksik kalan sürelerinin borçlandırılmasında 1/1/2012 tarihinden itibaren kalan sürelerinde genel sağlık sigortalısı sayıldıklarından bu kişilerin genel sağlık sigortası prim borcu olması halinde % 32 oranı üzerinden, borç bulunmaması halinde % 20 oranı üzerinden hesaplama yapılacaktır.

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında,

-Borçlanılacak her bir gün için tahakkuk ettirilecek borç tutarının;

Alt sınırı : $98,10 \text{ TL} \times \% 20 = 19,62 \text{ TL}$ Üst sınırı : $735,75 \text{ TL} \times \% 20 = 147,15 \text{ TL}$, esas alınacaktır.

2020 yılı için belirlenen asgari ücret tutarları karşısında yurt dışında geçen sürelerin borçlanılmasında ise;

1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında,

– Borçlanılacak her bir gün için tahakkuk ettirilecek borç tutarının;

Alt sınırı : $98,10 \text{ TL} \times \% 45 = 44,15 (*)$,

Üst sınırı : $735,75 \text{ TL} \times \% 45 = 331,09 \text{ TL} (*)$, esas alınacaktır.

6- Geçici iş göremezlik ödeneklerinin alt sınıra tamamlanması

5510 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; iş kazaları ile

meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalarından, yeniden tespit edilen alt sınırların altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek almakta bulunanların veya almaya hak kazanmış yahut kazanacak olanların bu ödeneklerinin, günlük kazancın alt sınırındaki değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten başlanılarak, değiştirilmiş günlük kazançların alt sınırına göre ödenmesi gerekmektedir.

Buna göre, 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile 5 inci maddesinde sayılan sigortalıların geçici iş göremezlik ödeneklerinin değiştirilmiş günlük kazanç alt sınırı;

-1/1/2020 tarihinden önce geçici iş göremezliğe uğrayan ve geçici iş göremezlik durumları bu tarihten sonra da devam edenler ile bu tarihten sonra iş göremezliğe uğramakla birlikte geçici iş göremezlik ödeneği hesabına esas günlük kazançları, 98,10 TL altında hesaplanmış olanların, 1/1/2020 tarihinden 31/12/2020 tarihine kadar istirahatli buldukları günlere ait geçici iş göremezlik ödenekleri 98,10 TL asgari günlük kazanç üzerinden,

Çırak ve öğrencilerin geçici iş göremezlik ödeneklerinin değiştirilmiş günlük kazanç alt sınırı;

-1/1/2020 tarihinden önce geçici iş göremezliğe uğrayan ve geçici iş göremezlik durumları bu tarihten sonra da devam edenler ile bu tarihten sonra iş göremezliğe uğramakla birlikte geçici iş göremezlik ödeneği hesabına esas günlük kazançları, 49,05 TL altında hesaplanmış olanların, **1/1/2020 tarihinden 31/12/2020 tarihine kadar istirahatli buldukları günlere ait geçici iş göremezlik ödenekleri 49,05 TL asgari günlük kazanç üzerinden,**

hesaplanacaktır.

7- Emzirme ödeneği

5510 sayılı Kanununun 16 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasında, analık sigortasından sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması nedeniyle sigortalı erkeğe, bu Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılardan, kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık alan kadına ya da gelir veya aylık alan erkeğin sigortalı olmayan eşine, her çocuk için yaşaması şartıyla doğum tarihinde geçerli olan ve Kurum Yönetim Kurulunca belirlenip, Bakan tarafından onaylanan tarife üzerinden emzirme ödeneği verileceği hükme bağlanmıştır.

Konu ile ilgili olarak Yönetim Kurulumuzca alınan 25/12/2009 tarihli ve 2009/407 sayılı karar ile 2010 yılından başlamak üzere bundan böyle her yıl bir önceki yıl için Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) değişim oranında artırılmasına bu şekilde hesaplanarak bulunacak rakamlardaki kuruşların liraya iblağ edilmesine ve konunun Bakan onayına sunulmasına karar verilmiş ve 31/12/2009 tarihli ve 179679 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onanmıştır.

Bu durumda, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2019 yılı için TÜFE oranlarında ortaya çıkan değişim oranının % 11,84 olduğu dikkate alındığında, 2019 yılında 180,00 TL olan emzirme ödeneği tutarı **2020 yılında 202,00 TL olacaktır.**

8- Cenaze ödeneği

5510 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya sürekli iş göremezlik geliri, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya kendisi için en az 360 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş olup da ölen sigortalının hak sahiplerine, Kurum Yönetim Kurulunca belirlenip Bakan tarafından onaylanan tarife üzerinden cenaze ödeneği ödeneceği hükmüne yer verilmiştir.

Konu ile ilgili olarak Yönetim Kurulumuzca alınan 25/12/2009 tarihli ve 2009/407 sayılı karar ile 2010 yılından başlamak üzere bundan böyle her yıl bir önceki yıl için Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından açıklanan Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) değişim oranında artırılmasına bu şekilde hesaplanarak bulunacak rakamlardaki kuruluşların liraya iblağ edilmesine ve konunun Bakan onayına sunulmasına karar verilmiş ve 31/12/2009 tarihli ve 179679 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onanmıştır.

Bu durumda, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2019 yılı için TÜFE oranlarında ortaya çıkan değişim oranının % 11,84 olarak açıklanması nedeniyle 2019 yılında 716,00 TL olan cenaze ödeneği tutarı **2020 yılı için 801,00 TL olarak belirlenmiştir.**

9- İdari para cezaları

5510 sayılı Kanunda öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere, aynı Kanunun 102 nci maddesi gereğince, fiil tarihinde geçerli olan ve 16 yaşından büyük işçiler için tespit edilen aylık asgari ücret dikkate alınarak idari para cezası uygulanması gerekmektedir.

Buna göre, 1/1/2020 ila 31/12/2020 tarihleri arasında işlenen fiiller için 2.943,00 TL, esas alınarak idari para cezası uygulanacaktır.

10- Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin yuvarlaması (*)

5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında “Türk Lirası değerlerinin Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerlerin bir Kuruşa tamamlanacağı ve yarım Kuruşun altındaki değerlerin dikkate alınmayacağı” hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla Genelgede, yapılan hesaplamaların sonucunda bulunan rakamın virgülden sonra üç basamaklı çıkan ve üçüncü basamağındaki rakamı yarım kuruş ve üzerinde olan değerler bir kuruşa tamamlanmış, yarım kuruşun altındaki değerler ise dikkate alınmamıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

İsmail YILMAZ
Kurum Başkanı V.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 48563918-900-277
Konu : Engelli ve Eski Hükümlü,
İş Güvenliği Uzmanı ve
İşyeri Hekimi İstihdamı

02/01/2020

GENELGE
2020/...3

.....VALİLİĞİNE
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birliklerinde, 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesine göre çalıştırılması gereken engelli ve eski hükümlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesine göre çalıştırılması gereken engelli personel istihdamı ile 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 6 ncı maddesine göre iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi istihdamına ilişkin olarak aşağıda belirtilen hususlara göre hareket edilmesi uygun görülmüştür.

1- Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre, 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesinde öngörülen oranlara uygun sayıda işçi ve memur kadrosunu engelli ve eski hükümlü istihdamı için tahsis ederler. Bu idareler, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi sekizinci fıkrasındaki sınırlamalara bağlı kalmaksızın engelli ve eski hükümlü istihdam edebilecektir.

2- Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 6 ncı maddesi kapsamında iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelini çalışanları arasından görevlendirecektir. Kurum çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin aksatılmadan yürütülmesi için, idareler tarafından;

- c- Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi sekizinci fıkrasındaki sınırlamalar ile,
- d- İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esasların 5 inci maddesindeki sınırlamalara, Bağlı kalmaksızın iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi istihdamı yapılabilecektir.

Öte yandan, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin sermayesinin yarısından fazlasına birlikte veya ayrı ayrı, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak sahip olduğu personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini gördürdüğü şirketlerde; 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesine göre çalıştırılması gereken engelli işçi personel, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esasların 5 inci maddesindeki sınırlamalara bağlı kalınmaksızın istihdam edilebilecektir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Murat KURUM
Bakan

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/8648
Konu : Plastik Poşet Kullanımının Azaltılması

11/01/2019

GENELGE
(2019/1)

Bilindiği üzere, ülkemizde yıllık 30-35 milyar adet plastik poşet kullanılmaktadır. Kullanılan bu plastik poşetler kısa sürede atık haline gelmekte ve petrol bazlı olmaları sebebiyle canlılara olduğu kadar doğaya da zarar vermektedir. Bu bakımdan, poşetlerin ücretlendirilerek kullanılan poşet miktarının azaltılması ve ülkemizde 2018 yılında 440 adet/kişi olan kullanım sayısının, 2019 yılı için 90 adet/kişi'ye ve 2025 yılı için 40 adet/kişi'ye indirilmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamda, 10.12.2018 tarihli ve 30621 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri uyarınca 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren plastik poşetler satış noktalarında tüketicilere ücret karşılığı verilmeye başlanmıştır. Bahse konu uygulama ile plastik poşet kullanımının azaltılması, geri dönüşüm oranı % 1 olan ve çevre kirliliğine neden olan plastik poşetlere ilişkin sorunların kontrol altına alınması ve belirli bir takvim içerisinde ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Plastik poşetlerin ücretlendirilmesine ilişkin uygulamanın yeni başladığı bu dönemde tüketicilerde gerekli hassasiyetin oluşmasına yardımcı olunması, tüketicilerin uygulamaya daha kısa sürede uyum sağlayabilmesi ve uygulamanın nihai amacına ulaşması amacıyla belediyenizce, özellikle plastik poşetlerin yaygın olarak kullanıldığı yerlerde (pazarlar, marketler v.b.) çok kullanımlık **bez torba**, **file** gibi alternatif malzemelere vatandaşlarımızın kolayca erişebilmesi ile bunların vatandaşlarımıza doğrudan temini ve dağıtımını yönünde gerekli çalışmaların yapılarak uygulamaya destek sağlanması,

Öte yandan, ambalaj atıklarının kontrolü ile ilgili Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin 8 inci maddesi ile belediyelere tevdi edilmiş görev ve yetkilerin icra edilmesi noktasında gerekli hassasiyetin gösterilmesi hususunda,

Bilgilerinize ve gereğini rica ederim.

Murat KURUM
Bakan

Dağıtım:
Gereği:
Tüm Belediyelere

Bilgi:
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 06.01.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-.13659 sayılı Mali ve sosyal haklara ilişkin Sıra No:1)	01/01/2020 30.06.2020 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,146061
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylığı Katsayısı	2,28624
Yan Ödeme Katsayısı (İş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,046321
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.387,58-TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (e) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	7.994,64-TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	7.127,04-TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 4/7/2019 tarihli ve 205248 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,49
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,49
18/7/2017 tarihli ve 2017/T-8 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararma ekli (EK-I)'de gösterilen grupların 31/12/2019 tarihi itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,49

Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 31/12/2019 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %5,49 oranında artırılmıştır. Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.	%5,49
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	14.548,33-TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %5,49 oranında artırılmıştır.	%5,49
2020 yılında asgari geçim indiriminin hesaplanmasında esas alınacak brüt asgari ücret tutarı	2.943-TL
1/1/2020 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	6.730,15-TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 1/1/2020 tarihi itibarıyla	6.330,97-TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

Konusu		01.01.2020 30.06.2020 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		331,99
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	73,03
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	36,50
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300
	2. Çocuk için	400
	3. Çocuk için	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için <small>633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)</small>	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.387,60
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	2.775,20

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 06.01.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-.13659 sayılı Mali ve sosyal haklara ilişkin Sıra No:1)

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2020 - 30.06.2020	0,146061	10.557,28
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	12.017,89
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2020 - 30.06.2020	0,146061	14.939,11
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	17.130,03
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	20.051,25
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	22.972,47
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	28.084,60
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	33.927,04

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 14.939,11-TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2020- 30.06.2020 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	117,30
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	133,53
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	165,99
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	190,33
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	222,79
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	255,24
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	312,05
2.000.001'den fazla olan beldelerde	376,96

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/01/2020 30/06/2020 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	511,21
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	657,27
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	876,36
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	1.095,45
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.752,73

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01/01/2020-30/06/2020
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,146061)	880,16
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,146061)	325,13

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01/01/2020-30/06/2020
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,146061)	2.044,85
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,146061)	1.752,73

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2019 - 31.12.2019 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2020 - 31.12.2020 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.558,40	2.943,00
SSK Primi (%14)	358,18	412,02
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	25,58	29,43
Gelir vergisi (%15)	134,32	154,51
Asgari Geçim İndirimi	191,88	220,73
Damga Vergisi (%07,59)	19,42	22,34
Kesintiler Toplamı	537,50	618,30
Net Asgari Ücret	2.020,90	2.324,70
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	2.558,40	2.943,00
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (**))	396,55	456,17
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	51,17	58,86
İşverene Toplam Maliyet	3.006,12	3.458,03

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (220,73) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (ı) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2020 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	220,73	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	220,73
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	264,87	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	253,83
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	297,98	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	286,94
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	331,09	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	331,09
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	375,23	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	353,16
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	375,23	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	375,23

1 <http://www.csgb.gov.tr/csgbPortal/cgm.portal?page=asgari>

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:310)

27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2020 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
22.000 TL'ye kadar	15%
49.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.300 TL, fazlası	20%
120.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL, (ücret gelirlerinde 180.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL), fazlası	27%
600.000 TL'nin 120.000 TL'si için 27.870 TL (ücret gelirlerinden 600.000 TL'nin 180.000 TL'si için 44.070 TL), fazlası	35%
600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 195.870 TL, (ücret gelirlerinde 600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 191.070 TL), fazlası	40%

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	392 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	392 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	392 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	789- 15.947 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	392 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	392 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümeneine sevk eder, encümen bu tutanağı istinden cezasını uygulayacaktır.

4207 SAYILI TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHAATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR (2020 YILI)

SIRA	KABAHAATİN/SUÇUN ADI	KABAHAATİN / SUÇUN DÜZENLENDİĞİ 4207 SAYILI KANUNUN İLGİLİ MADDESİ	UYGULANACAK CEZA MİKTARLARI 2020 YILI	UYGULANACAK CEZANIN DÜZENLENDİĞİ KANUNUN İLGİLİ MADDESİ (**)	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLAR	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLARIN DÜZENLENDİĞİ KANUN MADDESİ
1	Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-a	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
2	Koridorları dâhil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-b	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
3	Kamuya ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
4	Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere özel hukuk kişilerine ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
5	Kamuya ait okul öncesi eğitim kurumlarının, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	152 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
6	Özel hukuk kişilerine ait okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	152 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3

7	Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-d (19 TEMMUZ 2009'da YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.)	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
8	Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünlerinin tüketilmesi	Madde 2/4	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
9	Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmaların isimleri, amblemleri veya ürünlerinin marka ya da işaretleri veya bunları çağrıştıracak alâmetlerin kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşınması	Madde 3/2	152 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın veya ilk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1
11	Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışının yapılması	Madde 3/7	2.579 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/5	Mahalli Mülki Amir (6111 sayılı Kanun İle Değiştirdi)	4207 sayılı Kanun Madde 5/5
17	"Onsekiz yaşını doldurmamış kişiler, tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında istihdam edilemez." HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/9	Her bir kişi için 3.180 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/7	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/7
18	Tütün ürünleri, paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satılamaz. HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/10	3.180 TL den 31.903TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4733 sayılı Tütün ve APDK Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 8/5-j	Mahalli Mülki Amir	4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 9/9
20	Her türlü sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünlerin tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde ürünlerin üretilmesi	Madde 3/14	51.767 TL den 258.871 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/10	Belediye Sınırları İçinde Belediye Encümeni	4207 sayılı Kanun Madde 5/10
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Belediye Sınırları Dışında Mahalli Mülki Amir	

21	“Tütün ürünlerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten uyarılar; salonlarda asgari on santimetrelik puntolarla, toplu taşıma araçlarında üç santimetrelik puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/1	3.180 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
23	(Değişik: 3/4/2008-5752/6 md.) Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlere “Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmayanlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılmaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır.” ibaresi Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunca belirlenen usullere uygun olarak yazılarak, rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/2	3.180 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
29	4207 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, denetimi yapan yetkililer tarafından önce yazılı olarak uyarılır. Bu uyarı yazısı, ilgili işletme sorumlusuna tebliğ edilir. Bu uyarıya rağmen, verilen sürede yükümlülüklerin yerine getirilmemesi	Madde 5/2	2.579 TL den 12.938 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/2	Mahalli Mülki Amir (6111 Sayılı Kanun İle Değiştii	4207 sayılı Kanun Madde 5/2
30	4207 sayılı Kanunla kendilerine görev yüklenen memurlar ve diğer kamu görevlilerince bu görevlerin yerine getirilmemesi	Madde 5/15		4207 sayılı Kanun Mad- de 5/15	Yetkili Ma- kamlar	4207 sayılı Kanun Madde 5/15

ÖNEMLİ NOT: 6111 SAYILI KANUN İLE EKLENDİ:

4207 SAYILI KANUN MADDE 5/16 HÜKMÜ: “Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin tekrerrüri halinde idari para cezası bir kat artırılarak verilir.”

(*) 2020 Yılı ceza miktarları, Maliye Bakanlığı'nca 23 Aralık 2019 tarihli ve 30987 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 512 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde belirlenen %22,58 (yirmiiki virgülellisekiz) yeniden değerlendirme oranına uygun olarak tespit edilmiştir.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.md.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

Kanun Maddesi	Ceza Mad.	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fiil	2020 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı (TL) (Yeniden Değerleme Oranı %22,58)									Açıklamalar
			10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10-49 Çalışanı Olan İşyerleri			50+ Çalışanı Olan İşyerleri			
			AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%25 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%100 artırılarak)	AZ TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	TEHLİKELİ (%100 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%200 artırılarak)	
			MADDE 4	26/1-a	4/1-a İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tedbir almamak, organizasyonu yapmamak, gerekli araç ve gereçleri sağlamamak, sağlık ve güvenlik tedbirlerini değişen şartlara uygun hale getirmemek ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmamak. 4/1-b İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini izlememek, denetlememek ve uygunsuzlukları gidermemek.	4.688	5.860	7.032	4.688	7.032	9.376	
MADDE 6	26/1-b	6/1-a İş güvenliği uzmanı görevlendirmemek.	11.735	14.668	17.602	11.735	17.602	23.470	17.602	23.470	35.205	TL / Aykırılığın devamı halinde her ay
		6/1-a İşyeri hekimi görevlendirmemek.	11.735	14.668	17.602	11.735	17.602	23.470	17.602	23.470	35.205	TL / Aykırılığın devamı halinde her ay
		6/1-a On ve daha fazla çalışmanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirmemek.	11.728	17.592	TL / Aykırılığın devamı halinde her ay
	26/1-b	6/1-b İSG hizmetleri için görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç-gereç-mekân sağlamamak.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL
	26/1-b	6/1-c İSG hizmetlerini yürütenler arasında koordinasyonu sağlamamak.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL
	26/1-b	6/1-ç Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmemek.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	TL/Her bir tedbir için ayrı ayrı
	26/1-b	6/1-d Görevlendirilen kişileri, hizmet alınan kuruluşları, başka işyerlerinden gelen çalışanları ve bunların işverenlerini İSG riskleri konusunda bilgilendirmemek.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

MADDE 8	26/1-c	8/1 İş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin hak ve yetkilerini kısıtlamak.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL / uzman
	26/1-c	8/6.İşyeri sağlık ve güvenlik birimini kurmamak.	5.274	7.032	10.548	TL/Yükümlülük doğması halinde
MADDE 10	26/1-ç	10/1 Risk değerlendirmesi yapmamak veya yaptırmamak.	10.560	13.200	15.840	10.560	15.840	21.120	15.840	21.120	31.680	TL / Aykırılığın devamı halinde her ay
	26/1-ç	10/4 Risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaları yapmamak.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL
MADDE 11	26/1-d	Acil durumları belirlememek, acil durumlar için tedbir almamak, acil durum planlarını hazırlamamak, destek elemanı görevlendirmek, araç gereç sağlamamak, acil durumlarda işyeri dışındaki kuruluşla irtibatı sağlayacak düzenlemeyi yapmamak.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	Her bir yükümlülük için TL/Aykırılığın devamı halinde her ay
MADDE 12	26/1-d	Ciddi ve yakın tehlike durumunda; çalışanların işi bırakarak güvenli yere gitmelerini sağlamamak.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	Her bir yükümlülük için TL/Aykırılığın devamı halinde her ay
		Zorunluluk olmadıkça, gerekli donanımına sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini istemek.										
MADDE 14	26/1-e	14/1 İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmamak, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenlememek, İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenlememek.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL / her yükümlülük için ayrı ayrı
	26/1-e	14/2.İş kazalarını ve meslek hastalıklarını 3 iş günü içinde SGK'ya bildirmemek.	4.688	5.860	7.032	4.688	7.032	9.376	7.032	9.376	14.064	TL
26/1-e	14/4.Sağlık hizmeti sunucularının iş kazalarını, yetkili sağlık hizmet sunucularının meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi.	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	TL

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

MADDE	MADDE	MADDE	MADDE	MADDE	MADDE	MADDE	MADDE	MADDE	MADDE
MADDE 15	26/1-f	15/1 Çalışanlara sağlık gözetimi yaptırmamak veya 15/2 Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar için sağlık raporu almamak.	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342
MADDE 16	26/1-g	16 ncı maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmemek.	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342
MADDE 17	26/1-ğ	17 nci maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmemek.	948	948	948	948	948	948	948
MADDE 18	26/1-h	18 nci maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmemek.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	7.026
MADDE 20	26/1-ı	20/1 İşyerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarına göre çalışan temsilcileri görevlendirmemek.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	7.026
	26/1-ı	20/3 İşveren tarafından çalışan temsilcilerinin öneride bulunma ve tedbir alınmasını isteme hakkını ihlal etmek.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	10.548
	26/1-ı	20/4 Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarını kısıtlamak ve gerekli imkanları sağlamamak.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	7.026
MADDE 22	26/1-ı	22/1 Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulunu oluşturmamak.	7.032	9.376
	26/1-ı	22/2-3 Alt işverenin bulunduğu hallerde uygun kurulu oluşturmamak, kurullar arasında koordinasyonu sağlamamak.Aynı çalışma alanında birden fazla işverenin bulunması ve bu işverenlerce birden fazla kurulun oluşturulması hâlinde birbirlerinin çalışmalarını etkileyebilecek kurul kararları hakkında diğer işverenleri bilgilendirmemek.	4.688	5.860	7.032	4.688	7.032	9.376	14.064
MADDE 23	26/1-j	23/2 Yönetim tarafından; birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezlerinde İSG yönünden diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler hususunda tedbir almayan işverenleri Bakanlığa bildirmemek.	11.735	14.668	17.602	11.735	17.602	23.470	35.205

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

MADDE 24	26/1-k	24/2 Ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olmak.	11.735	14.668	17.602	11.735	17.602	23.470	17.602	23.470	35.205	TL
MADDE 25	26/1-1	25/6 İşin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödememek veya uygun başka iş vermemek.	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	TL/ihlale uğrayan her çalışan için, * Aykırılığın devamı halinde her ay aynı miktar
MADDE 29	26/1-m	Büyük kaza önleme politika belgesini hazırlamamak.	117.391	146.738	176.086	117.391	176.086	234.782	176.086	234.782	352.173	TL
		Güvenlik raporunu hazırlayarak Bakanlığın incelemesine sunmadan işyerini faaliyete geçirmek.	187.825	234.781	281.737	187.825	281.737	375.650	281.737	375.650	563.475	TL
		İşletilmesine Bakanlıkça izin verilmeyen işyerini faaliyete geçirmek.	187.825	234.781	281.737	187.825	281.737	375.650	281.737	375.650	563.475	TL
		Durdurulan işyerinde faaliyete devam etmek.	187.825	234.781	281.737	187.825	281.737	375.650	281.737	375.650	563.475	TL
MADDE 30	26/1-n	30 uncu madde de öngörülen yönetmeliklerdeki hükümlere aykırı hareket etmek.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	TL / her hüküm için tespit tarihinden itibaren aylık.
MADDE 26	26/1-o	Çalışanlarına standartlara uygun ve CE belgeli kişisel koruyucu donanım temin etmemek.	948	948	948	948	948	948	948	948	948	Çalışan başına TL *
MADDE 26	26/1-ö**	Yer altı maden işletmelerinde çalışanların buldukları yeri ve giriş çıkışlarını gösteren takip sistemini kurmamak.	948	948	948	948	948	948	948	948	948	Çalışan başına TL *

* 6331 sayılı İSG Kanununun 26. maddesinin beşinci fıkrası hükmünce çalışan sayısı ile çarpılarak verilen idari para cezalarında üçüncü fıkraya hükümleri uygulanmaz.

** 6331 sayılı Kanununun 26 nci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (ö) bendi, 1/1/2016 tarihinden itibaren uygulanır.

Not: 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasındaki "İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirilerek uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz" hükmü gereğince 1 TL'nin küsuru dikkate alınmamıştır.

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020**

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	31.903	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	268	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	448	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.794	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	268	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	268	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiyeye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	268	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	1.050	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	3.983	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	289	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	289	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	1.050	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	1.050	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	289	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiyeye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	509	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	1.050	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	509	Bu durumdaki her işçi için

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	509	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	509	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullanılmaması veya eksik kullanılması	509	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	2.809	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	509	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	2.809	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	2.809	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	2.809	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	2.809	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	2.809	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	2.809	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	2.809	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	2.809	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkrafta yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	25.523	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulmuş işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	25.523	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	25.523	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanununun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

23 Aralık 2019 tarih ve 30987 Sayılı resmi Gazete'de yayımlanan yeniden değerlendirme oranıyla yeniden belirlenmiştir.

KAMU KONUTLARININ 2020 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No:397) 3 Ocak 2020 tarih ve 30997 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	2,69 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	4,21 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	5,53 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferli, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	0,65 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,23 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,06 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,29 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,57 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	2,21 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,25 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 3 Ocak 2020 tarihli ve 30997 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 397)’nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2020 YILI)

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	952.000
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	2.855.000
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	2.855.000
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	104.000
b-Diğer İlçelerde	51.600
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	628.000
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	315.000
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	228.000
ç) Diğer İlçelerde	171.000

Bu madde ile ilgili parasal sınırları n herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traji göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

**ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE
GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN
PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2020 YILI)**

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.900
	2-İlçelerde	990
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	21.900
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	37.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	9.900
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	40.300
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	1.374.000
Merkez dışındaki birim mutemetlerine	552.400	
40	4- Bağış ve yardımlar için	42.400
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	1) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinin	680
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	348.000

DEĞERLİ KAĞITLAR (2020 YILI)

31.12.2019 Tarih ve 30995 (4. Mükerrer) Sayılı

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	16,50
	b) Beyanname	16,50
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	33,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	160.00
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	110.00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	25,00
	b) Değişirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	25,00
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	50,00
7	Aile cüzdanları	140.00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	200.00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	200.00
11	Motorlu araç tescil belgesi	180.00
12	İş makinesi tescil belgesi	150.00
13	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	10,00
14	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	14,00
15	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	110.00
16	(22.12.2016 tarih ve 29926 sayılı Resmi Gazeteyle düzeltilen ibare) Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.) (*)	110.00

AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
1.400-TL	01/01/2020-31/12/2020	513 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2014	433 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2013	422 Sayılı VUK Genel Tebliği

**BELEDİYELERCE VERİLEN FAALİYETTEN
MEN EDİLME CEZALARI**

Cezaya Konu Eylem	5957 Sayılı Kanun'da Cezayı öngören madde/fıkra-bent	Ceza Miktarı (TL)
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması	14/1-b	116
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	116
Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması	14/1-b	116
Alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	116
Atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması	14/1-b	116
Satış yerinin temiz tutulmaması	14/1-b	116
Mal getirilmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Araç bulundurulmasına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Malların etiketlenmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Satış yeri numarasını gösterir levhaya ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Pazarcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce kullanılacak kimlik kartlarına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	468
Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması	14/1-c	468
Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	468
Satış yeri bulunmaksızın satış yapılması	14/1-b	1168

Satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	4.688
Mallara ilişkin künye numarası ile Bakanlıkça belirlenen diğer bilgileri içeren barkodlu etiketin ya da bunun yerine kullanılan künye belgesinin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerde bulundurulmaması	14/1-e	11735
Mallara ilişkin barkodlu etiket veya bunun yerine kullanılan künye belgesinde, bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi	14/1-e	11735
<ul style="list-style-type: none"> • Toptancı halinde ya da pazar yerindeki işyeri veya satış yeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması, • Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması, • Toptancı halinde veya pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması, • Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak 5957 sayılı Yasa uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi. 		

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
A. a) TBMM Başkanı ve Cumhurbaşkan Yardımcıları	73,25
b) Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneraller, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları	66,85
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	56,10
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	52,35
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	49,15
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	43,35
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	42,15
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	17,20
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	2,26 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	2,39 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu ödeneyeceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	10.000'e kadar olanlar için	302,00 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	323,50 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	358,00 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	404,00 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	482,00 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	559,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	559,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	744,00 TL

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı süreçte ve bu süre ile orantılı olarak ödeneceği (K) işaretli cetvelde ifade edilmiştir.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2020 YILI

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	6.600 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2020 YILI)

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	23.00 TL
--	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2020 YILI)

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2020 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	11.000 TL
-Diğer yerlerde	7.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.400
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	790
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	350

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığı süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asilde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	308.14 TL

23.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince idari para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idari para cezası verilecektir.

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssihha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müştemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaidelerle ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	392 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatı olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	392 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabada diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	392 TL
İdari para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.		

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1. Tahkimnameler	(89,10 TL)
2. Sulhnameler	(89,10 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)	(500,80 TL)
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(89,10 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)

488 sayılı Kanunun mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 63 Seri No2lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirilmiştir ve 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(30,70 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(18,10 TL)
ac) İyda senedi	(2,90 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,80 TL)
b) Konşimentolar	(18,10 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(30,70 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(68,70 TL)
bb) Gelir tabloları	(32,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(32,90 TL)
c) Barnameler	(2,90 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(13,40 TL)
e) Ordinolar	(0,80 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(13,40 TL)
IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6/6/2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerinde yazılı her gönderi maddesi için	(0,80 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(89,10 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(119,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(58,80 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(58,80 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(58,80 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(119,00 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(43,70 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(43,70 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(69,70 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiyeye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(0,80 TL)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ		2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		CEZAYI VERECEK MAKAM		
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.	CEZAYI VERECEK MAKAM	
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	187 TL

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdari para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ		2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		CEZAYI VERECEK MAKAM		
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,	CEZAYI VERECEK MAKAM	
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	392 TL

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No:513,27/12/2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	3.300
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	3.300-330.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	330.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	40
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	140.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık;	
	- Alış tutarı	280.000
	- Satış tutarı	390.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	140.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	280.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.400
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	4
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	1.400
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	18,00
	- Diğer vergilerde	35,00
	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	220
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	130
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	67
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	30
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	18
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	8,50
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	120
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	67
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	30
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	18
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	8,50
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	4,70
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması	350
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	180.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aşı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması	350
	- Her bir belge nev'ine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	18.000
	- Her bir belge nev'ine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	180.000
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilmemesi, mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	350
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolarla ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	8.500
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanıma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	420
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	1.300
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	260.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.800	
10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.300	
MADDE 355- b) Damga Vergisinde		
- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	2,90	
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermektен çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	2.300
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	1.200
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	600
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.400
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	700
3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	360	
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.800.000	

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		Belediye Encümeni
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi			

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaç ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ
(01.01.2020-31.12.2020)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	3.800
	10.000' den fazla olan belediyeler	7.600

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2020 YILI)

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 52) 27 Aralık 2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 kuruş, diğer yerlerde 12 kuruş olarak hesaplanacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

(2) Bakanlığımızca 2019 yılı için yeniden değerlendirme oranı % 22,58 (yirmiiki virgöl ellisekiz) olarak tespit edilmiş ve 23/12/2019 tarihli ve 30987 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 512) ile ilan edilmiş bulunmaktadır.

(3) Buna göre; 1/1/2020 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi bu Tebliğde belirlenen tutarlara göre tahsil edilecektir.

KONUTLARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

1) Konutlara ait çevre temizlik vergisi; su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehir belediyelerinde 47 kuruş, diğer belediyelerde 35 kuruş olarak hesaplanacaktır.

(2) Diğer taraftan, belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, aşağıda yer alan ilgili tarifelerin yedinci grubunun belediye meclislerince en son intibak ettirilen derecelere ait tutarlar üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULLANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

(1) İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, büyükşehir belediyeleri ve büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde aşağıdaki tarifelere göre uygulanacaktır.

a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	4200	3300	2600	2300	2000
2. Grup	2600	2000	1590	1300	1200
3. Grup	2000	1300	1200	850	670
4. Grup	850	670	490	420	330
5. Grup	490	420	290	280	230
6. Grup	280	230	147	130	100
7. Grup	100	79	55	47	35

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2020 YILI)

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 52) 27 Aralık 2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır. Buna göre büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	5250	4125	3250	2875	2500
2. Grup	3250	2500	1987	1625	1500
3. Grup	2500	1625	1500	1062	837
4. Grup	1062	837	612	525	412
5. Grup	612	525	362	350	287
6. Grup	350	287	183	162	125
7. Grup	125	98	68	58	43

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

(1) 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin on ikinci fıkrasında, "Cumhurbaşkanı; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

(2) Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak yürürlüğe konulan 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

(3) Buna göre, kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 17 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarife göre hesaplanacaktır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2100	1650	1300	1150	1000
2. Grup	1300	1000	795	650	600
3. Grup	1000	650	600	425	335
4. Grup	425	335	245	210	165
5. Grup	245	210	145	140	115
6. Grup	140	115	73	65	50
7. Grup	50	39	27	23	17

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2020-31.01.2021 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
			2020 Yılı
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	2.964.213
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	65.213.187
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	65.213.187
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	65.213.187
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	65.213.187
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	194.033
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	388.086
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	194.033 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	388.086 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	388.086 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	3.234.222 -
			65.213.187

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2020-31.01.2021 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	97.008
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	32.316
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanununun 3/g maddesi	14.877.509
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanununun 21/f Md.	323.398
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanununun 53/j-1 Md.	646.821
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanununun 62/h Md.	258.977
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları Bedel	1.023.922-TL'ye kadar		6.139
	1.023.922-TL'den 4.095.700-TL'ye kadar		12.284
	4.095.700--TL'den 30.717.756-TL'ye kadar		18.426
	30.717.756-TL ve üzeri		24.571

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2020-31.12.2020)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu son genel Nüfus sayımına göre	Tutarı
Belediye Tahsilât Yönetmeliği 10. Maddesi; (Mülga 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 83. Maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca) 5018 sayılı Kanun 35 inci maddesinin birinci fıkrası 2020 yılı Bütçe Kanunu (İ) Cetveli ile belirlenen limitler	10.000' e kadar olan belediyeler	3.800
	10.000' den fazla olan belediyeler	7.600

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	2.600
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.500
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile askeralma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firarı erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet teskere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminet iaderdeleri ile sağlık turizm ve turst sağlığı kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne de bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	3.900
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	25.700
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	14.700
2. Kaybedilen alındılar için ilân: İlgilileri tarafından kaybedilen alındılarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	1500
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	4.900
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	15.600

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler: Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	6.100
C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.000
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	7.000
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	25.000
2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.	
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınır.	95.000
D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	7.600
1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	36.000
2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.	

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	1.900
1.2. Diğer ilçelerde	990
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	21.900
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	12.700
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	36.800
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	150.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	99.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	38.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	100.600
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	9.900
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	40.300
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	729.400
10. Yargılama Giderleri	20.750
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	4.600
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	10.000
12.2. Diğer il ve ilçelerde	6.000
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	1.900
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	899
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2020 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	13,75
2. 1/7/2018-31/12/2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	19,50
3. 1/1/2017 - 30/06/2018 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (31/12/2016 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75